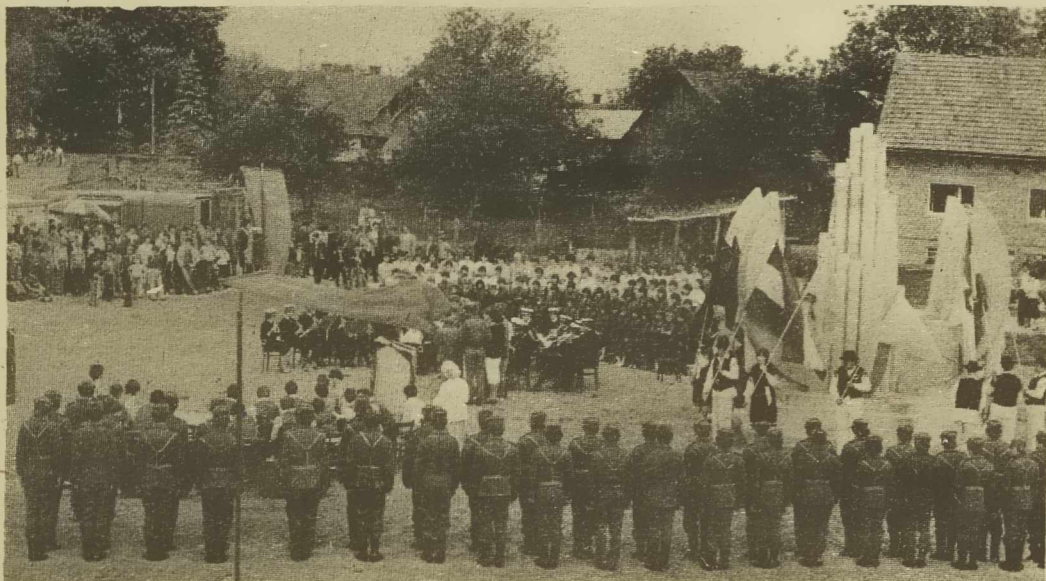

Leto XXXIII
Št. 38

Murska Sobota,
19. maja
1981

CENA 4 DIN

VESTNIK

CVET BRATSTVA IN ENOTNOSTI — Tako piše na spomeniku, ki so ga odkrili na nedeljskem zborovanju v Veržeju. Slavnosti so prisostvovali predstavniki pobratenih občin Ljutomer in Grljan ter ostalih pomurskih občin. Na slavnosti so govorili: domačin in zgodovinar dr. Tone Ferenc ter predsednik OK SZDL Ljutomer Boris Prejac (ki je spomenik tudi odkril) in Miloš Nikolič. V kulturnem programu pa so sodelovali člani KUD iz Grljana in Veržeja.

OBČINA — TEMELJ SAMOUPRAVE IN RAZVOJA

Da je občina samoupravna in hkrati temeljna družbenopolitična skupnost, zasnovana na samoupravljanju in oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, je znana ustavna opredelitev. Je pa hkrati tudi osnovno merilo, po katerem v družbenem smislu ocenjujemo razvoj občin pri nas. Navzlic temu pa se občina še pojavlja kot državna organizacija oziroma politična nadstavba, ki z administrativnimi ukrepi posega v družbeno reprodukcijo. Tako se včasih bolj razvija kot družbenopolitična skupnost, se pravi v vlogi oblasti, manj pa kot samoupravna skupnost. Temu so krivi predvsem številni zakoni, drugi predpisi in administrativni posegi, ki se sprejemajo v širših družbenopolitičnih skupnostih in samoupravnih interesnih skupnostih kot tudi dejstvo, da občinska skupnost še ni uveljavila — vsaj v zadostni meri ne — svoje vloge v delegatskem sistemu in s tem pri odločanju na višjih ravneh.

Dosedanji razvoj samoupravne strukture občine, še posebej glede vloge organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti v šolstvu, zdravstvu in drugih družbenih dejavnostih, v dejavnostih gospodarske infrastrukture in v krajevnih skupnostih, izkušnje pri uresničevanju samoupravnega sistema planiranja v občinah na podlagi priprav družbenih planov občin za to srednjeročno in vlogo občine pri razvoju kmetijstva in oskrbe občanov — so bili trije sklopi vprašanj, o katerih so minulo sredo razpravljali na skupščini delegati skupnosti vseh slovenskih občin v Murski Soboti.

Iz prvega vsebinskega sklopa vprašanj kaže omeniti ugotovitve, da je v nekaterih primerih zapiranje gospodarskih tokov v občinske meje odgovor na centralizem, ki se pojavlja na višjih ravneh. Organizacije združenega dela kot sestavni del samoupravne strukture občine ne bi smele biti pod nekakšno kapo občine kot družbenopolitične skupnosti, temveč njen samostojen del, ki se razvija na samoupraven način. Velja pa tudi obratno. Obstajajo namreč pojavi, da skušajo velike delovne organizacije vplivati na vodenje občinske politike in s tem presegajo meje svojih pravic. Specifičen del samoupravne strukture občine so samoupravne interesne skupnosti za področje družbenih in gospodarskih dejavnosti. Pri večini teh skupnosti že sam naziv pove, da gre za občinske skupnosti, s čimer je poudarjeno, da v njih delovni ljudje in občani kot uporabniki in izvajalci urejajo zadeve, ki so v dani dejavnosti skupnega pomena za občino. To obenem kaže, da so te skupnosti veliko tesneje povezane z občino kot to velja za organizacije združenega dela.

V splošnem bi lahko trdili, da se po sprejetju ustave krepi tudi vloga krajevnih skupnosti kot specifične interesne skupnosti, v kateri krajani sami ali v sodelovanju z organizacijami združenega dela in s samoupravnimi interesnimi skupnostmi urejajo različna vprašanja. Še vedno pa so bolj aktivne krajevne skupnosti na podeželju kot tiste v mestih.

Resna ovira za večji razmah krajevnih samouprav so pičila materialna sredstva, ki so jim na voljo. Iz planskih aktov za to srednjeročno je moč razbrati, da v prenekanter krajevni skupnosti še računajo na glavarino — gre za kriterije delitve sredstev glede števila prebivalcev, zaposlenih, naselij in podobnega — kar jasno kaže, da niso usklajevali planskih aktov s plani organizacij združenega dela in samoupravnih interesnih skupnosti. Očitno pozabljajo, da lahko prav povezovanje krajevnih skupnosti z združenim delom v dokajšnji meri pripravi k zagotavljanju hitrejšega razvoja manj razvitih v Sloveniji.

V nadaljevanju uvodnega referata je bilo poudarjeno, da bi morala biti skupna črta odnosov med organizacijami združenega dela, krajevnimi in samoupravnimi interesnimi skupnostmi in občinskimi organi enakopravno medsebojno sodelovanje, seveda pa obstaja od tu naprej vrsta posebnosti. To bi moralo biti tudi vodilo pri pripravi in sprejemanju srednjeročnih planskih aktov, kar jezvečine že opravljeno.

Posebej odgovorne naloge čakajo slovenske občine na področju kmetijstva. »Zastali smo pri širjenju družbenih posestev, pospeševati bi morali oblikovanje združenih zemljiških kompleksov in tako odpraviti območja slabo obdelane ali celo neobdelane kmetijske zemlje. Med proizvodnimi nalogami sta zlasti dve: povečevanje lastne krmne baze in večja tržna poljedelska proizvodnja. Poseben poudarek zasluži usklajenost programov med občinami v posameznem kmetijskem območju, še posebej glede predelovalnih zmogljivosti, vzpostavljanja in izvajanja trajnejših dohodkovnih odnosov ter v povečevanje proizvodnje in v spreminjanje strukture ter družbenoekonomskih odnosov usmerjena politika ekonomskih ukrepov in spodbud. Po vsem tem se moramo postaviti po robu konkretnim pojavom in ravnanjem, s katerimi se skuša zmanjšati bodisi vloga družbene kmetijske proizvodnje, zadružništva, kooperacije ali pa individualnih kmetijskih proizvajalcev,« je posebej naglasil podpredsednik republiškega izvršnega sveta Vlado Klemenčič.

Po uvodni besedi se je razvila živahna razprava, ki pa — razen redkih izjem — ni zajela konkretnih, temveč le splošne, zvečine že v uvodnem referatu nakazane probleme. Med drugim je bil govor, da je samoupravna funkcija občine še premalo uveljavljena, da je krajevna skupnost sestavina združenega dela, o prizadevanjih občine za vključevanje samostojnega osebnega dela v sistem združenega dela je govoril delegat iz Domžal, v razpravo pa so se vključili še nekateri drugi delegati.

Branko ZUNEC

LIUTOMER

KAM BI DEL?

Vedno hitrejši razvoj avtomobilizma povzroča nemalokrat velike težave. Ena takih je premalo urejenih površin za parkiranje. Ljutomer je ob nakupovalnih dnevih — petek, sobota — prava džungla avtomobilske pločevine in izpušnih plinov. Problem, ki se vleče že nekaj let in ki mu vse do danes niso prišli do konca, čeprav se nekatere rešitve ponujajo kar same od sebe. Precej je površin, ki so skoraj v središču mesta, vendar pa niso namenjene več svoji prvotni funkciji. Ena takih je stara ljutomerska tržnica. Samo sto metrov je oddaljena od nakupovalnega centra v Ljutomeru. Tržnica sameva, branjevcu pa prodajajo svoje blago kar na ulici v mestu. Potrebno se je odločiti, ali bo to tržnica ali ne. Seveda pa to ni osamljen primer. Škoda prostora in časa.

D. L.

GORNJA RADGONA

V OGLEDALU ČASA

Kdor pozna razmere v gospodarskem in družbenopolitičnem življenju gornjeradgonske občine, temu bo kaj hitro jasno, da živahne razprave, zlasti po organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih niso nobeno naključje. Prej bi lahko trdili, da gre za uglasenost s časom in razmerami. V tem okviru je treba tudi razumeti določene težave in slabosti, s kakršnimi se spopadajo v omenjenih delovnih okoljih. Pa naj bo to Radenska in neurejeni odnosi med njunima tozdoma Mineralna voda in Tovarna polnilne opreme, Gorenje-Elrad in problemi repromateriala in sovlaganj, Kmetijski kombinat in le postopno uveljavljanje dohodkovnih odnosov in še bi se dalo naštevati. Da se je v teh kolektivih prejšnji torek in sredo mudila delovna skupina CK ZKS tudi sodi med naključja, sicer pa o tem obširneje poročamo na tretji strani današnje številke Vestnika.

B. Ž.

LENDAVA

KOMUNALNI KATASTER

Zakon o katastru določa, da geodetska služba vodi tudi zbirnik o komunalnih napravah v naseljih in zunaj njih. To je velikega pomena, saj bo tako ustvarjena ustrezna tehnična evidenca, ki je izrednega pomena, saj olajša delo, kadar je potreben kak poseg v komunalne objekte. V lendavski občini se pomena ureditve katastra komunalnih naprav dobro zavedajo; hočejo ga čimprej urediti, težava je le v tem, ker nimajo dovolj strokovnih delavcev, ki bi se lotili te zahtevne naloge. To pa seveda ne more biti vzrok za izgovor, odlaganje. Kataster komunalnih naprav je treba čimprej nastavit, da bi se tako pozneje izognili nepotrebnim iskanjem (prekapanjem) zemljišč, kadar se kaj zatakne v vodovodnem, kanalizacijskem, telefonskem ali električnem omrežju.

J. D.

MURSKA SOBOTA

V NEDELJO PROSLAVA

Osrednja občinska proslava v počastitev 40. obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte slovenskega naroda in vstaje jugoslovanskih narodov v mursko-soboški občini bo v nedeljo, 24. maja, ob 10. uri na prostoru pri osnovni šoli I v Murski Soboti. Slavnostni govornik na osrednji slovesnosti, kjer pričakujejo množično udeležbo delavcev, delovnih ljudi in občanov iz celotne občine, bo Jože Smole, član centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije.

Prireditveni odbor, ki ga je imenovalo predsedstvo občinske konference socialistične zveze, je na osrednjo proslavo ob letošnjih pomembnih zgodovinskih jubilejih pozval vse krajevne organizacije SZDL, osnovne organizacije ZS, ostale družbenopolitične organizacije in občinske zveze, da se v delegacijah zberejo na osrednji slovesnosti.

M. J.

PRIJETNO SREČANJE OB DNEVU PRIJATELJSTVA V MURSKI SOBOTI — Slovesne otvoritve že tradicionalnega srečanja srednjih šol Porabja, Paračina, Varaždina, Radkersburga in Pomurja je bila v telovadnici srednješolskega centra. Tekst: M. Jerše, foto: Abraham A.

Sklepi 20. seje centralnega komiteja zveze komunistov Jugoslavije

CK ZKJ je na 20. seji, ki je bila 7. maja 1981, ob upoštevanju razprav na pokrajinskem komiteju ZK Kosova in CK ZK Srbije, predsedstva CK ZKJ in predsedstva SFRJ ter drugih organov in organizacij federacije, AP Kosovo in SR Srbije, preučil vzroke in posledice sovražne in protirevolucionarne aktivnosti na Kosovu ter naloge zveze komunistov Jugoslavije in vseh organiziranih socialističnih sil ter s tem v zvezi sprejel naslednje sklepe:

CK ZKJ sprejema ocene in stališča, vsebovana v referatu predsednika predsedstva CK ZKJ in v gradivu, pripravljenem za sejo.

CK ugotavlja, da so bili storjeni ukrepi za ureditev razmer na Kosovu nujni.

Na osnovi referatov, gradiva in vsestranske razprave je centralni komite ocenil, da je cilj sovražne in protirevolucionarne akcije na Kosovu rušitev ustavne ureditve, ogrožanje integritete in suverenosti SFRJ, razbijanje bratstva in enotnosti enakopravnih narodov in narodnosti ter neposreden napad na socialistično samoupravljanje in neuvrščeno politiko, torej na bistvene pridobitve, naše socialistične revolucije. Protirevolucionarne akcije vodijo pozicij albanskega nacionalizma in iredentizma. Sovražnik si prizadeva, da bi po tej poti omajal SFRJ in oslabil njen ugled v svetu. Te akcije so delo sovražnika ki, povezan z reakcionarnimi krogi zunaj naše dežele, deluje na Kosovu.

ODKRITA IN KRITIČNA ANALIZA

Glede na značaj sovražne dejavnosti morata centralni komite in njegovo predsedstvo še naprej spremljati položaj, poglabljati spoznanja ter delovati aktivno in dolgoročno, da bi odpravili sedanje stanje in normalizirali razmere na Kosovu.

Za učinkovito delovanje je treba čimprej oblikovati skupna stališča in akcijski program organiziranih socialističnih sil na Kosovu za nadaljnjo krepitve in razvoj dosedanjih dosežkov splošnega družbenega in ekonomskega razvoja na osnovi socialističnega samoupravljanja ter za uspešno politično in družbenoekonomsko odpravo sedanjih slabosti in vzrokov, ki jih je izkoristil sovražnik.

Centralni komite ocenjuje, da sta za ureditev stanja na Kosovu nujna popolna budnost in mobilnost. Varovanje pridobitev naše socialistične revolucije in omejitve celovitosti SFRJ zahteva odločno in odgovorno delovanje komunistov v vseh institucijah našega sistema, zlasti pa v družbenopolitičnih organizacijah v vseh okoljih, da bi z učinkovitimi ukrepi onemogočili in izkoreninili sleherni sovražni in nacionalistični delovanje.

Centralni komite izraža popolno zaupanje temu, da si bodo komunisti, delovni ljudje in občani vseh narodov in narodnosti kakor tudi vodilni organi Kosova odločno prizadevali obvladati nastali položaj ter usmeriti prizadevanja k nadaljnjemu družbenoekonomskemu in vsestranskemu socialističnemu samoupravnemu razvoju AP Kosova.

Težišče idejnopolitične akcije zveze komunistov Kosova in drugih subjektivnih sil mora biti v odločnem obračunu z albanskim nacionalizmom in iredentizmom. Zato mora zveza komunistov odločno nadaljevati ofenzivno akcijo ob hkratni odkriti kritični analizi lastnih slabosti, ki so se pokazale v nebudnosti, oportunizmu, omahovanju in pasivnosti. Izkušnje v zvezi z dogodki na Kosovu zahtevajo od ZKJ kritično analizo resnih slabosti pri razvoju samoupravljanja, saj se nacionalizem razrašča tudi na naših političnih slabostih, v tehnobirokratskih in etatističnih pojavih ter v odnosih, ki interes svoje organizacije združenega dela in družbenopolitične skupnosti vidijo v lastnem monopolu, v zapiranju, v zagovarjanju parcialnih interesov, v odločanju v ozkih krogih, namesto v široki odprtosti in dohodkovnem po-

vezovanju. S tem se bo krepila idejnopolitična in akcijska enotnost, in sicer na osnovi diferenciacij na vseh ravneh, v vseh družbenopolitičnih in drugih samoupravnih organih in organizacijah.

Centralni komite poudarja, da so dogajanja v eni republiki ali pokrajini stvar vseh in da globoko odsevajo na položaj v vsej državi. Zato niso organi zveze komunistov po republikah in pokrajinah odgovorni samo za stanje v lastnem okolju in pred zvezo komunistov v lastni republiki ali pokrajini, ampak tudi pred zvezo komunistov Jugoslavije.

Centralni komite poudarja, da je izkušnja v primeru dogodkov na Kosovu potrdila, da zveza komunistov ne more uspešno reševati zapletenih problemov v razvoju države, če ne uresničuje svoje politične akcije v okviru široke fronte socialističnih sil z neposrednim angažiranjem delavškega razreda, delovnih ljudi in občanov v socialistični zvezi, zvezi sindikatov, zvezi socialistične mladine, v okviru celotnega našega samoupravnega družbenoekonomskega sistema.

Za dosledno uresničevanje določil ustave SFRJ, ustave SR Srbije in ustave socialističnih avtonomnih pokrajin moramo, meni centralni komite ZKJ, preučiti izkušnje in probleme pri ustvarjanju skupnosti na osnovah graditve socialističnih samoupravnih odnosov kakor tudi s stališča ustavnih funkcij federacije, SR Srbije kot republike in socialističnih avtonomnih pokrajin, ki sta sestavni del SR Srbije in konstitutivna elementa federacije.

SAMOKRITIČNO O SLABOSTIH

Nacionalistična in iredentistična gesla o »republiki«
Kosovo moramo odločno razkrinkati kot napad na revolucionarne pridobitve — na ustavno ureditev SFRJ, na interes in enotnost narodov in narodnosti Kosova in SR Srbije, katere sestavni del sta socialistični avtonomni pokrajini. Centralni komite podpira pobudo, da posebej preučimo prakso dosedanjega uresničevanja določil ustave SFRJ kakor tudi ustave SR Srbije in ustave Socialistične avtonomne pokrajine v zvezi z ustavnopravnim položajem pokrajin v SR Srbiji.

Zaradi uresničevanja politike gospodarske stabilizacije na Kosovu kakor tudi v vsej državi moramo imeti odgovoren odnos do normalnega poteka proizvodnje na Kosovu in pri tem pomagati. Z ekonomskimi ukrepi moramo še bolj spodbujati združevanje dela in sredstev kosovskega gospodarstva z gospodarstvom drugih republik in SAP Vojvodine na samoupravnih osnovah.

Poskrbeti moramo za pravočasno in celovitejšo obveščanje občanov in delavcev albanske narodnosti v vseh krajih Jugoslavije. Nikakor ne smemo dovoliti kakršnihkoli izrazov nezaupanja ali nacionalističnih izpadov proti pripadnikom albanskega naroda.

Glede na težavnost položaja na univerzi in na srednjih šolah Kosova je treba narediti kritično analizo sistema vzgoje in izobraževanja, kadrovske politike kakor tudi učenikov, in sicer predvsem z idejnopolitičnega in

pedagoškega vidika. Ob nadaljevanju intenzivnega idejnopolitičnega dela s predavatelji, študenti in šolsko mladino je treba storiti ukrepe, da se bo struktura študentov in učencev uskladila z realnimi družbenimi potrebami, ker bomo tako lahko uspešneje reševali probleme zaposlovanja mladih, ki končajo šolanje.

Ob upoštevanju zapletenega in resnega položaja na Kosovu kakor tudi ob dejstvu, da sovražnik nadaljuje nove oblike protirevolucionarne in subverzivne aktivnosti, moramo krepiti obrambo in družbeno samozaščito.

Med dolgoročnimi nalogami, ki jih ima zveza komunistov Jugoslavije v zvezi z dogodki na Kosovu — poleg nenehnega spremljanja razvoja položaja, preučevanja razmer, vzrokov in posledic teh dogodkov poudarja centralni komite pomen razvojnih problemov SAP Kosova. Sprejeta sta družbeni plan Jugoslavije ter dogovor o politiki in spodbujanju hitrejšega razvoja gospodarsko ne dovolj razvitih republik in o najhitrejšem razvoju SAP Kosova, v katerem so — skladno z že sprejeto politiko o najhitrejšem razvoju SAP Kosova — zagotovljena večja sredstva za SAP Kosovo v skupnih sredstvih za hitrejši razvoj ne dovolj razvitih republik in SAP Kosovo. Pripravljajo pa tudi dogovor o posebnih ukrepih za uresničevanje najhitrejšega razvoja SAP Kosova, priprave za ta dogovor je treba pospešiti.

Vse to zahteva, da pospešimo priprave in sprejete družbenega plana razvoja SAP Kosova za obdobje 1981—85 s skupnimi naporii pristojnih organov SAP Kosova. SR Srbije in federacije. Pri tem je treba uporabiti izkušnje in pouk iz dosedanjega obdobja. Posebno pozornost je treba pri tem posvetiti razvoju proizvodnih zmogljivosti, ki bodo kar se da hitro dajale dohodek ter omogočile večje zaposlovanje kakor tudi vprašanje proizvodno-poslovnega povezovanja na dohodkovni osnovi med organizacijami združenega dela pokrajine in organizacijami združenega dela celotnega območja države.

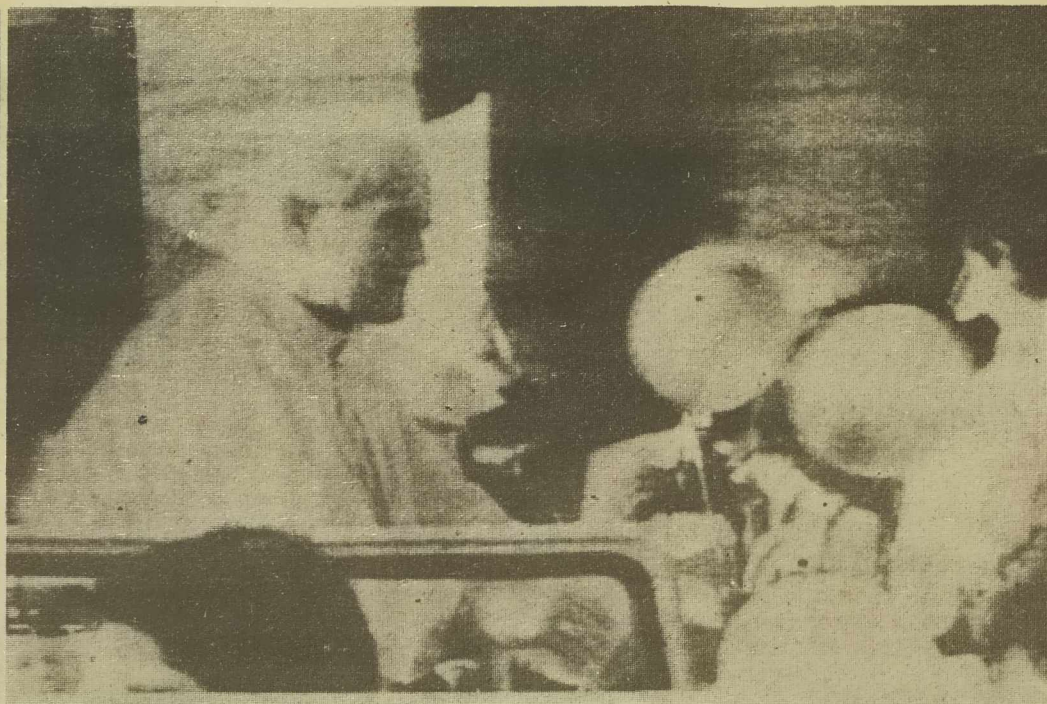
Ureditev razmer na Kosovu ne bo mogoče brez popolnoma odkritega in revolucionarnega soočanja z vrsto slabosti znotraj zveze komunistov. Na osnovi ocen in jasnega skupnega stališča je treba nadaljevati pogumno razpravo ter vsestransko politično analizo protirevolucionarnih dogajanj in vedenja članov zveze komunistov v tem položaju ter na tej osnovi zagotoviti ustrezno kadrovske politiko.

Predsedstvo CK ZKJ — enako pa tudi drugi organi ZKJ — morajo kritično analizirati vsebino in metodo svojega dela in se hitreje otresti forumske zaprtosti in drugih slabosti. Njihova učinkovitost postaja bistven pogoj za funkcioniranje celotnega političnega in delegatskega sistema. Za učinkovito delo zveze komunistov je prvi pogoj dosledno uresničevanje načel demokratičnega centralizma ter kolektivnega dela in odgovornosti.

Slabosti v zvezi komunistov in drugih družbenopolitičnih organizacijah, ki so se pokazale med dogodki na Kosovu, so nauk in opozorilo za celotno zvezo komunistov Jugoslavije.

Kriza po švedsko

Sedanja kriza švedske koalicije desnega centra je kriza konservativizma. Center in desnica sta na Švedskem prevzela vladno krmilo po volitvah leta 1976, potem ko so na Švedskem polnih 44 let vladali socialni demokrati. Poleg sporne jedrske energije je bila davčna politika tisto, kar je Švede spodbudilo, da niso več zaupali socialnim demokratom. Povod za takšen preobrat pa je bila seveda gospodarska kriza, ki se je lotila tudi te države splošne blaginje. Toda po štirih letih se je izkazalo, da tudi vlada desne koalicije ni sposobna vladati tako, da bi ljudje dobro živeli in da jih ne bi pritiskal davčni vijak. Konservativci so leta 1976 zmagali, ker so socialnim demokratom očitali potratnost in neučinkovitost državnega aparata. Po petih letih vladanja pa se je izkazalo, da so bila to zelo cenena gesla, ki so jih končno pokopala. Izhod so našli tako, da je vlada pred nedavnim odstopila. Davčne reforme, ki so jih dolgo napovedovali, so bile zanjo pretrd oreh. Do volitev je le še dobro leto, dovolj za socialne demokrate, da izkoristijo napake svojih nasprotnikov.

Atentat na papeža

Prejšnjo sredo popoldne ob 17. uri je turški državljani Mohamed Ali Adjoa streljal na papeža Janeza Pavla II. Atentator je streljal na papeža iz neposredne bližine ter vanj izstrelil več krogel. Tri izmed njih so ga zadele — ena v trebuh, dve pa v levo in desno roko. Papeža so takoj odpeljali v rimsko bolnišnico Gemelli kjer so mu po štiriurni operaciji krogel odstranili.

Zdravniki so izjavili, da krogle niso poškodovale nobenega organa v tolikšni meri, da bi bilo papežev življenje y nevarnosti. Atentator je ubil nekega turškega novinarja zato je bil na prestajanju kazni v vojaškem zaporu v Ankari, od koder pa se mu je posrečilo pobegeti.

Več predhodnikov papeža Janeza Pavla II. je bilo ubitih ali pa so jih skušali ubiti. Če

štejemo tudi šestnajst ali sedemnajst papežev, ki so jih zastrupili ali zabodli s sabljami ali ki so umrli nenaravne smrti, je v zgodovini krščanstva umrlo zaradi nasilne smrti najmanj trideset papežev.

Prepričani so, da je bil zadnji papež, ki je umrl nasilne smrti, papež Lucij II. Tega papeža, ki je vodil napad na rimski Kapitol, so leta 1145 ubili s kamni.

Sergej Kraigher — predsednik SFRJ

Dne 15. maja je prišlo v predsedstvu SFRJ do redne zamenjave predsednika. V skladu s poslovnikom predsedstva SFRJ bo eno leto predsednik predsedstva Sergej Kraigher, dosedanjí podpredsednik, novi podpredsednik pa je Petar Stambolić.

Tako se je končalo prvo leto delovanja predsedstva SFRJ kot kolektivnega vodstva države. S tem uresničujemo ustavne opredelitve o predsedstvu SFRJ in Titovo zamisel o kolektivnem vodstvu.

Ena temeljnih pravic pa tudi dolžnosti predsedstva SFRJ je skrb za usklajevanje interesov republik in pokrajin, pri tem pa mora vedno upoštevati tudi njihovo odgovornost za uresničevanje pravic in dolžnosti federacije.

V minulem letu je predsedstvo uspešno neposredno nadziralo in politično usmerjalo nekatere činitelje državne oblasti in njenega izvrševanja. Še zlasti kar zadeva strateška vprašanja naše zunanje politike in mednarodni položaj Jugoslavije, zaščito ustavne ureditve, področje ljudske obrambe ter izboljševanje skupnih temeljev jugoslovanskega federalizma.

V predsedstvu SFRJ so s po enim članom zastopane vse republike in pokrajini, predsednik predsedstva CK ZKJ pe je član po položaju. Ustava določa, da člane predsedstva volijo za pet let. Nihče ne more biti izvoljen za člana predsedstva več kot dvakrat zapored. Tako vsem članom predsedstva, razen predstavniku Slovenije Sergeju Kraigherju, teče že drugi mandat, saj so bili izvoljeni maja 1974. Vrstni red je po dopolnitvi poslovnika lani naslednji: Makedonija, BiH, Slovenija, Srbija, Hrvaška, Črna gora, Vojvodina in Kosovo.

Ocenjevanje in prilagajanje

Washingtonu se ni nič kaj preveč mudilo, da bi poslal čestitko novemu francoskemu predsedniku. Ko pa so jo poslali, niso prikrivali bojazni, da ne bi v novo francosko vladopovabili komunistov. Funkcionarji administracije omenjajo Mitterrandove očitke svojemu predhodniku, da je bil prenehak do Moskve, zato računajo, da novi predsednik ne bo drugačen od predhodnika, kar zadeva stališča do zahodne zveze ali oborožitve Francije, medtem ko je v odnosu do bližnjevzhodne krize bližji Izraelu. Pričakujejo pa, da se bo Francija pod novo vlado ostreje razhajala z Ameriko, kar se tiče odnosa do »tretjega sveta«.

Cestitka, ki jo je novemu francoskemu predsedniku poslal Brežnjev, je bila omejena le na sklicevanje na tradicionalne prijateljske vezi in so-

delovanje. Sovjetska ocena pred volitvami je bila ta, da se je politika Giscarda d'Estainga bolj pokrivala s temeljnimi usmeritvami sovjetske zunanje politike kot pa s tistim, kar je Mitterrand govoril v predvolilni kampanji.

Izhodišča francoske politike pod prejšnjim predsednikom so bila Moskvi znana, saj se je Brežnjev dvakrat pogovarjal z njim. Prvič aprila leta 1979, ko je bil Giscard v Moskvi in drugič leto pozneje, ko sta se sestala v Varšavi na povabilo Gierke. Ob tej priložnosti je Giscard izjavil, da bi bila velika napaka, če bi Sovjetsko zvezo »diplomatsko izolirali«. Ta izjava se je nanašala na sovjetsko vojaško intervencijo v Afganistanu.

V Parizu teh ocen ne komentirajo, najmanj pa Mitterrand sam, ki se pripravlja na prevzem predsedniških poslov.

Telegrami

TOKIO — Vodilna japonska opozicijska stranka in največja japonska sindikalna organizacija zahtevata, naj zaprejo vse jedrske elektrarne in nehajo graditi nove, dokler ne bodo dokazali, da uporaba jedrske energije ni nevarna.

MADRID — Španski parlament je sprejel zakon, ki predvideva znatno pomladitev starešinskega kadra v vojski: okrog 150 generalov bo odšlo v »aktivno rezervo«, kar pomeni, da bodo do smrti smeli nositi uniforme in imeli enake ugodnosti kot aktivni generali.

NEW YORK — Newyorško zvezno sodišče je obsodilo štiri protijugoslovanske teroriste na 20 do 35 let zapore, ker so »pripravljali zaroto, nameravali umoriti političnega nasprotnika ter podtakniti bombe v newyorških zgradbah.«

PARIZ — Predsednik Giscard je sprejel odstop premiera Barra in njegove vlade, ki bo poslej opravljala le najnujnejše posle. Barre je bil premier od leta 1976.

SOFIJA — Avstrijski kancler Kreisky je bil na enodnevnem uradnem obisku v Bolgariji.

DAMASK — Sirija je opozorila Izrael, da se bo moral, če se bo odločil za napad, soočiti z arabskimi državami in s Sovjetsko zvezo, s katero je Sirija lani podpisala sporazum o prijateljstvu.

MOSKVA — Tukaj omenjajo možnost, da pride do nove zaostritve razmer v zvezi z Afganistanom. Taka predvidevanja temeljijo na pripravljenosti ZDA, da založe z orožjem afganistanske upornike.

TEHERAN — V zvezi z iraško-iranskim vojaškim spopadom je Iran postavil kot pogoj za premirje plačilo vojne odškodnine.

Telegrami

Ob slabostih ne manjka uspehov

Delovna skupina CK ZKS, ki jo je vodil izvršni sekretar predsedstva CK ZKS Bojan Klemenčič, je minuli torek in sredo — kot smo že poročali — obiskala tovarno polnilne opreme v Radenski, osnovno šolo v Gornji Radgoni, krajevno skupnost Apače in delovno organizacijo Lina, Kmetijski kombinat, Gorenje-Elrad in skupščino občine. Namen obiska je bil, da se člani delovne skupine CK ZKS v razgovorih z najodgovornejšimi komunisti seznajajo, kako v posameznih okoljih delujejo osnovne organizacije zveze komunistov in ali so pri tem dovolj učinkovite.

Tako so v Radenski ugotovili, da pri medsebojnem dogovarjanju in sporazumevanju še kdaj pa kdaj zaškripa in da delo družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov ni vedno uglaseno s sicer priznanimi in uveljavljenimi družbenimi usmeritvami. Toda tako kot je zaškripalo v odnosih med temeljnima organizacijama združenega dela Mineralna voda in lani aprila ustanovljeno Tovarno polnilne opreme se z vso resnostjo zastavlja vprašanje, ali se v obeh delovnih kolektivih zavedajo odgovornosti, ki jo nosijo glede nadaljnjega razvoja Radenske.

Posredi so namreč skaljeni medsebojni odnosi, težnje, da bi delili več dohodka kot ga ustvarijo in nenazadnje premalo in predvsem neučinkovito delovanje družbenopolitičnih organizacij, posebej zveze sindikatov in zveze komunistov. Že res da obstajajo precejšnje razlike v načinu poslovanja, naravi dela, tržnih zakonitostih in načinu pridobivanja in ustvarjanja dohodka in s tem delitve čistega dohodka med obema temeljnima organizacijama, bo pa najbrž in hkrati še kako držalo, da zgolj forumsko odločanje o pomembnih razvojnih vprašanjih ne vodi v pospešen razvoj tega sicer uveljavljenega in uspešnega delovnega kolektiva, kakršen Radenska nesporno je. Hkrati se jim v Mineralni vodi zdaj krepko maščuje dejstvo, da so še ne tako dolgo dvigovali osebne dohodke zaposlenim, zvečine zgolj zato, da bi ustvarili videz, kako je vse v redu in prav in kako ugodno je ozračje med vsemi zaposlenimi.

Sicer pa se nad poslovanjem obeh delovnih kolektivov ne bi mogli spotikati, toda način, kako se rešujejo določena razvojna vprašanja — in teh ni tako malo — gotovoda ni in ne more biti sprejemljiv. Kot ne, da bi bili delavci zgolj spremljevalci dogajanja, ne pa njegovi soustvarjalci. Slednje je bilo v razgovorih še posebej poudarjeno.

V razgovorih v Kmetijskem kombinatu se je izkazalo, da so v tem 700-članskem delovnem kolektivu v zadnjem obdobju dosegli precejšnje rezultate. Ti se predvsem kažejo pri uveljavljanju dohodkovnih odnosov v celotni reprovirgi. Zanje so se odločili že pred dvema letoma, pri čemer so še posebej izpostavili usklajevanje interesov med vsemi sedmimi tozdi. Pri tem je bilo nemalo odporov, predvsem pa ozkih, podjetniških interesov posameznikov ali skupin, ki so spriču tržnih neskladij čestokrat očenili uveljavljanje dohodkovnih odnosov in z njimi povezane spremembe v notranji delitvi kot nekoristne ali celo škodljive. Toda kaj hitro se je pokazalo da vplivom posameznikov ne kaže popuščati, temveč nadaljevati po začrtani poti.

Samokritično je bilo rečeno, da so tudi družbenopolitični dejavniki: zveza komunistov in sindikati nemalo kratko podlegali trenutnim razmeram in se premalo odločno in učinkovito spopadali z nosilci odporov in sejanja nezaupanja. Kljub očitnim premikom v uveljavljanju in krepitvi samoupravnega položaja zaposlenih, večje produktivnosti dela in podobnega se namreč še najdejo posamezniki, ki skušajo s prikrivanjem dejanskih poslovnih rezultatov porušiti že speljano vzajemnost med tozdi.

Sicer pa se je tudi materialni položaj gornjeradgonskega Kmetijskega kombinata v zadnjem obdobju precej izboljšal, saj so vsi tozdi, razen Mesoizdelkov, lansko poslovno leto dokaj ugodno sklenili.

S precej obetavnimi rezultati se lahko pohvalijo tudi v Gorenje-Elradu, dasiravno tudi v tem delovnem kolektivu ni tako malo težav. Če se ozremo po sila dinamičnem razvoju kolektiva, ki je lani slavil 25-letnico obstoja, so seveda dosti razumljivejše. In če zapišemo, da je delovna organizacija vključena v sozd Gorenje iz Velenja in da se ukvarja s proizvodnjo elektrone in elektromehanike ter anten in kablov, je slika še jasnejša. Namreč, da gre za izrazito hitro razvijajočo se kolektiv, ki si prizadeva okrepiti tehnično in tehnološko osnovo, obenem pa tudi družbenoekonomski in samoupravni položaj vseh 1175 zaposlenih, med katerimi prevladujejo predvsem ženske.

Pri vsem tem so komunisti — v treh osnovnih organizacijah ZK je 93 članov, kar je 8 odstotkov od skupnega šte-

vila zaposlenih — še premalo učinkoviti, brez koordinatorskega družbenopolitičnega aktivnosti na ravni delovne organizacije in tudi v samoupravnih organih so še premalo prisotni. Pri tem se je često skupno sestajanje izvršnega odbora sindikata, osnovne organizacije ZK in osnovne organizacije ZSMS izkazalo za sprejemljivo delovno metodo, podobno kot tudi sestanki zunaj delovnega časa, kljub dejstvu, da so bili v zadnjem času nekajkrat nesklepčni. Tesnejše stike bo treba navezati s sozdom Gorenje, saj so skorajda formalni, kar so nenazadnje pokazale le simbolične udeležbe Gorenje-Elrada pri krojenju sicer izredno pomembnih razvojnih odločitev. Zlasti pa so bodo morali komunisti aktivneje vključiti v izvozna prizadevanja, pa da se neha z vsakovrstnimi izsiljevanji za sovlaganja, navijanjem cen, predvsem repromaterialom, kakršna sta aluminij in baker, in nenazadnje, da tudi z nemškimi partnerjem Körtin-gom pridejo slednjič le na zeleno vejo.

Branko ŽUNEC

Odlikovani delavci organov za notranje zadeve

Podobno kot na drugih območjih SR Slovenije, so tudi delavci organov za notranje zadeve v Murski Soboti ob letošnjem 13. maju — dnevu varnosti — prejeli državna priznanja in značke organov za notranje zadeve. Poglejmo, kdo je odlikovan! Medalja dela: Ludvik Lazar; medalja zaslug za narod: Jože Rajh; red dela s srebrnim vencem: Stanko Poštrak in Ivica Babič; red zaslug za narod s srebrno zvezdo: Jožica Flisar in Anica Domjan; red dela z zlatim vencem: Viljem Vidic; red republike z bronastim vencem: Janez Zunič. Plaketa varnosti: Julij Sabotin (PTT Murska Sobot), Viljem Čerpnjak, Mladen Simić; plaketa organov za notranje zadeve: Gojtvno lovišče Kompas Gornji Petrovci; zlata značka organov za notranje zadeve: Alojz Spindler in Martin Španbauer; srebrna značka organov za notranje zadeve: Marjan Brunec; bronasta značka organov za notranje zadeve: Peter Hajdinovič, Ludvik Horvat, Ivan Kamničar, Milan Rodič, Miroslav Tijanič, Janez Vukan; pismena pohvala organov za notranje zadeve: Jože Banfi, Boris Ferenc, Milivoj Dunjko, Marjeta Glavnik, Mirko Kovačič, Janez Konrad, Dezider Novak, Koloman Pintarič, Milan Podhostnik in Franc Šeruga.

Š. S.

RAZSTAVA

Varnost in družbena samozaščita

Razstava VARNOST IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA, ki bo v srednješkolskem centru v Murski Soboti, v času od 21. do 26. maja, je bila prvič postavljena 13. maja 1974 leta v Beogradu ob tridesetletnici organov za notranje zadeve. V šestih letih je v 94 krajih po Jugoslaviji razstavo obiskalo več kot 2 milijona občanov. Razstava je bila večkrat obnovljena in aktualizirana in se je predvsem zaradi podružbljanja varnosti iz razstave organov za notranje zadeve preimenovala v razstavo o varnosti in družbeni samozaščiti.

V Sloveniji je razstava vključena v koledar proslav ob 40-letnici vstaje slovenskega naroda in ustanovitve varnos-

tno-obveščevalne službe Osvobodilne fronte in narodne zaščite. Pokrovitelji razstave so republiški oziroma pokrajinski komiteji za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Na razstavi so predstavljeni zgodovinski razvoj naše varnostne službe in organov za notranje zadeve v času NOB in socialistične revolucije, ključni varnostni problemi posameznih povojnih obdobj, zoperstavljanje vsem vrstam sovražnega delovanja, zatiranje kriminalitete, predstavljena so tudi vsa področja javne varnosti, velik poudarek pa je dan tudi procesu podružbljanja varnosti in družbene samozaščite. Razen dokumentov, fotosov, tekstov, faksimilov so razstavljeni tudi deli opreme in orožja Draže MIHAJLOVIČA, ustaško-terorističnih skupin, prikazana je tudi dejavnost varnostne službe na odkrivanju in preprečevanju delovanja tujih obveščevalnih služb, politične emigracije,

mednarodnega terorizma in podobno, pri čemer so prikazana sredstva za prisluškovanje in zveze, emigrantski tisk in drugi eksponati. Na razstavi so prikazana tudi vsa področja dela milice. Proizvajalca opreme za tehnično zavarovanje »ISKRA« in »TEGRAD« na razstavi prikazujeta svoje najnovejše dosežke na področju tehničnega zavarovanja družbenega premoženja. Posebna tema je na razstavi posvečena tudi zaščiti pred požari in eksplozijami.

Družbena samozaščita je osnova enotnega varnostnega sistema socialističnega samoupravljanja skupaj s podružbljanjem varnosti, zaščite in obrambe preveča celotno razstavo, prikazani so tudi pomembnejši dokumenti in publikacije o družbeni samozaščiti. Demonstratorji bodo na razstavi prikazovali delovanje najsodobnejših tehničnih sredstev, ki se uporabljajo v kriminalističnih laboratorijih, sredstev, ki se uporabljajo pri odkrivanju in preprečevanju terorističnih pa tudi nekaterih drugih kaznivih dejanj. Za strokovno vodstvo pri ogledu razstave bo v vsaki izmeni skrbelo petnajst vodičev, za pripadnike madžarske narodnosti pa bo vodstvo zagotovljeno tudi v madžarskem jeziku.

Poseben odbor, v občinskih središčih pa podobori, skrbijo, da si razstavo organizirano ogleda čim večje število delovnih ljudi, občanov in mladine iz celotnega Pomurja, predvsem pa bi si naj razstavo ogledali: vodstva družbenopolitičnih organizacij v občinah, člani štabov TO, člani komitejev za SLO in DS na vseh ravneh, vodilni in družbenopolitični delavci v OZD in KS, delavci organov za notranje zadeve in pravosodnih organov, pripadniki narodne zaščite, aktivni in rezervni vojaški starešine, delavci v OZD odgovorni za SLO in DS, gasilci, člani lovskih druženj, radioamaterskih druženj, aeroklubov in podobno, nadalje prosvetni delavci, zlasti predavatelji družboslovnih predmetov, učenci višjih razredov osnovnih šol, dijaki srednjih šol in študentje.

Da si bo razstavo lahko v petih dneh kvalitetno ogledalo 7.500 šolarjev in približno toliko ostalih občanov, bodo morali obiskovalci v kar največji možni meri upoštevati in naprej določen razpored organiziranih obiskov; vendar bo tudi tistim, ki si bodo hoteli razstavo še posebej podrobno ogledati ali pa si razstave ob za njih določenem času ne bodo mogli ogledati, omogočeno, da si razstavo ogledajo v soboto, dne 23. maja ali v nedeljo popoldne 24. maja sami ali v skupini pod vodstvom vodiča. Organizatorji razstave bodo poskušali omogočiti, da si bo v nedeljo, dne 24. maja, lahko razstavo ogledalo kar največje število delovnih ljudi in občanov, ki se bodo v Murski Soboti udeležili proslave ob obletnici jubilejev.

Karel Makovecki

MALA ANKETA

VOZNIKI IN ZAKON

Tema današnje male ankete je izvajanje zakona o temeljnih varnosti cestnega prometa. Zanimalo nas je, ali vozniki motornih vozil dovolj poznajo posamezna zakonska določila. Pa ne samo to! Hoteli smo zvedeti še, kaj menijo avtomobilisti, vozniki tovornjakov, motorjev in drugih vozil — ne nazadnje tudi pešci — o zakonu samem: je bil potreben, je prestrog, je umesten itd. No, pa pogledjmo, kaj so povedali nekateri izmed anketirancev!

FRANC RAJBAR, Petanjci: Res je sicer, da zveni zakon o temeljnih varnosti cestnega prometa velja že od 1. maja dalje, se mi pa zdi, da se vozniki z njim še nismo dovolj seznanili. Prav bi bilo, ko bi nekdo, na primer Avto-moto zveza Slovenije, izdal knjižico z obrazložitvijo zakona, da bi tako udeleženci v cestnem prometu do popolnosti zvedeli, kakšna so določila. To knjižico bi morali vozniki prejeti brezplačno; delili naj bi jo na primer na bencinskih črpalkah. Po drugi strani pa menim, da je bila izdaja zakona še kako potrebna, saj so zdaj manjši prekrški, recimo manjša prekoračitve hitrosti, sankcionirani z manjšimi kaznimi, hujski pa seveda s precej visokimi. Je pa res, da je skrajni čas, da smo problem hitrosti zaostri, kajti naše ceste res niso primerne za večjo hitrost kot 80 kilometrov na uro.

DRAGO ANDREJČ, sofer v »Soboti«: V našem podjetju smo se vsi poklicni vozniki motornih vozil — jaz vozim »smetarja« — dobro seznanili z novim zakonom, saj smo od vodstva podjetja prejeli pismena navodila o izvajanju zakona, in se tako nihče ne more izgovarjati, da ne pozna zakona o varnosti cestnega prometa. Seveda pa je hudo tam, kjer niso kaj prida storili, da bi se vozniki seznanili z zakonom; tam so prekrški še naprej na dnevnem redu, prav tako pa tudi kazni, ki so zdaj višje. Zdi se mi, da velika večina voznikov motornih vozil še naprej prekoračuje dovoljeno hitrost in s tem izkiva prometne nesreče. Je že prav, da je milica večkrat v akciji, sicer bi bilo nezgod še več. Sam k sreči česa takega še nisem imel, saj se zavedam, da je vožnja avta izredno odgovorno delo, posebej pa še nas poklicnih voznikov, ki tudi ne smemo zaužiti niti požirka alkoholne pijače.

ALOJZ GOMBOŠ, traktorist iz Kroga: Veliko je govora o hitrosti vožnje, pa o tem, da jo je zakonodajalec precej zmanjšal, jaz pa menim, da je tako kar prav. Se moj traktor, ki kvečjemu pelje 40 kilometrov na uro, se mi zdi, da je včasih prehitel. Kaj naj človek reče šele, ko vidi drvenje skozi mojo ovinkasto vas! Ondan, na primer, sem se peljal po cesti, za menoj je pridrvel tovornjak, ki me je prehiteval, čeprav je nasproti peljal avtobus. Le prisebnosti voznika gre zahvala, da se ni zgodila huda nesreča. Ker imam le svoj stari traktor, hitrosti vožnje tako ne morem prekoračiti, držim pa se tudi pravila, da, kadar vozim, ne pijem, čeprav je nekaj malega voznikom amaterjem tudi z novim zakonom dovoljeno. Z vsebino zakona sem še kar seznanjen, saj je bilo o njem napisano tudi v Vestniku in v drugih časopisih, pa na televiziji in radiu je bilo veliko povedano.

FRANC LUTAR, Puconci: Sem poklicni voznik motornih vozil, čeprav trenutno ne vozim službeno, ampak osebni avto. Glede obveznega privezovanja menim, da pas v avtu seveda ne zadostuje, ampak so potrebna tudi naslonjala za glavo. Velikokrat varnostni pas resnično reši življenje, vendar pa se voznik, ki doživi nesrečo, lahko znajde tudi v takem položaju, ko bi bilo boljše, če bi ne bil privezan. Ko bi človek vedel, kdaj mu bo pas rešil življenje in kdaj ne, potem bi se pač privezal ali pa tudi ne. Vseeno pa mislim, da je privezovanje le koristno in se tudi privezujem, kadar se peljem kam dalje. Opozoril pa bi še na problem, ki je prisoten v nekaterih naseljih: prometni znaki, ki prepovedujejo vožnjo več kot 40 kilometrov na uro. To je resnično premalo in taka vožnja ovira promet.

JOŽE GREGOR, Murska Sobot: Delam na bencinski črpalki na Tišinski cesti v Murski Soboti. Z novim zakonom sem kar dobro seznanjen, saj sem ga prečital, prav tako pa tudi veliko zvem od miličnikov, ki večkrat kaznujejo v bližini naše črpalke. Veste, mnogi vozniki ne upoštevajo dovoljene hitrosti v mestu, ki je 50 kilometrov: tu na izhodu iz Murske Sobotite pritisnejo preveč na plin ali pa — če prihajajo noter — še ne zmanjšajo hitrosti, zato tudi veliko prekrškov. Opažam tudi, da imajo motoristi in mopedisti le tu in tam prižgane luči. To seveda vidijo tudi miličniki, zato tudi izrekajo kazni. Nov zakon o temeljnih varnosti cestnega prometa je bil potreben, le dosledno ga moramo vsi uresničevati, šele tedaj bo dosegel svoj namen.

Š. SOBOČAN

Odkrili spomenik bratstva in enotnosti

Ob navzočnosti najvišjih predstavnikov skupščin občin Ljutomer in pobratenega mesta Grljan v Srbiji, ostalih pomurskih občin in krajevne skupnosti Veržej, so v nedeljo dopoldne v Veržeju odkrili spomenik BRATSTVA IN ENOTNOSTI. Kipar Lojze Veberič je v spomeniku združil in nazorno prikazal bratstvo in enotnost, letošnje jubileje ter pridobitve NOB in poveljne graditve z oporoko dragega tovariša Tita: VARUJMO BRATSTVO IN ENOTNOST NAŠIH NARODOV IN NARODNOSTI KOT ZENICO SVOJEGA OČESA! Te besede so tudi vklepane na podnožju v obliki peterokrake zvezde.

Na slavnostnem zborovanju v Veržeju je najprej govoril dr. Tone Ferenc, domačin in zgodovinar. Poudaril je, da je bila ustanovitev OF Slovenije ena najpomembnejših prekretnic v zgodovini slovenskega naroda. „Trda je bila to pot, vendar pa zgodovina potrjuje, da je bila edina možna in pravilna. Tudi pridobitve NOB, svoboda, bratstvo in enotnost, novo socialistično Jugoslavijo smo čuvali in jo moramo še naprej ohranjati. Zato naj bo spomenik CVET BRATSTVA IN ENOTNOSTI resnično pomnik vsem bodočim rodovom,“ je dejal dr. Tone Ferenc.

Predsednik OK SZDL Ljutomer Boris Prejac je govoril o pretekli zgodovini naše hrabre borbe in poudaril, da nobene iredentistične sile, ki bi hotele zatirati in zavirati razvoj Jugoslavije ne morejo zlomiti naše upornosti, da nadaljujemo delo naših največjih revolucionarjev tovariša Tita in Kardelja. „Tovariš Tito je na čelu komunistov uspel tisto, kar ni uspelo nobenemu drugemu. Letos, ko mineva leto dni, odkar smo se poslovlili od njega ugotavljamo, da znamo braniti vse, kar smo v teh povojnih letih ustvarili. Ko smo se poslovljali od Tita je bil molk naš najgloblji govor. Tito nam je dal največ kar je mogel: vero v moč ljudskih množic, v

njihovo sposobnost, da postane gospodar svojega dela in prihodnosti, je dejal Boris Prejac, ki je odkril spomenik.

Po odkritju spomenika je spregovoril tudi predsednik OK SZDL Grljan tovariš Miloš Nikolič in poudaril, da sta bratstvo in enotnost med pobratenima Veržejem in Grljanom ena največjih vrednot, zato ju moramo ohraniti in naprej razvijati. Slovesnosti v Veržeju pa so se nadaljevale tudi popoldan s prikazom ljudskih običajev in ogledom narcisnih polj ter z izborom miss narcis in narcisnim plesom. Vse pa sodi v okvir praznovanja MESECA NARCIS.

Dušan Loparnik

Po poteh partizanskih enot in aktivistov

Letošnji pohod po poteh partizanskih enot in aktivistov Osvojitvene fronte so pionirji, pionirke, mladinke in mladinci, skupaj z borci, začeli že v petek dopoldne pri partizanski koči (Voglarjevi) pri Motvarjevcih. Začetek je bil slovesen, prav slovesni pa so bili sprejemi pohodnikov na vsej poti tja do petanjškega mostu, odkoder so ubrali korake pohodniki iz radgonske občine.

V soboški občini so se najprej ustavili v Gančanih, kjer je padel narodni heroj Štefan Kovač, prijetno so jih sprejeli s tabornim programom pri šoli v Beltincih, po sprejemu v Dokležovju pa jim je mladi rod v Bakovcih skupaj s starejšimi, pripravil kratek, vendar pester kulturni program. Udeležba je bila toliko večja, ker so bili tam prav takrat na urjenju taborniki iz raznih predelov naše pokrajine.

Med pohodom so se ustavili pri tretji osnovni šoli, pri Brumnovi hiši, ob spomeniku narodnega heroja Štefana Kovača in v Puconcih, kjer so po tabornem programu prenočevali. Med pohodom so obiskali Venačo, ustavili so se ob spomeniku v Črnskih mejah in na karavli »Dane Šumenjak« v Petanjcih.

Pri vseh pomembnejših spominskih obeležjih so bile krajše slovesnosti s polaganjem vencev. Za pohod so poskrbeli Zveza prijateljev mladine, ZZB NOV in Občinska konferenca ZSMS Murska Sobota. Na sliki: sprejem v Bakovcih. J. S.

MURSKA SOBOTA

Številne naloge KK SZDL

Na posvetu s predsedniki KK SZDL soboške občine, ki ga je sklicala OK SZDL so se med drugim podrobneje dogovorili o pripravi na osrednjo proslavo letošnjih jubilejev, kjer je še posebej pomembna angažiranost predstavnikov frontne organizacije. Le-ti bi naj na terenu zagotovili čimvečjo udeležbo občanov in delovnih ljudi na osrednji pro-

slavi, v nedeljo, 24. maja v M. Soboti. V ta namen bodo organizirali številne prevoze iz vseh krajevnih skupnosti soboške občine. Množično udeležbo tudi pričakujejo na razstavi »Varnost in družbena samozasčit« od 21. do 26. maja v prostorih srednješolskega centra. Na posvetu so govorili tudi o nalogah na področju akcije NNPN pri pripravi na volitve. M. Jerše

Manifestacija mladosti in športa

Ob dnevu prijateljstva je bila v soboto v telovadnici srednješolskega centra v Murski Soboti slovesna otvoritev srečanja srednjih šol, ki se ga je poleg domačinov udeležilo tudi večje število mladih iz sosednjega Porabja, pobratene občine Paračin, Radkersburga in iz Varaždina. Slovesnost je začel mešani pevski zbor murskosoboške gimnazije in centra poklicnih šol z vrsto borbenih in revolucionarnih pesmi, slavnostni govor pa je imel ravnatelj centra poklicnih šol Milorad Vidovič, ki je vse nastopajoče in goste pozdravil v njihovih jezikih, kar je še bolj dvignilo sicer prijetno vzdušje. Med drugim je dejal: »Geografska lega našega mesta, tradicionalne večletne prijateljske vezi in ne nazadnje politike naše države glede odnosov do vseh dežel, ne glede na družbeno ureditev, se odseva tudi v naših dejanjih. Nadaljujemo tradicijo izmenjave izkušenj, kulturnih stikov in športnih tekmovanj. Želimo si, da bi mladina nadaljevala začrtano pot bratstva in enotnosti ter borbo za mir in sožitje med narodi. Prav posebej pa smo veseli prvega srečanja v Murski Soboti s pobratenim srednješolskim centrom »Branko Kršmanovič« iz Paračina.«

Po pozdravnem nagovoru, ogledu srednješolskega centra so bila športna tekmovanja. Okrog 320 tekmovalcev se je pomerilo v osmih športnih disciplinah.

Športne rezultate bomo objavili v petkovi številki.

M. Jerše

GORNJA RADGONA

Izkupiček invalidom

Gornja Radgona je bila minulo soboto prizorišče svojevrstne, po vrsti že šeste in tako tradicionalne tekmovalne prireditve — nogometne tekme, v kateri so se pomerili debeli in suhi. Tekmo si je ogledalo kakih 2000 gledalcev iz bližnje in daljnje okolice, izkupiček v višini kakih 200 tisoč dinarjev pa bodo prizadeveni organizatorji — številne delovne organizacije in zasebni obrtniki — namenili za potrebe invalidov. Rezultat pri vsem tem ni pomemben, kljub temu pa zapišimo, da so tokrat suhi ugnali debele z devet proti osem. Med polčasom so se tokrat prvič pomerile tudi ženske.

-brž-

V NEDELJO V MURSKI SOBOTI

Osrednja proslava z zborovanjem

Ob letošnjih pomembnih jubilejih iz naše revolucionarne preteklosti — 40-letnici OF slovenskega naroda in vstaje, bo v nedeljo, dne 24. maja 1981 ob 10.00 uri na prostoru pred prvo osnovno šolo Daneta Šumenjaka-Mirana veliko zborovanje in osrednja proslava soboške občine. Slavnostni govornik bo član CK ZKJ Jože Smole. Zatem bo sledil recital pod naslovom »Jugoslavija po Titovi poti«, katerega scenarij je napisal Jože Vild, sodelovalo pa bo okrog 400 nastopajočih. Udeleženci te velike manifestacije, ki bodo na ta način pokazali svojo privrženost socialističnemu samoupravljanju in tovarišu Titu, bodo lahko prisluhnili združenemu pevkemu zboru osnovnih šol, srednješolskemu centru za pedagoške in tehnične usmeritve, godbi na pihala, zboru harmonikarjev soboške glasbene šole, vokalno-instrumentalnemu ansamblu Zaslini izhod in drugim. Kot pričakujejo se bo osrednje proslave ob letošnjih jubilejih v M. Soboti udeležilo okrog 10.000 ljudi. Iz sleherne KS bodo organizirali prevoze. M. Jerše

MURSKA SOBOTA

O pripravi na sejem

Prejšnji petek so se na medobčinski gospodarski zbornici v Murski Soboti sešli organizatorji letošnjega 19. Kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni. Ta sodi med 132 sejamskimi prireditvami v naši državi med osrednje tovrstne prireditve. Poleg tega, da se organizatorji naadatajajo rekdne udeležbe računajo, da bodo v začetku oktobra v Gornji Radgoni spravili pod streho še eno prireditev z mednarodno udeležbo — jugoslovanski sejem

gradbeništva in gradbenih materialov, prihodnje leto na pomlad pa še drugi sejem energetike in elektronike v kmetijstvu in živilski industriji. Pri tem se zavzemajo, da bi bilo treba zaostriti kriterije glede specializacije in podeljevanja mednarodnega statusa posameznim sejmom in zlasti, da se bo moralo pomursko gospodarstvo enotneje predstavljati na tujem, saj bo tako manj stroškov, pa še učinek bo večji. BŽ

Breza za predsednika Tita

Društvo upokojencev Murska Sobota slovi po izredno razgibani družbeni in družbenopolitični aktivnosti, nič manj pa ni aktivno na področju družbene samozasčite, pri organiziranju izletov in sproščenih srečanj. Seveda pa se trudijo, da bi na kar najbolj primeren način pomagali članom, ki so bolni, ali celo priklenjeni na posteljo. Dejavnost društva je izredno razgibana.

Na konferenci minuli petek so z enominutnim molkom počastili spomin na velikega vzornika vseh generacij, tovariša Tita in na preminule člane društva, še isti dan pa so ob domu upokojencev v Murski Soboti zasadili spominsko brezo, obdano z okrasnim grmičevjem. Tito je, tako so povedali, občudoval breze.

Nič manj kot 1417 članov imajo. Nekateri so izredno aktivni in se zavzeto lotevajo sprejetih nalog, radi se udeležujejo sproščenih pogovorov in srečanj, na tovariški način pa pomagajo tistim, ki v starosti in boleznih nimajo ob sebi skoraj nikogar. Denar za to namensko zbirajo in se ne omejujejo samo na obiske od dnevu upokojencev. Zagotovitev ozimnice, kurjave in druge oblike pomoči so vedno v ospredju. J. Stolnik

GORNJA RADGONA

Agromelioracija apaškega polja

Kmetijsko, ki je ena najpomembnejših gospodarskih panog, vidno napreduje, so ugotavljali na zadnji seji IS SO v Gornji Radgoni, ko so obravnavali problematiko kmetijstva. V preteklih letih so dosegli ugodne rezultate predvsem v rastlinski proizvodnji ter proizvodnji mesa in mleka. Tudi v tem srednjeročnem obdobju bi se naj te dejavnosti še hitreje razvijale, seveda z novimi vlaganji, razširitvijo proizvodnje in večjim izkoriščanjem kapacitet. Slabše pa kaže vinogradnikom, ki jih je močno prizadel zmrzal, kakor tudi druge vremenske nepravilnosti. Da kmetijstvo dobiva prioriteto v radgonski občini kaže tudi to, da je IS odobril projekt TOZD Kmetijstvo Črnci za odkup in agromelioracijo 584 ha najplodnejših zemljišč ob ustju Mure. Ta investicija bo veljala 5 milijard starih dinarjev in bo pokrita z nepovratnimi družbenimi sredstvi iz republike. vp

Zmagala OŠ Kapela

Na občinskem tekmovanju s področja splošnega ljudskega odpora in družbene samozasčite, ki ga je vzorno organiziral KO za SLO in DS pri OK SZDL G. Radgona skupaj z ostalimi dejavniki so imeli največ uspeha pionirji iz OŠ Kapela, ki so pokazali največ znanja in veščin ter osvojili prvo mesto pred OS Stogovci. Obe ekipi bosta radgonsko občino predstavljali na regijskem tekmovanju v Vidoncih. vp

ŠPORT

SPEEDWAY — SVETOVNO PRVENSTVO

KEKEC REZERVA V POLFINALU

Na četrtfinalni dirki za svetovno prvenstvo posameznikov v speedwayu, ki je bila v Miškolcu na Madžarskem, so nastopili tekmovalci iz ČSSR, Madžarske, SZ, Poljske, Bolgarije, Avstrije, ZR Nemčije, Nizozemske in Jugoslavije. Našo državo je zastopal član AMD Gorenje—Varstroj Lendava Štefan Kekec, ki je v dokaj izenačeni konkurenci osvojil 9. mesto in je le za eno točko zaostal za tekmovalci, ki so se uvrstili v polfinale. Kekec je zbral 8 točk in bo na polfinalni dirki, ki bo 14. junija v Lesznu na Poljskem, le rezerva. Nastopil bo v primeru, če se bo kateri od tekmovalcev poškodoval. Zanimivo pa je, da je Kekec premagal znana tekmovalca iz ČSSR Kuderno, ki je zasedel drugo, in Vernerja, ki je bil peti. Z malo športne sreče bi torej Štefan Kekec lahko bil med polfinalisti.

ROKOBORBA — DRŽAVNO MLADINSKO PRVENSTVO

PODLESEK IN KOUS DRŽAVNA PRVAKA

V Stipu je bilo državno mladinsko prvenstvo v rokoborbi prostega stila, katerega so se udeležili tudi trije člani rokoborske sekcije soboškega Partizana:

Podlesek, Kous in Halas ter se odlično odrezali, saj so osvojili dva državna naslova in eno tretje mesto.

Največje presenečenje je pripravi Podlesek, ki je v kategoriji do 70 kg, v njej je tekmovalo izredno veliko tekmovalcev, osvojil prvo mesto in naslov državnega prvaka. Vse svoje nasprotnike je premagal s tušem in bil ob koncu proglašen za najboljšega tekmovalca prvenstva. Kous je nastopil v kategoriji do 87 kg, kjer je bil favorit in je upravičil zaupanje strokovnjakov. Tudi on je vse svoje tekmece premagal, in tako drugič osvojil naslov državnega mladinskega prvaka. Halas je nastopil v kategoriji do 75 kg in osvojil tretje mesto, izgubil je samo eno srečanje. Premagal ga je Stojanovski iz Kumanovega, predvsem po zaslugi sodnikov.

Tako so soboški rokoborci dosegli še en lep uspeh in čeprav so nastopili s najmanjšim številom tekmovalcev, so osvojili kar tri medalje. To je zelo pomembno, zlasti še, ker se srečujejo s finančnimi težavami in so morali prenočevati pri znancih.

OBČINSKA STRELSKA ZVEZA M. SOBOTA

OB IZDATNEJŠI PODPORI TUDI VEČJA MNOŽIČNOST

— ANTON KRANJC — NOVI PREDSEDNIK OSZ M. SOBOTA

Na volilno-programski konferenci Občinske strelske zveze Murska Sobota so ocenjevali dosedanje delo; hkrati pa se dogovarjali o bodočih nalogah. Ugotovili so, da je od 26 strelskih druženj, ki delujejo v soboški občini, večina zelo aktivnih, da pa je nekaj takih strelskih druženj, ki se ne udeležujejo predpisanih tekmovanj. S temi se bo potrebno čimprej pogovoriti o problemih, s katerimi se srečujejo, in načrtneje zastaviti njihovo delo. Poudarili so, da bi v prihodnje moralo biti strelstvo deležno večje družbene podpore, zlasti z vidika splošnega ljudskega odpora in družbene samozasčite. Zavzemati se je potrebno, da bo novo zračno strelišče v M. Soboti, ki je eno najmodernejših, bolje izkoriščeno in dostopno vsem, ki se želijo ukvarjati s strelskim športom. Zlasti bi ga morale bolj koristiti osnovne šole, osnovne sindikalne organizacije, upokojenci, invalidi, člani ZRVS, in ostali občani. Skratka, zavzemati se je potrebno za čimvečjo množičnost strelstva v soboški občini. Da bi to lahko dosegli, je potrebno tudi večje sodelovanje med družbenopolitičnimi, sindikalnimi organizacijami in društvi ter odgovornimi dejavniki za SLO in DS. Organizirati bi morali več skupnih množičnih akcij in pohodov. V strelsko organizacijo bi morali pritegniti tudi lovsko društvo. V prihodnje pa bo potrebno skrbeti tudi za usposabljanje strokovnih kadrov. Med drugim nameravajo organizirati inštruktorski tečaj za mentorje šolskih športnih društev in poživiti strelstvo tudi na tistih šolah, kjer te aktivnosti še nimajo. Na volilno-programski konferenci so si izvolili novo vodstvo, za predsednika pa so izbrali Antona Kranjca.

STRELSTVO

ZMAGA LJUTOMERČANOV

Občinska strelska zveza Ormož je pripravila tradicionalno regijsko srečanje pionirjev pomurskih občin. Žal se tekmovanja niso udeležili pionirji iz M. Sobote in Lendave. Največ uspeha so imeli Ljutomerčani, ki so osvojili prvi dve mesti. Ekipno je zmagal Ljutomer I. s 482 krogi pred Ljutomerom II, Radgono I. 433, Radgono II. 390 in Ormožem 163 krogov. Posamežno je zmagala Marta Kosi s 166 krogi pred Melito Benček 166, in Iztokom Sumakom 164 krogov. To je že peta zaporedna zmaga Ljutomerčanov.

R. Kapun

NAMIZNI TENIS

NAMIZNI TENIS

Partizan in šolsko športno društvo na Cvenu posvečata posebno skrb namiznemu tenisu. Redno organizirata tekmovanje, tekmovalci pa so razdeljeni v štiri skupine. Največ uspeha je imela skupina Rdeči, ki je brez poraza na prvem mestu s 6 točkami pred Rumenimi, Zelenimi in Modrimi, ki imajo po dve točki.

F. Pihlar

dopisniki so zabeležili

Beltinčani v Prevaljah

Devetega maja je bil v Prevaljah koncert pevskih zborov društev upokojencev vzhodne Slovenije, na katerem je pod vodstvom pevovodje tovariša Gustava Gonze sodelovali tudi mešani pevski zbor Društva upokojencev Beltinci.

Na koncertu je sodelovalo 14 pevskih zborov z okrog 400 pevci, od tega sta bila mešana pevska zbor le pevska zbor iz Prevalj in Beltinec. Lepo in nepozabno doživetje je bilo ob koncu, ko so lepe slovenske pesmi zapeli skupno ženski zbori in posebej skupaj moški zbori.

Upokojenci pa se v tem času že pripravljajo na nastop v Sežani, ki bo 6. junija. Sodelovali bodo pevski zbori iz vse Slovenije.

A. Horvat

VELIKA POLANA

NOGOMETNO IGRIŠČE

V krajevni skupnosti Polana je vse več zanimanja za nogomet. Da bi to dejavnost še bolj razvili in da bi domači nogometaši, ki igrajo v drugi občinski nogometni ligi, lahko odigrali nekatere tekme doma, kjer imajo precej navijačev, so se odločili za ureditev primerne igrišča.

Če bodo vsa sredstva zagotovljena, bodo lahko že v prihodnji sezoni igrali tudi na domačem igrišču. Trudijo se, tudi s prostovoljnimi delom. Nekaj so že naredili, precej dela, predvsem fizičnega, pa jih še čaka. Zemljišče je pripravljeno.

Štefan Prša

RAKIČAN

Proslava na TKŠ

Dijaki TKŠ Rakičan smo ob dnevu zmage na posebni svečanosti počastili spomin na tovariša Tita. Spomnili smo se ga v kratki pripovedi, v sliki in besedi o njegovi življenjski poti in revolucionarnem delu, ki pa predstavljajo samo majhen izrek iz njegove bogate biografije. Približno dvesto diapoizitivov se je zvrstilo: Otroštvo in mladost, Tito na čelu partije in delavskega gibanja, Tito — vrhovni komandant, Tito — ustvarjalec socialistične Jugoslavije, Tito — borec za mir, Tito v prostem času.

Tisti, ki so proslavo pripravili, pa tudi dijaki in profesorji smo se zavedali, da se z diapozitivi ne da v celoti prikazati dolgega in bogatega življenja človeka, čigar delo trajno spodbuja socialistično in vsako drugo progresivno misel.

Jožica Maršik

Nepozaben izlet

250 delavcev delovne organizacije Pomurski zdravstveni center Murska Sobota je pred kratkim obiskalo Beograd. Ogleдали so si grobnico in se poklonili največjemu sinu našega naroda, revolucionarju in neumornemu borcu za mir in enakopravnost — tovarišu Titu.

Ogledali so si tudi muzej 25. maj, znamenitosti našega glavnega mesta in spomenik na Avali, ustavili pa so se tudi v Novem Sadu.

Otok

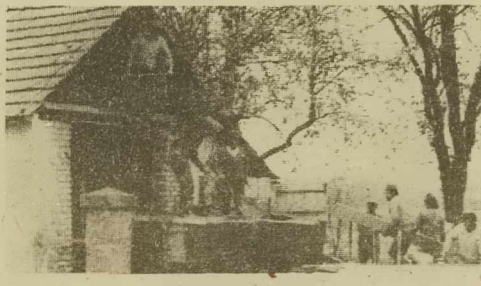
PUCONCI

Dobro razvite izvenšolske dejavnosti

Na puconski osnovni šoli so interesne dejavnosti dobro razvite. O lepih uspehih lutkarjev smo že poročali, prav tako pridno pa delajo učenci pri krožku pletenje-vezenje. Nobena proslava v kraju in okolici pa skoraj praviloma ne more brez mešanega pevskega zbora, ki ga že vrsto let uspešno vodi Marjan Povh. Nazadnje so mladi puconski pevci poželi aplavze in priznanja na minuli reviji pevskih zborov v Gornjih Petrovcih, kjer jih je pohvalno ocenil priznani glasbeni strokovnjak prof. Branko Rajster.

V zadnjem času pa so vse bolj vidni dosežki mladih rokoborcev, ki jih vodi izkušena roka nekdanjega državnega reprezentanta Blaža Davidovskega. O njihovih uspehih bomo v bližnji bodočnosti še slišali. Učenci se udeležujejo tudi na likovnem in literarnem področju.

J. K.

NEDELICA

Gasilci brez brizgalne

V Nedelici, v krajevni skupnosti Turnišče, so dokaj aktivni in enotni, saj so v zadnjih letih asfitali vse vaške ulice, napeljali vodovod in uredili nogometno igrišče.

Največ težav pa imajo z gasilsko desetino, ki nima sodobne brizgalne. Imajo le ročno, ki pa ni primerna za hitro posredovanje. Že dve leti se zavzemajo za nakup motorne brizgalne, tudi del sredstev bi zbrali, vendar je vse ostalo pri obljubah. Kako dolgo bo še tako?

Do sedaj v Nedelici še niso zabeležili večjih požarov, če pa bo v prihodnje do požara prišlo, še tako izurjena gasilska desetina ne bo mogla dosti pomagati, da bi škodo zmanjšali. Prav tako ne bodo mogli z neprimerno opremo pomagati, če bo zagorelo v sosednjih vaseh.

Kljub temu pa v Nedelici ne odnehajo, saj so pred dnevi začeli urejati prostor za obljubljeni gasilski avtomobil, hkrati pa bodo obnovili tudi orodjarno. Za material je prispevala vaška skupnost Nedelica okoli 50 tisoč dinarjev, ostala dela pa so naredili prostovoljno. Odločili so se tudi, da bodo v kratkem zgradili še en vodnih zajetij za gašenje.

Štefan Prša

Praznovanje v Veliki Polani

Pred novo šolo v Veliki Polani so nadvse slavnostno proslavili 40. obletnico OF. Za izvedbo proslave so se angažirale vse družbenopolitične organizacije v krajevni skupnosti. V kulturnem programu so sodelovali najmlajši iz vrta, učenci osnovne šole, folklorna skupina, mladinski pevski zbor, mešani pevski zbor KUD „Miško Kranjec“ in člani vseh aktivov ZSMS v krajevni skupnosti. Govornik je bil nekdanji član odbora OF, ki je bil ustanovljen v Mali Polani pri Copekovem mlinu med prvimi v Prekmurju.

Zaskrbljujoči trendi gospodarjenja

Predsedstvo občinskega sveta zveze sindikatov v Murski Soboti je pod vodstvom novega predsednika Štefana Pintariča ocenjevalo gospodarjenje organizacij združenega dela v občini v prvem trimesečju letošnjega leta in sprejelo nadaljnje naloge. Takoj je treba povedati, da gre za prve globalne podatke, kajti temeljita analiza bo opravljena ob koncu meseca na seji OS ZS. Po peridodičnih obračunih je Službi družbenega knjigovodstva posredovalo podatke 81, organizacij združenega dela iz murskosoboške občine, v glavnem s področja gospodarstva. Tako je v primerjavi z lanskim prvim trimesečjem celotni prihodek letos večji za 31 odstotkov, porabljena sredstva za 33 odstotkov, dohodek za 27 odstotkov, čisti dohodek pa za 18 odstotkov.

V enakem obdobju letošnjega leta je poslovni sklad višji skoraj za osem indeksnih točk, akumulativnost za 16,7 odstotkov, zaposlenost pa za 1,6 odstotka. Zlasti pa je zaskrbljujoče dejstvo, da porabljena sredstva rastejo za 2 odstotka hitreje od celotnega prihodka, izgube v gospodarstvu murskosoboške občine pa so se v enakem obdobju povečale za 31 odstotkov, ali od lanskih 43,5 na letošnjih 56,7 milijona dinarjev. Nič kaj spodbudno ni, da je med izgubarji tudi nekaj novih organizacij združenega dela, kot so vodno gospodarstvo, TOZD Avtobusni promet Certus, TOZD Transport Agromerur, TOZD Družbena prehrana in druge. Ob tem, da je izguba v neproizvodnih

dejavnostih znašala že 7,2 milijona dinarjev.

Z več optimizma pa lahko gledamo na rezultate izvoza, ki se je v letošnjih prvih treh mesecih dvignil na 313 milijonov dinarjev, pokrivanje uvoza z izvozom pa znaša 192 odstotkov, kar je še posebej pozitivno. Čeprav je to šele prvo četrtletje, so poudarili v razpravi člani predsedstva OS ZS, je prav, da se temeljito lotimo omenjene problematike. Zlasti so navajali vprašanja glede doslednejšega izvajanja stabilizacijskih programov, rasti cen surovin in izdelkov, predvsem pa bo treba

ugotoviti, kako je dejansko s količinsko proizvodnjo. Med drugim so se zavzeli tudi za poostreitev odgovornosti vseh subjektivnih sil in poslovnih struktur za boljše gospodarjenje, vse OO ZS oziroma OZD, ki poslujejo z izgubo ali pa na robu rentabilnosti, morajo organizirati razprave o svojih poslovnih rezultatih, o čemer bodo poročale OS ZS, stališča pa bodo posredovali občinskemu izvršnemu svetu. Poudarili so tudi nujnost pravočasnosti podatkov in preverjanje zaposlovanja v murskosoboški občini.

M. Jerše

GIDOS, GRADBENA IN INŠTALACIJSKA DEJAVNOST, OBRT TER STORITVE, P. O. LENDAVAL

Razpisna komisija delavskega sveta DO Gidos Lendava

razpisuje dela in naloge

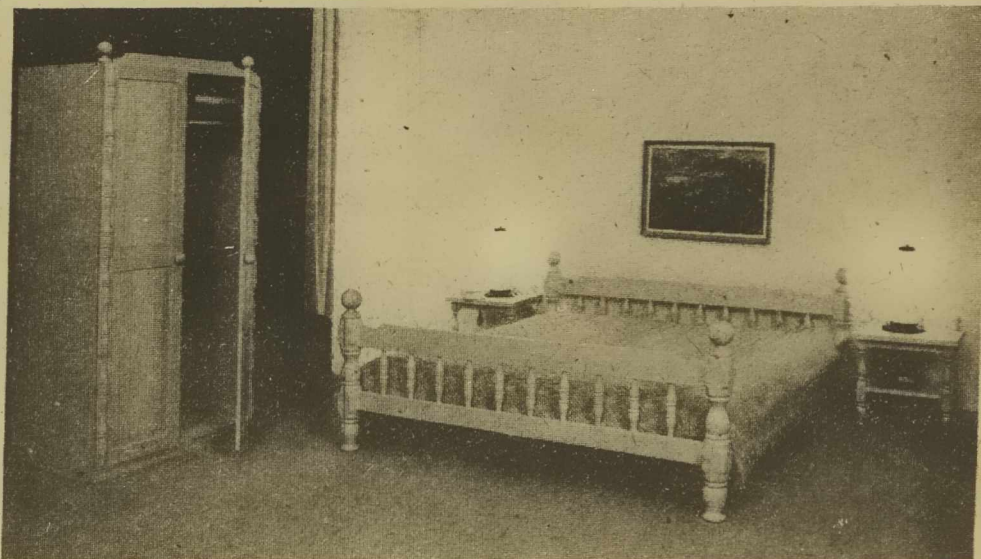
INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA DELOVNE ORGANIZACIJE

Pogoji:

- da je državljan SFRJ in izpolnjuje splošne pogoje določene z zakoni, samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori,
- da ima visokošolsko izobrazbo gradbene, ekonomske ali komercialne smeri in 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih v gospodarstvu,
- da ima višješolsko izobrazbo gradbene, ekonomske ali komercialne smeri in 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih v gospodarstvu.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev z oznako — za razpisno komisijo — prejema kadrovska služba delovne organizacije. Rok za prijavo je 15 dni po objavi.

STRUŽENO POHIŠTVO

Naraven les s svojo strukturo in barvo daje toplino in svojstveno prijetnost struženemu pohištvo, ki s svojo bogato obliko sprošča in osvobaja človeka v domačem ambientu. Struženo pohištvo s svojimi razkošnimi oblikami in dimenzijami poudarja trdnost in trpežnost, z barvami pa nam pomaga pri usklajevanju in pozitivni prostora.

Struženo pohištvo, ki zajema omare in postelje z nočnimi omaricami s svojo uporabno funkcijo omogoča prilagajanje prostoru po širini in višini ter namenu. Služi nam lahko za vsakdanji počitek, prijeten oddih na dopustu, vikendu ali hotelu.

Struženo pohištvo je izdelano iz prvovrstnega masivnega smrekovega lesa, površinsko obdelano v naravni barvi lesa ali z lužili in lakirano s prozornim nitro lakom v pol mat izvedbi.

PRODAJAJO V POSLOVALNICI LIP BLEED V MURSKI SOBOTI, Cvetkova 1a
tel: (069) 22-941, 22-942 IN ŠTEVILNIH TRGOVINAH S POHIŠTVOM

lip
bled

lesna industrija

64260 bleed ljubljanska c. 32
telefon: 064-77661
telegram: lip bleed
telex: 34 525 yu lipex

TO JE
Super!!!

ženske
hlače

iz čistega bombaža, lično izvezeno, tanga in normalni kroj, samo

12,90

moške
hlače

iz čistega bombaža, modno potiskane, samo

16,50

Najboljše za
vaš denar

Tako dolgo, dokler traja zaloga

ModenMüller

GRADEC — GRAZ — CELOVEC — KLAGENFURT
LIPNICA — LEIBNITZ — RADGONA — RADKERSBURG

Dohodkovno povezovanje – samouprav-

V okviru priprav na 3. kongres samoupravljalcev Jugoslavije potekajo tudi v Pomurju številne aktivnosti, vanje pa se vključuje tudi naše uredništvo. Na pogovor smo povabili predstavnike nekaterih delovnih organizacij v okviru sestavljene organizacije združenega dela ABC Pomurka, beseda pa je tekla o uresničevanju določil Zakona o združenem delu, in sicer tistega poglavja, ki govori o odnosih pri pridobivanju dohodka in njegovem razporejanju. Izbor te teme pa ni naključje saj so prav zaposleni in združeni kmetje v okviru SOZD ABC Pomurka naslovili 3. kongresu svoje sporočilo, ki so mu dali naslov »Uveljavitev dohodkovnih odnosov v kmetijstvu od primarne proizvodnje do končne prodaje«. V njem so opozorili na vrsto vprašanj, ki ovirajo dohodkovno povezovanje, pa tudi na uspehe, ki so jih v svoji sestavljeni organizaciji na tem področju dosegli. Zapis s tega pogovora smo strnili v naslednji prispevek, ki naj bi osvetlil nekatera odprta vprašanja.

Na pogovoru so sodelovali: Milan Koren, direktor centra za razvoj in marketing SOZD ABC Pomurka, Eteka Horvat, sekretarka SOZD ABC Pomurka, Janko Slavič, direktor KZ Radgona, Evgen Horvat, pomočnik direktorja KG Rakičan, Janko Sedonja, predsednik koordinacijskega odbora sindikalnih organizacij SOZD ABC Pomurka in Aladar Čahuk, delegat za 3. kongres samoupravljalcev Jugoslavije.

VESTNIK: Za uvod moram vprašanje, zakaj ste prav kmetijci v severovzhodni Sloveniji prišli na idejo, da bi svoje sporočilo z omenjeno vsebino poslali 3. kongresu samoupravljalcev Jugoslavije?

ETELKA HORVAT: Razlogov, da pošljemo naše sporočilo, ki smo ga naslovili »Uveljavitev dohodkovnih odnosov v kmetijstvu od primarne proizvodnje do končne prodaje«, je več. Prvič nas je k temu vodilo dejstvo, da je SOZD ABC Pomurka vertikalno povezana sestavljena organizacija, ki združuje 40 delovnih organizacij, ki opravljajo dejavnosti od primarne kmetijske proizvodnje do predelave, trgovine in gostinstva. Prav proizvodne organizacije, bodisi združbenega ali zasebnega sektorja, so locirane v glavnem v Pomurju, tu pa je kmetijska proizvodnja določena tudi kot ena glavnih dejavnosti v okviru SOZD. Drugi razlog je bil ta, da poleg zaposlenih združuje delo in sredstva v okviru sestavljene organizacije okrog 18 tisoč kooperantov in v sporočilu smo opozorili tudi na povezovanje zasebne kmetijske proizvodnje z družbenim sektorjem. Osnovni in najpomembnejši razlog, da smo omenjeno sporočilo naslovili 3. kongresu samoupravljalcev, pa je bil ta, da je prav področje dohodkovnih odnosov najbolj pereče tudi v okviru naše sestavljene organizacije. Pred časom smo sicer v SOZD ABC Pomurka že pripravili akcijsko konferenco, na kateri smo teoretično določili kriterije za ugotavljanje skupnega prihodka, vendar v praksi to ni moglo zaživeti zaradi nekaterih problemov, ki jih prav v tem sporočilu posebej izpostavljamo. Seveda pa sporočilo vsebuje tudi nekatere pozitivne izkušnje, ki smo jih dosegli na tem področju.

VESTNIK: Kako so potekale aktivnosti ob pripravi teh materialov in ali menite, da so zaposleni v SOZD seznanjeni z vprašanji, ki jih posredujete kongresu samoupravljalcev?

JANKO SEDONJA: Ko so stekle priprave na 3. kongres samoupravljalcev Jugoslavije, smo tudi pri nas ob pomoči občinskega sindikalnega sveta pristopili k pripravi materialov o omenjeni temi. Aktivnosti so stekle v osnovnih organizacijah sindikata v vseh TOZD, na nivoju sestavljene organizacije pa smo ustanovili koordinacijski odbor, ki je prevzel konkretne dolžnosti za pripravo sporočila. O njegovem osnutku smo razpravljali na razširjeni seji, kjer so sodelovali tudi predstavniki ostalih družbe-

ropolitničnih organizacij, temeljnih organizacij in kooperantov, dopolnjeno gradivo pa smo nato poslali v razpravo v vse osnovne organizacije sindikata v TOZD. Tako je nastalo dokončno besedilo, ki je sporočilo vseh zaposlenih in združenih kmetov v SOZD ABC Pomurka.

Izhajali smo iz lastnih izkušenj

VESTNIK: V sporočilu je ves čas prisotno urejanje dohodkovnih odnosov, vprašanja, ki dohodkovno povezovanje otežujejo, pa tudi uspehi, ki ste jih pri tem že dosegli. Ste pri pripravi tega materiala izhajali zgolj iz lastnih izkušenj ali pa so to le predlogi, ki bi jih bilo potrebno čimprej uresničiti?

JANKO SEDONJA: »Besedilo kongresu je sporočilo vseh zaposlenih in združenih kmetov.«

MILAN KOREN: Naše sporočilo 3. kongresu samoupravljalcev je pravzaprav dokaj kritično. Kritično tako v odnosu do lastne organizacije in organiziranosti kakor tudi do širših družbenih pogojev, ki omogočajo oz. naj bi omogočali čvrstše dohodkovno povezovanje. Ko smo v naši sestavljeni organizaciji postavljali temelje za dohodkovno povezovanje, smo izhajali iz reproduktivne celote, torej iz vertikalne povezave naših temeljnih organizacij pri proizvodnji skupnega proizvoda. To je bilo osnovno izhodišče, ki je seveda samo naše, saj je organiziranje reproduktivskih celot pravzaprav specifičnost vsake delovne organizacije ali vsake sestavljene organizacije združenega dela. Naša specifičnost je proizvodnja skupnega proizvoda, kar pomeni, da v proizvodnji le-tega sodeluje več TOZD oziroma posa-

meznih delov teh TOZD. Če naprimer govorimo o mesu kot skupnem proizvodu, potem imamo v tej reprodukcijski celoti v mislih poljedelce, ki proizvajajo koruzo, mešalnice, ki iz te koruze in dokupljenih surovin izdelujejo krmila, rejce prašičev, klavnico, mesno

MILAN KOREN: »Prva osnova za uveljavljanje dohodkovnih odnosov je že vzpostavljena.«

predelavo in trgovske organizacije. Ob tem velja omeniti, da se v reprodukcijsko celoto ne povezujejo celotne TOZD ampak le deli le-teh, zato realizacija skupnega proizvoda istočasno ne pomeni vrednosti realizacije za celotno TOZD. Tak odnos je sicer precej zapleten, vendar smo ga morali upoštevati zato, da smo prepričani neupravičeno prelihanje dohodka iz ene dejavnosti v drugo oz. iz ene TOZD v drugo. Ko smo na tak način opredelili reprodukcijske celote, je bilo potrebno izdelati še merila za udeležbo posameznih udeležencev v proizvodnji skupnega proizvoda. Pri tem smo upoštevali materialne stroške, ki naj bi posameznim udeležencem bili priznani v višini stroškov, za katere smo se znotraj reprodukcijske celote v sistemu dogovorili. Isti princip velja tudi za ovrednotenje živega dela in za potrebno akumulacijo, ki naj jo vsak udeleženec v proizvodnji skupnega proizvoda ima. Na tak način smo potem ugotovili vrednost skupnega proizvoda in udeležbo posameznih udeležencev v njegovi proizvodnji.

Neurejene tržne zakonitosti

Tak model je povsem jasen in logičen, nastaja pa vprašanje, zakaj ga v praksi ne uresničujemo, in prav v tem je tudi kritičnost našega sporočila. Realizacija tako zamišljenega modela skup-

nega proizvoda in skupnega prihodka je namreč mogoča le v primeru, če je vrednost skupnega proizvoda vsaj enaka, če ne večja od vrednosti posameznih udeležencev v njegovi proizvodnji. Ker pa pri nas, zlasti na področju živinoreje, ni tako, saj je pri prodaji svežega mesa in mesnih izdelkov realizacija nižja od tiste, ki smo jo izračunali po principih skupnega proizvoda, ta model v praksi za nas ni izvedljiv oz. modela zaradi določenih tržnih zakonitosti ne moremo uresničevati.

VESTNIK: Merila in kriterije torej imate izdelane, v praksi pa jih ni možno izvajati. Kaj to pomeni?

MILAN KOREN: Menim, da je treba pristop k skupnemu prihodu in skupnemu proizvodu ocenjevati z dveh vidikov: iz tistega končnega cilja, ko bi bilo dejansko vse urejeno tako, kot smo si zamislili, in iz dialektičnega pristopa, da določene zadeve pač le uresničujemo v okviru sužejektivnih možnosti in objektivnih danosti. Kljub težavam smo vsaj na nekaterih področjih v SOZD uspeli, da se o vrednosti proizvodov, ki prehajajo iz ene faze v drugo znotraj SOZD, dogovarjamo in da se dogovarjamo tudi o pogojih tega prehoda. To pa je že prva osnova za uveljavljanje dohodkovnih odnosov, saj je od tega le še korak k tistemu, k čemu težimo — h kompleksnemu povezovanju v okviru skupnega proizvoda oz. skupnega prihodka.

Opredeliti predvsem merila

VESTNIK: Iz pravkar omenjenega sledi, da se o vrednotenju posameznih proizvodov dogovarjate včasih od primera do primera. Zakon o združenem delu pa določa, da je treba merila za uveljavljanje deleža v skupnem proizvodu določiti za daljše obdobje?

MILAN KOREN: Ta določila zakona si mi razlagamo tako, da se je o merilih treba dogovoriti za daljše časovno obdobje, vsakokratna vrednost posameznega merila pa je seveda odvisna od cele vrste faktorjev (gibanje cen, stopnja inflacije itd.) Recimo, mi se pri skupni proizvodnji dogovorimo za količino porabljenega materiala po enoti proizvoda, konkretne vrednosti teh materialnih stroškov na osnovi normativov pa bi morale biti odvisne od trenutnih cen reprodukcijskega materiala. Tako je treba z merili predvsem opredeliti pogoje za pridobivanje skupnega proizvoda in tehnologijo tega proizvoda, cenovne vrednosti pa morajo biti odvisne od trenutnega gibanja cen materialov, ki se v skupni proizvod vgrajujejo. Druge možnosti ni, saj se naše organizacije na tržišču ponudbe reprodukcijskih materialov kakor tudi na tržišču prodaje srečujejo z objektivnimi tržnimi zakonitostmi in z dejanskimi cenovnimi razmerji, ki v danem trenutku vladajo.

VESTNIK: Prav neurejen

trg pa predstavlja tudi enega od osnovnih vzrokov, ki ovirajo uveljavljanje dohodkovnih odnosov. Tudi na ta problem ste v sporočilu posebej opozorili?

MILAN KOREN: Naša ocena enotnega oz. urejenega jugoslovanskega tržišča je naletela na dokaj neugoden odmev, vendar menim, da smo zadevo postavili pravilno. Pri nas moramo težiti k enotnemu jugoslovanskemu tržišču, kar seveda ne pomeni enotne cene za določen proizvod na območju celotne Jugoslavije, ampak pomeni pogoje in načine, po katerih ta jugoslovanski trg deluje. Pomeni torej metode in načine uveljavljanja tržnih zakonitosti, ponudbe in povpraševanja, formiranja cen itd. Vendar ko govorimo o enotnem, moramo govoriti tudi o urejenem trgu.

Najmanj na področju urejanja skupnega prihodka

VESTNIK: Iz dosedanjega razgovora lahko razberemo, da so prizadevanja za uveljavljanje dohodkovnih odnosov sicer prisotna, vendar predlagam, da bi vprašanja nekoliko konkretizirali. Kako recimo delavci v TOZD v okviru SOZD, ko govorimo o reprodukcijskih celotah, uveljavljajo delež pri skupaj ustvarjenem dohodku? Vemo, da je to možno na dva načina, in sicer kot delež pri skupnem prihodu in kot delež pri skupnem dohodku. S skupnim prihodom so mišljeni prihodki, ki so rezultat skupnega dela delavcev v dveh ali več TOZD v okviru iste ali različnih delovnih organizacij (fazna proizvodnja oz. proizvodnja proizvodov, ki se vgrajujejo v enotni proizvod); s skupnim dohodkom pa je mišljen dohodek, ki ga ustvarjajo TOZD, ki so združile sredstva za skupno naložbo in imajo zato tudi pravico do deleža pri skupnem dohod-

ETELKA HORVAT: »Samoupravnih sporazumov o pridobivanju in razporejanju skupnega prihodka še nimamo.«

ku. Kako so ta vprašanja urejena v okviru vaše sestavljene organizacije?

EVGEN HORVAT: Če bi začel pri tistem delu dohodkovnih odnosov, ki izvirajo iz skupnega dohodka, moram povedati, da pri nas

take primere poznamo, v naši delovni organizaciji je to prašičerejska farma, v katero je vložila svoj dohodek cela vrsta zainteresiranih delovnih organizacij, vendar o konkretnih izkušnjah še ni možno govoriti, saj se bo skupni dohodek šele začel ustvarjati. Menim pa, da je v takšni sestavljeni organizaciji, kot je ABC Pomurka, pomembnejša tista vrsta dohodkovnih odnosov, ki izvirajo iz ustvarjanja in delitve skupnega prihodka. Vendar je tu še cela vrsta problemov, na katere smo v tem pogovoru že opozorili, moram pa ugotoviti, da tudi med TOZD v okviru iste delovne organizacije vprašanja marsikdaj niso razčiščena. Vzroki za to so različni, odvisni

EUGEN HORVAT: »Tudi v okviru iste delovne organizacije nekatera vprašanja niso razčiščena.«

so od različnih nihanj, nemalokrat pa tudi od monopolnega položaja proizvajalcev repromaterialov, ki so zunaj reprodukcijske verige, pa tudi od administrativnih omejitev, ki imajo ob vsem tem še svoj učinek.

JANKO SLAVIČ: Kar zadeva pridobivanje in razporejanje skupnega dohodka in skupnega prihodka, so razmere v zadržanosti vsaj za eno leto naprej, če že ne celo za celotno srednjeročno obdobje, vedeti, kako bomo dohodek pridobivali, tega ne vemo niti iz meseca v mesec. Zato prihaja do tega, da je na primer pri živini proizvodna cena višja od trenutne tržne cene, medtem ko je pri nekaterih reprodukcijskih materialih ravno obratno. Prav tako tudi ugotavljamo, da v zadruzi nimamo primerne načina ugotavljanja dohodka. V celotni prihodek je namreč že zajeta tudi vsa tržna proizvodnja kmetov, medtem ko v dohodek ni zajet kmetov dohodek, zato rezultati, ki jih dobimo pri ugotavljanju gospodarjenja v zadruzi, niso realni.

V naši zadruzi imamo nekaj primerov dohodkovnih odnosov, vendar ti še niso čisti, saj ne ugotavljamo družbeno priznanega živega dela, materialnih stroškov in vsega ostalega.

O nekaterih vprašanjih se še vedno le dogovarjamo

VESTNIK: Medsebojna razmerja pri ustvarjanju in

na pravica delavcev

razporejanju skupnega prihodka in skupnega dohodka urejamo s samoupravnimi sporazumi. Imate v vaši sestavljeni organizaciji take sporazume?

EVGEN HORVAT: Ne bi sicer mogel trditi, da takih sporazumov nimamo, vendar pa marsikaj še vedno ni urejeno s samoupravnimi sporazumi. Tu ločimo dve vrsti samoupravnih sporazumov, tiste, ki urejajo področje skupnega prihodka, in tiste, ki urejajo področje skupnega dohodka. Nekaterih od teh področjih tudi znotraj delovnih organizacij nimamo urejenih in se o urejanju posameznih vprašanj le še dogovarjamo, čeprav tudi skozi to dogovarjanje iščemo pot reševanja za prihodnja obdobja.

ETELKA HORVAT: V okviru naše sestavljene organizacije imamo vrsto samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev, ki urejajo področje

nosov ne uveljavlja v polni vrednosti. Če bi namreč sovlagatelj vlagali ustvarjen lastni dohodek, bi čutili do tega tudi drugačno odgovornost in bi bili bolj zainteresirani, kaj se bo dogajalo z delom njihovega dohodka.

MILAN KOREN: To je sicer res, vendar je tak pristop v večji meri posledica pomanjkanja sredstev za razširjeno reprodukcijo v posameznih TOZD kot pa njihovih svobodnih odločitev. Če bi naše TOZD imele več sredstev za razširitev materialne osnove dela, bi gotovo obstajala možnost, da sovlagajo svoj ustvarjeni dohodek, v tem primeru pa bi imeli tudi večji interes za to, kako se s tem dohodkom gospodari.

V kmetijstvu nekatere specifičnosti

JANKO SLAVIČ: Tudi v združništvu imamo primerne skupnih vlaganj in v naši kmetijski zadrugi imamo tri skupne hleve, kjer je bila poleg kmetov sovlagatelj tudi zadruga. Nekaj izkušenj na tem področju že imamo, saj že eno leto ugotavljamo celotni prihodek in dohodek in ga na osnovi izdelanih meril tudi delimo. Ker pa se naš proizvod navezuje še naprej na mesno industrijo, celotne reprodukcijske verige nismo mogli skleniti. Če bi namreč želeli pokriti izgubo, ki nastaja v mesni industriji, bi bil rezultat ta, da bi bila v izgubi celotna reprodukcijska veriga, kar pa ni sprejemljivo. Zato bi moralo biti pridobivanje in razporejanje celotnega prihodka urejeno tako, da bi dobil vsak svoj delež na osnovi priznane živga dela in vloženih materialnih sredstev ter določene akumulacije in na osnovi teh meril bi se morala določiti cena končnega proizvoda.

VESTNIK: Osnovno vprašanje, ki zaviralno vpliva na uveljavljanje dohodkovnih odnosov, so torej merila, ki največkrat niso izdelana, če pa so, jih ne moremo izvajati, ker so tržne zakonitosti drugačne od tistih, ki jih vsebujejo ta merila?

MILAN KOREN: Pojasniti je treba, da je možno povsem drugače urejati dohodkovne odnose v tisti reprodukcijski celoti, kjer se v fazi proizvodnje pojavljajo proizvodi, ki nimajo tržne cene, saj se taki izvodi na tržišču ne konfrontirajo z drugimi proizvodi. V kmetijstvu pa je problem v tem, da ima vsaka faza proizvoda na tržišču že svojo ceno. Tako ima na primer koruza na tržišču še svojo ceno in kakorkoli bi se mi dohodkovno povezovali, moramo upoštevati to tržno ceno kot enega od elementov, ki vpliva na višino dogovorjene cene za koruzo znotraj naše reprodukcijske celote.

ETELKA HORVAT: Še večji problem pa je v tem, ker se te cene na trgu zelo hitro spreminjajo. Če bi na trgu vsaj za določeno obdobje vladala večja stabilnost cen, bi tudi pri uveljavljanju teh dohodkovnih odnosov bilo delo mnogo lažje.

JANKO SLAVIČ: V KZ Gornja Radgona imamo nekaj primerov dohodkovnih odnosov.

skupnega dohodka. Na tem področju so bile doslej že realizirane številne skupne naložbe in prav tu smo v SOZD dosegli zavidljive rezultate, saj sredstva združujemo preko naše interne banke. Kar pa zadeva samoupravne sporazume o pridobivanju in razporejanju skupnega prihodka, moramo priznati, da takih sporazumov še nimamo, čeprav bi naj prav ti največ prispevali k urejanju dohodkovnih odnosov. Na tem področju so prišli najdlje v prasičerejski proizvodnji. Organizacije, ki so vključene v reprodukcijsko verigo, so sporazum sprejele, določili smo merila za ugotavljanje skupnega prihodka, ugotovili smo tudi, kako naj bi se skupni prihodek razporejal, vendar do izvajanja sporazuma v praksi ni prišlo. Zaradi administrativno določenih cen smo namreč prišli do meje, ko nismo ničesar razporejali oz. bi morala na osnovi naših meril biti cena skupnega proizvoda znatno višja, kot je dejansko na tržišču. Podoben sporazum pripravljamo zdaj še za mleko in mlečne izdelke, kjer bo verjetno lažje, saj so cene na tem področju realnejše.

EVGEN HORVAT: Ob tem pa velja povedati še nekaj: Ko združujemo sredstva za skupna vlaganja, koristimo v glavnem kredite, kar tudi vpliva na to, da se ta del dohodkovnih od-

MILAN KOREN: Pa še nekaj je treba ugotoviti ob vsem tem: Dogovorjene cene, recimo za krmila in prašiče, so cene, ki so dogovorjene znotraj sestavljene organizacije na osnovi kriterijev o vrednosti materialnih stroškov in prispevka v živem delu ter določene akumulacije za temeljno organizacijo. Te cene so praviloma nižje od tržnih cen, problem pa je v tem trenutku ta, da je izguba v Mesni industriji zaradi dis-

ALADAR ČAHUK: »Enotno samoupravno jugoslovansko tržišče naj začne čimprej delovati.«

paritete cen tako velika, da bi napravili veliko škodo za celotno proizvodnjo, če bi vztrajali na principu, da se ta izguba porazdeli med udeležence tega skupnega proizvoda. Če pa bi bila seveda realizacija skupnega proizvoda primerna, potem bi tudi naš sistem dohodkovnih odnosov funkcioniral.

Od kongresa mnogo pričakujemo

VESTNIK: Vidimo torej, da je na področju urejanja dohodkovnih odnosov še veliko odprtih vprašanj, s katerimi boste seznanili tudi 3. kongres samoupravljalcev Jugoslavije. Kaj predlagate temu kongresu in kaj od njega pričakujete?

ALDAR ČAHUK: Morda nam bo kdo očital, da je naše sporočilo kongresu skupek želja, vendar smo jasno zapisali in opozorili na probleme, ki jih bo potrebno urediti. Delavci in združeni kmetje v SOZD ABC Pomurka menimo, da morajo vse subjektivne sile, ves delavski razred Jugoslavije zavestno in odgovorno vztrajati na zahtevi, da enotno samoupravno jugoslovansko tržišče začne čimprej delovati, saj bodo le tako izpolnjeni pogoji za čvrstejši dohodkovno povezovanje. Sedanji administrativni ukrepi pri določanju cen nekaterim kmetijskim proizvodom namreč ne morejo rabiti niti za usmeritev obnašanja na trgu, kaj šele za tržno normo, delavcem pa onemogočajo pridobivanje dohodka v skladu z vloženim delom in sredstvi. Pričakujemo, da bo na 3. kongresu sprejeta marsikatera zrela misel, in če bo ta manifestacija vsaj delno prispevala k razreševanju nekaterih vprašanj, bo njegov namen dosežen.

Pogovor vodil in zapisal:
Ludvik Kovač
Fotografije:
Štefan Sobočan

Bomo letos travo s travnikov sušili ali silirali?

Za kaj se bomo odločili, je v prvi vrsti odvisno od oskrbe in gnojenja travnikov. Še vedno pozabljamo, da nam travniki lahko dajo pretežni del beljakovin za prehrano goveje živine predvsem v zimskem času, ko nam teh izredno primanjkuje. Iz vzorcev sena, vzeti na območju Pomurja in analiziranih v laboratoriju ZVZ M. Sobota, je razvidno, da je naše seno zelo slabo. To nam tudi kažejo rezultati proizvodnje mleka v kooperacijski proizvodnji, kjer ne dosegamo povprečno niti 3000 litrov na kravo.

Od 26 analiziranih vzorcev sena je povprečna vrednost 4,7 % preb. sur. beljakovin, 29,0 % škrobnih vrednosti in 29 % surove vlaknine. Če primerjamo hranilno vrednost s koruznico, ki vsebuje 28 % škrobnih vrednosti in le 28,0 % surove vlaknine, je povprečna vrednost analiziranega sena praktično enaka vrednosti koruznice. Kaj to pomeni za naše gospodarstvo z razvito živinorejo, ni treba posebej komentirati, če upoštevamo dejstvo, da je travniških površin na področju Pomurja toliko ali celo nekoliko več kot površin zasejanih s koruzo, in da te dajejo le polovične prideleke, na drugi strani pa uporabljamo izredno drage beljakovinske koncentrate. Z boljšo oskrbo in gnojenjem naših travnikov bi pridelali 200-250 kg več prebavljivih beljakovin in 2500 do 3000 kg več škrobnih enot, kar pomeni 1200-1500 kg krmil oz. 3000 l mleka več na en hektar.

Zakaj z naših travnikov tako slabi prideleki in slaba krma.

Osnovni vzrok slabe kvalitete in majhnih pridelekov je treba iskati v nepravilni oskrbi in ne v gnojenju travnikov. Če bi gnojili travnike vsaj polovico tako kot gnojimo ostale kulture (pesa, koruza, pšenica) bi pridelali več hranilnih snovi in ne bi bili odvisni toliko od nabave koncentratov, ki so iz dneva v dan dražji. Drugi vzrok slabe kvalitete sena sta pozna košnja in nepravilno spravilo sena. S pozno košnjo zaradi povečane vlaknine izgubimo 20 - 30 % hranilnih snovi, če travo dolgo sušimo na tleh ter večkrat obračamo in drobimo, izgubimo še nadaljnjih 20 - 30 % hranilnih snovi. Prvi odkos travnikov bi morali spraviti do 25. maja, ker je v tem času manj sonca in navadno slabo vreme, pa spravljamo v mesecu juniju, ko je trava že ostarela. Zato nam preostane le siliranje, za kate-

rega rabimo le 6-8 ur sonca ali vsaj nekaj vetra, ki ga navadno v mesecu maju ne manjka. S siliranjem dobimo z naših travnikov več boljše krme.

Kako in kdaj siliramo travo

Osnovni pogoj za dobro silažo je dovoljna količina mlečne kisline v silaži. Za razvoj mlečne kisline so potrebni predvsem: zadostna količina škroba oziroma sladkorja, brezračni prostor in temperatura pod 29 stop. C, če so vsi navedeni pogoji prisotni, je silaža dobra in se nam ni treba bati, da bi se kvarila. Pri siliranju trave je najtežje doseči zadostno količino mlečne kisline, in sicer zaradi premajhne količine škroba. Čim več je detelj v travi, tem manj škroba vsebuje. Zato mora trava pred siliranjem delno oveneti, da se poveča koncentracija škroba na račun izparele vode. Koliko časa bo venela, je odvisno od naslednjih faktorjev:

- starosti
- vrste silosa
- če je rezana ali ne
- od tlačenja
- dnevnega odvzema ob krmiljenju

Starejša trava vsebuje več sušine, zato ni treba, da dolgo vene, vendar moramo starejšo travo obvezno rezati in zelo dobro stlačiti. Ker, pa s starostjo v travi narašča odstotek vlaknine in pada hranilna vrednost, kosimo za siliranje travo v začetku letenja.

Nikakor pa ne bi smeli čakati s spravilom do cvetenja trave, ker je v tem stadiju hranilna vrednost trave izredno nizka in silaža iz starejše trave se ob krmiljenju rada segreva. Torej silirajmo vedno mlado travo!

Travo lahko siliramo v vse vrste silosov, kakor tudi na prostem pod plastično folijo. Zaradi zapiranja silaže in odvzema pri krmiljenju so najboljši stolpni silosi. Pri večjem odvzemu ob krmiljenju (več živali) so dobri tudi koritasti silosi, v katere je ob siliranju treba travo dobro stlačiti s traktorjem in po končanem siliranju pokriti s plastično folijo. Če siliramo pod plastično folijo na prostem, moramo folijo okrog kupa zakopati v zemljo 15-20 cm globoko in jo na vrhu obežiti. Pri odvzemu postopno odkrivamo folijo sproti ob vsakdanjem odvzemu.

Kako ovenelo travo bomo rabili, je odvisno tudi od tega, ali jo

bomo silirali celo, oziroma rezali na 1-2 cm dolžine. Ker je rezanje trave zelo zamudno posel in je čas siliranja omejen na 1-2 dni, je pri večji količini silažne mase rezanje skoraj neizvedljivo. Če travo siliramo s samonakladalnimi prikolnicami, jo režemo le na 10-15 cm, zato mora nekoliko manj oveneti, 30 - 35 % sušine. Na splošno velja pravilo, da silažna masa, ki jo hočemo rezati, lahko bolj ovene (nad 35 % sušine), nerezano travo pa sušimo manj (do 35 % sušine). Rezana masa (1-2 cm) se pri odvzemu lažje jemlje in tudi pri manjšem dnevnem odvzemu ni nevarnosti kvarjenja.

Tudi dnevni odvzem silaže ob krmiljenju vpliva na ovenlost trave pred siliranjem. Čim več goveje živine imamo v hlevu ob času krmiljenja travne silaže, tem večji je dnevni odvzem, zato trava lahko nekoliko bolj ovene. V splošnem moramo vedeti, da morajo trava in travno-deteljne mešanice oveneti 30-35 % in več, kar je odvisno od vseh zgoraj naštetih faktorjev.

Zelena masa bi morala biti vsaj 6-10 ur na soncu, kar je odvisno od starosti, vrste trave in količine mase na določeni površini.

Dodatki za konzerviranje zelene mase

Če zaradi neugodnih vremenskih razmer ali kakih drugih okoliščin trava ne more oveneti do določene stopnje, koristimo dodatke, ki konzervirajo silažno maso in jo ohranijo pred kvarjenjem. Vendar tudi v tem primeru ne sme biti zelena masa sveža ali celo mokra. Od sredstev za konzerviranje sta najbolj razširjena kofasil in arbo-sil, vendar zaradi uvoza je teh sredstev pri nas vedno manj na tržišču. Premalo oveneli silažni masi lahko dodajamo pesne rezance ali drobljen koruzni storž, ki nam zmanjšata odstotek vlage v silaži in obenem povečata energetsko vrednost silaže.

Koruzni zdrob oziroma suhe pesne rezance dajemo 50-70 kg na tono zelene mase. V novjšem času se uporablja kot konzervans tudi živalska sol (1-2 %), vendar vpliv soli na konzerviranje silaže še ni raziskan in se še ni dovolj uveljavil.

Najcenejši način siliranja in največji uspeh dosežemo s pravilnim venenjem zelene mase. V nobenem primeru pa ne smemo silirati mokre trave, ker nam v silosu segnje

mg. Ernest OMAR
ZVZ M. Sobota

NEVARNA RADODARNOST

Ob koncu prejšnjega branja knjige Rachel Carsonove, ameriške znanstvenice, smo načeli vprašanje, kako je z našim bojem proti plevelom. Avtorica dela, ki je leta 1972 izšlo pri Državni založbi Slovenije v Ljubljani, nanj zelo zanimivo odgovarja.

Želja, da bi hitro in zlahka opravili z nezaželenimi rastlinami, je prav tako povzročila sintezo veliko kemikalij, ki so dobile ime herbicidi ali po domače zatiralci plevela. Na splošno je razširjeno mnenje, da so herbicidi strupeni samo za rastline in potemtakem niso nevarni živalim in človeku, toda v tem ni niti kančka resnice. Herbicidi so raznovrstne kemikalije in delujejo na živalska ter na rastlinska tkiva. Vendar se močno razločujejo po svojem učinku na organizem. Nekateri so splošni strupi, drugi spet so močni pospeševalci presnove in s tem usodno povzročajo telesno temperaturo. Lahko so tudi pobudniki rakastih tvorb ali pa udarijo naravnost na dednostno snov in sprožijo genske mutacije. Tako vidimo, da so tudi med herbicidi, nič manj kakor med insekticidi, zelo nevarne kemikalije. Brezbrizno jih uporabljati, češ da so neškodljivi, pomeni izzivati usodo.

Kot herbicid je najpogostejši natrijev arzenid. To, kar vemo o uporabi arzenidnih preparatov, ni ravno spodbudno. Z njimi so škropili žive meje ob cestah in je zavoljo tega marsikateri kmet izgubil kravo, da ne govorimo o tem, koliko živali, ki tam prebivajo, so s tem pomorili. Zaradi zatiranja „vodnih plevelov“ z arzenati v jezerih in rezervoarjih vode niso bile več pitne, celo za kopanje so bile neprimerne. Na krompiriščih so zatirali slak, zato pa je izgubilo življenje precej ljudi in živali.

Kot herbicidi so v uporabi tudi nekatere dinitro spojine. Uvrščajo jih med najbolj strupene snovi te vrste v ZDA. Dinitrofenol je močan pospeševalec presnove. Zavoljo te lastnosti so ga večkrat uporabljali kot drogo za hušanje. Toda meja med shuševalno in morilno dozo je premajhna, tako nizka je, da je več ljudi pomrlo, nekateri pa so utrpeli nepopravljivo škodo, še preden so prenehali jemati zdravilo.

Podobna snov, pentaklorofenol, nekdanja znana po skrajšani oznaki „penta“, je v rabi hkrati kot herbicid in ga često posipajo po železniških progah in smetiščih. Pentaklorofenol je zelo strupen za večino organizmov, od bakterij pa vse do človeka. Kot dinitrofenol tudi ta zelo močno vpliva na človeški metabolizem, tako da zastrupljenec malodane sam v sebi izgori. Njegov strahotni učinek najbolje ilustrira usoden dogodek v Kaliforniji, o katerem je nedavno poročal oddelček za zdravstvo. Sofer avtocisterne je pripravljal škropivo za bombaž in je mešal pentaklorofenol z nafto. Ko je jemal koncentrirano kemikalijo iz ročke mu je zamešek po nerodnosti padel nazaj v tekočino in je segel ponj kar z golo roko. Četudi se je takoj umil, je hudo zbolel in naslednji dan umrl.

Za nekatere herbicide, na primer za arzenate in fenol, v glavnem vem kakšen učinek imajo, vendar pa so nekateri bolj zahrbtni. Tako na primer velja trenutno zelo znani brusnični herbicid aminotriazol ali amitrol za razmeroma nestrupene. Toda pri dolgotrajnejši uporabi nastajajo na žlezi ščitnice tumorji. To pa je lahko usodno ne morda toliko za človeka kot za divjačino.

Med herbicidi pa jih je tudi nekaj, ki jim pripisujejo „mutagene“ lastnosti. To se pravi, da lahko vplivajo na spremembo genov, nosilcev dednosti. In če smo že zdaj upravičeno zaskrbljeni zavoljo genetičnih učinkov sevanj, kako moremo potem biti tako brezbrizni sprči enakega učinka kemikalij, ki jih tako radodarno trosimo vsepovsod okrog sebe?

Kemikalije za zatiranje plevela so novo, vsemogočno orodje. Njihovo delovanje napravi mogočen vtis in tistim, ki z njimi ravna, dajejo vtrogav občutek, da so sposobni obvladati naravo. Kar pa se tiče kasnejših in manj opaznih posledic, te pač odpravijo, ko zamahnejo z roko, češ da so pač neutemeljeni prividi črnogledov.

„Kmetijski inženirji“ govorijo vsi nasmejani o „kemičnem oranju“ v svetu, ki bo prisiljen predelati pluge za škropilnice. Mestni očetej tisočerihi občin kaj radi poslušajo trgovce s kemikalijami in pohlepne podjetnike, ki se jim ponujajo, da bodo po „ugodnih cenah“ očistili ščavja ceste in pota. Pri tem se glasno bahajo, da je to cenejši kakor košnja. Morda je to res videti v lepo urejenih blagajniških knjigah! Toda, če bi bili v teh knjigah vpisani resnični stroški, ne samo tisti v dolarjih, temveč tudi v številnih drugih, enako veljavnih zadolžnicah, ki jih velja pretehtati, bo cena videti drugačna. Stroški kemičnega zatiranja bodo precej višji tako v dolarjih kakor v obliki neizmerne škode, ki jo je za dolgo časa utrpelo naravno okolje in vse, kar je v zvezi z njim.

Branko Žunec

Zakaj manjša industrijska proizvodnja?

Ocena gospodarskih gibanj v prvem trimesečju letošnjega leta v lendavski občini kaže, da se je fizični obseg industrijske proizvodnje znižal. Od enakega obdobja lanskega leta je nižji za 18,7 odstotka. Če izvajamo TOZD Petrokemijo in Rafinerijo, kjer je nižji za 30,5 odstotka, je fizični obseg industrijske proizvodnje v gospodarstvu občine manjši za 1,9 odstotka. Z velikimi problemi pri zagotavljanju surovin in materiala iz uvoza se ubadajo v Varstroju, Primatu, TOKU, Rafineriji, Petrokemiji in INDIP, težave pa imajo domala v vseh temeljnih organizacijah združenega dela. Te težave so torej vzrok za manjši obseg proizvodnje, v lendavski občini pa menijo, da se bo stanje v drugem trimesečju nekoliko popravilo. Zaradi tega seveda ni čudno, da se je v izgubi znašlo kar sedem temeljnih organizacij

združenega dela, med njimi tudi take, ki doslej izgube niso poznale, denimo TOZD Varis, Gradbenik in druge. Vse to je seveda vplivalo tudi na zunanjetrgovinsko menjavo, saj se je ta občutno poslabšala. Izvoz je v prvem trimesečju glede na lani manjši za 3 odstotke, uvoz pa se je povečal kar za 86 odstotkov. Izvoz se je povečal pri ELMi in Planiki, v vseh drugih OZD pa je manjši ali pa ga sploh ni. Planirani izvoz so sicer realizirali s 23,4 odstotka, to pa predvsem zaradi izvoza Planike, ki je že v minulem trimesečju realizirala plan s 43,3 odstotka. V lanskem prvem polletju so v lendavski občini ugotavljali, da je bil izvoz za 146 odstotkov večji od uvoza (brez uvoza nafte), ob koncu leta pa je bil večji celo za 233 odstotkov. Iz tega je lahko razbrati kako neugodno je gibanje izvoza in uvoza v letošnjem prvem trimesečju, saj je izvoz od

uvoza večji le za 16 odstotkov (seveda brez nafte). Takšni poslovni rezultati so seveda zaskrbljujoči, še bolj pa dejstvo, da se zmanjšujejo sredstva za poslovni in rezervni sklad. Ko je izvršni svet skupščine občine Lendava razpravljala o gibanju gospodarstva, je menil, da bodo morale vse tiste organizacije združenega dela, ki so trimesečje zaključile z izgubo, čim prej podrobneje analizirati vzroke za izgubo in sprejeti ustrezne ukrepe. Prvi podatki o poslovanju v drugem trimesečju že kažejo, da se čuti večja živahnost v poslovanju in da industrijska proizvodnja počasi prehaja v normalni tek, vendar pa bo bolj kot doslej potrebno spodbuditi izvozna prizadevanja, in tako uresničiti naloge, ki jih je gospodarstvo občine sprejelo glede povečanega izvoza v letošnjem letu.

D. Jani

Številne razstave mladih

V klubu mladih v Murski Soboti so ob koncu tedna sklenili razstavo o prostovoljnem delu mladih iz murskosoboške občine, ki jo je organiziral center za mladinske delovne akcije pri občinski konferenci zveze socialistične mladine. V desetih dneh, kolikor je trajala omenjena razstava, si jo je ogledalo večje število učencev osnovnih in srednjih šol ter mladih iz organizacij združenega dela murskosoboške občine, pritegnila pa je tudi pozornost ostalih obiskovalcev. Na razstavi so prikazali bogato dejavnost murskosoboške mladine na mladinskih delovnih akcijah širom naše domovine, in sicer vse od leta 1974 dalje. Razne fotografije, stenski časopisi, bilteni, uniforme, prapori, priznanja in plakete dovolj nazorno prikazujejo uspehe mladih Sobočanov na področju prostovoljnega dela.

Že ta teden pa bodo v prostorih murskosoboškega kluba mladih pripravili enotedensko razstavo

risb člana kluba Geze Gibičarja. Kot predvidevajo, bo od 26. maja dalje kar deset dni trajala zanimiva razstava pod naslovom „Osvobodilna gibanja v svetu“, ki je nastala v sodelovanju z republiškim centrom klubov OZN. Gre za nazoren prikaz osvobodilnih gibanj narodov v sliki in besedilu. Ob tej priložnosti bodo izvedli tudi recital palestinske poezije, ki ga pripravlja dramska skupina kluba mladih v Murski Soboti.

Sicer pa je živahno tudi na ostalih področjih, saj je delegacija

murskosoboškega kluba mladih pred kratkim obiskala pripadnike obmejnih enot na karavli Čepinci, kjer so se seznanili z življenjem in delom granicarjev, dogovorili pa so se tudi za razna srečanja ob 25. maju, zlasti na športnem področju. Izšla pa bo tudi druga številka njihovega glasila „Mlada jelšnica“, v katerem bodo predstavili bogato klubsko dejavnost, nekaj prispevkov pa bo tudi iz delovnih organizacij in šol.

M. Jerše

SKRB ZA OKOLJE

Občinska konferenca SZDL Lendava je v mesecu aprilu posvetila veliko pozornost varstvu okolja in narave, kar naj bi postalo stalna skrb vseh krajevnih skupnosti. Tako so se dogovorili, da bi v vsaki krajevni skupnosti lendavske občine določili časovna odlagališča, ki naj bi bila dostopna za tovorna vozila. Na teh odlagališčih naj bi zbirali odpadne surovine ločeno po vrstah, da bi tako lažje zagotovili tudi odvajanje na odkupno postajo DINOS v Lendavi. Odpadke pa naj bi komunalno podjetje DINOS iz Lendave odpravilo na skupno odlagališče. Tako organizirano zbiranje surovin in odpadkov naj bi zagotovilo čisto okolje. V akcijo naj bi se v vsaki krajevni skupnosti vključili vsi občani, šole in društva ter sanitarni inspektorji in komunalni referent občine Lendava.

Jani D.

Manj možnosti za zaposlitev

Podrobnejša analiza o gibanju zaposlenosti v občini Lendava ob koncu prvega trimesečja letošnjega leta kaže, da stopnja zaposlovanja upada, oziroma da organizacije združenega dela v tem času skorajda niso zaposlile novih delavcev. Najbolj se je znižala zaposlenost v industriji, za 1,1 odstotek, v negospodarstvu pa je zaposlenost ostala na ravni lanskega leta. Zaposlenost se je povečala le v zasebnem sektorju. Občinska skupnost za zaposlovanje ugotavlja, da plani

zaposlovanja temeljnih organizacij združenega dela v globalu ne odstopajo od resolucijskih predvidenij, razhajajo pa se v primerjavi s poklicnim prilivom. Priliv po posameznih poklicih je precej večji od dejanskih potreb združenega dela, to velja predvsem za naslednje: medicinske sestre, kmetijski in strojni tehnični in prodajalci. Ob dejstvu, da veliko delavcev študira ob delu in si na ta način pridobiva manjkajočo izobrazbo, se zastavlja vprašanje, kaj bo z diplomanti, ki

bodo in ki že prihajajo iz rednega izobraževanja. Ob koncu marca letošnjega leta je bilo pri občinski skupnosti za zaposlovanje prijavljenih 456 iskalcev zaposlitve, med katerimi jih je kar polovica mlajših od 26 let. Vedno več je iskalcev zaposlitve, ki so končali poklicno ali srednjo šolo, vendar pa zaposlitve ne dobijo, ker takih profilov lendavsko združeno delo ne potrebuje. Pri vsem tem se zastavlja drugo vprašanje, ali bomo še naprej dodeljevali solidarnostne štipendije za pridobivanje tistih poklicev, ki jih v lendavski občini ne potrebujejo, ali pa se bo v prihodnje tehtnica le prevesila v prid kadrovskih štipendij, ki jih združeno delo. Problem danes še ni pereč, postane pa lahko jutri, ne le strokovni, ampak tudi politični. Razmerje med proizvodnimi in neproizvodnimi poklici po časovnih podatkih o vpisu na pomurske srednje šole kaže sicer ugodnejšo sliko kot v prejšnjih letih, toda še vedno se skoraj 36 odstotkov vpisanih odloča za neproizvodne poklice, torej za poklice, ki jih združeno delo lendavske občine ne potrebuje. V lendavski občini menijo, da je trenutno stanje na področju zaposlovanja posledica pomanjkanja surovin in reprovizij, na to med drugim kaže tudi padec fizičnega obsega proizvodnje v prvem trimesečju letošnjega leta, toda to stanje se bo spremenilo. Veliko manj bo možnosti priti do dela kot v minulem srednjeročnem obdobju.

Jani D.

Obrtno podjetje „KOMUNA“ p. o. Beltinci, Panonska 28

Delavski svet razpisuje prosta dela in delovne naloge

1. INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA DO (direktorja) (ni reelekcije)

2. RAČUNOVODJA (ni reelekcije) Poleg splošnih z zakonom določenih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

Ad. 1

- da imajo višjo ali srednješolsko izobrazbo ekonomske ali sorodne smeri
- da imajo najmanj 10 let strokovne prakse v delovnih organizacijah
- da imajo dokazane organizacijske in vodilne sposobnosti

— da imajo ustrezne moralno-politične kvalitete Izbrani kandidat bo imenovan za dobo 4 let.

Ad. 2

- srednješolska ali višja izobrazba ekonomske smeri
- da imajo najmanj 8 let strokovne prakse v delovnih organizacijah
- da imajo organizacijske in vodilne sposobnosti na področju financ in samoupravnega informiranja v smislu ZZD

Pismene ponudbe s potrebnimi dokazili sprejema razpisna komisija z oznako „za razpisno komisijo“ 15 dni od dneva objave. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 30 dneh od poteka objave.

stare koprive najbolj pečejo

Če mislite, da na naše koprive ni nikakršnih odmevov, se presneto motite. Že marsikoga so opekli in to tako, da se nam je kar oglašil. Enega od odmevov smo že objavili, danes pa objavljamo dva umotvora Frančka Osata, ki je — mimogrede rečeno — obljubil, da bo še pisal. Prvi od dveh pesmic je dal naslov — moramo priznati, da izredno popularen — Sladkorna pesa.

O pesa, pesa ti sladkorna, proizvodnja tvoja je naporna, tako smo mislili mi vsi, ki smo tebe sejali. A zdaj, ko leto je za nami, vsi si manemo z rokami, saj srečno smo te vsi pospravili, in s tem dostojno se postavili. Da skrb za tebe je velika, ker stoji nam pač fabrika, ki mnogo je milijonov stala, da bi nam sladkorja dala. A čeprav sta dež, sneg in led nam včasih vlivala trepet, vendar volja bila je res ta prava in pa pamet naših kmetov zdrava, zato pospravili smo te vsi, ki smo tebe sejali. Zato pa zdaj za drugo leto, dajmo res vsi mal' bolj vneto, res mi vsi, da bomo te sejali in res vse od sebe dali, da izpolnili bomo plan, ki je vsem nam kmetom znan.

Podpisal pa se je naš novi sodelavec takole: bivši, sedanj in bodoči proizvajalec sladkorne pese Franček Osat. Čeprav se mu vidi, da je pero še tu pa tam okorno, vendar pa zadene v živo. Kot je najbrž zadel v živo tudi z Njivo.

Njiva, njiva moja, kako usoda tvoja, me je prizadela in srce mi vnela.

Stare koprive... Ti ne veš, kako sem trepetal, ko so buldožerji te orali, a ne, da pšenico bi sejali, če sejali bi pšenico, s katere kruh bi pekli in potico, a so orali, te teptali, zdaj tam bloki so nastali, zrasli bloki so in zelenice, nič več, zlate ni pšenice. Zakaj ta družba nima več posluha, a vest mi kliče: glej lenuha! zakaj prodal si njivo, dejanje storil si kaznivo. Njiva, njiva moja, zakaj sem tebe sploh prodal, saj vendar kmet sem in vse bi zate dal, da bi le zopet te lahko oral.

—brž—

ZAKON O TEMELJH VARNOSTI CESTNEGA PROMETA ŽE VELJA

Zakaj bežimo pred čisto vestjo?

UPORABA VARNOSTNEGA PASU JE OBVEZNA!

Novemu zakonu o temeljnih varnostih cestnega prometa smo v našem listu pred kratkim posvetili celo stran; objavili smo vsebino vseh novih določil, in tako se je vsak, ki je sestavek prebral, lahko seznanil s tem pomembnim zakonom. Seveda pa naše poročanje ni bilo edino, ki je Pomurce seznanilo s »prometnim« zakonom, saj smo o njegovih določilih precej slišali na televiziji, po radiu in seveda lahko prebrali tudi v drugih časopisih. Informativna sredstva so zakon o temeljnih varnostih cestnega prometa predstavila v takem obsegu kot skoraj noben drug zakon.

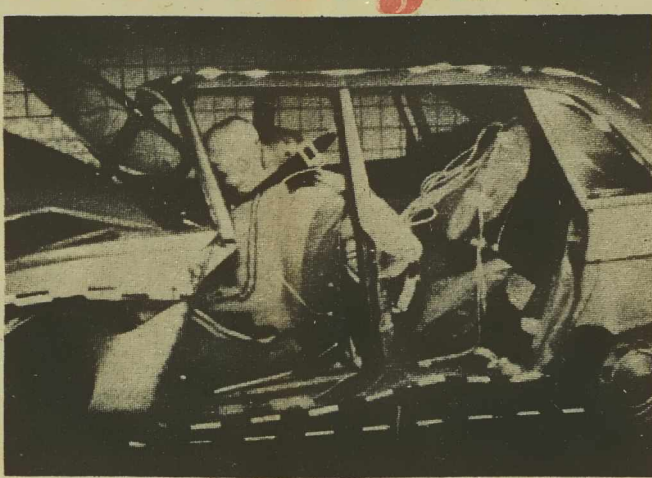
1. maj, ko je začel veljati zvezni zakon o temeljnih varnostih cestnega prometa, je že zdavnaj minil. Kako pa je z izvajanjem določil? Ugotovitve delavcev milice, prav tako pa tudi vsakega laika, če se le postavi ob cesti in opazuje promet, so žal porazne: še vedno, četudi je za preokorajeno hitrost predvidena visoka kazen, je nemalo takih voznikov, ki po pomurskih cestah vozijo krepko čez 80, ne upoštevajo pa tudi obveznosti o zmanjšani hitrosti ob vožnji skozi naselja, le malo pa je tudi takih, ki bi se privežali z varnostnim pasom. Tokrat želimo prav temu problemu posvetiti nadaljnje pisanje.

da bi tako spodbudili vse, ki se jim zdi uporaba pasu nepotrebna, da bi nekoliko razmislili, kdo je pametnejši: tisti, ki je s preizkusi dokazal, da varnostni pas rešuje življenje, ali pa tisti, ki privezovanje odklanjajo.

»Le zakaj se bom privezoval, saj uporaba varnostnega pasu ni obvezna.« slišimo tu in tam. Taka trditve je seveda zmotna, saj novi zakon o temeljnih varnostih cestnega prometa vsebuje naslednje določilo v zvezi z varnostnim pasom:

»VOZNIK IN OSEBA, KI SE VOZITA V MOTORNEM VOZILU, KI IMA VGRAJENE VARNOSTNE PASOVE, MORATA BITI PRIVEZANA Z NJIMI. DOKLER VOZI VOZILO NA JAVNI CESTI.«

Po formulaciji tega določila lahko sklepamo, da ne gre samo za uporabo varnostnega pasu v osebnem avtu, ampak v motornem vozilu, ki ima vgrajene pasove. To pomeni, da jih je potrebno uporabiti v vsakem motornem vozilu (ne samo v osebnem avtu), seveda če so vgrajeni. Gre torej za OBVEZNO UPORABO ELEMENTA VARNOSTI, ki ga imenujemo VARNOSTNI PAS. Seveda pa bosta voznik in sopotnik še boljše zavarovana ob morebitni prometni nezgodi, če bodo prednji sedeži opremljeni z dobrimi.

TRČENJE — Avto se je zaletel v zid. Kaj bi se zgodilo z lutko (enako seveda s človekom), če ne bi bila privezana z varnostnim pasom? Odgovor ni težak!

varnimi naslonjali za glavo, kar pa naj bi bila tudi obveznost proizvajalca motornih vozil.

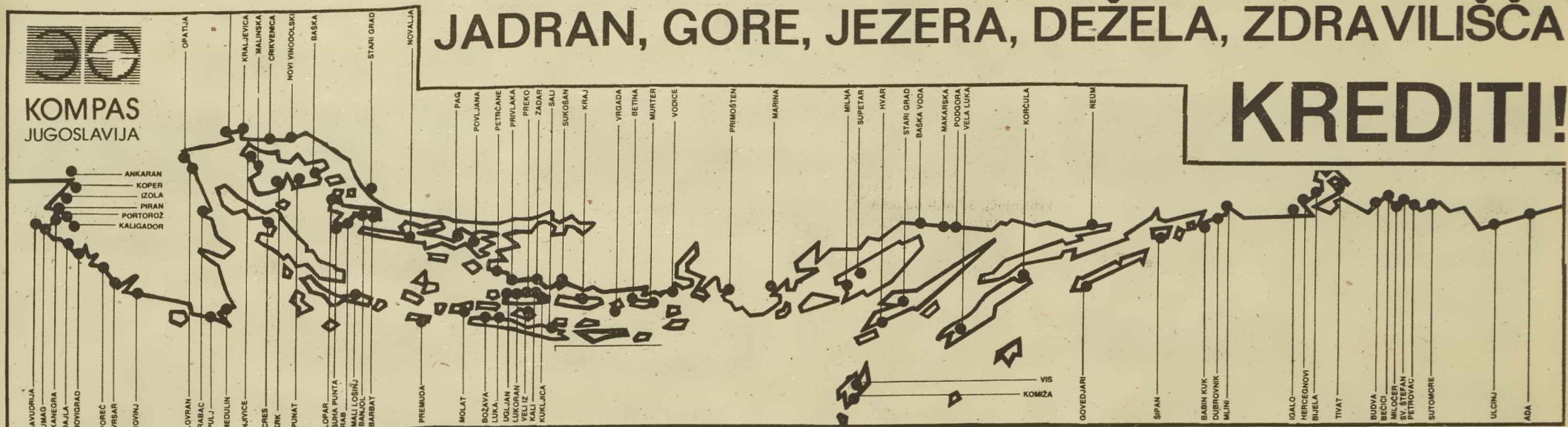
Uporaba varnostnega pasu je torej obvezna od 1. maja dalje. Zoper vsakogar, ki se ne privezuje, je moč izreči denarno kazen. 213. člen namreč dobesedno določa: 1) VOZNIK IN OSEBA, KI SE MED VOŽNJO V MOTORNEM VOZILU NE PRIVEŽETA Z VARNOSTNIMI PASOVI, SE KAZNUJETA S 100 DINARJI. Prekršek je torej sankcioniran, čeprav milicniki za zdaj ne izrekajo kazni, pač pa bodo to delali šele po 1. januarju 1985. leta. Seveda pa to ni in ne more biti nikomur v opravičilo, da

se ne bi privezoval že zdaj, saj se vendar ja ne bomo privezovali zgolj zaradi bojazni pred kaznijo, ampak ZATO, DA BI SI V MOTORNEM PROMETNI NESREČI REŠILI ŽIVLJENJE. Varnostni pas pa je doslej že marsikoga rešil smrti. Samo zamislite si, da drvite po cesti z dovoljeno hitrostjo, recimo samo 80 kilometrov, potem pa trči v vas nasproti vozeče vozilo z enako hitrostjo. Če niste privežani, ste ob takem in podobnem trčenju gotovo odpisani. V prid uporabe varnostnega pasu ne pričajo le prometne nesreče, ampak tudi »laboratorijski« poskusi, ko namesto človeka postavijo v avto lutko. Tista,

ki je ne privežejo, zleti iz avta, ona pa, ki je privezana, seveda ostane v vozilu in je veliko manj (ali pa sploh ne) poškodovana. Ta trditev je podkrepljena tudi s sliko, vzeto iz nemške revije Avto-motor-sport. Slika nazorno kaže, kaj se je zgodilo z lutko, ki je bila privezana; četudi je avto treščil v zid, je ostala cela.

Za zaključek pa še tole: resda milicniki ne kaznujejo tistih, ki se ne privežejo, vendar je treba zakon izvajati dosledno že zdaj. K temu nas vendarle ne smejo siliti le kazni, ampak tudi neke moralne norme... Zavedati pa se seveda moramo, da je uporaba varnostnega pasu OBVEZNA. Kot taka je v prid nam samim pa sopotnikom in drugim udeležencem v prometu. Pa nena zadnje vsem našim svojcem, kajti krvni davek naših cest je še vedno velik priča smo pravim družinskimi tragedijam, ko ostajajo otroci brez staršev. Še huje pa je, ko zaradi naše malomarnosti na cesti umirajo tudi otroci. Seveda obvezna uporaba varnostnega pasu ne bo odpravila vseh prometnih nesreč, jih bo pa zagotovo zmanjšala. In če bomo naposled upoštevali še druge (nove in stare) prometne predpise, bo naša vest čista. Zdaj pa ni. To pa je hudo!

ŠTEFAN SOBOČAN

KOMPAS JUGOSLAVIJA

počitnice 1981 letovanja

ALI ŽE RAZMIŠLJATE O DOPUSTU?

K odločitvi vam bo pomagal Kompasov katalog „Počitnice 1981“, ki ga boste dobili v vseh

poslovalnicah Kompas. Že naslovnica v stilu Andreja Habiča marsikaj pove. Sama vsebina kataloga, ki je s svojo ponudbo programa za domačega gosta edinstvena, je razdeljena na več

skupin. Prevladuje morje, ne manjka pa ponudb dopustov ob vznožju gora, ob jezerih, v zdraviliščih ali pa na kmetih. Na pot do izbranega kraja bo treba sestiti v lastni osebni avtomobil

ali pa si pri Kompas izposoditi vozilo Kompas Hertz Rent a Car. Za veččlansko družino je prevoz z osebnim avtomobilom še vedno najbolj udoben in poceni.

NOVO! LETALSKI PAKETI: SREDNJA DALMACIJA IN ČRNA GORA

ZA ENEGA JE POTOVANJE Z LETALOM CENEJŠE

Kompas je pripravil poseben program letalskih paketov v srednjo Dalmacijo in Črno go-

ro, ki so namenjeni sicer vsem, vendar se bodo zanj najverjetneje ogreli le tisti, ki potujejo na

dopust sami in bi jim bil prevoz z osebnim avtomobilom predrag.

25% POPUSTA ZA IZLETE V ORGANIZACIJI POSLOVALNIC KOMPASA NA OBALI

DA NA DOPUSTU NE BO DOLGČAS

Celodnevna lenarjenja na socnu se marsikdo kmalu naveliča. Kompasove poslovalnice

ob obali organizirajo številne izlete v bližnjo okolico. Kompasovi gostje bodo deležni 25

odstotkov popusta na ceno teh izletov.

ČRNA GORA: EKSKLUZIVNA PRODAJA V SLOVENIJI KOMPAS

S KOMPASOM V ČRNO GORO

3.X „NAJ“

Črnogorske peščene plaže so znane širom po svetu. Število Slovencev, ki s Kompasom obiskujejo te lepe mediteranske predele naše domovine, pa je iz dneva v dan večje. Kompas v Sloveniji prodaja črnogorske turistične zmogljivosti celo EKSKLUZIVNO.

Le redko kdaj človek lahko z mirno vestjo napiše, da je nekaj „naj“. Tokrat pa se ni moč upreti taki skušnjavi. 105 krajev, 200 objektov in 6000 postelj — to je značilnost Kompasove ponudbe za počitnice 1981.

Kompasovi gostje bodo na letovanju v črnogorskem primorju imeli posebne ugodnosti. S potrdilom o letovanju bodo imeli 20 odstotkov popusta pri najemanju čolnov, sandolinov,

jadrskih desk in jadrnic v Kompasovem športnem centru pred hotelom „Beograd“ v Bečićih. Tiste goste, ki bodo letovali pri zasebnikih, bodo Kompasovi predstavniki pospremili do začasnih stanovanj. Enkrat na teden bodo pooblašeni Kompa-

sovi predstavniki imeli razgovore s svojimi gosti, ki bodo bivali v hotelih. Goste pri zasebnikih pa bodo vsaj enkrat v času letovanja obiskali. Ti razgovori so namenjeni reševanju morebitnih težav in vsestranski pomoči.

PRIJAVE IN INFORMACIJE:

KOMPAS, MURSKA SOBOTA, Titova 26, telefon: (069) 21-312
in ostale Kompasove poslovalnice v Jugoslaviji ter pooblašene agencije

MIŠKO KRANJEC

Strici so mi povedali

— Ampak stric ne pozna Feme — ni imela belih las, čisto navadne prekmurske, sivkaste ko kodelja... ni šepala. Stric ne ve, kako se je znala žalostno nasmehovati. Tudi ne ve, da zdaj že najbrž četrtega otroka pestuje, jaz pa sem takrat bil reven študent ljubljanskih ulic, ki so ga hotele pogoltniti... kakor da je neka neumljiva usodnost, ki je legla na Picke-Fujse, prilezla za mano še na ljubljanske ulice, tudi tja in tam na tega 'Fujsa', ki se je s skrajnimi napori trgal iz zavodnih mrež in se reševal na neke nove obale, morda tja, kjer sta z bratom nekoč nosila rdeče trakove na nekih 'proletarskih' kapah in je brat prepeval 'Fel, fel te būdōs proletār', govoril o poljanskih proletarih, o delitvi zemlje, sam pa potlej shiral za delom v tujini in neke pomladi sem mu moral še stisniti roko v smrtni grozi, nato pa zatisnil oči —

'Fel, fel te būdōs proletār — in ti moji strici, ti 'būdōs proletarci' so se poskušali reševati z zemljo, z mužiko in — kam so se rešili? Vidim strica Marka, mizarčka, ki se nagne skoz odprto okno, zakliče nekemu: »Hej ti — pridide sem! Kako ti je ime?« — In oni šmrkljavec, ko pride do okna: »Stevak sem.« — »Lažeš. Nisi Vahek?« Šmrkljavec se smeje, prikim: »Vahek sem.« — Stric: »Saj si naš, he?« — »Naš,« pritrđi šmrkljavec — »Node — nos že imaš naš. Skočide nam še po tri pinteške vina. Miškec bo vse plačal, reci — pride tja in bo plačal...« — Pride do mene, preden spet sede — in ko je sveda pomolel skoz okno šmrkljavcu tri prazne steklenice, in mi reče: »Nu — tak, zdaj pa imaš svoje sorodnike, ko nisi hotel biti pop: plačal boš za vino. Ampak da veš — naš si pa le: Fuj. Iz Pickovega rodu in iz Fujsov.« Nakar odroma spet na svoje drvo. Po materi iz Pickov, iz rodu Fujsov. Slednji bodo ostali v tisti stari, zakotni, od vasi odmaknjeni ulici. Vsaj po imenu se bodo tam ohranili. Picki propadajo, zgubljajo se po svetu. V tem močvirju se niso mogli oprijeti za nobeno stvar, niti za zemljo ne. Tudi Pickova banda je že razpadla, zadnji ostanki so zbrani zdaj ob tem drvu, kakor da se pripravljajo na prezgodnji pogreb, in kakor da z vinom še živi hočejo opraviti svojo kermi — sedmino.

'Lahno plove moja pesem k tebi sred' noči —'

Kam ploveš, misel, iz tega našega poljanskega, tega 'pickovega' močvirja? Za Šariko? Za Etelko? Za Femo? Fema že pestuje četrtega otroka, najbrž ga pestuje že tudi Šarika. Po Etelko je prišel trgovčič iz Čakovca. Vse je odšlo s svojim žalostnim smehljajem. Ker kaj pasi lahko komu obljubil? In če si obljubiš še kaj mogoč — kaj si pa lahko komu dal? Obež za prihodnost?

Tompa se nagne k meni — reče in vpraša hkrati: »Verdi?« In ko nekaj kasneje trobenta utihne, ko sežem po pijači, odvrnem Tompi: »Ne.« In s pijansko zbadljivostjo vprašam: »Ste kaj hoteli z njim?«

Za čas me gleda z zdravim očesom, tudi njegovo stekleno oko je uprto vame, a vendar nakako mimo mene, tudi Tompa nagne steklenico in mi potem reče — tokrat z neko predanostjo: »Rad bi se mu priklonil — za nekdanje... takrat sem ga žalil, se spominjaš? Na travnikih... zvečer. Bil sem besen nate, najraje bi te bil raztrgal, pa sem žalil — koga že vse?«

»Mozarta?«

»Mozarta,« prikim.

»Bacha, Händla, Beethovna, Mascagnija, Verdija, Čajkovskega — sploh vse, tudi Leharja, ki ga včasih igrate, vse ste žalili —«

»Žalil, Miškec. Zdal pa s'jim vsem klanjam. Misli sem, da je Tompa velik, vse drugo pa majhno. Pa zdaj vidim — samo skrčutali smo. Na svetu pa je velika mužika... sem nekoč slišal vsaj malo tega, pa sem si mislil — 'mi ga prej napravimo' po svoje še bolje. Pa ne, Miškec — sram me je, zato se jim danes vsem priklanam do zemlje, vsem, ki so napravili kaj lepega — In resnično: Tompa se obrne proti odprtemu oknu, se prikloni skoraj do tal, se obrne proti drugemu oknu in se ravno tako prikloni, nato pograbi steklenico, drugo potisne meni v roke, medtem ko stric Števan in flavaš pograbi še vsak eno, Tompa pa reče: »Nazdravimo vsemu lepemu, kar so nam dali tisti, ki so delali mužiko, nazdravimo lepi mužiki —«

Nagne steklenico, da zaklokota po grlu, in v tem ga vsi posnemamo, razen mizarčka strica Marka, ki nima steklenice in ki sedi na svojem drvu s pipo v roki, iz katere se kar naprej odceja curek rjavkastega dima.

In potem s Tompo spet pristavi trobento k ustom, stricu Števanu pa zdršijo jesenove paličice, na koncih z vato ovite, po cimbalah. Zaigramo, zaigramo z neko predanostjo, zaigramo vse, kar mi pride lepega na misel in kar sem si bil na svoji poti zapomnil. In Tompa me spremlja, kakor da je večno igral samo te stvari in ne le nekih sotišev in šamarijank. Tudi stricu Števanu paličice kar same od sebe letajo po razprti plošči cimbal, pesem se trga skoz dvoje odprtih oken.

Meni pa se zdi, da so se razmaknile sive, umazane stene mizarške delavnice mojega strica mizarčka Marka, ilovnato tlo, nastlano z oblanci in s prahom se je pregrnilo z žametno mehko pomladno travo naših travnikov, naših polj, se nasulo s svetjem ko z biseri vseh barv. Sivo črno drvo,

ki smo sedeli prej na njem, se je spremenilo v sivo pot našega kraja se bližajočega življenja, ki po njej stopamo mi iz rodu Pickov, z nami pa še ta Tompa, ki se je priključil naši bandi. Spredaj gresta oba Marka, bratranca, mizarček in flavaš, ki lovi sapo, za njima pa stopamo mi trije: Tompa in jaz s trobento, stric Števan s cimbalami in igramo žalostinko tega klavnega zamočvirjenega življenja. In mizarček Marko pred nami visoko drži hrastov široki, mogočni križ, na katerem piše z nerodnimi poševnimi črkami v madžarskem črkopisu in v našem narečju: —

Eti pocsilvejo Pūczki

Počiviljejo, da — a kaj vse naj bi tu počivalo? Samo mi Picki, moji strici in še jaz z njimi vred? Ali šele odhajajo za tem križem, odhajajo s tega zamočvirjenega poljanskega prizorišča, ki se je napotilo proti novim, svetlejšim obzorjem, ta sproletarizirani Pickov rod pa je obtičal v svoji neboljnosti in se zdaj odpravlja za tem križem na poslednjo pot? Odhaja ta naša poljanska nepotešljiva žalost in revščina, ki ji nismo in nismo bili kos? Naj pokopljemo neko brezumno pickovsko hrepenenje? Po čem že? Naj tu počivajo ti nikdar do kraja izpeti napevi, ki jim sam ravno tako nisem dorasel ko vsa ta Pickova banda s Tompom vred ne? A kaj je tisto, česar nisem znal nikdar ne do kraja domisliti ne do kraja izpeti niti do kraja po njih obnoviti? Mar samo ta močvirska žalost in osamelost, ki se mi spreverča v grotesknost s tem obrednim igranjem, s tem lesenim križem, za katerim stopajo na kraju svojega življenja moji strici na svojem nedoumnem pohodu in ki za njimi stopam še jaz sam?

NAŠA POLJANSKA SMRT JIH JE POBIRALA

Poljanska smrt je stara ko človeški rod, prej vsekakor ni bila potrebna. Posebej ustvarjena ni bila, nikjer v bibliji ni zapisan njen začetek. Gotovo pa se je rodila tisti trenutek, kakor je bog preklel Adama z besedami, prah si in v prah se povrneš. Njena prapodoba nam ni znana. Gotovo pa se je vedno spreminjala, kakor se je spreminjal človek, čeprav je hkrati ohranila na sebi nekaj starinskega: njena bela halja-prt, v kar je odeta, je ostala iz pradavnih časov, ker so tedaj bog in angeli vsi bili oblečeni v take halje. Toda kosa je čisto poljanska, podobna tisti, s kakršno je naš oče hodil na delo h kmetom ali v Šlavanijo. Med starejšimi Poljanci je redek, ki je ali ne bi bil kdaj videl ali vsaj slišal jokati. Nihče pa ne ve, od kod prihaja — se pravi: kje počiva ali kar že počne takrat, ko nima dela, če pa jo srečaš na kolniku, lahko veš, da je ali že ubila koga ali ga šele gre 'klat. Včasih si izmisli, da koga tudi, težji. Besedo, težiti' rabimo samo za ta primer, nobenega drugega pomena nima. — Če pa se starejšim prikazuje, živa', resnična, otipljiva, čeprav se ne da ujeti, ali pa jo vsaj slišijo, kako sredi noči joka, je noben otrok še ni videl niti slišal jokati — kajpa, predvsem zato, ker otroci ponoči spijo. Zato pa v vasi skoraj nihče ne umre brez skoraj že obredne navzočnosti otrok, razen seve, če se to zgodi ponoči, kar pa je redko: ponoči namreč nihče rad ne umre. Toda otrok smrt ne moti kaj prida: igrajo se okrog hiše — okrog hiše zato, da niso ljudem napoti — kdaj pa kdaj kateri

RADIJSKI IN TELEVIZIJSKI SPORED OD 20. DO 22. MAJA

SREDA

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 DNEVNIK, 16.10 Nekaj minut z ... Prenos sporeda Radia Ljubljana.

TV LJUBLJANA

9.20 TV v šoli, 10.00 TV v šoli, 17.40 Poročila, 17.45 Z besedo in sliki: Uganki, zanke, 18.00 Velike razstave, zadnji del kulturno dokumentarne serije, 18.25 Obzornik, 18.40 Republiška revija »Zagorje 80«, 4. oddaja, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.24 TV nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.20 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Film tedna: Kako postati švicar, švicarski film, 21.45 Majhne skrivnosti velikih kuharskih mojstrov, 21.50 Miniature: Rudi Spanzel, 22.05 V znamenju

Oddajniki II. TV mreže:

17.10 TV dnevnik v Madžarsčini, 17.30 TV dnevnik, 17.45 Kaj je novega pod streho, 18.15 Splošna ljudska obramba, 18.45 Zabavna medigra, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Dobrovoje Ilić: Joakim, predstava Beograjskega dramskega pozorišča, 21.35 Zagrebška panorama, 21.55 Tale, ponovitev TV nadaljevanke (do 22.45)

TV ZAGREB

9.05 do 12.05 Izobraževalni spored, 17.35 Pregled sporeda, 17.40 Poročila, 17.45 Kaj je novega pod streho, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika skupnosti občin Splita, 18.45 Amaterji,

19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Prosta sredi, 21.15 Portret revolucionarja: Veda Zagorac, 22.00 Dnevnik, 22.15 Koncert v čast Dneva letalstva

TV AVSTRIJA

9.05 Šolska TV, 9.35 Film, 10.55 Hans in Lena, 11.00 Argumenti, 12.00 Opoldanska redakcija, 16.00 Lutke, 16.30 Wickie in silaki, 16.55 Španček Zaspancek, 17.00 Čudovito življenje, 17.25 ORF danes, 17.49 Reklame, 18.00 Avstrija v sliki, 18.23 Reklame, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Film, 21.00 Poročila

DRUGI PROGRAM

16.55 ORF danes, 17.00 Dežela in ljudje, 17.30 Popotovanje po Avstriji, 18.00 Muppet Show, 18.25 Kdo me hoče?, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Kultura v sredo, 20.05 Šok moderne, 20.50 Deset pred deseto, 21.20 Hudičev kvartet (film), 23.05 Poročila

TV MADŽARSKA

7.35 Šolska TV, 9.00 Trsje in blato, pon. 15.05 Zabavni program, 13.35 Listi zgodovine, 3. del, 16.25 Bartok: Narodne za klavir za otroke, 16.35 Kakšni partnerji smo, reportaža, 17.15 Stafeta, 10 minut mladosti, 17.40 Risanka, 17.50 Nogomet; Norveška-Madžarska, kvalifikacija za SP, 19.45 TV dnevnik, 20.15 V odmoru razprave, veseloliga, 20.30 Glasbeni TV klub, 21.20 Naši sodobniki, 22.25 TV dnevnik 21. m

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 DNEVNIK, 16.10 Glasbena oddaja, 16.30 Delegatska tribuna, 17.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

TV LJUBLJANA

9.00 TV v šoli, 10.00 TV v šoli, 16.20 Šolska TV: Zvok v filmu, Kondicijski trening, 17.20 Poročila, 17.25 Tehnica za natančno tehtanje, 17.55 Mozaik kratkega filma: Tifusarji in Smrt Paora Đurice, jugoslovanska filma, 18.20 Obzornik, 18.30 Mladi za mlade: Dijaška samouprava, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.22 TV nocoj, 19.24 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Mednarodna obzorja, 21.30 625, 22.10 V znamenju

Oddajniki II. TV mreže:

17.10 TV dnevnik v madžarsčini, 17.30 TV dnevnik, 17.45 Družba Zore rdečelase, 18.15 Znanost, 18.45 Ugrabitve, angleška nadaljevanka, 19.30 TV dnevnik, 20.00 Teleskopija: Oto Bihalji-Merin, 21.00 Po izbiri: Hirošima, ljubezen moja, francoski film 23.00 24 ur

TV ZAGREB

9.00 do 12.00 Izobraževalni spored, 15.00 do 16.00 Izobraževalni spored, 17.35 Pregled sporeda, 17.40 Poročila, 17.45 Družina rdečelase Zore, 18.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 No-

coj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Paralele, 20.45 EPP, 20.50 Močnejši spol, 21.50 Dnevnik, 22.05 Majski operni večeri.

Drugi program isto kot Ljubljana II

TV AVSTRIJA

9.00 Jutranja poročila, 8.05 Am, dam, des, 8.30 Dežela in ljudje, 9.00 Šolska TV, 9.30 Evropejci, 11.00 Hans in Lena, 11.15 Waltonovi, 12.00 Opoldanska redakcija, 16.00 Am, dam, des, 16.30 Marco, 16.55 Španček Zaspancek, 17.00 TV kuhinja, 17.25 OFR danes, 17.30 Mi, 17.54 Reklame, 18.00 Avstrija v sliki, 18.23 Reklame, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Sončni konji, 20.05 Vaš nastop prosim, 20.50 Večerni šport, 21.40 Poročila

DRUGI PROGRAM

16.55 ORF danes, 17.00 Brez nagobčnika, 18.00 Muppet Show, 18.25 Kdo me hoče, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Dalli, dalli, 20.45 Reklame, 20.50 Deset pred deseto, 21.20 Klub 2 in poročila

TV MADŽARSKA

7.05 in 13.25 Šolska TV, 15.00 TV borza, 15.10 Velike reke v luči zgodovine, 16.15 Teleskop, 16.40 Televizija na petih jezikih, spored študija Szegeđ, 17.10 Pedagoški forum, 17.45 Budimpeštanski veleseljen, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Risanka, 19.10 Pravni primeri, 19.50 Šansoni, 20.20 Mladinska ura, 21.20 TV dnevnik.

PETEK

RADIO MURSKA SOBOTA

15.30 Zabavna glasba, vmes reklamna sporočila, 16.00 DNEVNIK, 16.10 Ob koncu tedna, 17.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi in ob 18.00 Prenos sporeda Radia Ljubljana.

TV LJUBLJANA

8.45 TV v šoli, 10.00 TV v šoli, 14.55 TV v šoli — ponovitev (do 16.00), 17.15 Poročila, 17.20 Družina Smola, madžarska risana serija, 17.45 Jugo rock, 18.15 Obzornik, 18.25 Spominski park v Kragujevcu, izobraževalna oddaja TV Beograd, 18.55 Ne prezrite, 19.10 Risanka, 19.15 Cik cak, 19.24 TV nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 TV dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Ustvarjanje Titove Jugoslavije, dokumentarna serija, 20.55 Propagandna oddaja, 21.00 T. Mann: Buddenbrookovi, nemška nadaljevanka, 22.00 V znamenju, 22.15 Nočni kino: Lepotica dneva, francoski film

TV ZAGREB

8.45 do 12.05 Izobraževalni spored, 14.55 do 16.00 Izobraževalni spored, 17.35 Pregled sporeda, 17.40 Poročila, 17.45 Sončna krila, 18.15 TV koledar, 18.25 Kronika skupnosti občin Rijeke, 18.45 Mladinski ekran, 19.15 Risanka, 19.21 EPP, 19.27 Nocoj, 19.30 Dnevnik, 19.55 EPP, 20.00 Ustvarjanje Titove Jugoslavije, 20.55 EPP, 21.00 Dober večer, 21.55 Dnevnik, 22.10 Izsiljevanje na Atlantiku (film),

TV AVSTRIJA

8.00 Jutranja poročila, 8.05 Am, dam, des, 8.30 Ruščina, 9.00 Šolska TV, 9.30 Nikoli nisi premlad (film), 11.20 Veselje z zabavo, 11.20 Klub seniorjev, 12.00 Opoldanska redakcija, 16.00 Am, dam, des, 16.30 Medvedki so prosti, 16.55 Španček Zaspancek, 17.00 Panoptikum, 17.25 ORF danes, 17.30 Mi, 17.49 Reklame, 18.00 Avstrija v sliki, 18.23 Reklame, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Druga žena (film), 20.15 Modna revija, 20.20 Pasje življenje Ladynskega, 21.10 Reklame in šport, 21.20 Nočni studio, 22.20 Poročila

DRUGI PROGRAM

16.25 ORF danes, 16.30 Šolska TV, 17.00 Vzgojna oddaja, 17.30 Želeli ste — igramo vam, 18.00 Muppet Show, 18.25 Kdo me hoče?, 18.30 Čas v sliki, 19.15 Človek — neznanca, 20.00 Domači profesionalci, 20.15 revija, 20.20 Politika v petek, 20.50 Deset pred deseto, 21.20 Beli doktor (film), 22.50 Poročila

TV MADŽARSKA

7.05 in 12.25 Šolska TV, 14.35 Živi muzej, 16.15 Za otroke, 15.10 Stan in Pan, burleska, 16.45 5 minut meteorologije, 17.00 Dokumentarni film, 17.25 Nepal, reportaža, 18.30 TV dnevnik, 19.00 Delta, 19.25 Zgodba nekaj prvih ljubezni, TV igra, 20.25 Pol tega ne drži, kviz, 20.55 Skrivnosti naše bodočnosti, 21.55 TV dnevnik.

MIŠKO KLANJEC

Strici so mi povedali

gre vprašat, če oni že umira, s čimer misli tisti poslednji trenutek, ko umirajoči še poslednjič pogleda po navzočih, ko poslednjič dahne svoj, »zbogom!«, morda še zgane z roko.

Smrti so različne, vsakdo, da — skoraj vsakdo umira na svoj način, vendar so redki, ki se smrti skoraj veselijo, ali jo vsaj nekako dobrohotno pričakujejo, kakor jo je pričakala stara Radošičeva mamica, ker ko ji je bojna vzela edinega sina, veselega Amerikanca in ga ni več pričakovala, je lepo rekla: »Zdaj pa pridi, božja dekla, in me vzemi s seboj!« In ta »božja dekla« je res prišla kakor da je pojdočki mimo sosedove hiše slišala njeno prošnjo pa se je je zares tismilila: mamica si je ogrela vodo v kad, se vsa lepo umila, se oblekla v obleko, ki jo je hranila prav za svojo smrt, legla na svojo posteljo, pogledala na stensko uro, opazila, da že »bati« uteži visijo čisto spodaj. In ker je nekdo ravno hotel nategniti znova, je rekla: »Ni treba zdaj — potlej.« Mamica se je obrnila k steni, nakar sta se ura in njeno življenje hkrati iztekli. Za njo ni nihče jokal, čeprav je bila tako dober človek. Ampak življenje očitno ne presoja ljudi po njegovih lastnostih, bolj po njegovi pomembnosti.

Njen zet Mihal, tisti, ki nam je iz Črne gore prinesel otrokom fig, je umiral ravno tako vdano: naprej ga je zadelo božje. Nakar je ležal nekaj mesecev, ne da bi kaj spregovoril. Ko si je opomogel, je šepal in tudi ena roka je bila mrtva. Spregovoril je sicer znova, toda večno redkih besed, samotarski, je potlej le še bolj, »skoparil« z besedami. Ko ga je božje v drugo, je obležal le še bolj hrom. Žena ga je morala vzdigovati iz postelje še »za svoga posla«. Mnogo višja, a nekoč tudi močnejša od njega, bi vse to bila zlahka opravičala, če bi že tedaj tudi sama ne bila na kraju z zdravjem. »Joj, moj Mihal,« je govorila še kar šegavo, »kakšen sirotek si postal! Včasih pa si bil tako hud ... kar naprejši se ulegal po meni, siroče moje, eh —« Pol leta skoraj ga je tako prestavljala ko suho poleno in tudi sama hirala. »Ko bi te že lubleni bog vzel k sebi,« je govorila kar njemu, »mene pa odrešil. Ker če mene prej obišče bela smrt — kdo te bo pa še vzdigoval, ha? — Dobro, da si tako lehek, bolna te težkega ne bi zmogla.« Oči je še obračal, v njem je hroplo, nič več ni pljuval črle slin po tlu, ker ni več žvečil bage, še jedel ni skoraj nič. Le kdaj pa kdaj se je iztrgal iz njega gnoj, ki mu ga je žena zbrisala z usten, celo kar z jezika, nakar je zadremal. In tako je nekega dne zadremal za vedno. »Na, križ božji,« je dejala njegova žena. »Pa še zbogom mi ni rekel.« — Nakar je kar čez plot poklicala našo mater, rekši ji: »Pridide — mi ga boš pomagala oprati, vodo sem že ogrela.« Našega Lojza sta poslali k zvonarju, naročivši mu, kako naj zvoni — se pravi: kolikokrat, potlej naj stopi h pokopču in smrtnjaku, pa še k mizarju, h kateremu od

Pickovih stricev: smrtnjak ga mora pregledati, če je zares mrtve, pokopič ga mora zmeriti in mu izkopati jamo, mizar pa mu bo napravil drvo. Nakar bo naš Lojz moral še k plebanušu na faro, ki ga mora — tega strica — izbrisati iz knjige živih in on bo seveda določil, kdaj bo pogreb. »Sem dobro zakurila,« je govorila sosedna Režnjička. »Bova potlej napravili nekše pogače, ljudje bodo prihajali ... dobro, da imamo še nekaj žganjice, vino pa je domače — naj bo, kdor bo ježen, bo že pil.« Nič se ne zmenita za majo navzočnost, ki imam na skrbi mlajša bratca, pa si tako lahko mirno ogledujem, kako ga slečeta do golega ko novorojenčka in ga pereta s toplo vodo ko kakšen predmet in se tudi pogovarjata o njem ko o kakšnem predmetu, jaz pa si mirno ogledujem drobno zgrbančeno golo bitje, ki se je imenovalo človek, dokler je bilo oblečeno, se naslanjalo na vrata pri kolniku, žvečilo in kdaj pa kdaj pljunilo iz ust črle slino, kdaj pa kdaj spregovorilo s kom kakšno besedo. In kako bore malo je ostalo od vsega. »Si se vsaj rešila muk, Bara,« pravi naša mati, ko ga oblačita v najboljše, kar premorejo. »Oba sva se rešila, sosed, jaz pa se bom še sama kmalu za njim.«

V čemer se ni motila — ni ga dolgo preživela. Horvatov stric je umiral od nahuhe — leta in leta se je mučil z njo. Trd, trmast, otrokom pa se nam je zdel še nekako neusmiljen, čeprav ni nikomur prizadel nič zlega. Kmet, kakršne je ustvarjala Madžarska: kadar je hotel, je lahko postal župan, oklepal se je oblasti, pri čemer pa se vendar ni nalezal madžarskega duha; pač zaradi okolja. Lotila pa se ga je tako močna nahuha, da si je hotel sam vzeti življenje. Dvakrat so ga rešili: ko si je že rinil »kovački« nož v prsi in se že tudi rnil. Ali je mislil resno, ali je računal, da ga bodo rešili — poskusil je samomor pred domačimi, da so ga lahko rešili. Drugič pa se je »zazankal« na hlevu in so ga odkrili le po naključju, otroci smo le še videli, kako so ga dolgina nesli s hleva v sobo, slišali smo, kako je hlipal za zrakom, toliko pa je še zmogel, da je preklinjal ves svet in še posebej nje, ki so ga rešili iz zanke. Preklinjal je celo ljubega boga, ki ga noče rešiti muk. Potlej so pazili nanj, niti koraka ni mogel napraviti, da ga ne bi bil kdo spremljal, ker si očitno niso hoteli nakopati na dušo greha. Kar pa se je nam otrokom zdelo če že ne grdo, pa vsaj nepravilno; ker če si kdo hoče vzeti življenje, ki se mu zdi nezgodno, je to njegova stvar, le zakaj mu je treba braniti pri taki odločitvi?

Kot eden najboljših kmetov je vzel v rejo in na skrb državnega plemenskega žrebca. Ker količjak trden kmet v Poljani je že zaradi ugleda moral imeti pri hiši vsaj eno kobilu. Bila je ponosna, samozavestna žival, kakor da se zaveda, kdo je njen gospodar: kadar se je stari Horvat peljal z njim po vasi, je žrebec hrzal, da so ga slišale vse kobile in

se mu tudi oglašale. Ta ponosna, široka, mogočna žival, tudi če je peljala najbolj naložen voz, ni znala hoditi, zdelo se je, da poskakuje po kolniku, poskakuje in hrza, naznanja vsem kobilam, da gre po kolniku on, Horvatov žrebec. Noge je imel ko žaklički natrane, griva mu je visela na obe strani usločenega širokega tilnika, ki se je razraščal v še širši, v še mogočnejši okrogel hrbet z jarčičem, da bi človek lahko ležal na njem. Ko mu je »umirala« — nikdar ni rekel, da žival crkava, poginja, kakor so govorili drugi ljudje — pri njem je vsaka stvar, vsaka žival umirala, »ker vsaka živa stvar ima dušo; pa tudi mrtve stvari imajo dušo«, je trdil — je bil ves iz sebe. Žrebca je imel toliko let, da je postal že njegova last. Bil pa je tudi njegov ponos. Odvezal je vso živino iz velikega hleva »na dva poda« — pet krav in dve kobilu. Napodil je vso živino iz hleva, nekdo se je s kolesjem odpeljal po koršmari v Lendavo, če bi ta kaj pomagal. Bilo pa je prepozno: stari Horvat se je zaprl v hlev, k »umirajoči« živali, k temu silnemu kupu mesa, ki je še nedavno tega bilo tako ponosno, odvezal je žrebca, da se ne bi zapletel in se zadavil. Gledal je »umirajočo« žival, ki se je premetavala po vsem hlevu. In ko je bil boj končan, je prišel sicer zravnok iz hleva, a ves spremenjen. »Mrtev je,« nam je rekel otrokom, pa tudi starim, ki so čakali zunaj. »In kako težko je umiral ... še človek laže umre.« Več kot toni težko žival so kmetje potlej kmalu zvezli iz hleva, še težje naložili na »pucov« voz, ki ga je s parom kobil komaj odpeljal na mrlinšček. Tistikrat ta ponosna žival ni poplesavala po kolniku, ni hrzala, ni vznemirjala kobil. Stari Horvat pa se je zaprl v sobo, sedel za mizo k žganju in si nalival kozarec za kozarcem, čeprav smo ga redko videli piti.

Sam je tudi s tako težavo umiral — poskrili so pred njim vse nože, ker se je kadarkoli vzdignil, čeprav so ga možje tiščali na posteljo. Lovil je sopo, se dušil ... dokler se ni čisto zmiril, rekši jim, ki so ga tiščali na posteljo: »Lažje mi je ... pustite me, duham in zdaj bom umrl.« In resnično je umrl: ni se ne spovedal, niso ga »dali v poslednje mazanje«, kakor pravimo, ker je pač do poslednjega psoval, pa tudi ničesar ni maral. Umiral je, pri hiši pa so že bili vsi, ki bodo z mrtvacom imeli opraviti: smrtnjak, pokopič, mizarček; v mali sobi so pomalem cedili žganjico in prigrizovali kruh, ker pogache še niso bile niti v peči. Nič se niso vznemirjali, ker če jim je kdaj domači sin rekel: »Se so živi,« so vsi trije zmignili kakorkoli že in rekli »Saj se ne mudi, zares se ne mudi. Vsak človek rad živi, le da Stevan preveč trpijo, naj bi se jih bog usmilil in vzel dušico k sebi ...« Nad hišo pa se je — nad to za tiste čase tako mogočno »zidino« — kar naprej odcejal potoček dima. Eden od naših malih oglednikov nam je naposled, ker bi se že radi šli kam drugam igrati, le prinesel odrešilno novico: »Dedek so mrtvi, ženske jih že umivajo, goli ležijo na postelji, ko dvojce dolge cepé.« Trojica v mali sobi je morala prenehati s pitjem: smrtnjak si je moral ogledati mrtvega, potrditi njegovo smrt, mizar in pokopič pa sta izmerila njegovo dolžino, nakar so še stopili v malo sobo na en goltaj in se šele nato odmajali iz hiše; do bližnje krčme.

(Nadaljevanje prihodnjič)

URADNE OBJAVE

Leto XV

Murska Sobota, dne 19. maja 1981

Št.: 25

URADNE OBJAVE
OBČINSKIH SKUP-
ŠČIN: GORNJA RAD-
GONA, LENDAVA,
LJUTOMER IN MUR-
SKA SOBOTA

Odgovorni urednik:
Martin Vinčec

231. Odlok o kriterijih za določitev krajevnih skupnosti in območij, ki so manj razvita na območju občine Murska Sobota.
232. Ugotovitve, in stališča o gospodarskih gibanjih in uresničevanju družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1976-1980 v letu 1980.
233. Sklep o kriterijih za določitev manj razvitih krajevnih skupnosti oziroma območij občine Murska Sobota.
234. Odlok o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana občine Lendava za obdobje od leta 1986 do leta 1995 oziroma za določena področja do leta 2000.
235. Odlok o določitvi organa, ki odloča o izločitvi uradne osebe upravnega organa oziroma funkcionarja, ki vodi upravni organ občine Lendava.
236. Odlok o spremembi odlokov o višini prispevnih stopenj za financiranje programov samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v občini Ljutomer v času od 1. 5. do 31. 12. 1981.
237. Samoupravni sporazum o ustanovitvi občinske zdravstvene skupnosti Lendava.
238. Sklep o uskladitvi (valorizaciji) lestvice prispevkov občanov k stroškom socialnega skrbstva v občini Gornja Radgona.
239. Ugotovitveni sklep Sveta za ljudsko obrambo skupščine občine Gornja Radgona.
240. Sklep o razpisu referendumu za uvedbo samoprispevka za območje krajevnih skupnosti Bratonci.

231.

Na podlagi 165. člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave, št. 12/80) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti, dne 23. aprila 1981 in na seji Družbenopolitičnega zbora, dne 22. aprila 1981, sprejela

ODLOK O KRITERIJIH ZA DOLOČITEV KRAJEVNIH SKUPNOSTI IN OBMOČIJ, KI SO MANJ RAZVITA NA OBMOČJU OBČI- NE MURSKA SOBOTA

1. člen

S tem odlokom se določajo kriteriji za določitev manj razvitih krajevnih skupnosti oziroma njihovih območij in sredstev za financiranje razvojnih programov manj razvitih krajevnih skupnosti.

2. člen

Za opredelitev manj razvite krajevnih skupnosti oz. območij krajevnih skupnosti se uporabljajo naslednji kriteriji:

- delež zaposlenih v skupnem številu prebivalcev;
- skupni prihodek na prebivalca, ki se ugotovi:
 - a) na osnovi števila zaposlenih in povprečnega osebnega dohodka v občini
 - b) na osnovi katastrskega dohodka kmetov, povečanega s faktorjem, ki ga določi izvršni svet
 - c) na osnovi dohodka delovnih ljudi, ki z lastnimi sredstvi samostojno opravljajo obrtne dejavnosti oz. intelektualne storitve;
- gostota naseljenosti prebivalstva;
- razvitost družbenega standarda.

3. člen

Za manj razvito krajevno skupnost se šteje njeno celotno območje, oziroma za manj razvito območje in tisti del krajevnih skupnosti, ki izpolnjuje vsaj tri od naslednjih kazalcev:

- da delež zaposlenih v skupnem številu prebivalcev ne presega 75 % povprečnega deleža v občini;
- da skupni prihodek na prebivalca ne presega občinskega povprečja;
- da gostota prebivalcev ne presega 60 na kv. km prebivalcev na območju, za katerega se ugotavlja manjrazvitost;
- da ima območje krajevnih skupnosti manj kakor 50 % kategoriziranih cest, da je del krajevnih skupnosti oddaljen in ima slabo cestno povezavo s krajevnim centrom, da leži naselje na obmejnem območju, da ni strnjeno in je oddaljeno od centra krajevnih skupnosti.

Zbor združenega dela in Zbor krajevnih skupnosti s sklepom določita za srednjeročno obdobje tiste krajevnih skupnosti oziroma območja krajevnih skupnosti, ki izpolnjujejo kriterije iz tega člena.

4. člen

Sredstva za financiranje razvojnih programov manj razvitih krajevnih skupnosti se zbirajo na prehodnem računu pri Službi družbenega knjigovodstva.

Na račun se stekajo sredstva, ki so jih podpisniki dogovora o temeljih družbenega plana občine Murska Sobota za srednjeročno obdobje namenili za financiranje razvojnih programov manj razvitih krajevnih skupnosti oziroma območij.

5. člen

Sredstva razporejata Zbor združenega dela in Zbor krajevnih skupnosti prvenstveno za sofinanciranje tistih razvojnih programov manj razvitih krajevnih skupnosti, ki so krajevnega pomena, manj razvitim območjem krajevnih skupnosti pa za sofinanciranje tistih razvojnih programov, ki so ožjega pomena.

6. člen

Komisija za financiranje programov razvoja krajevnih skupnosti upošteva pri obsegu sofinanciranja razvojnih programov lastno udeležbo delovnih ljudi in občanov ter drugih udeležencev, predvsem glede na sprejeti samoprispevek za realizacijo razvojnega programa krajevnih skupnosti ter stopnjo razvitosti krajevnih skupnosti oziroma njihovih območij.

7. člen

Komisijo za financiranje programov krajevnih skupnosti imenujeta Zbor združenega dela in Zbor krajevnih skupnosti.

Komisijo sestavlja predsednik in 8 članov.

8. člen

Komisija opravlja zlasti naslednje naloge:

- usklajuje samoupravno sporazumevanje o temeljih plana družbenega razvoja manj razvitih krajevnih skupnosti oziroma njihovih območij;
- daje predloge zboroma glede razporeditve sredstev za financiranje usklajenih razvojnih programov;
- opravlja nadzor nad uporabo sredstev in o tem poroča zboroma.

9. člen

Finančno-administrativna opravila računa opravlja sekretariat za občo upravo občine Murska Sobota.

10. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomurskih občin.

Številka: 025—1/81—5

Murska Sobota, 23. aprila 1981

Predsednik
Skupščine občine M. Sobota
Karel Sukič

Na podlagi 2. člena zakona o samoprispevku (Uradni list SRS, št. 3/73, 8. člena Zakona o referendumu (Uradni list SRS, št. 23/77) in 16. člena Statuta krajevnne skupnosti Bratonci, je skupščina krajevnne skupnosti Bratonci, na seji dne 22. 04. 1981 sprejela

SKLEP

o razpisu referendumu za uvedbo samoprispevka za območje krajevnne skupnosti Bratonci

1. Razpisuje se referendum za uvedbo samoprispevka v denarju kot samoprispevek k uresničevanju programa razvoja krajevnne skupnosti.

2. Referendum bo v nedeljo, 7. junija od 6. ure do 15. ure v vaškem domu v Bratoncih.

3. Sredstva samoprispevka se bodo namensko uporabila kot soprispevek

- k izgradnji otroškega vrtca
- k glazuri asfaltne prevleke za vaše ceste
- k izgradnji transformatorske postaje
- ki izgradnji slačilnic in telesnokulturnih objektov
- k razširitvi vodovodnega omrežja
- k izgraditvi telefonskega omrežja
- za adaptacijo vaškega doma
- za izdelavo projektov za mrtvaško vežo
- za opremo za požarno varnost in civilno zaščito

Sredstva za posamezne namene razporedi svet krajevnne skupnosti.

4. Samoprispevek znaša
 5 % od katastrskega dohodka
 2 % od netto OD zaposlenih delovnih ljudi in občanov
 2 % od netto OD in davčne osnove iz samostojnega opravljanja obrtnih, intelektualnih in drugih gospodarskih in negospodarskih dejavnosti
 2 % od pokojnin višjih od pokojnin z varstvenim dodatkom
 100,00 din mesečno delavci, ki so začasno zaposleni v tujini in imajo stalno prebivališče v KS Bratonci.

5.

Samoprispevek se bo zaračunaval od 1. 7. 1981 do 30. 6. 1986 in sicer: od osebnih dohodkov zaposlenih in pokojnin višjih od pokojnin z varstvenim dodatkom ob vsakem izplačilu, od katastrskega dohodka in čistega dohodka obrtnikov obračunava davčna uprava SO M. Sobota, od zaposlenih v tujini pa zaračunava Krajevna skupnost.

6.

Na referendumu glasujejo občani, ki imajo pravico glasovanja pri splošnih volitvah in so vpisani v volilni imenik krajevnne skupnosti Bratonci.

7.

Glasuje se z glasovnico na kateri je vpisano besedilo 3. in 4. člena tega sklepa in pod besedilom nadaljevanje

GLASUJEM

ZA

PROTI

Glasovalec izpolni glasovnico tako, da obkroži besedo ZA, če se strinja, oziroma PROTI če se ne strinja z uvedbo samoprispevka.

8.

Za postopek na referendumu se uporabljajo določila Zakona o referendumu in oblikah osebnega izjavljanja.

9.

Sredstvi samoprispevka, ki se bodo zbrala na posebnem računu bo upravljal svet KS Bratonci, kateri je enkrat letno dolžan poročati zboru občanov in skupščini KS o izvajanju letnih planov, ter pet letnega programa razvoja krajevnne skupnosti, o uporabi s samoprispevkom zbranih sredstev.

10.

Z dnem, ko bo začel veljati ta samoprispevek, neha veljati sklep o uvedbi samoprispevka, ki je bil sprejet na referendumu 05. 06. 1977. Ta sklep začne veljati z dnem objave v uradnih objavah.

Bratonci, dne 04. 05. 1981

Predsednik skupščine
 krajevnne skupnosti Bratonci
 Virag Martin l. r.

Na podlagi 165 člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave, št. 12/80) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti, dne 8. maja 1981 in na seji Druženopolitičnega zbora, dne 6. maja 1981 sprejela naslednje

UGOTOVITVE IN STALIŠČA

o gospodarskih gibanjih in uresničevanju družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1976-1980 v letu 1980.

Zbori Skupščine občine M. Sobota so na sejah dne 22. in 23. aprila 1981 obravnavali Analizo gospodarskih gibanj in uresničevanje družbenega plana za obdobje 1976-1980 v letu 1980 in ugotovitve ter stališča izvršnega sveta. Na osnovi prikazanega stanja v Analizi, razprave in predlogov delegatov, druženopolitičnih organizacij in ugotovitev ter stališč izvršnega sveta so zbori sprejeli naslednje

UGOTOVITVE IN STALIŠČA

— iz analize gospodarskih gibanj v letu 1980 izhaja, da so doseženi pozitivni premiki pri povečanju izvoza, krepitvi akumulacije, v počasnejši rasti skupne in splošne porabe, racionalnejšem zaposlovanju in smotrnejšem investiranju. K povečanju izvoza so v največji meri prispevale organizacije združenega dela Mura, Mesna industrija, Zunanja trgovina in Beltinka. Kljub restrikcijam so se v preteklem letu začele v izvoz vključevati tudi druge organizacije združenega dela;

— ob pozitivnih premikih so bila prisotna tudi negativna gibanja, kot nadaljevanje poslovanja z izgubo, predvsem v Mesni industriji, močna rast materialnih stroškov, zmanjševanje likvidnosti in naraščanje kratkoročnih kreditov, motnje v preskrbi na tržišču, predvsem z reprodukcijskim materialom, padec realnih osebnih dohodkov ter visoka rast cen in življenjskih stroškov;

— v gospodarstvu občine so realne rasti višje kot v povprečju v SR Sloveniji, yendar niso bila dosežena za resolucijo načrtovana gibanja. Dosežena je bila rast kmetijske proizvodnje in izvoza, zaostaja pa rast družbenega proizvoda, industrijske proizvodnje, zaposlenosti in investicij;

— glede na hitrejšo rast porabljenih sredstev od rasti celotnega prihodka morajo vse OZD podrobneje analizirati povečanje materialnih stroškov in ugotoviti vzroke naraščanja ter povzeti ukrepe za njihovo zmanjšanje;

— izguba v Mesni industriji neugodno vpliva na dosežene rezultate v občini, zato je potrebno s strani delovne organizacije, SOZD ABC Pomurka in ustreznih druženopolitičnih skupnosti, podvzeti vse ukrepe, v skrajnem primeru tudi zakonske, v kolikor se pogoji poslovanja v tej delovni organizaciji ne izboljšajo. Prav tako je potrebno analizirati vzroke za zmanjšanje akumulacije v posameznih organizacijah združenega dela;

— organizacija združenega dela morajo ob predlogu za povečanje cen upoštevati določila dogovora o izvajanju politike cen in povečati dohodek na osnovi boljšega gospodarjenja. Ob vsakem povečanju cen je potrebno upoštevati tudi negativne učinke, ki jih hitra rast cen povzroča v reprodukcijski verigi;

— na področju skupne in splošne porabe so v letu 1980 bili doseženi pozitivni premiki v smeri počasnejše rasti porabe. V samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti je treba ugotoviti vzroke hitrejšega naraščanja sredstev dejavnosti in upadanja korišćenja sredstev za investicije;

— ustvarjeni presežki v samoupravnih interesnih skupnostih družbenih dejavnosti v letu 1980 se porabijo za pokritje razlike med dogovorjenimi prihodki in dovoljeno porabo po resoluciji glede na pričakovano rast dohodka;

— za odpravljanje negativnih gibanj z analizo za leto 1980 je treba v vseh sredinah poskrbeti za dosledno izvajanje nalog iz resolucije o druženoeekonomski politiki in razvoju občine v letu 1981.

Številka: 30-7/81-1

V M. Soboti, 8. 5. 1981

Predsednik
Skupščina občine M. Sobota
Karel SUKIČ l. r.

Na podlagi 167. člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave, št. 12/80) in določil 2. odstavka 3. člena Odloka o kriterijih za določitev krajevnih skupnosti in območij, ki so manj razvita na območju občine Murska Sobota, sta Zbor združenega dela in Zbor krajevnih skupnosti Skupščine občine Murska Sobota na seji dne 8. maja 1981 sprejela naslednji

SKLEP

Kriterije za določitev manj razvitih krajevnih skupnosti oziroma območij izpolnjujejo na območju občine Murska Sobota naslednje krajevne skupnosti in naselja:

- Krajevna skupnost BODONCI z vsemi naselji
- V krajevni skupnosti BOGOJINA: naselje BUKOVNICA
- Krajevna skupnost CANKOVA z naselji: DÓMAJINCI, GERLINCI, GORNJI ČRNCI, KRAŠČI IN TOPOLOVCI
- Krajevna skupnost ČEPINCI z vsemi naselji
- Krajevna skupnost GORNJI PETROVCI z naselji: ADRIJANCI, BOREČA, LUCOVA, MARTINJE, NERADNOVCI, PESKOVCI, STANJEVCI, ŠULINCI IN ŽENAVLJE
- Krajevna skupnost GRAD z vsemi naselji
- Krajevna skupnost HODOŠ z vsemi naselji
- Krajevna skupnost KRIŽEVCI z vsemi naselji
- Krajevna skupnost KUZMA z vsemi naselji
- Krajevna skupnost MAČKOVCI z naselji: DANKOVCI, KUŠTANOVCI, OTOVCI, PEČAROVCI, POZNANOVCI in PROSEČKA VAS
- v Krajevni skupnosti MARTJANCI naselji KRNCI in ANDREJCI
- Krajevna skupnost PERTOČA z vsemi naselji
- Krajevna skupnost PROSENJAKOVCI z vsemi naselji
- v Krajevni skupnosti PUCONCI naselji: BOKRAČI, DOLINA
- Krajevna skupnost RATKOVCI z vsemi naselji
- Krajevna skupnost ROGAŠOVCI z vsemi naselji
- Krajevna skupnost SELO—FOKOVCI z naseljem SELO
- Krajevna skupnost ŠALOVCI z vsemi naselji
- v Krajevni skupnosti TEŠANOVCI naselji: SUHI VRH in VUČJA GOMILA
- v Krajevni skupnosti ZENKOVCI naselje BEZNOVCI.

Številka: 025-1/81-5

V M. Soboti, 8. 5. 1981

Predsednik
Skupščine občine M. Sobota
Karel Sukič l. r.

234

Na osnovi 142. člena zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije (Ur. list SRS, št. 1/80) in na podlagi odloka skupščine SR Slovenije o pripravi in sprejetju dolgoročnega plana SR Slovenije za obdobje od leta 1986 — 1995 oziroma za določena področja do leta 2000 (Ur. list SRS, št. 17/78) ter na podlagi 179. člena statuta občine Lendava (Ur. objave občine Pomurja šte. 8/74) je Skupščina občine Lendava na seji druženopolitičnega zbora dne 4. 5. 1981 in na seji Zbora združenega dela in Zbora krajevnih skupnosti dne 5. 5. 1981 sprejela

ODLOK

O PRIPRAVI IN SPREJETJU DOLGOROČNEGA PLANA OBČINE LENDAVA ZA OBDOBJE OD LETA 1986 DO LETA 1995 OZIROMA ZA DOLOČENA PODROČJA DO LETA 2000

1. člen

Dolgoročni plan občine Lendava se pripravi in bo sprejet za obdobje od leta 1986 do leta 1995 oziroma za določena področja do leta 2000 (v nadaljnjem besedilu: dolgoročni plan občine).

2. člen

Izvršni svet skupščine občine Lendava pripravi in v prvi polovici leta 1983 predloži skupščini občine Lendava osnutek v zadnjem četrtletju istega leta pa predlog dolgoročnega plana občine Lendava.

XI. OBVEŠČANJE IN JAVNOST DELA

36. člen

Delo skupnosti in njenih organov je javno.

Glede na dvojezičnost območja je zajamčena enakopravnost uporabe madžarskega jezika.

Skupnost mora zagotoviti redno, pravočasno, resnično in popolno obveščanje uporabnikov in izvajalcev o celotnem delovanju skupnosti in o problemih, stanju ter razvoju zdravstvenega varstva v občini, o uresničevanju planov skupnosti, o uresničevanju svobodne menjave dela, o porabi združenih sredstev, kot tudi o drugih vprašanjih, ki so pomembna za sklepanje in uresničevanje samoupravnega nadzora. Ustrezno obveščanje se zagotavlja tudi na madžarskem jeziku.

37. člen

Uporabnike in izvajalce obvešča skupnost zlasti:

- prek delegatov v skupščini,
- s pismenimi gradivi za sejo zborov in drugih organov skupščine,
- z letnim poročilom o delu skupnosti.

XII. PREDHODNA IN KONČNA DOLOČBA

38. člen

Samoupravni sporazum o ustanovitvi Občinske zdravstvene skupnosti Lendava je sklenjen, ko k njemu pristopi večina udeležencev.

Z dnem, ko začne veljati ta sporazum, preneha veljati samoupravni sporazum o ustanovitvi Občinske zdravstvene skupnosti Lendava, objavljen v Uradnih objavah Pomurja z dne 17/8—1977.

Ta samoupravni sporazum se objavi v Ur. l. SRS ali Uradnih objavah pomurskih občin in začne veljati osmi dan po objavi ter po soglasju Skupščine občine Lendava.

Po pooblastilu skupščine Občinske zdravstvene skupnosti Lendava z dne 8/12—1980 je izvršilni odbor skupščine na svoji seji dne 29/12—1980

ugotovil,

da je Samoupravni sporazum o ustanovitvi Občinske zdravstvene skupnosti Lendava sprejela in k njemu pristopila večina udeležencev — organizacij združenega dela in delovnih skupnosti v občini Lendava.

Številka: 06/1—465/80

Datum: 29/12—1980

PREDSEDNIK SKUPŠČINE OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI LENDAVA Tine OŠLAJ, l. r.

238

Na podlagi 16. čl., 63. čl. in 66. čl. Statuta Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona (Uradne objave občinskih skupščin Pomurja, štev. 8/76) in 12. točke Meril in kriterijev za določanje prispevkov občanov k stroškom varstva socialnega skrbstva v občini Gornja Radgona (Uradne objave občinskih skupščin Pomurja štev. 21/80) je skupščina Občinske skupnosti socialnega skrbstva Gornja Radgona na 10. skupni seji zbora uporabnikov in zbora izvajalcev v Gornji Radgoni, v četrtek, 26/2-1981 sprejela soglasno

SKLEP

o vskladitvi (valorizaciji) lestvice prispevkov občanov k stroškom socialnega skrbstva v občini Gornja Radgona.

1.

Skupščina te občinske skupnosti s 1/1-1981 vskladi lestvico prispevkov občanov k stroškom socialnega skrbstva, točka 122 v uvodu tega sklepa navedenih meril in kriterijev zaradi zvišanja — vskladitve družbenih denarnih pomoči — edini vir za preživljanje v SR Sloveniji (ki se približuje življenjskemu — eksistenčnemu minimumu), tako da je lestvica prispevkov naslednja:

Lestvica prispevkov:
Dohodek na družinskega člana mesečno v din
do 2.000,00
od 2.001,00 do 3.500,00
od 3.501,00 do 5.500,00

Prispevek zavezanca za upravičence mesečno:
ni prispevka
1/2 dohodka na druž. člana
2/3 dohodka na druž. člana,

od 5.501,00 in več

celotni dohodek na druž. člana, vendar do višine mesečne rejdine ali oskrbine oz. dejanskih izdatkov stroškov Obč. skupnosti soc. skrbstva.

2.

Skupščina pooblašča in zadolžuje izvršni odbor te skupščine, da med poslovnim letom ustrezno vskladi to lestvico o primeru sprememb in zviševanja življenjskih stroškov in vskladitev družbenih denarnih pomoči — edini vir v SR Sloveniji.

3.

Skupščina pooblašča in zadolžuje strokovno službo te občinske skupnosti, da v smislu točke 6 v uvodu tega sklepa navedenih meril in kriterijev sama ali skupaj s pristojno oz. ustrezno strokovno službo ugotavlja in ocenjuje višino in deleže dohodkov od premoženja, dohodkov iz pravnih naslovov in druge dohodke, ki niso natančno evidentirani in prikazovani, ki jih je treba upoštevati pri celotnih dohodkih posameznih občanov ali družin zaradi določanja prispevkov občanov k stroškom varstva socialnega skrbstva. V spornih primerih pristojni organ (svet za socialno skrbstvo) pritegne k sodelovanju zunanje strokovne sodelavce oz. ustrezno strokovno institucijo za ugotavljanje in ocenitev dohodkov občanov ali družin v smislu prejšnjega odstavka te točke.

4.

Ta sklep objavi skupščina v Uradnih objavah občinskih skupščin Pomurja.

Ta sklep velja v 8. dneh po objavi, občinska skupnost pa ga uporablja od 1. 1. 1981.

Številka: 402-3/79-S

Datum: 26/2-1981

Predsednica skupščine:
Marica LEŠKOVEC, l. r.

239

Svet za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito skupščine občine Gornja Radgona je na svoji seji dne 18. aprila 1981 sprejel tale

UGOTOVITVENI SKLEP

1.

Svet za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito občine Gornja Radgona ugotovi, da je samoupravni sporazum o združevanju sredstev za financiranje splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v občini Gornja Radgona za obdobje 1981—1985 sprejela večina udeležencev in je s tem postal veljaven.

2.

Na podlagi 4. člena sporazuma ter resolucije o družbenoekonomskem razvoju občine Gornja Radgona za obdobje 1981—1985, združujejo udeleženci sporazuma sredstva po naslednjih osnovah in merilih:

- Skupščina občine Gornja Radgona — iz proračuna občine v višini, ki se določi vsako leto v skladu s politiko financiranja splošnih družbenih potreb v občini,
- delavci temeljnih in drugih organizacij združenega dela, ki ustvarjajo dohodek po načelih gospodarskega poslovanja — iz dohodka te organizacije v višini 0,25 % od dohodka, doseženega v preteklem letu,
- občani, ki z osebnim delom opravljajo obrtna, kmetijska in druge gospodarske dejavnosti, intelektualne ali negospodarske storitve 0,60 % od osnove od katere se odmerijo davki in prispevki;
- zasebni kmetijski proizvajalci (kmetje) 0,5 % od katastrskega dohodka.

Udeleženci plačujejo v letu 1981 prispevek na tale žiro račun:
51910-637-50587 — sklad za financiranje splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite občine Gornja Radgona.

3.

Ta sklep se objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 805-2/2

G. Radgona, dne 6/5-1981

PREDSEDNIK SVETA
ZA LJUDSKO OBRAMBO, VARNOST
IN DRUŽBENO SAMOZAŠČITO
Janez ŠEDIVY

3. člen

Izvršni svet Skupščine občine Lendava določi program dela za pripravo dolgoročnega plana občine Lendava. Ta program vključuje raziskovalne naloge in druge analize, ki jih je potrebno pripraviti kot osnovo za oblikovanje izhodišč, organe in organizacije, odgovorne za pripravo strokovnih podlog, organe in službe za pripravo samoupravnih sporazumov in dogovorov o dolgoročnem planu, obveznosti organov in služb v postopku samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja ter roke v zvezi s tem. Program dela upošteva tudi že pripravljene strokovne osnove za pripravo družbenega plana občine za obdobje 1981-85, ki vsebujejo določene elemente prostorskega razvoja z opredelitvijo do leta 2000.

4. člen

Plansko obdobje iz 1. člena tega odloka velja v skladu z načelom sočasnega planiranja za vse nosilce in udeležence v družbenem planiranju.

Dolgoročne plane morajo sprejeti zlasti:

— organizacije združenega dela, katerih dejavnost je vezana na pomembnejše koriščenje energije ter naravnih virov in pogojev;

— organizacije združenega dela, katerih razvoj pomembneje posega v prostor;

— organizacije združenega dela, ki predstavljajo širše oblike združevanja dela in sredstev;

— vse tiste samoupravne organizacije in interesne skupnosti, ki opravljajo ali ki so ustanovljene v zvezi z opravljanjem dejavnosti posebnega družbenega pomena.

Kriteriji za določitev organizacij združenega dela iz tega člena bodo opredeljeni s programom dela iz 3. člena tega odloka.

5. člen

Nosilci in udeleženci priprave dolgoročnih planov sprejmejo program dela za pripravo svojih dolgoročnih planov, s katerimi zagotovijo hkrati svoje sodelovanje v vseh fazah dela na pripravi dolgoročnega plana občine.

6. člen

Za delo v zvezi s pripravo dolgoročnega plana občine se v letih 1981-1983 poleg sredstev za redno dejavnost strokovne službe planiranja v občini določijo še sredstva, ki bodo vsako leto določena z občinskim proračunom in porabljena v skladu s programom nalog za pripravo dolgoročnega plana občine.

7. člen

Za namensko porabo sredstev iz prejšnjega člena tega odloka je odgovoren Izvršni svet Skupščine občine Lendava.

8. člen

Strokovni nosilec aktivnosti pri pripravi in izdelavi dolgoročnega plana občine je Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj, s tem da sodelujejo tudi drugi upravni organi občine, strokovne službe samoupravnih interesnih skupnosti ter druge strokovne službe, ki bodo opredeljene s programom dela iz 3. člena tega odloka.

9. člen

Delo na pripravi dolgoročnega plana občine se prične takoj.

10. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja.

Številka: 30—3181—3
Lendava, dne 5. 5. 1981

Predsednik
Skupščine občine Lendava
Jože GORNJEC, l. r.

235

Na podlagi 93. člena zakona o sistemu državne uprave in o izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije ter o republiških upravnih organih (Uradni list SRS, št. 24/79) in 190. člena statuta občine Lendava (Uradne objave pomurskih občin, št. 8/74) je Skupščina občine Lendava na seji družbenopolitičnega zbora dne

4/5—1981 ter na seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne 5/5—1981 sprejela

ODLOK

O DOLOČITVI ORGANA, KI ODLOČA O IZLOČITVI URADNE OSEBE UPRAVNEGA ORGANA OZIROMA FUNKCIONARJA, KI VODI UPRAVNI ORGAN OBČINE LENDA

1. člen

V upravnih organih Občine Lendava (v nadaljnjem besedilu: občinski upravni organ) vodi upravni postopek in odloča o upravnih stvareh samo delavec, ki je v skladu z zakonom pooblaščen za opravljanje teh zadev.

2. člen

O izločitvi delavca — uradne osebe občinskega upravnega organa, ki je pooblaščen za vodenje upravnega postopka in odločanje v upravnih stvareh iz določene vrste zadev, odloča funkcionar, ki vodi ta upravni organ.

3. člen

O izločitvi funkcionarja, ki vodi občinski upravni organ odloča izvršni svet občinske skupščine.

4. člen

O izločitvi člena občinskega kolegijskega upravnega organa odloča kolegijski upravni organ, o izločitvi predsednika občinskega kolegijskega upravnega organa odloča izvršni svet občinske skupščine.

5. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah pomorskih občin.

Številka: 020—2/81—4
Lendava, 5/5—1981

Predsednik
Skupščine občine
Jože GORNJEC l. r.

236

Na podlagi 29. člena zakona o svobodni menjavi dela na področju vzgoje in izobraževanja (Uradni list SRS št. 1/80) 43. člena zakona o svobodni menjavi dela na področju kulturnih dejavnosti (Uradni list SRS št. 1/81) 53. člena zakona o zdravstvenem varstvu (Uradni list SRS št. 1/80) in 19. člena zakona o svobodni menjavi dela na področju telesne kulture (Uradni list SRS št. 35/79) 74. člena zakona o varstvu pred požarom (Uradni list SRS št. 2/76) 16. člena zakona o skupnosti socialnega varstva (Uradni list SRS št. 8/80) ter 204. člena statuta občine Ljutomer (Uradne objave občin Pomurja št. 10/74) so skupščina občine Ljutomer na seji dne 24. 4. 1981, skupščina občinske izobraževalne skupnosti Ljutomer na seji dne 30. 3. 1981, skupščina občinske kulturne skupnosti Ljutomer na seji dne 31. 3. 1981, skupščina občinske zdravstvene skupnosti Ljutomer na seji dne 23. 4. 1981, skupščina občinske telesno kulturne skupnosti Ljutomer na seji dne 30. 3. 1981, skupščina občinske požarne skupnosti Ljutomer na seji dne 23. 4. 1981 in skupščina občinske skupnosti socialnega varstva Ljutomer na seji dne 29. 4. 1981 sprejela

ODLOK

O SPREMEMBI ODLOKOV O VIŠINI PRISPEVNIH STOPENJ ZA FINANCIRANJE PROGRAMOV SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI DRUŽBENIH DEJAVNOSTI V OBČINI LJUTOMER V ČASU OD 1. 5. DO 31. 12. 1981

1. člen

V odlokih o določitvi prispevnih stopenj za financiranje programov SIS družbenih dejavnosti v občini Ljutomer objavljenih v Uradnih objavah občin Pomurja št. 2/81 se stopnje prispevkov, ki jih plačujejo delovni ljudje, ki niso pristopili k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov SIS za obdobje 1981—85 v letu 1981 ter delavci, ki z osebnim delom s sredstvi v

V. URESNIČEVANJE SVOBODNE MENJAVE DELA

21. člen

Svobodna menjava dela med uporabniki in izvajalci temelji na sprejetih planskih aktih, na podlagi katerih sklenemo srednjeročne ali letne sporazume o svobodni menjavi dela v skupnosti s posamezno organizacijo združenega dela, ki opravlja zdravstveno dejavnost.

22. člen

Udeleženci določajo v sporazumih o svobodni menjavi dela zlasti vrste in obsega zdravstvenih storitev, standard storitev, ceno oziroma povračilo za opravljeno delo, medsebojna jamstva za sprejete obveznosti in odgovornosti ter urejajo druga vprašanja ki zadevajo medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti.

Uporabniki in izvajalci lahko uresničujejo svobodno menjavo dela tudi v neposrednih odnosih, če to omogočajo zmogljivosti izvajalcev in če s tem ne omejujejo ali onemogočajo zadovoljevanje potreb in interesov po zdravstvenem varstvu, za katerega smo se sporazumeli v skupnosti.

VI. ZDRUŽEVANJE SREDSTEV ZA ZDRAVSTVENO VARSTVO

23. člen

Sredstva za zdravstveno varstvo, ki si ga zagotavljajo v skupnosti, združujejo uporabniki po načelih vzajemnosti in solidarnosti na podlagi samoupravnih sporazumov o temeljih planov in drugih planskih aktih.

24. člen

Sredstva za uresničevanje programov skupnosti bomo združevala:

- iz dohodka temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti, iz dohodka delovnih ljudi, ki z osebnim delom s sredstvi v lasti občine opravljajo gospodarsko ali drugo dejavnost, iz dohodka delovnih ljudi ter iz sredstev drugih oseb, ki uporabljajo dopolnilno delo delavcev za obveznosti, ki jih določa samoupravni sporazum o temeljih plana za uresničevanje dogovorjenega obsega zdravstvenega varstva,

- iz osebnih dohodkov delavcev in drugih delovnih ljudi za zagotovitev nadomestil osebnih dohodkov in drugih pravic iz socialne varnosti,

- iz drugih virov, ki so določeni z zakonom.

25. člen

V samoupravnem sporazumu o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva bomo določili zdravstvene storitve in krog uporabnikov, ki bodo prispevali del svojih sredstev k stroškom zdravstvenih storitev.

26. člen

Z aneksi k samoupravnim sporazumom o temeljih plana bomo vsako leto določili merila po katerih bomo združevali sredstva za uresničevanje programov skupnosti.

27. člen

Združena sredstva bomo s finančnim načrtom namensko razporedili v skladu s sprejetimi planskimi akti. Ob koncu poslovnega leta bomo z zaključnim računom ugotovili rezultate poslovanja skupnosti.

VII. POVEZOVANJE IN SODELOVANJE SKUPNOSTI Z DRUGIMI SKUPNOSTMI

28. člen

Zavoljo uresničevanja solidarnosti pri zagotavljanju zdravstvenega varstva, zagotovitve zdravstvenih storitev, katerih opravljanje ni organizirano na območju skupnosti, usklajevanja in razvoja zdravstvenih zmogljivosti in delitve dela med zdravstvenimi organizacijami ter uresničevanja drugih skupnih interesov in potreb se skupnost povezuje z drugimi občinskimi zdravstvenimi skupnostmi v Zdravstveno skupnost Slovenije, lahko pa tudi na podlagi samoupravnega sporazuma v medobčinsko zdravstveno skupnost.

29. člen

Zavoljo usklajevanja programov in planskih aktov po potrebi sodeluje skupnost z drugimi interesnimi skupnostmi na

področju družbenih dejavnosti v občini, z zdravstvenimi skupnostmi v drugih občinah na širšem gravitacijskem oziroma zaokroženem gospodarskem območju pa zavoljo zadovoljevanja skupnih interesov na področju zdravstvenega varstva, razvoja enotnega informacijskega sistema ter drugih skupnih nalog.

30. člen

Skupščina skupnosti enakopravno z ustreznimi zbori skupščine občine odloča o vprašanih zdravstvenega varstva, ki so skladno s statutom občine v pristojnosti skupščine občine.

VIII. ENOTE OZIROMA TEMELJNE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI

31. člen

Uporabniki na območju ene ali več krajevnih skupnosti oziroma ene ali več organizacij združenega dela lahko v soglasju s skupščino skupnosti ustanovijo skupaj z izvajalci, ki zadovoljujejo del potreb po zdravstvenih storitvah uporabnikov, enote oziroma temeljne zdravstvene skupnosti.

Enote oziroma temeljne skupnosti so pravne osebe s pravicami, obveznostmi in odgovornostmi, določenimi v samoupravnih splošnih aktih enote oziroma temeljne skupnosti v skladu z zakonom in tem samoupravnim sporazumom

32. člen

Enote oziroma temeljne zdravstvene skupnosti je mogoče ustanoviti če so zagotovljeni naslednji pogoji:

- vsebinska in programska zasnova enote oziroma temeljne skupnosti je usklajena z družbenim dogovorom o temeljih plana občine in s samoupravnim sporazumom o temeljih plana skupnosti ter s splošnimi družbenimi interesi na tem področju.

- enota oziroma temeljna skupnost je zaključena celota v krajevnih skupnostih ali v organizaciji združenega dela s specifičnimi interesi uporabnikov glede zdravstvenih storitev na področju osnovnega zdravstvenega varstva in z ustrezno organizacijsko obliko zdravstvene dejavnosti, ki opravljajo te storitve.

- za zadovoljevanje posebnih potreb po zdravstvenih storitvah so v enoti oziroma temeljni zdravstveni skupnosti zagotovljeni dodatni viri sredstev.

IX. POSEBNO SODIŠČE ZDRUŽENEGA DELA

33. člen

Za odločanje o samoupravnih pravicah in obveznostih v sporih, ki nastanejo v družbenoekonomskih in drugih samoupravnih odnosih med uporabniki in izvajalci v skupnosti, za odločanje o sporih med skupnostmi ter zavoljo sodnega varstva pravic iz zdravstvenega varstva, bomo uporabniki in izvajalci v skupnosti skupaj z uporabniki in izvajalci v drugih občinskih zdravstvenih skupnostih ali drugih samoupravnih interesnih skupnostih ustanovili posebno sodišče združenega dela za področje zdravstvenega varstva.

Pristojnosti posebnega sodišča, postopek za njegovo delo in za uveljavljanje pravic, ki bodo v njegovi pristojnosti, sestavo ter druga vprašanja bomo ustanovitelji določili s posebnim aktom o ustanovitvi posebnega sodišča oziroma z drugimi samoupravnimi splošnimi akti.

X. STROKOVNA SLUŽBA SKUPNOSTI

34. člen

Za opravljanje strokovnih, administrativnih in drugih pomožnih del za potrebe skupnosti, oblikuje skupnost strokovne službe skupaj z drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi na področju socialnega varstva.

Vodjo delovne skupnosti skupne strokovne službe imenujejo skupščine skupnosti, ki skupaj oblikujejo strokovno službo.

Na delovno skupnost strokovne službe ni mogoče prenašati pravic, pooblastil in odgovornosti skupnosti.

Medsebojna razmerja med skupnostjo in delovno skupnostjo strokovne službe ureja samoupravni sporazum.

35. člen

K določbam statuta delovne skupnosti, ki zadevajo uresničevanje nalog, zavoljo katerih je bila ustanovljena delovna skupnost, k programu njenega dela ter k razvidu del in nalog daje soglasje skupščina skupnosti.

lasti občanov opravljajo gospodarsko in negospodarsko dejavnost, v času od 1. 5. do 31. 12. 1981 spremenijo in sicer:

A. Bruto OD — domicilni princip:

1. Občinska izobraževalna skupnost	5,73 %
2. Kulturna skupnost	0,91 %

a) republiški program	0,56 %
b) občinski program	0,30 %
c) za Vestnik	0,05 %
3. Občinska zdravstvena skupnost	1,00 %
4. Telesno kulturna skupnost	0,23 %
5. Občinska skupnost otroškega varstva	1,96 %
6. Občinska skupnost socialnega skrbstva	1,06 %

B. Bruto OD — sedežni princip:

1. Občinska skupnost otroškega varstva	1,45 %

C. Iz dohodka po osnovi BOD — domicilni princip:

1. Požarna skupnost	0,16 %

D. Iz dohodka po osnovi Bod — sedežni princip:

1. Občinska zdravstvena skupnost	10,46 %

2. člen

Ta odlok začne veljati osmi dan po objavi v Uradnih objavah občin Pomurja, uporablja pa se od 1. 5. do 13. 12. 1981.

Številka: 420—1/80—1

Datum: 24/4—1981

Predsednik
skupščine občine
Franc ŠTRAKL, ekon. l. r.

237.

Na podlagi 58. člena Ustave SR Slovenije in 32. člena Zakona o zdravstvenem varstvu (Ur. list SRS, št. 1/80) in zavoljo uskladitve nalog in organizacije Občinske zdravstvene skupnosti Lendava z zakonom o zdravstvenem varstvu, sklenemo delavci v združenem delu, drugi delovni ljudje in občani, samoupravno organizirani v temeljnih organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah ter skupnostih in v krajevnih skupnostih spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o ustanovitvi Občinske zdravstvene skupnosti Lendava (Uradne objave občinskih skupščin Gornja Radgona, Lendava, Ljutomer in Murska Sobota štev. 7/77) tako, da se v prečiščenem besedilu glasi:

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O USTANOVITVI OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI LENDAVA

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

Delavci v združenem delu in delovni ljudje, ki samostojno opravljajo kmetijsko, obrtno ali drugo gospodarsko ali negospodarsko dejavnost s sredstvi, ki so last občanov, združeni v temeljne organizacije združenega dela in v druge samoupravne organizacije ter skupnosti ter delovni ljudje, začasno nezaposleni, uživalci pokojnin in invalidskih dajatev ter drugi občani, združeni v krajevnih skupnosti (v nadaljnjem besedilu: uporabniki) in delavci v zdravstvenih in drugih organizacijah in društvih, ki opravljajo zdravstvene storitve na vseh področjih zdravstvene dejavnosti za potrebe uporabnikov (v nadaljnjem besedilu: izvajalci) se združimo v občinsko zdravstveno skupnost (v nadaljnjem besedilu: skupnost), da bi si v njej z združevanjem dela in sredstev po načelih vzajemnosti in solidarnosti ter z uresničevanjem svobodne menjave dela zagotovili zdravstveno varstvo.

2. člen

Skupnost je pravna oseba z imenom: Občinska zdravstvena skupnost Lendava (Közseégi egésségügyi közösség Lendva), sedež v Lendavi.

Skupnost predstavlja predsednik skupščine, zastopa pa jo tajnik skupščine, ki je delavec delovne skupnosti strokovne službe. Tajnika imenuje skupščina skupnosti.

Skupnost se vpiše v register samoupravnih interesnih skupnosti pri pristojnem registarskem sodišču.

II. NALOGE SKUPNOSTI

3. člen

Uporabniki in izvajalci se zavoljo uresničevanja svobodne menjave dela enakopravno sporazumevajo v skupnosti zlasti o:

- združevanju dela in sredstev, da si po načelih vzajemnosti in solidarnosti zagotovijo zdravstveno varstvo,
- vrstah in obsegu pravic iz zdravstvenega varstva,
- politiki razvoja in prostorske razporejenosti zdravstvenih delovnih organizacij,
- planih skupnosti, s katerimi usklajujejo in določajo svoje osebne, skupne in splošne potrebe in interese na področju celovitega zdravstvenega varstva,
- skrbi za neposredno uveljavljanje in uresničevanje pravic iz zdravstvenega varstva,
- sklepanju samoupravnih sporazumov o svobodni menjavi dela z zdravstvenimi organizacijami združenega dela oziroma pogodbe z drugimi izvajalci zdravstvenega varstva,
- skupnih programih z družbenopolitično skupnostjo za tisti del zdravstvene dejavnosti in njenega razvoja, ki ga zagotovi zdravstvena skupnost v sodelovanju z družbenopolitično skupnostjo, zlasti na področju zdravstvene preventive, kot je sanacija življenjskega okolja in izboljšanje higienjskih razmer, odpravljanje vzrokov obolenj in poškodb ter njihovih posledic, zgodnje odkrivanje obolenj in podobno,
- usklajenosti sredstev s programom zdravstvenega varstva,
- programu in načrtih ter politiki razvoja zdravstvenega varstva in zdravstvene dejavnosti,
- problematiki v medobčinski zdravstveni skupnosti in Zdravstveni skupnosti Slovenije ter oblikujejo in usklajujejo svoja stališča in predloge,
- postopku in načinu uresničevanja pravic do zdravstvenega varstva in to skupaj z drugimi občinskimi zdravstvenimi skupnostmi v SR Sloveniji,
- zagotavljanju možnosti za vzgojo in izobraževanje zdravstvenih delavcev in za raziskovalno delo.

4. člen

Uporabniki in izvajalci uresničujejo svoje pravice do samoupravnega odločanja neposredno v temeljnih organizacijah in drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih ali prek svojih delegacij in delegatov.

5. člen

Uporabniki in izvajalci urejajo zadeve s področja nalog skupnosti s samoupravnimi splošnimi akti, zlasti pa s:

- samoupravnimi sporazumi o temeljih plana in s plani,
- statutom,
- samoupravnimi sporazumi o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva,
- samoupravnimi sporazumi o postopku in načinu uresničevanja pravic iz zdravstvenega varstva,
- drugimi samoupravnimi sporazumi, pravilniki ter z drugimi splošnimi akti.

III. ORGANIZACIJA SKUPNOSTI

1. SKUPŠČINA SKUPNOSTI

6. člen

Mesto za samoupravno sporazumevanje uporabnikov in izvajalcev zdravstvenega varstva je skupščina skupnosti. Skupščino sestavljata zbor uporabnikov in zbor izvajalcev.

7. člen

Delegacije za delegiranje delegatov v skupščino skupnosti se oblikujejo na način in po postopku, ki ga določa zakon o volitvah in delegiranju v skupščine (Ur. list SRS, štev. 24/77), število in sestav delegatov posameznega zbora pa določa statut ali drug splošen akt skupnosti.

8. člen

Delegate v zbor uporabnikov delegirajo splošne, združene ali posebne delegacije v temeljnih organizacijah združenega dela, v delovnih skupnostih in v drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih, v katerih se združujejo delovni ljudje, ki opravljajo samostojno dejavnost s sredstvi v lasti občanov ter delegacije v krajevnih skupnostih.

Delegate v zbor izvajalcev delegirajo delavski sveti ali drugi ustrezni organi upravljanja v temeljnih organizacijah združenega

dela in drugih organizacijah, ki izvajajo program zdravstvenega varstva na vseh področjih zdravstvene dejavnosti, lahko pa volijo tudi posebno združeno ali splošno delegacijo, ki opravlja to funkcijo.

9. člen

Vsak zbor izvoli izmed delegatov predsednika zbora, oba zbora na skupni seji pa predsednika in podpredsednika skupščine.

Mandatna doba predsednika in podpredsednikov zborov skupščine in drugih skupnostih organov uporabnikov in izvajalcev se določi s statutom skupnosti. Nihče ne more biti izvoljen na isto funkcijo več kot dvakrat zapored.

10. člen

S sporazumom obeh zborov skupščine:

- usklajujemo in sprejemamo predlog elementov planov,
- določamo predlog samoupravnega sporazuma o temeljih planov,
- sprejemamo plane skupnosti,

Usklajujemo planske elemente med občinskimi zdravstvenimi skupnostmi, združenimi v medobčinsko zdravstveno skupnost in med samoupravnimi interesnimi skupnostmi na področju družbenih dejavnosti v občini;

- sprejemamo statut skupnosti,
- sprejemamo samoupravni sporazum o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva,
- oblikujemo izhodišča za uveljavljanje svobodne menjave dela med uporabniki in izvajalci,

- oblikujemo podlage za delitev dela med izvajalci,
- skrbimo za skladen razvoj zdravstvenih zmogljivosti,
- oblikujemo kadrovske politike na področju zdravstvene dejavnosti,
- določamo medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti, ki izhajajo iz sodelovanja z drugimi organizacijami in skupnostmi,
- zagotavljamo uresničevanje drugih nalog skupnosti.

11. člen

Z večino glasov vseh delegatov obeh zborov odloča skupščina o:

- zadevah, o katerih odloča enakopravno s pristojnimi zbori skupščine občine,
- izvolitvi skupnih organov uporabnikov in izvajalcev,
- imenovanju vodje delovne skupnosti strokovne službe, ki opravlja naloge za skupnost,
- imenovanje organov, ki jih skupno z drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi ustanovijo za opravljanje skupnih nalog.

12. člen

V zboru uporabnikov se delegati sporazumevajo zlasti o:

- predlogu elementov plana na področju zdravstvenega varstva in o predlogu osnov in meril, na podlagi katerih zagotavljamo sredstva za obveznosti, ki jih prevzemamo v svobodni menjavi dela,
- obsegu in načinu zagotavljanja pravic do socialne varnosti po načelih vzajemnosti in solidarnosti ter s tem povezanih medsebojnih pravic, obveznosti in odgovornosti, o količini sredstev, ki jih solidarno združujejo in razporejajo za te namene, ter o osnovah in merilih za določanje teh sredstev,
- sprejemu samoupravnih sporazumov o svobodni menjavi dela posameznimi izvajalci zdravstvenih storitev,
- izvolitvi delegata za zbor uporabnikov medobčinske zdravstvene skupnosti in Zdravstvene skupnosti Slovenije.

13. člen

V zboru izvajalcev se delegati sporazumevajo zlasti o:

- organizaciji in izvajanju zdravstvenih storitev in v zvezi s tem o obveznostih izvajalcev na vseh področjih zdravstvene dejavnosti,
- uresničevanju delitve dela med zdravstvenimi organizacijami združenega dela,
- usklajevanju razvojnih programov zdravstvenih organizacij združenega dela,
- o izvolitvi delegata za zbor izvajalcev medobčinske zdravstvene skupnosti in Zdravstvene skupnosti Slovenije.

2. ODBOR ZA SAMOUPRAVNI NADZOR

14. člen

Nadzor nad uresničevanjem pravic in obveznosti iz zdravstvenega varstva, oblikovanjem in porabo sredstev, uresničevanjem planov, programov in nalog ter delom organov skupnosti in njene strokovne službe, ki opravlja strokovna in administrativna dela opravljajo delovni ljudje in občani preko odbora za samoupravni nadzor.

Sestavo odbora in postopek za njegovo izvolitev določa statut skupnosti.

3. ORGANI SKUPŠČINE SKUPNOSTI

15. člen

Za pripravo predlogov in za izpolnjevanje odločitev skupščine ali posameznega zbora in za opravljanje drugih nalog ima skupščina skupne organe uporabnikov in izvajalcev, zlasti pa:

- koordinacijski odbor za razvojne in druge skupne naloge,
- koordinacijski odbor za svobodno menjavo dela,
- odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito,
- odbor za varstvo pravic uporabnikov.

Za posamezna področja dela in naloge skupščine po potrebi imenuje še druga stalna ali občasna delovna telesa skupščine.

IV. PLANIRANJE ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

16. člen

Svoje celovite osebne in skupne potrebe po zdravstvenem varstvu ter medsebojne pravice in obveznosti določajo uporabniki in izvajalci s sporazumi o temeljih plana in z drugimi planskimi akti v skladu z družbenimi plani v občini in republikli.

17. člen

Samoupravni sporazum o temeljih plana temelji na elementih za sklepanje teh sporazumov.

Pri določanju elementov za samoupravne sporazume o temeljih plana upoštevamo zlasti:

- potrebe in interese prebivalstva po zdravstvenem varstvu, ki izhajajo iz zdravstvenega stanja in zdravstvenih razmer prebivalstva,
- strokovne, kadrovske, tehnične, materialne, organizacijske in druge zmogljivosti zdravstvenih in drugih organizacij, ki opravljajo zdravstvene storitve,
- dohodkovne sposobnosti uporabnikov,
- zagotovljen obseg zdravstvenega varstva.

18. člen

Samoupravni sporazum o temeljih plana skupnosti temelji na elementih iz prejšnjega člena in obsega zlasti:

- program zdravstvenega varstva, v katerem je določen obseg varstva po posameznih oblikah za vsa področja zdravstvene dejavnosti,
- osnove in merila za določanje cen zdravstvenih storitev,
- osnove in merila za oblikovanje sredstev ter količino sredstev, potrebnih za izpolnjevanje obveznosti v svobodni menjavi dela ter za zagotavljanje pravic do socialne varnosti,
- obseg in način solidarnostnega združevanja in razporejanja sredstev,
- program skupnih nalog in program naložb,
- način in roke izpolnjevanja medsebojnih obveznosti.

19. člen

Na podlagi samoupravnih sporazumov o temeljih plana sprejme skupščina skupnosti srednjeročne in letne plane skupnosti, v katerih določamo zlasti politiko in cilje razvoja zdravstvenega varstva, ki jih uresničujemo v skupnosti in po njej, naloge, obveznosti in sredstva, prikazana po sestavinah samoupravnega sporazuma o temeljih plana, naloge, ki jih prevzema skupnost z drugimi sporazumi, dogovori in predpisi, ukrepe in sredstva za njihovo uresničitev ter organizacijske, kadrovske in materialne ukrepe za izvolitev sprejetih nalog.

20. člen

Po načelih kontinuiranega planiranja bomo uporabniki in izvajalci spremljali in analizirali uresničevanje planov ter jih sproti prilagajali dohodkovnim možnostim uporabnikov tako glede pravic kot obveznosti iz zdravstvenega varstva.

tedenski koledar

SREDA, 20. maj — Bernard
ČETRTEK, 21. maj — Dan
letalstva
PETEK, 22. maj — Renata

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA
20. in 21. maja ob 18. in 20. uri
ameriški barvni vstavijski film:
„KMALU BO POLETJE“;
22. maja ob 18. in 20. uri angleš-
ki barvni kinemaskopski film:
„DEKLE IZ PLEMENA AS-
HANTI“.

LJUTOMER
20. in 21. maja ob 20. uri italijanski
film: „KARAMURAT — BO-
JEVNIK ANADOLIJ“.

ČRENŠOVCI
22. maja japonski barvni film:
„JAVNA HIŠA št. 8“.

LENDAVA
20. maja ob 17.30 in 20. uri
ameriški film: „NA SLEDI ZLO-
ČINA“.

„SVOBODA“ GORNJA RAD-
GONA
20. in 21. maja ob 19.30 ameriški
film: „DETEKTIV TOMA“;
22. maja ob 19.30 ameriški film:
„WANDA NEVADA“.

prodam

STANOVANJE v Murski Soboti,
zelo ugodno prodam. Naslov v
upravi lista. M—1640
BOROV LES PRODAM. Sebe-
borci 3. M—1645
SEJALNICO OLT ZA KORUZO,
4-redno in puhalnik za seno, pro-
dam. Borejci 23, p. Tišina.
M—1646
OSEBNI AVTOMOBIL WART-
BURG in motorno kolo ČZ 350,
prevoženih 2.600 km, prodam.
Beznovci 48. M—1647
POROČNO BELO OBLEKO, ita-
lijansko, št. 40, prodam. Infor-
macije: telefon 22-672. M—1649
KAVČ GARNITURO PRODAM.
Staneta Rozmana 15/III. nadstrop-
je, stanovanje 14, prodam. Telefon
23-990. M—1650
KORUZO NA STORŽIH PRO-
DAM. Rakičan 85. M—1651
LEPE SADIKE SALVIJ in papri-
ke, prodam. Markišavci 36/B.
M—1653
MZ 250 TS 1, skoraj nov, malo
karamboliran, prodam. Debeljak,
Grad 190 C — pri tovarni.
M—1654
KRAVO S TELETOM, brejo z
drugim teletom ali brejo telico —
vozne, prodam. Gančani 197.
M—1655
BREJI SVINJI PRODAM. Štefan
Tivadar, Velika Polana 159, p.
Črenšovci. M—1656
MEŠANI GOZD (0,45 ha) ob glav-
ni cesti, 1 km od motela Čarda,
prodam najboljšemu ponudniku.
Telefon (069) 22-210, interna 296.
M—1658
MOTOKULTIVATOR HOLDER
s priključki, poceni prodam. Mar-
tin Vučko, Žihlava 5, p. Videm ob
Ščavnici. M—1660
AVTO ZAPOROŽEC, letnik
1977/78, prevoženih 19.350 km,
naprodaj. Cena po dogovoru. Ma-
rija Dominko, Trg Ljudske pravice
8, Lendava. Le—1660
KOSILNICO ZA TRAKTOR
GS—20 in 22, prodam. Kapca 31.
Le—158
AVTO ZASTAVA 750, letnik
1972, dobro ohranjen, naprodaj.
Genterovci 29. Le—164
NOSILCE (traverze), 5 kom., rab-
ljeni, dolžina 6 m in rabljeno streš-
no opeko, prodam. Bogojina 36.
M—1662
KRAVO — po izbiri (brejo ali ne
brejo), prodam. Tišina 34.
M—1663

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika),
Ludvik Kovač (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Janez Kurbus,
Dušan Loparnik, Feri Maučec (šport), Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Zunec,
Endre Gönter (tehnični urednik), Nevenka Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota,
Titova 29/1 — Telefon: Novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik,
naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383,
dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel.
81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo — Celoletna naročnina 300,00 din, polletna
150,00, za inozemstvo celoletna naročnina 700,00 din (330 Sch, 47 DM), za delovne organizacije 400,00.
Tekoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005 — Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana
50100-620-000112-25730-30-4-01176 — Od 1. 1. 1980 izhaja Vestnik kot poltednik ob torkih in petkih —
Cena posamezne številke 4 dinarje. Tiska ČGP Večer Maribor — Po pristojnem mnenju je Vestnik
oprosčen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Delovna skupnost Pomurskega zdravstvenega centra
M. Sobota

objavlja dela oziroma naloge

KADROVSKEGA REFERENTA

POGOJ: višja šola za organizacijo dela — kadrovska usmeri-
tev in 1 leto delovnih izkušenj ali
ekonomska šola in 3 leta delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave z dokazili o izpolnje-
vanju pogojev v 15 dneh po objavi na naslov: Delovna skup-
nost Pomurskega zdravstvenega centra M. Sobota.
Prijavljene kandidate bomo o izidu izbire obvestili v 30 dneh
po izteku roka za sprejemanje prijav.

JESENOVE PLOHE, suhe, debe-
lina 8 cm, 1,5 kub. m, prodam.
Naselje Mladinskih delovnih brigad
15 — bivša Vrba. M—1664
GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK
TRIBUNA prodam. Naslov v
upravi lista. M—1666
VIKEND — predviden za stano-
vanjsko hišo v Ivanovcih 41/D,
prodam. Vprašati v popoldanskem
času: Cankarjeva 43, M. Sobota.
M—1668
MALE PUJSKE PRODAM. Krog
74. M—1669
TAM 5000, registriran, kasonar s
cerado, prodam. Veržej 118.
Vi—182
ZASTAVO 750, letnik 1971, pro-
dam. Anton Vrtnjak, Kuršinci 19,
p. Bučkovci. Vi—183
STREŠNO OPEKO FOLC, dobro
ohranjeno (1000 kom.), prodam.
Granfol, Mladinska 28, Bakovci.
M—1670
SKODO 100 L, letnik 1973, pro-
dam. Serdica 19. M—1674
TELICO, brejo 8 mesecev, pro-
dam. Vprašati v gostilni Zelko, Pe-
čarovci. M—1675
NSU 1200 C z rezervnimi deli,
garažiran, dobro ohranjen, pro-
dam. Bela Banfi, Staneta Roz-
mana 15, Murska Sobota ali po
19. uri telefon 23-665. M—MM
MALE TRAKTORSKE BRANE
PRODAM. Alojz Marič, Ropotča
68. M—1677
FERGUSONOVE PLUGE, 12-
colne, prodam ali menjam za
manjše — oltove. Dolina 23, p.
Puconci. M—1680
PARCELO z lokacijskim dovolje-
njem v Kupšincih, prodam.
Informacije Štefan Flegar, Kup-
šinci 23, p. Murska Sobota.
M—1681

Telefon 23-915 v soboto in nedeljo
ali naslov na upravi lista. M—1665
DEKLE za pomoč v kuhinji,
sprejemno. Plača dobra. Prosta
nedelja in en dan v tednu. Gostilna
Horvat, Polana 40, p. Puconci.
M—MM

razno

PREKLIC!

Preključujem veljavnost spričevala
Poklicne kovinarske šole Murska
Sobota, leto 1976. Leo Jagerič,
Podgrad 1, Gornja Radgona.
M—1652

OPRAVLJAM VSA TESARSKA
DELA — HITRO IN SOLIDNO.
Tesarstvo Flisar, Pečarovci 84,
telefon 77-052. Za naročila se
priporočam. M—1567

KVALITETNO OPRAVLJAM
VSE OMETE MANJŠE GRAD-
NJE, adaptacije in fasade. Ponud-
be na upravo lista pod „ZIDAR-
STVO“. M—1676

OPREM- LJENO SOBO V GORNJI RADGONI

po možnosti
s posebnim vhodom,
iščemo. Naslov
na upravi lista.

zaposlitve

ŽENSKO za enkratno tedensko
pomoč v gospodinjstvu, iščemo.

ZAHVALA

Po daljši bolezni nas je v 81. letu starosti za vedno
zapustila naša draga mama in babica

Irma Temlin

roj. Škraban
iz Strukovec

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremljali nanjeni
zadnji poti.
Posebna zahvala dr. Jožetu Kocjančiču za dolgoletno
zdravljenje in lajšanje bolečin v času njene bolezni.
Prisrčna zahvala duhovniku Ludviku Jošarju za pogrebni
obred: pevcem za odpete žalostinke, Ireni Bukvič za po-
slovilne besede pri odprtem grobu ter sosedovim Vreči-
čevim in Šiftarjevim.

Strukovci, 7. maja 1981

Žalujoci: sin Ludvik z ženo Angelo in sinom Milanom,
hčerka Lina z družino in sin Geza

„SLOVENIJALES“
Lesna industrija „PLATANA“
Murska Sobota, Lendavska 25

Delavski svet delovne organi-
zacije

I. razpisuje dela in naloge

INDIVIDUALNEGA POSLO-
VODNEGA ORGANA
— DIREKTORJA DO

Kandidati morajo poleg sploš-
nih, z zakonom predpisanih
pogojev, izpolnjevati še na-
slednje:

— da imajo visoko ali višjo
izobrazbo ekonomske, pravne
ali lesne smeri
— da imajo najmanj pet let
delovnih izkušenj na enakih ali
podobnih delih in nalogah
— da imajo organizacijske in
vodstvene sposobnosti
— da so moralno-politično ne-
oporečni

Pismene prijave z dokazili je
potrebno poslati v 15 dneh od
dneva objave razpisa na gornji
naslov, z oznako: „za razpisno
komisijo“.

Kandidati bodo o izbiri obve-
šeni v 30 dneh po izbiri.

II. objavlja prosta dela in na-
loge

PRAVNIKA DELOVNE
ORGANIZACIJE

Kandidati morajo poleg sploš-
nih pogojev izpolnjevati še na-
slednje:

— da imajo visoko ali višjo
izobrazbo pravne smeri
— da imajo najmanj eno leto
delovnih izkušenj

Pismene prijave z dokazili je
potrebno poslati v 15 dneh od
dneva objave na gornji naslov.
Kandidati bodo o izbiri obve-
šeni v 30 dneh po opravljeni
izbiri.

Zdravilišče „Radenska“ n. sol. o. Radenci objavlja
po sklepu komisije za delovna razmerja TOZD To-
varna polnilne opreme prosta dela in naloge

1. TEHNIČNO RISARSKA DELA

Pogoj: tehnični risar z 1-letno prakso

2. SAMOSTOJNA REFERENTSKA DELA KOMERCIALE

Pogoj: višja ali srednješolska izobrazba ekonom-
ske ali strojne smeri, 3 leta delovnih izku-
šenj

Poskusno delo traja 3 mesece.

Kandidati naj pošljejo pismene prijave v 15 dneh
po objavi na naslov: Zdravilišče „Radenska“,
kadrovska socialna služba Radenci.

Kandidati bodo o rezultatih izbire obveščeni v
30 dneh po poteku roka za prijavo.

ZAHVALA
Ob prerani in nenadomestljivi
izgubi naše drage žene, mame,
stare mame, sestre, snaha in tete
**Marije
Dervarič**
iz Radovec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom,
prijateljem in znancem, ki so jo v tako velikem številu
pospremili na njeni zadnji poti in ji darovali cvetje.
Prisrčna hvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem za
odpete žalostinke, obema govornicama in godbi na pi-
hala.

VSI NJENI

Solze se bodo morda posušile,
a srčne rane nikoli zacelile.
Vse naše misli, čustva in dejanja
ti vsak izmed nas v spomin poklanja.

V SPOMIN

18. maja je minilo eno leto tihega žalovanja, odkar je
neusmiljena usoda pretrgala nit življenja dragemu možu,
očetu in staremu očetu

Jožefu Vrbajnšaku

iz Buččevce

Dragi naš Jože! Med nami je nastala praznina, v naših srcih pa bolečina. Težko je
spoznanje, da te ni več in nad vse boleča je resnica, da te nikoli več ne bo. Naše misli so pri
tebi in tvoj dragi lik ostane v naših srcih do konca dni.

Žalujoci: žena Jožefa, sin Slavko ter hčerke Ema, Štefka, in Metka z družinami, vnukinje
Suzana, Melita in Nataša, vnuki Bogdan, Iztok, Danijel in Damjan ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob mnogo prerani in boleči izgubi našega dragega moža,
sina in brata

Ludvika Trokšarja

iz Dobrovnika

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem ter vsem, ki ste ga v tako
velikem številu pospremili na zadnji poti, darovali vence in cvetje ter nam pismeno ali
ustno izrekli sožalje. Prisrčna zahvala zdravnikom in medicinskemu osebju kirurškega
oddelka bolnišnice v M. Soboti ter abdominalnega in internega oddelka Kliničnega centra
v Ljubljani, ki so mu lajšali zadnje trenutke življenja, predvsem zahvala sestrični Julijani
za vsestransko pomoč. Zahvaljujemo se kolektivom Gorenje-Varstroj Lendava, OZD
Mura Murska Sobota, PTT podjetju M. Sobota in Železarni Ravne za darovane vence.
Hvala govorniku Francu Horvatu za poslovilne besede in g. župniku za opravljeni obred.

Vsem najlepša hvala

Žalujoci: žena, mama, bratje in sestre z družinami

**NEPOZABNA
SREČANJA**

„MOJIH ŠEST VELIKIH DNI“

Med redkimi mladimi, ki so imeli priložnost obiskati tovariša Tita ob njegovem zadnjem rojstnem dnevu, 25. maja 1979, je bila tudi učenka zdajšnjega 8. a razreda osnovne šole Daneta Šumenjaka-Mirana v Murski Soboti Valentina Brumen. Bila je namreč v delegaciji slovenskih pionirjev, ki je ob dnevu mladosti zaželela našemu velikemu voditelju in prijatelju najmlajših, tovarišu Titu, vse najboljše ob njegovem 87. rojstnem dnevu.

»V teh dneh minevata dve leti, odkar sem skupno z drugimi pionirji Jugoslavije odšla na veliko pot, pot

bratstva in enotnosti. Dve leti je res kratko obdobje, a vendar je to čas, ki zaradi izgube našega dragega Tita pomeni veliko praznino v srcih vseh Jugoslovancev, v srcih mladih Titovih pionirjev in mladincev. Živo se spominjam tistega dne, ko sem bila obveščena, da bom skupno s štirimi slovenskimi pionirji sestavljala delegacijo, ki bo v okviru pohoda »Bratstvo in enotnost« šla po poteh Titove mladosti in voščiti tovarišu Titu vse lepo k 87. rojstnemu dnevu. V meni je bilo tiho navdušenje in velika želja vseh mladih — to je srečanje z našim dragim tovarišem Titom,« pripoveduje z vidnim vznemirjenjem Valentina Brumen, kot da se je ta pomemben dogodek v njenem življenju zgodil šele včeraj.

»Slovenska delegacija je skupno potovala do Zagreba, kjer nas je pričakala petčlanska delegacija iz

vseh republik in pokrajin Jugoslavije. Temu srečanju v Beogradu je sledilo šest nepozabnih dni z velikim finalom v Beogradu. Najprej so nas razdelili v desetine. Bili smo v pionirskem mestu nad Zagrebom, na Sljemenu, v Stubici, Poznanovcu in Kumrovcu. Ogledali smo si znamenitosti dežele, v kateri je tovariš Tito odrasčal. Po nekaj dneh bivanja v hrvaškem Zagorju smo se z vlakom odpeljali v Beograd, v mesto velikih doživetij. Po ogledu znamenitosti Beograda in muzeja 25. maj, je prišel veliki dan, dan srečanja s tovarišem Titom. Po zboru pred šolo Branka Radičevića smo odšli proti Belemu dvoru, kjer smo veseli in razigrani, vendar nestrpni in nečakani za nekaj trenutkov obstali. Kmalu zatem smo že bili v sprejemnem salonu pri tovarišu Titu. To je bil veličasten in nepozaben trenutek!« Kdo ji ne bi popolnoma

verjel, kajti srečanje z našim predsednikom Josipom Brozom Titom ostane za vselej v spominu. Še posebej, če gre za neposredno srečanje in pogovarjanje s tovarišem Titom, kar je bilo za mlado Valentino Brumen iz Murske Sobotice prav gotovo enkratno doživetje.

»Tovariš Tito je bil pred nami, bil je z nami. Iz naših grl je privrela naša in Titova najljubša pesem »Lepo ti je, lepo ti je Zagorje zeleno«. Našim skromnim darilom so sledile tople Titove besede, polne ljubezni in zaupanja v mlado generacijo. Potem smo se s tovarišem Titom še fotografirali in se posladkali s praznično torto. Zaploskali smo v zahvalo in pozdrav ter se zahvalili s pesmijo, ki je ob prihodu ostala neizpeta. Nikoli v življenju minute niso bile tako kratke, nikoli se ni čas tako hitro iztekel,« pravi Valentina Brumen in nato nadaljuje s pripovedovanjem svojih nepozabnih spominov s srečanja s tovarišem Titom.

»Srečni in polni prijetnih vtisov smo odšli na stadion JLA. Tu je bilo še eno srečanje s tovarišem Titom. Lepe in iskrene želje vseh mladih in odraslih je Titu ob 87. rojstnem dnevu izročila v štafeti palici mladinka s Kosova. Naslednji dan je bil dan slovesa. Solze v očeh so bile odraz prijateljstva, skovanega na poti bratstva in enotnosti. Solze v očeh pa so bile tudi izraz zahvale in slovesa še velikokrat po tem srečanju, predvsem od lanskega maja, ko smo se od tovariša Tita za vedno poslovili. Toda njegovo delo bo za vedno ostalo živo med nami mladimi!« Besede, ki povedo le delček globokega sočutja do velike osebnosti — predsednika republike Josipa Broza Tita.

M. Jerše

VELIČASTEN IN NEPOZABEN TRENUTEK — Srečanja s tovarišem Titom se bo osnovnošolka Valentina Brumen gotovo za vedno spominjala. (v tretji vrsti tretja z desne).

Inovatorstvo — njihova notranja rezerva

V soboškem Blisku vse bolj spodbujajo inovacijsko dejavnost — Uveljavljani izumi in tehnične izboljšave.

V 430-članskem delovnem kolektivu murskosoboškega Bliska, ki deluje v okviru sestavljene organizacije združenega dela Industrijsko montažno podjetje Ljubljana, so s preselitvijo v sodobno tovarniško poslopje v industrijsko cono Murske Sobotice pred dvema letoma naredili pomemben korak naprej v lastni proizvodnji. Velika tovarniška dvorana s površino 2250 kvadratnih metrov je namreč omogočila smelejša načrtovanje proizvodnega programa, vzorno sodelovanje z močnejšimi partnerji pa je dalo spodbudne uspehe. S tem so presegali tudi letne načrte proizvodnje, in če ne bo večjih zapletov pri uvozu reprodukcijskega materiala, pričakujejo, da bodo ugodni pokazatelji tudi v prihodnjih mesecih.

In kar je bistvenega pomena, v murskosoboškem Blisku so svoj proizvodni program razvili z lastnimi kadri, in tako osvojili zahtevno proizvodnjo, ne da bi koristili pri tem kakšno tujo licenco. To velja še posebej za množično inventivno dejavnost, ki je v tem kolektivu našla zares plodna tla.

SODELOVANJE Z OZD SE ŽE OBREŠTUJE

„S skupnimi močmi in sodelovanjem širšega kroga zaposlenih smo razvili izdelke, ki smo jih dotlej uvažali. To so zlasti oljne garniture, ki jih sestavljajo oljni filter, kapa za polnjenje, kapa za ožračevanje, sesalni ventil, priključek za dovodni in povratni vod, hermetične spojnice in merilci nivoja olja. Na osnovi potreb kmetijskih proizvajalcev smo v sodelovanju s strokovnjaki kmetijske zadruge Panonka razvili drobilec koruze, ki se lahko uporablja za vlažno in suho koruzo, s storži ali brez njih in za ostale žitarice. V kooperacijskem programu pa že vrsto let tesno sodelujemo z delovno organizacijo Panonija in drugimi kolektivi Industrijskega montažnega podjetja,« pojasnjuje Ludvik Temlin, tehnični direktor Bliska.

Povezovanje z združenim delom se jim je doslej že precej obrestovalo, s čimer bodo nadaljevali tudi v prihodnje, saj venomer prislужne potrebe gospodarstva. Tako je nastal tudi omenjeni drobilec koruze, za katerega pravi Deži Lulik, tehnolog in eden izmed številnih Bliskovih inovatorjev, da omogoča drobljenje celo 670-odstotne zrelosti koruze za silažo, kar je za kmetijsko območje murskosoboške občine posebnega pomena. Zmogljivost drobilca je namreč okrog 5 tisoč kilogramov na uro, maksimalno pa tudi 6 tisoč. »Transportna višina je sedem metrov, pri tem niso potrebni dodatni nastavki, saj se lahko zelo hitro priključi na

INOVATORSKA SKUPINA BLISKA — Deži Lulik, Jože Šebök, Ludvik Temlin in Stanko Pešti (od leve proti desni) so veliko pripomogli k razmahu inovacijske dejavnosti v soboškem Blisku.

traktor, pa tudi nepravilni prostori ne predstavljajo težav. Izdelavali smo ga od lanskega avgusta do oktobra, doslej smo ga prodali že več sto komadov, planirana proizvodnja pa znaša od 400 do 500 drobilcev koruze letno. Pri tem sta nam s strokovnimi nasveti in raziskavo tržišča v mnogočem pomagala inženirja Pitz in Šiftar,« doda Stanko Pešti, samostojni razvijalec proizvodnje, ki ima nemalo zaslug za prodor oljnih garnitur na trg, za katere je ogromno zanimanje.

To velja tudi za elektromagnetni oljni ventil, ki ga doslej pri nas nismo izdelovali. Ker gre za dokaj zahteven izum delavcev Bliska, so ga kar pol leta preizkušali in dopolnjevali v sodelovanju z eno od švicarskih tovarn, zlasti v zvezi z namestitvijo tuljave. Prav sedaj izdelujejo 25 takšnih ventilov, ki regulirajo vžigane gorilce, kjer je še kako pomembno, da ne prihaja do nabiranja olja. Istočasno imajo že pripravljeno dokumentacijo za proizvodnjo mešalcev za gnojeko na traktorski pogon, čistilcev za vodo v treh različnih velikostih, v praksi pa so se obnesli še drugi proizvodi, plod raziskovalnega dela v Blisku, kot so nepovratni ventili in podobno. Ob tem je treba poudariti, da je njihov razvojni program usklajen v okviru Gospodarske zbornice Slovenije, IMP, mariborske livarne, Unitasa, Kovine Smartno itd.

Z NOVIM PRAVILNIKOM BOLJŠE NAGRAJEVANJE

Med drugim načrtujejo, da bodo do leta 1985 povečali zmogljivosti v livarsko-kovaškem obratu na 500 ton kovinskih odlitkov, do 1990 pa celo 900 ton. V tem vidijo svojo prihodnost, zato želijo urediti novo livarno s sodobno tehnologijo, kar bo omogočilo nadaljnjo obdelavo barvnih kovin. Dolgoletno uspešno sodelovanje s soboško Panonijo pa bo prispevalo k še večji proizvodnji odlitkov in številnih polizdelkov, ki so na trgu zelo iskani.

Inovatorji v kolektivu Blisk, ki so se izkazali pri uvajanju novih proizvodnih programov in prijemov v poslovanju, pa bodo poslej z novim pravilnikom bolje nagrajevani za svoje izume in tehnične izboljšave. Slednje bo prineslo delovni organizaciji brez dvoma milijonske prihranke. »Kot enakovreden sestavni del delovnega procesa pa moramo nenehno spodbujati vse oblike inventivne dejavnosti in na ta način samoupravno urejati odnose in razmerja v združenem delu. V zvezi s tem je nujno v polni meri upoštevati načelo delitve osebnega dohodka po vloženem delu,« meni Jože Šebök, predsednik komisije za inovacije v IMP TOZD Blisk v Murski Soboti.

M. Jerše

DROBILEC KORUZE — POMEMBEN IZUM — Drobilec koruze za vlažno in suho koruzo s storži in za ostale žitarice, je nastal v sodelovanju s potrebami kmetijskih proizvajalcev. Tekst in foto: M. Jerše.

NAŠI KRAJI IN LJUDJE

V KS CERKVENJAK IMAJO VELIKO ŽELJA

URESNIČITI STARE OBLJUBE

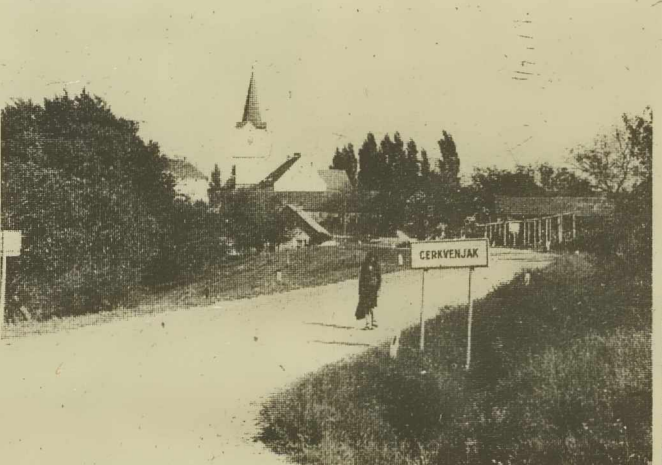
Že takrat pred leti, ko sem se mudil v slikovitem okolju Cerkvenjaka v Slovenskih goricah, ene najbolj odmaknjene KS v lenarški občini, so mi domačini pripovedovali o manjšem industrijskem obratu, ki si ga želijo. Menda so imeli celo nekaj upanja ...

Po dveh letih, ko sem se spet podal v tamkajšnje kraje in poiskal nekaj vaških mož, ki vedo največ povedati o življenju in delu, o skrbeh tamkajšnjih ljudi, imajo še vedno enake želje.

UREDILI OSKRBO Z VODO

Nekaj pa se je med tem vendarle uredilo. Uredili so oskrbo z vodo s prostovoljnim delom, prispevki in seveda dobro voljo, ki je pri tamkajšnjih domačinih sicer ne manjka. manjka.

»Res je! Voda je bila naš velik problem, ker so tu pač hriboviti kraji. Poléti smo jo včasih morali dovažati od blizu in daleč. Če je bila suša huda, smo si nekako pomagali celo z gasilci in kdo ve kako še.«

Cerkvenjak je že v starih časih veljal za lepo urejeno in tudi razvito krajevno središče. Se bodo ti časi spet vrnili?

Tako je pripovedoval domačin, korenina tamkajšnje ilovnate zemlje in blatnih kolovozov, predsednik sveta krajevne skupnosti Franc Kozar. Dejal je, da imajo pri zajetu še nekaj manjšega dela, da pa je glavnina že zdavnaj opravljena. Ni jim žal truda in žuljev. Posebno veseli pa bodo nove pridobitve poleti, ko na tamkajšnjih »vrhovih« ne bodo več žejni.

CESTA, CESTA ...

Cesta, cesta! Potem, ko so s sredstvi prvega občinskega samoprispevka uredili pomembnejše cestne povezave v KS, jih prekrili s težko pričakovano asfaltno prevleko, so čakali le še na posodobitev kakšnih 7 kilometrov republiške ceste. Toda, prav tu se je zataknilo ...

»Že od leta 1974 nas vodijo za nos. Pogovarjali smo se, zbirali denar in nasploh vsi pokazali pripravljenost. Toda tisti, ki so že od vsega začetka zgolj obljubljali, so nas pustili na cedilu. Saj je res, da se o tej cesti, ki je pod številko 351 v pristojnosti republike, veliko pogovarjamo, a kaj, ko se niso izpolnile tudi tiste obljube iz leta 1978, ne lanske in tudi letošnje še ne. Kako dolgo bomo še čakali?«

Seveda se tamkajšnji krajan upravičeno sprašujejo, kako dolgo še. Kje so tisti, ki bi morali pripeljati stroj, asfalt ...?

»Zakaj nekaj obljublja, se celo dogovarja za pomoč, pridobijo naše navdušenje in nas opeharijo?« se sprašujejo v Cerkvenjaku. Ne le v Cerkvenjaku, kajti omenjena cesta je življenjskega pomena tudi za krajan sosednjih vasi.

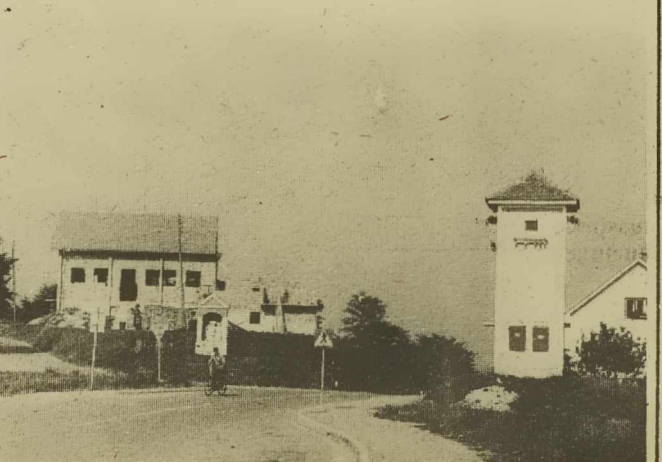
DALEČ NA DELO

Sicer pa so tam okrog marljivi domačini, ki skušajo iz neradodarne zemlje iztisniti kar največ. Veliko je kmetov, mnogo pa se jih je odločilo za delo v tovarnah.

»Veliko se jih vozi v mariborske delovne organizacije, nekaj v Gornjo Radgono, vse več pa v zadnjem času v Lenart. Toda doma je še vedno veliko žena, ki bi se rade zaposlile. Zato so naše zahteve in želje povsem upravičene. Manjši industrijski obrat bi nas rešil vseh teh težav, hkrati pa bi lahko manjši kmetje še vedno obdržali kmetije. Veste, tudi v naši krajevni skupnosti si sicer prizadevamo razvijati kmetijstvo, a kaj, ko kakršnakoli kultura na teh bragačah ne uspeva ...«

V kratkem se jim bo uresničila še ena velika želja, kajti že gradijo bencinsko črpalko. Radi pa bi še trgovino, kakšno boljšo gostilno in še kaj.

Tekst: Janez Kurbus
Foto: Jože Graj

Vaško-gasilski dom, ki so ga začeli graditi že pred leti, je precej »zrasel«. Radi pa bi ga čimprej do konca uredili.

230. Družbeni plan občine Murska Sobota za obdobje 1981—1985

230

Na podlagi 63., 139. in 140. člena zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije (Ur. list SRS, št. 1/80), 29. in 160. člena Statuta občine Murska Sobota (Uradne objave občin Pomurja, št. 12/80) in Odloka o pripravi in sprejetju družbenega plana občine Murska Sobota za obdobje 1981—1985 (Uradne objave občin Pomurja, št. 8/79) je Skupščina občine Murska Sobota na seji Zbora združenega dela, Zbora krajevnih skupnosti in Druženopolitičnega zbora, dne 31/3-1981 sprejela

DRUŽBENI PLAN OBČINE MURSKA SOBOTA ZA OBDOBJE 1981 — 1985

UVOD

Družbeni plan občine Murska Sobota za obdobje 1981—1985 predstavlja najširši dogovor delovnih ljudi in občanov, organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti, samoupravnih interesnih skupnosti in skupščine občine o skupnih ciljih, nalogah in razvojni politiki občine v obdobju 1981—1985. Z družbenim planom občine se usklajujejo materialni in družbenoekonomski odnosi pri uresničevanju ekonomskih, socialnih, prostorskih in drugih potreb delavcev, delovnih ljudi in občanov. Z usklajevanjem materialnih razmerij se zagotavlja nadaljnji dinamičen ter skladen družbeno-ekonomski razvoj občine v pogojih ekonomskih odnosov socialističnega samoupravljanja.

V skladu z zakonom o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije obsega družbeni plan občine celovito planiranje in vsebuje ekonomsko in socialno usmeritev razvoja ter urejanje prostora v občini do leta 1985.

Družbeni plan občine za obdobje 1981—1985 je bil oblikovan na osnovi sprejetega dogovora o temeljih družbenega plana občine, temeljev planov organizacij združenega dela, samoupravnih sporazumov o temeljih planov samoupravnih interesnih skupnosti in krajevnih skupnosti, v katerih so opredeljene konkretne obveznosti in naloge, zato šele vsi dokumenti skupaj opredeljujejo celovitost razvoja občine in so osnova za izvajanje nalog družbeno-ekonomskega razvoja občine v letih 1981 do 1985. Pri oblikovanju

družbenega plana občine so bile upoštevane tudi usmeritve in politika razvoja iz družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985.

1. GLOBALNA OCENA DOSEDANJEGA RAZVOJA OBČINE

Na področju uveljavljanja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov so bili doseženi vidni premiki predvsem pri uveljavljanju zakona o združenem delu. Delovni ljudje in občani v skladu z zakonom o združenem delu ustvarjajo pogoje za neposredno in enakopravno odločanje o pogojih in rezultatih svojega dela, za pokrivanje osebnih, skupnih in splošnih družbenih potreb.

Delegatski odnosi kot najpomembnejši element demokratičnega reševanja družbenih vprašanj vse bolj postajajo osnova in oblika za uveljavljanje celotnega sistema socialistične samoupravne demokracije. Uspehi se kažejo v doseženem družbeno-ekonomskem razvoju in v veliki pripravljenosti delovnih ljudi in občanov, da z delom in dodatnim združevanjem sredstev prispeva-

jo k hitrejšemu razvoju. Ne moremo pa v celoti biti zadovoljni predvsem z usklajevanjem dela med samoupravnimi organi, delegacijami in družbenopolitičnimi organizacijami. Zaradi neusklajenosti aktivnosti vseh teh subjektov niso v dovoljni meri zaživel pomembni družbeni odnosi. Dohodkovni odnosi so se uveljavili predvsem med temeljnimi organizacijami v okviru delovne organizacije, premalo pa je dohodkovnega povezovanja med organizacijami združenega dela v soodvisni proizvodnji od osnovnih surovin do končne potrošnje.

V letih 1976—1980 je v občini po oceni naraščal družbeni proizvod povprečno letno za 8,4 %, industrijska proizvodnja 7,7 %, kmetijska proizvodnja 3,6 %, zaposlenost 5,7 %, izvoz 12 %, produktivnost 1,5 % in realni osebni dohodki za 1 %.

V letu 1980 je bilo v občini zaposlenih 17.953 ljudi, od tega v združenem delu 17.387 in v samostojnem osebnem delu 566 delavcev. V zadnjih petih letih se je na navo zaposlilo 4.400 delavcev oz. povprečno letno 880. Dosežena je bila povprečna letna stopnja rasti zaposlovanja 5,7 %. Ocenjuje se, da je na začasnem delu v tujini iz občine okoli 3.000 delavcev, ki se postopoma vračajo v domovino.

V občini je bil v letu 1979 ustvarjen družbeni proizvod na prebivalca 52.280 din (SRS 101.666 din) in narodni dohodek na prebivalca 48.034 din (SRS 90.902 din). Po ustvarjenem narodnem dohodku na prebivalca se občina nahaja med 60 slovenskimi občinami na 56. mestu.

V srednjeročnem obdobju so organizacije združenega dela in skupnosti vložile v osnovna sredstva skupno 3.902.865.000 din, od tega v gospodarstvo 2.344.296 tisoč din, gospodarsko infrastrukturo 877.161 tisoč din, družbene dejavnosti 542.539 tisoč din in v investicije družbenopolitičnih organizacij in skupnosti 138.869 tisoč din. V preteklem obdobju ni prišlo do realizacije nekaterih načrtovanih investicij, ki bi med drugim prispevale k spreminjanju gospodarske strukture.

Za gospodarstvo občine v zadnjih letih je značilno, da je bil dosežen določen napredek in da je bila njegova rast hitrejša od povprečne slovenske. V razvoju gospodarstva s poudarkom na industrializaciji in hitrejšem razvoju agroživilskega kompleksa nismo dosegli hitrejšega spreminjanja gospodarske strukture občine. Prepočasno uveljavljanje kvalitetnih faktorjev razvoja, pomanjkanje razvojnih programov, slabo tehnološko povezovanje organizacij združenega dela in prisotnost izgube predvsem v mesni industriji ter poslovanje na meji rentabilnosti nekaterih organizacij združenega dela so omejevali hitrejši gospodarski razvoj občine.

V preteklem obdobju so bila prisotna močna prizadevanja za skladnejši razvoj občine kot celote ob pospeševanju razvoja manj razvitih krajevnih skupnosti. Med drugim so bili zgrajeni proizvodni obrati v G. Petrovcih, Gradu in Rogašovcih.

Na področju gospodarske infrastrukture je bil v zadnjih letih v občini dosežen pomemben napredek. Opravljene so bile načrtovane modernizacije in posodobitve cest, komunalnih naprav, vodnogospodarskih in elektroobjektov. Zastavljene naloge niso bile v celoti realizirane pri družbeni stanovanjski izgradnji in modernizaciji ter širitvi PTT omrežja.

V letu 1976—1980 je bilo na področju skupne porabe potrošeno 2.348.578.000 din. Sredstva skupne porabe so naraščala povprečno letno po stopnji 22 %. Za splošno porabo je bilo namenjeno 462.092.000 din, ki so naraščala letno za 17,8 %. Skupna in splošna poraba sta rasli počasneje od rasti družbenega proizvoda.

Tudi na področju družbenih dejavnosti je bil dosežen pomemben napredek tako v izgrajevanju zmogljivosti in izboljšanju materialnih in kadrovskih pogojev, kakor tudi v povezovanju in samoupravnem organiziranosti.

Dosedanji prostorski razvoj občine je sledil družbeno-ekonomskemu. Z urbanističnim programom občine je bila opredeljena usmeritev prostorskega razvoja s poudarkom na poselitvi in z namenom zagotoviti smotrni razvoj mesta in večjih naselij v občini. Izdelava urbanističnih dokumentov je v preteklem srednjeročnem obdobju zaostajala za potrebami, prav tako so bile pri realizaciji teh dokumentov določene težave, predvsem zaradi slabe komunalne opremljenosti naselij. Kljub dokaj neusklajenemu in nepovezanemu načinu urejanja prostora v preteklosti v občini ni prihajalo do nesmotrne rabe prostora in bistvenega poseganja v kvalitetna kmetijska zemljišča.

2. TEMELJNI CILJI IN NALOGE RAZVOJA V LETIH 1981 — 1985

Izhajajoč iz zastavljenih ciljev, nalog in stabilizacijskih usmeritev dogovorov o temeljih družbenega plana občine za obdobje 1981—1985, zaostrenih gospodarskih razmer doma in v svetu, dosežene stopnje razvitosti občine in uresničevanja družbenega plana občine v letih 1976—1980, ob upoštevanju temeljnih ciljev družbenega plana SR Slovenije za tekoče srednjeročno obdobje si v družbenoekonomskem razvoju občine v letih 1981—1985 delovni ljudje in občani zastavljamo naslednje temeljne cilje in naloge;

— nadaljni razvoj in poglobljanje samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov na osnovi krepitve vloge delovnih ljudi in občanov v samoupravni socialistični demokraciji s poudarkom na poglobljanju delegatskih odnosov na vseh področjih družbenega razvoja;

— povečanje deleža proizvodnje in storitev, ki imajo dolgoročni vpliv na ustvarjanje višjega dohodka na zaposlenega in vložena sredstva. V skladu s tem in glede na razpoložljive naravne vire ter ostale proizvodne faktorje bomo pospeševali razvoj tiste proizvodnje in storitev, pri katerih imajo odločilno vlogo kvalitetni strokovni kadri, sodobna tehnologija in znanje;

— kmetijstvu in živilsko-predelovalni industriji bomo namenili posebno pozornost ter ustrezno politiko in stimulativen ekonomski ukrepi izboljšali položaj teh dejavnosti.

V kmetijstvu moramo zagotoviti večjo proizvodnjo poljščin, zlasti tržno proizvodnjo žit in sladkorne pese ter večji obseg pridelave krmnih rastlin. Tudi v bodoče je tržna živinorejska proizvodnja temeljna usmeritev kmetijstva.

Preko agroživilskega kompleksa bomo pospeševali proizvodno sodelovanje in proces podružbljanja zasebne kmetijske proizvodnje. S hitrejšim vključevanjem zasebnih kmetijskih proizvajalcev v družbeno organizirano proizvodnjo ter s krepitvijo njihovega položaja v zadrugah je potrebno doseči večjo tržno proizvodnjo in pospešiti razvoj družbenoekonomskih odnosov na vasi.

S hitrejšim povečanjem proizvodnje hrane bomo prispevali k izboljšanju preskrbe s hrano, zmanjšanju uvozne odvisnosti, povečanju izvoza kmetijskih in živilskih proizvodov;

— izvozna usmerjenost proizvodnje in storitev na dolgoročnih osnovah, ki bo postal pomemben dejavnik gospodarske rasti občine. Temeljit bo na višjih oblikah sodelovanja in na izvozu proizvodov višje stopnje predelave ob intenzivnejši zunanjetrgovinski menjavi z deželami v razvoju;

— razvijanje kapitalno in razvojno tehnološko intenzivne proizvodnje ter storitev značilnih po višji stopnji mehanizacije in avtomatizacije proizvodnih procesov, z večjo udeležbo kvalificiranega ustvarjalnega dela in znanja. Sedanje tehnološko manj zahtevne in razvojno izčrpane proizvodne programe bomo dopolnili in zamenjali z novo razvojno tehnološko intenzivno proizvodnjo, ki bo osnova za razvoj združenega dela v smeri izboljšanja kvalitete obstoječe gospodarske strukture;

— pospeševanje proizvodnje na osnovi primerjalnih prednosti v smeri večje stopnje finalizacije proizvodnje. V večji meri bomo izkoriščali prirodne danosti kot so kvalitetne kmetijske površine, surovine, potencialni viri energije in razpoložljiva delovna sila;

— hitrejši razvoj proizvodnje in storitev na podlagi večje rasti produktivnosti dela in racionalnega zaposlovanja ter večjega uveljavljanja kvalitetnih faktorjev gospodarjenja ob večjem sodelovanju gospodarstva iz razvitejših območij ter intenzivnejšem dohodkovnem in poslovno-tehničnem povezovanju;

— za pospešitev družbenoekonomskega razvoja občine bomo v skladu z materialnimi možnostmi in sprejetimi samoupravnimi sporazumi ter dogovorom družbenega plana občine nadaljevali z izgradnjo in modernizacijo cest, komunalnih, vodnogospodarskih, stanovanjskih, elektro in PTT objektov;

— namenska raba prostora in razporeditev proizvodnje in storitev v skladu s politiko skladnejšega razvoja občine kot celote in posebej obmejnih in manj razvitih območij. Porazdelitev zemljišč bomo izvajali v odvisnosti od naravnih virov ter varovanja naravne in kulturne dediščine;

— varovanje kmetijskih in gozdnih zemljišč za intenzivno kmetijsko in gozdno proizvodnjo. Posebno pozornost bomo namenili izboljšanju kmetijskih zemljišč, intenziviranju rabe tistih zemljišč, ki zaradi opuščeni ali neurejenosti niso vključena v

reprodukcijo in preprečevali poseljevanje najboljše kmetijske zemlje;

— poselitev bomo razvijali v skladu s policentričnim razvojem občine ob istočasnem urejanju omrežja družbene in komunalne infrastrukture;

— varovanje okolja kot osnove za zdrave in humane življenjske pogoje človeka, zaščito tal, zraka, rastlinskega in živalskega sveta pred škodljivimi posegi. Odpravljali in preprečevali bomo onesnaženja z uvajanjem ustrezne tehnologije, s smotno razmeščitvijo dejavnosti v prostoru in z varstvenimi območji za naravne vire;

— razvoj družbenih dejavnosti in ostalih negospodarskih dejavnosti v skladu s potrebami in v okviru materialnih možnosti kar se mora izraziti predvsem v učinkovitem zdravstvenem varstvu, izboljšanju kvalitete izobraževanja, večanju zmogljivosti otroškega varstva in drugih oblik socialnega varstva kakor tudi dviga kulturne ravni delovnih ljudi in občanov ter nudenju raznih oblik rekreacije;

— nadaljnja rast življenjskega standarda in izboljševanje pogojev za življenje in delo delovnih ljudi in občanov. Rast življenjskega standarda bo odvisna zlasti od uveljavljanja kvalitativnih elementov gospodarjenja, doseženega dohodka in produktivnosti dela. Podvzeti bodo ukrepi za zagotovitev socialne varnosti delovnih ljudi, zlasti delavcev z minimalnimi osebnimi dohodki, študentov in tistih, ki prejema socialne pomoči;

— razvoj splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite kot sestavine družbenoekonomskega razvoja in tekoče družbenoekonomske politike temeljnih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti kakor tudi delovanja družbenopolitičnih organizacij in društev.

3. MATERIALNI OKVIRI RAZVOJA

Projekcija globalnih okvirov družbenoekonomskega razvoja občine v obdobju 1981—1985 upošteva družbenoekonomska gibanja in rezultate dosedanjega razvoja, stabilizacijske ukrepe, značilnosti in projekcije materialnih okvirov ter možnosti družbenoekonomskega razvoja Slovenije. Na osnovi tega pričakujemo v letih 1981—1985 naslednje globalne okvire razvoja:

Občina SRS

Družbeni proizvod	5,5	3,5
Dohodek	5,4	3,4
Industrijska proizvodnja	6,0	3,6
Kmetijska proizvodnja	4,0	3,5
Izvoz	8	8
Uvoz	1	1
Zaposlenost	4	1,8
Produktivnost	2	1,8
Realni osebni dohodki	1,3	1,3
Delež investic. v DP	29	26,8
— invest. v gospodarstvu	19,7	17,5
— invest. v negospodarstvu	9,3	9,3

Ob nadaljevanju gospodarske aktivnosti, realizaciji nekaterih novih investicij v gospodarstvu ter načrtovani rasti produktivnosti 2 % bo družbeni proizvod občine naraščal povprečno letno za 5,5 %.

Industrijska proizvodnja se bo povečevala letno za 6 % predvsem zaradi hitrejše rasti v kovinski, živilskopredelovalni in tekstilni industriji.

Z doslednim uresničevanjem začrtane potlike razvoja kmetijstva in izvedbo načrtovanih investicij bo kmetijska proizvodnja naraščala letno za 4 %.

Zaradi večjega in bolj intenzivnega vključevanja organizacij združenega dela v mednarodno menjavo se bo izvoz povečeval povprečno letno za 8 %. Uvoz bo predvidoma naraščal letno za 1 %.

Z realizacijo načrtovanih investicij v organizacijah združenega dela in večjo usmeritvijo na kvalitetnejši razvoj bo zaposlenost v občini naraščala povprečno letno za 4 %.

Ob doseganju načrtovane gospodarske rasti in zastavljenih delitvenih razmerij bodo realni osebni dohodki naraščali za okoli 1,3 % letno.

3.2. OBLIKOVANJE IN RAZPOREJANJE DRUŽBENEGA PROIZVODA

V obdobju 1981—1985 bo v gospodarstvu občine po posameznih sektorjih dosežena naslednja dinamika rasti družbenega proizvoda:

— v 000 din
— v cenah 1980

	1980	Strukt.	1985	Strukt.	1985 1980	Povpr. letna rast 1981—85
Družb. proizv. občine	4.577.290	100,0	5.943.850	100,0	130	5,5
Primarni sektor	523.120	11,4	660.920	11,1	126	4,8
Sekund. sektor	2.411.740	52,7	3.222.380	54,2	134	6,2
Tercial. sektor	1.642.430	35,9	2.060.550	34,7	125	4,6

Po prikazani dinamiki se bo realni družbeni proizvod v petih letih povečal za 30% in sicer v združenem delu gospodarstva za 31%, v zasebnem delu pa za 22%. Naraščanje družbenega proizvoda bo najbolj intenzivno v sekundarnem sektorju po povprečni letni stopnji 6,2%, primarnem 4,8% in terciarnem 4,6%.

Glede na doseženo stopnjo razvoja občine, zaostrene pogoje gospodarjenja ter stabilizacijsko usmeritev pričakujemo v letih 1981—1985 po posameznih področjih naslednjo rast družbenega proizvoda:

— v 000 din
— v cenah 1980

	1980	1985	1985 1980	Povpr. letna rast
Gospodar. skupaj	4.577.290	5.943.850	130	5,5
— združeno delo	4.100.130	5.359.280	131	5,5
— zasebno delo	477.160	584.580	122	4,2

Industrija	1.859.140	2.515.830	135	6,2
Kmetijstvo	417.300	525.070	126	4,7
— združeno delo	196.580	259.680	132	5,8
— zasebno delo	220.720	265.390	120	3,8
Gozdarstvo	58.490	74.460	127	4,9
Vodno gosp.	47.330	61.390	130	5,4
Gradbeništvo	552.600	706.550	128	5,1
— združeno delo	504.950	646.840	128	5,2
— zasebno delo	47.650	59.710	125	4,6
Promet in zveze	213.550	274.060	128	5,1
— združeno delo	173.530	224.000	129	5,3
— zasebno delo	40.020	50.060	125	4,6
Trgovina	952.380	1.203.800	126	4,8
Gostinstvo	150.050	183.170	122	4,1
— združeno delo	121.270	148.100	122	4,1
— samost. delo	28.780	35.070	122	4,0
Obrt in oseb. st.	219.030	276.480	126	4,8
— združeno delo	79.040	102.140	129	5,3
— samost. oseb. delo	139.990	174.340	124	4,5
Druge dejavnosti	107.420	123.040	114	2,8

PROJEKCIJA SREDSTEV OSEBNE PORABE PREBIVALSTVA V LETIH
1981 - 1985

- v 000 din
- v cenah 1980

	1980 ocena	Strukt.	1985	Strukt.	1985 1980	Stopnja rasti	Skupaj 1981 - 1985
Skupaj osebni prejemki	3.079.650	100,0	3.880.360	100,0	126	4,8	17.749.860
Odbitki, ki ne predstavlj. osebne porabe	935.360	30,4	1.175.520	30,3	129	5,3	5.376.140
- varčevanje prebivalstva	160.210	5,2	200.270	5,2	125	4,6	918.270
- povečanje gotovine v obrati	153.980	5,0	167.840	4,3	109	1,8	811.970
- takse	30.680	1,0	40.380	1,1	132	5,8	181.960
- social. prisp. (privatni sektor)	14.950	0,5	20.030	0,5	134	6,1	89.470
- davki	31.160	1,0	41.710	1,1	134	6,1	186.550
- participacija zdravstva	46.490	1,5	57.930	1,5	125	4,6	266.280
- stanov. direktno vl. sr.	87.400	2,8	120.120	3,0	137	6,5	530.340
- zavarovalnine	5.430	0,2	6.130	0,2	113	2,5	29.240
- krajevni samoprispevek	103.780	3,4	132.460	3,4	128	5,1	603.270
- druge osebne storitve	301.280	9,8	388.650	10,0	129	5,2	1.758.790
Sredstva osebne porabe	2.144.290	69,6	2.704.840	69,7	126	4,8	12.373.720

TABELA 15

USTVARJENE INVESTICIJE V OSNOVNA SREDSTVA V LETIH

1976 - 1980

- v 000 din
v tek. cenah

	1976	1977	1978	1979	1980 (ocena)	Skupaj 1976-1980
SKUPAJ	470.578	464.468	728.721	1.064.283	1.174.815	3.902.865
GOSPODARSTVO	239.743	268.854	404.648	671.373	759.678	2.344.296
Industrija	148.254	151.209	232.353	396.230	324.431	1.252.477
Kmetijstvo	44.464	46.121	65.142	140.870	212.847	509.444
Gozdarstvo	1.292	917	1.858	2.544	1.146	7.757
Vodno gospodarstvo	2.658	12.300	4.753	3.916	5.898	29.525
Gradbeništvo	13.387	22.522	60.744	71.176	56.491	224.320
Promet in zveze	3.629	6.134	11.176	8.315	42.068	71.322
Trgovina	7.102	10.133	9.614	13.143	59.108	99.100
Gostinstvo	1.100	10.428	3.557	17.333	38.218	70.636
Obrt	1.129	1.370	1.261	4.287	4.184	12.231
Komunala	1.606	2.103	4.627	5.696	5.951	19.983
Finančne in druge posl. storitve	15.122	5.617	9.563	7.863	9.336	97.501
GOSPODARSKA INFRASTRUKTURA	86.786	134.946	193.660	234.335	227.434	877.161
Cestnokomunalna dejavnost	18.280	36.410	76.210	87.117	99.064	317.081
Vodnogospodarstvo	5.760	4.810	4.970	18.672	10.300	44.512
Stanovanjska dejavnost	54.211	78.914	96.310	114.110	99.581	443.126
Požarna varnost	2.840	4.310	4.950	5.662	7.514	25.276
PTT	5.695	10.502	11.220	8.774	10.975	47.166
DRUŽBENE DEJAVNOSTI	111.828	57.475	74.901	125.743	172.592	542.539
Izobraževanje in kultura	105.882	35.971	16.100	67.533	126.131	351.617
Zdravstvo in socialno varstvo	5.946	21.504	58.801	58.210	46.461	190.922
DRUŽBENOPOLITIČNE SKUPNOSTI	32.221	3.193	55.512	32.832	15.111	138.869

Na rast družbenega proizvoda po povprečni letni stopnji 5,5 % bo vplivala predvsem hitrejša rast v industriji, ki bo v družbenem proizvodu udeležena s 42,3 %.

V letu 1985 bo odpadlo okoli 90 % celotnega družbenega proizvoda na združeno delo in okoli 10 % na zasebno delo. Delež združenega dela bo prevladoval v vseh dejavnostih, razen v kmetijstvu in obrti.

Do leta 1985 se bo v strukturi družbenega proizvoda povečal delež industrije, gradbeništva in trgovine.

3.3. USTVARJANJE IN RAZPOREJANJE DOHODKA

Na osnovi samoupravnih organiziranosti, hitrejšega uveljavljanja samoupravnih odnosov ter z večjim uveljavljanjem kvalitetnih dejavnikov razvoja, višje produktivnosti ter večje učinkovitosti vloženih sredstev bomo v obdobju 1981 — 1985 uresničevali načrtovano gospodarsko rast občine. V skladu s cilji stabilnejšega gospodarjenja in uspešnejšega obvladovanja celotne družbene reprodukcije bomo v vseh organizacijah

združenega dela gospodarstva ustvarili višji dohodek in hitrejšo rast dohodka in čistega dohodka na delavca.

V OZD bomo ustvarjeni dohodek razporejali tako, da bodo sredstva za razširitev materialne osnove dela in za poslovni sklad rasla hitreje od sredstev za osebne dohodke in skupno porabo.

V letih 1981 — 1985 si bomo prizadevali v gospodarstvu občine kot celote v delitvi dohodka doseči naslednja razmerja:

— sredstva za akumulacijo bodo naraščala po povprečni letni stopnji 7,7 %, delež akumulacije v bruto dohodku pa se bo povečal od 11,7 % v letu 1980 na 13 % v letu 1985;

— sredstva za osebne dohodke in sredstva za skupno in splošno porabo bodo naraščala v občini kot celoti po 4,8 % povprečni letni stopnji oz. 10 % počasneje od rasti dohodka.

Izhajajoč iz zastavljenih usmeritev in razmerij bo v letih od 1981 do 1985 v združenem delu gospodarstva dosežena naslednja rast in delitev bruto dohodka:

	1980	Struk.	1985	Strukt.	Povpr. letna rast 1981—85
Bruto dohodek	4.100.130	100,0	5.359.280	100,0	5,5
Amortizacija	351.040	8,5	500.530	9,3	7,3
Dohodek	3.749.090	91,5	4.858.950	90,7	5,3
Skupna poraba	143.660	3,5	181.540	3,4	4,8
Splošna poraba	2.940	0,1	3.710	0,1	4,8
Drugi namen. izdatki	544.040	13,3	687.870	12,8	4,8
Pospešena amortiz.	83.430	2,0	116.480	2,2	6,9
Čisti dohodek	2.975.020	72,6	3.869.350	72,2	5,4
Za bruto OD	2.195.030	53,5	2.774.310	51,8	4,8
— za neto OD	1.492.620	36,4	1.886.530	35,3	4,8
— davki DPS	120.560	2,9	152.280	2,8	4,8
— prisp. SIS	581.850	14,2	735.500	13,7	4,8
Za stan. fond	112.450	2,8	141.430	2,6	4,7
Za druge namene	189.010	4,6	260.060	4,8	6,6
Za poslovni sklad	394.230	9,7	582.110	10,9	8,1
Za rezervni sklad	84.300	2,0	111.440	2,1	5,8

V strukturi delitve dohodka bo prišlo do pozitivnih sprememb, ki se kažejo v zmanjšanem deležu sredstev za osebne dohodke, skupno in splošno porabo ter v porastu deleža sredstev organizacij združenega dela za razširjeno reprodukcijo. V petletnem obdobju bodo najhitreje naraščala sredstva poslovnega sklada (8,1 %), sredstva za minimalno amortizacijo (7,3 %) in sredstva za pospešeno amortizacijo (6,9 %) letno. Tako se bo delež poslovnega sklada v delitvi povečal od 9,7 % na 10,9 %, kar bo izboljšalo reproduktivno sposobnost gospodarstva. Zaradi hitrejša rasti bo amortizacija po minimalni stopnji v letu 1985 udeležena v bruto dohodku z 9,3 %. Hitrejša rast amortizacije bo prispevala k ohranitvi realne vrednosti osnovnih sredstev.

Pričakuje se, da bo gospodarstvo občine v načrtovanem

obdobju razporedilo za reprodukcijo 6.680.980.000 din ali 28,1 % ustvarjenega bruto dohodka. Organizacije združenega dela bodo ustvarile v petih letih 4.546.660.000 din akumulacije in 2.134.320.000 din amortizacije po minimalni stopnji. Dejansko razpoložljiva sredstva za razširjeno reprodukcijo bodo precej manjša (za okoli 30 %) zaradi določenih obveznosti.

Sredstva za reprodukcijo bodo naraščala po povprečni letni stopnji 7,3 % kar je precej nad planirano 5,5 % stopnjo rasti dohodka. Taka rast in delitev dohodka bo omogočala povečanje deleža lastnih sredstev temeljnih organizacij združenega dela pri financiranju naložb.

Oblikovanje sredstev za reprodukcijo in njihov delež v dohodku v obdobju 1981—1985 bo predvidoma naslednje:

	1980	1985	Skupaj 1981—1985	1985 1980	Povpr. letna rast 1981—85
1. Sredst. za akumul.	750.970	1.070.090	4.546.660	142	7,3
— posl. sklad	394.230	582.110	2.400.500	148	8,1
— rezervni skl.	84.300	111.440	491.310	132	5,8
— sred. za druge namene	189.010	260.060	1.148.960	138	6,6
— amort. nad pred. stopnjo	83.430	116.480	505.890	140	6,9
2. Amortiz. po pred. minimal. stopnji	351.040	500.330	2.134.320	142	7,3
3. Sred. za reprod.	1.102.010	1.570.420	6.680.980	142	7,3
4. Del akumul. v dohodku	20,0	22,0	21,0		
5. Delež sred. za repr. v bruto doh.	26,9	29,3	28,1		

PROJEKCIJA MASE SREDSTEV OSEBNIH DOHODKOV V LETIH 1981-1985
(gospodarstvo in negospodarstvo)

- v 000 din
- cene 1980

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	Skupaj 1981-1985
1. Domicilni princip							
Sredstva BOD	2.502.250	2.662.360	2.748.230	2.880.150	3.018.390	3.163.280	14.432.410
Sredstva NOD	1.701.530	1.810.410	1.868.800	1.958.500	2.052.510	2.151.030	9.839.250
2. Princip delovnega mesta							
Sredstva BOD	2.536.990	2.658.770	2.786.390	2.920.130	3.060.300	3.207.190	14.632.780
Sredstva NOD	1.725.160	1.807.970	1.894.750	1.985.690	2.081.010	2.180.890	9.950.310

OBLIKOVANJE SREDSTEV ZA STANOVANJSKO DEJAVNOST V LETIH 1981-1985

TABELA 12

- v 000 din
- cene 1980

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	Skupaj 1981-1985	1985 1980	Povprečna stopnja rasti 1981-1985
Stanovanjski pris. iz oseb.dohodkov in pokojnin	44.320	46.030	47.990	50.290	53.060	55.890	253.260	126,1	4,8
Stanovanjski skl. organizacij združ. dela	112.450	117.260	122.880	128.780	134.960	141.430	645.310	125,8	4,8
Direktno vlož. sredstva prebivl. za stanovanje	84.450	87.400	90.460	93.630	96.900	100.400	468.790	118,9	3,5
SKUPAJ:	241.220	250.690	261.330	272.700	284.920	297.720	1367.360	123,4	4,2

TABELA 13

DOHODKI KRAJEVNIH SKUPNOSTI V LETIH 1981-1985

- v 000 din
- v cenah 1980

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	Skup. 1981-1985
Samoprisp.iz osebnih dohodkov	103.780	108.770	113.980	119.440	125.180	131.190	598.560
Samoprisp.iz katastr. dohodka in obrti	29.960	31.400	32.900	34.480	36.140	37.880	172.800
Prispevki prebivalstva	19.500	20.440	21.420	22.440	23.520	24.650	112.470
Združevanje združenega dela	9.750	10.220	10.710	11.220	11.760	12.320	56.230
Ostalo	44.570	46.710	48.950	51.300	53.760	56.340	257.060
SKUPAJ:	207.560	217.540	227.960	238.880	250.360	262.380	1.197.120

Z realizacijo načrtovane razporeditve dohodka in oblikovanja sredstev za reprodukcijo bomo izboljšali materialne možnosti za kakovitni gospodarski razvoj občine.

3. 4. OBLIKOVANJE IN RAZPOREDITEV SREDSTEV SKUPNE PORABE

Sredstva skupne porabe, ki se oblikujejo s svobodno menjavo dela v okviru samoupravnih interesnih skupnosti, bodo v letih 1981 do 1985 naraščala po 4,8 % povprečni letni realni stopnji. Združevali jih bomo na osnovi konkretno pripravljenih letnih programov in dogovorjenih prispevnih stopnjah sprejetih na osnovi samoupravnih sporazumov.

Iz tako združenih sredstev bomo financirali delovanje organizacij združenega dela, ki izvajajo naloge družbenih dejavnosti, referendumsko dogovarjanje naložbe, skupni program in

delovanje delovnih skupnosti samoupravnih interesnih skupnosti.

Zaradi prenosa nalog med samoupravnimi interesnimi skupnostmi in racionalnega gospodarjenja bomo v samoupravnih interesnih skupnostih prelivali in združevali del sredstev.

V letih 1981 do 1985 bomo združili za potrebe SIS družbenih dejavnosti 3.656.378.000 din, od tega za dejavnost 3.388.677.000 in za vzajemnost 267.701.000 din. Od združenih sredstev občinskih SIS za dejavnost odpade na občinsko zdravstveno skupnost 52,4 % sredstev, občinsko izobraževalno skupnost 24,9 %, občinsko skupnost otroškega varstva 12,9 %, občinsko skupnost socialnega skrbstva 5,2 %, občinsko skupnost za zaposlovanje 1,5 %, občinsko kulturno skupnost 1,4 %, občinsko telesnokulturno skupnost 1,3 % in na občinsko raziskovalno skupnost 0,3 % sredstev.

Obseg in gibanje sredstev po posameznih SIS družbenih dejavnosti v obdobju 1981—1985 bo naslednji:

Sredstva skupne porabe SIS družbenih dejavnosti v letih 1981—1985

— v 000 din
— v cenah 1980

SIS	1980	1981	1982	1983	1984	1985	Skupaj 1981—85	1985 1980	Povpr. letna rast 1981—85
1. Zveza sk. otr. var.	26.336	27.327	28.680	29.997	31.389	32.774	150.167	124	4,4
2. Skup. otr. varstva	76.220	79.879	83.713	87.731	91.942	96.355	439.620	126	4,8
— SIS občine	76.220	79.879	83.713	87.731	91.942	96.355	439.620	126	
3. Izobražev. skupn.	147.968	155.070	162.514	170.314	178.490	187.057	853.445	126	4,8
— SIS občine	145.974	153.158	160.543	168.282	176.395	184.897	843.275	127	
— SIS SRS Skupn. pr. + vzaj. pr.	1.994	1.912	1.971	2.032	2.095	2.160	10.170	108	
4. Kulturna skupn.	22.165	23.229	24.344	25.512	26.737	28.020	127.842	126	4,8
— SIS občine	8.260	8.657	9.072	9.507	9.964	10.442	47.642	126	
— SIS SRS	10.905	14.572	15.272	16.005	16.773	17.578	80.200	126	
5. Telesnokult. skup.	8.771	9.192	9.633	10.096	10.580	11.088	50.589	126	4,8
— SIS občine	7.381	7.735	8.106	8.496	8.903	9.331	42.571	126	
— SIS SRS	1.390	1.457	1.527	1.600	1.677	1.757	8.018	126	
6. Skupn. social. skrb.	30.714	32.188	33.733	35.352	37.049	38.823	177.150	126	4,8
— SIS občine	30.714	32.188	33.733	35.352	37.049	38.828	177.150	126	
7. Občin. razisk. skup.	1.836	1.920	2.010	2.110	2.210	2.320	10.570	126	4,8
— SIS občine	1.836	1.920	2.010	2.110	2.210	2.320	10.570	126	
8. Obč. zdrav. skup. skupaj	311.523	326.476	342.147	358.570	375.781	393.819	1.796.793	126	4,8
— SIS občine	307.568	322.199	337.791	355.057	372.352	390.248	1.777.647	127	
— SIS SRS sk. pr.	3.955	4.277	4.356	3.513	3.429	3.571	19.146	90	
9. Skupn. za zaposl.	8.704	9.122	9.560	10.018	10.499	11.003	50.202	126	4,8
— SIS občine	8.704	9.122	9.560	10.018	10.499	11.003	50.202	126	
SKUPAJ:	634.237	664.403	696.334	729.700	764.677	801.264	3.656.378	126	4,8
— SIS občine	586.657	614.858	644.528	676.553	709.314	743.424	3.388.677	126	4,8
— SIS SRS	47.580	49.545	51.806	53.147	55.363	57.840	267.701	122	4,1

3. 5. OBLIKOVANJE IN RAZPOREDITEV SREDSTEV SPLOŠNE PORABE

Na področju splošne porabe v občini, bo dan poudarek delovanja upravnih in pravosodnih organov, ki bo slonelo na racionalnejšem poslovanju, uvajanju sodobnih metod dela, tehničnih sredstev ter smotrnem zaposlovanju. Višina sredstev, namenjenih za osebne dohodke in skupno porabo, bo odvisna od pravočasnega, zakonitega, doslednega in smotrnega opravljanja del in nalog v skladu z letnimi programi posameznih organov in ob upoštevanju rasti osebnih dohodkov v gospodarstvu.

V načrtovanem obdobju bomo splošne družbene potrebe v občini financirali iz davka na dohodek in davka iz OD, prometnih davkov, davka na premoženje in dohodka od premože-

nja, taks, lastnih prihodkov upravnih organov ter še nekaterih drugih prihodkov. Splošna poraba bo naraščala 10 % počasneje od rasti dohodka oz. po povprečni letni realni stopnji 4,8 %.

Sredstva splošne porabe v občini bomo namenili predvsem za financiranje dejavnosti občinskih upravnih in pravosodnih organov, družbenopolitičnih organizacij in krajevnih skupnosti, za uresničevanje programa ljudske obrambe itd. Morebitna presežena sredstva bomo namenili za pokrivanje blagovnih rezerv nujnih prehrabnih artiklov, kompenzacij živilskih proizvodov in za nadomeščanje škod, nastalih ob eventuelnih elementarnih nesrečah.

Ob načrtovani dinamiki rasti bo v petih letih predvidoma porabljeno za splošne družbene potrebe 790.288.000 din. Po posameznih letih bo gibanje naslednje:

— v 000 din
— v cenah 1980

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	Skup. 81—85	1985 1980	Pov. let rast
Sred. sploš. porabe	137.018	143.595	150.487	157.711	165.281	173.214	790.288	126	4,8

FIZIČNI OBSEG KMETIJSKE PROIZVODNJE VAŽNEJŠIH PRIDELKOV

GOZDNA PROIZVODNJA IN SEČNJA

$$-v m^3$$

4. DEMOGRAFIJA

Projekcija prebivalstva občine Murska Sobota upošteva dosedanje trende ob predpostavki zmanjševanja negativnega

migracijskega salda na minimum ter manjšega praznjenja nekaterih vasi na Goričkem, kar je bilo značilno za preteklo obdobje.

Po projekciji se bo prebivalstvo občine povečalo od leta 1980 do 1985 za 2,2 %, kar pomeni 0,4 % povprečno letno.

Projekcija prebivalstva:

	1980 Število	Strukt.	1985	Strukt.	1985 1980	Povpr. letna rast 1981—85
Skupaj	65.571	100,0	67.035	100,0	102,2	0,4
— kmečko	32.785	50,0	30.166	45,0	92,0	— 1,6
— nekmečko	32.786	50,0	36.869	55,0	112,5	2,5
— aktivno	41.965	64,0	42.902	64,0	102,2	0,5
— neaktivno	23.606	36,0	24.133	36,0	102,2	0,5
— v mestu M. Sobota	12.363	18,9	14.100	21,0	114,1	2,8
— v ostalih naselj.	53.208	81,1	52.935	79,0	99,5	— 0,1

V primerjavi z rastjo števila prebivalcev razvitih občin pričakujemo v občini zmerno rast prebivalcev. Število prebivalcev v mestu Murska Sobota in okoliških naseljih na ravninskem delu občine bo tudi v obdobju do leta 1985 naraščalo, medtem ko bo število prebivalcev v nekaterih naseljih osrednjega in vzhodnega Goriškega padalo. Stagniralo bo število prebivalcev predvsem v naseljih na obrobju in zahodnem delu Goriškega.

Absolutna gostota prebivalstva bo tudi kot do sedaj v različnih območjih občine zelo različna. Gibala se bo od 20 ljudi/km² do 1000 ljudi/km². Največja gostota bo v mestu Murska Sobota in okolici, kjer se bo gibala od 500—1000 ljudi/km² (M. Sobota in Černelavci), v ravninskem predelu občine med 100—250 ljudi/km², v zahodnem delu Goriškega od 50—150 ljudi/km², na osrednjem Goričkem do 50 ljudi/km², v večini naselij oz. k. o. vzhodnega Goriškega pa od 20—50 ljudi/km².

V bodoče pričakujemo zmanjšanje števila kmečkega prebivalstva. V skupnem številu prebivalcev občine bo znašal

delež kmečkega prebivalstva leta 1985 še vedno 45 %, kar je 30.166 prebivalcev.

Zmanjševanje kmečkega prebivalstva bo pogojevalo povečanje števila nekmečkega prebivalstva od 32.786 leta 1980 na 36.869 prebivalcev oz. od 50% na 55%. Največ nekmečkega prebivalstva bo živelo v mestu Murska Sobota, v primestnih naseljih ter v lokalnih centrih. Urbanizacija prebivalstva se bo v obdobju 1981 — 1985 nadaljevala po še hitrejši povprečni letni stopnji kot dosedaj. Tako se bo prebivalstvo mesta Murska Sobota povečalo od 12.363 v letu 1980 na 14.100 v letu 1985 oz. za 14 %. Delež urbanega prebivalstva se bo od sedanjih 18,9 % leta 1980 povečal na 21 % v letu 1985.

5. KADROVSKA POLITIKA IN ZAPOSLOVANJE

V zaostrenih pogojih gospodarjenja in ob pospeševanju tehnološko intenzivne proizvodnje bomo kadrovske politiki v

	1980	Strukt.	1985	Strukt.	1985 1980	Povpr. letna rast
SKUPAJ:	17.856	100	21.726	100	121	4
Združeno delo	17.290	96,8	21.040	96,8	121	4
GOSPODARSTVO	14.382	80,5	17.708	81,8	124	4,4
Industrija	7.375	41,3	9.482	43,6	128	3,1
Kmet. in gozdar.	786	4,4	955	4,4	121	4
Vodno gospodarstvo	190	1,1	234	1,1	123	4,2
Gradbeništvo	2.338	13,1	2.762	12,7	118	3,4
Promet	736	4,1	938	4,3	127	5,0
Trgovina	1.645	9,2	1.835	8,4	111	2,2
Gost. in turizem	512	2,9	628	2,9	123	4,2
Obrt	260	1,5	332	1,5	127	5,0
Komunala	151	0,8	200	0,9	32	5,8
Fin. teh. in dr. pos. st.	389	2,2	432	2,0	111	2,1
NEGOSPODARSTVO	2.908	16,3	3.242	15,0	111	2,2
Izobr., kultura	907	5,1	993	4,6	109	1,8
Zdrav., social.	1.273	7,1	1.492	6,9	117	3,2
DPS in dr. organ.	728	4,1	757	3,5	104	0,8
SAMOST-OSEB. DELO	566	3,2	686	3,2	121	4,0

V načrtovanem obdobju se pričakuje naslednja kvalifikacijska struktura zaposlenih v združenem delu:

	1980	Strukt.	1985	Strukt.	Indeks 1985 1980	Pov. let. rast
VSEH ZAPOSLENIH	17.290	100	21.040	100	121	4
Visoka izobrazba	467	2,7	631	3,0	135	6,2
Višja izobrazba	882	5,1	1.157	5,5	131	5,5
Sred. str. izobrazba	2.680	15,5	3.324	15,8	124	4,4
VKV	570	3,3	820	3,9	144	7,6
KV	4.773	27,6	6.228	29,6	130	5,4
PKV	4.495	26,0	5.892	28,0	131	5,5
NKV	3.423	19,8	2.988	14,2	87	— 2,7

NARODNI DOHODEK V LETIH 1981 - 1985

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	- v 000 din - v cenah 1980	Stopn. 1985 1980	Rasti 1981- 1985
GOSPODARSTVO	4.204.300	4.357.510	4.546.710	4.802.910	5.083.530	5.412.520	129	5,2	
- združeno delo	3.749.090	3.892.430	4.063.850	4.301.610	4.557.790	4.858.950	130	5,4	
- samostojno oseb. delo	455.210	465.080	482.860	501.300	525.740	553.570	122	4,1	
Industrija	1.650.920	1.732.660	1.813.880	1.945.630	2.064.700	2.221.480	135	6,2	
Kmetijstvo	393.360	403.790	422.610	442.800	468.530	493.950	226	4,7	
- združeno delo	178.690	186.840	198.080	209.950	223.600	237.090	133	5,9	
- samostojno osebno delo	214.670	216.950	224.530	232.850	244.930	256.860	120	3,7	
Gozdarstvo	54.920	57.870	60.470	63.490	65.700	68.980	126	4,7	
Vodno gospodarstvo	44.490	45.830	48.110	50.760	53.820	56.950	128	5,1	
Gradbeništvo	519.420	537.700	562.720	586.630	623.960	658.900	127	4,9	
- združeno delo	474.150	490.580	513.720	535.430	570.190	602.170	127	4,9	
- samostojno osebno delo	45.270	47.120	49.000	51.200	53.770	56.730	125	4,6	
Promet in zveze	173.480	176.410	182.550	191.760	202.170	219.340	126	4,7	
- združeno delo	138.820	140.020	144.230	151.450	160.660	176.360	127	4,9	
- samostojno osebno delo	34.660	36.390	38.320	40.310	41.510	42.980	124	4,4	
Trgovina	922.860	942.750	980.470	1.024.590	1.085.550	1.153.570	125	4,6	
Gostinstvo in turizem	142.550	148.380	152.230	162.190	168.740	172.480	121	3,9	
- združeno delo	115.210	119.890	122.780	131.620	136.890	139.400	121	3,9	
- samostojno osebno delo	27.340	28.490	29.450	30.570	31.850	33.080	120	3,7	
Obrt in osebno storitve	205.990	213.390	222.430	231.140	243.590	257.080	125	4,6	
- združeno delo	72.720	77.260	80.870	84.770	89.910	93.160	128	5,1	
- samostojno osebno delo	133.270	136.130	141.560	146.370	153.680	163.920	123	4,2	
Stanov. komunalna dejavn.	16.100	16.750	17.490	18.370	19.380	20.290	126	4,7	
Finance in ostalo	80.210	81.980	83.750	85.550	87.390	89.500	111	2,1	

TABELA 6

DRUŽBENI PROIZVOD IN NARODNI DOHODEK NA PREBIVALCA TER NARODNI DOHODEK NA ZAPOSLENEGA

	Družbeni proizvod (000 din)	Narodni dohodek (000 din)	DP na prebivalca (din)	ND na prebivalca (din)	ND na zaposlenega (din)
1975	1,413.108	1,302.738	21.754	20.055	95.959
1976	1,724.392	1,562.063	26.534	24.036	110.714
1977	2,117.223	1,924.666	32.544	29.584	128.474
1978	2,641.223	2,411.266	40.515	36.988	151.205
1979	3,413.096	3,135.903	52.280	48.034	184.856
1980	4,577.290	4,204.300	70.031	64.324	235.456
1981	4,762.720	4,357.510	72.519	66.350	237.985
1982	4,973.000	4,546.710	75.383	68.921	242.452
1983	5,252.480	4,802.910	79.238	72.456	243.666
1984	5,559.070	5,083.530	83.461	76.321	245.937
1985	5,943.850	5,412.520	88.668	80.742	249.126

OPOMBA: Družbeni proizvod in narodni dohodek za leta 1975-1980 sta prikazana v tekočih cenah, za obdobje 1981-1985 pa v cenah 1980.

TABELA 7

VREDNOST IZVOZA V LETIH 1981 - 1985

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	- v 000 din - v cenah 1980	Indeks 1981 1985	Povpr. letna rast 1981-1985
Industrija	781.441	851.770	919.912	993.505	1.068.018	1,148.119	147	8,0	
Kmetijstvo	3.258	3.474	3.717	3.977	4.255	4.595	141	7,2	
Trgovina	28.338	31.387	34.764	38.505	42.648	47.237	166	10,7	
Gostinstvo in turizem	54.107	55.730	57.402	59.411	68.322	75.154	139	6,8	
SKUPAJ:	867.198	942.361	1,015.795	1,095.390	1,183.243	1,275.105	147	8,0	

občini posvetili posebno pozornost in poglobili demokratičnost kadrovskih postopkov. V prizadevanju za hitrejšo rast dohodka na zaposlenega bomo kadre razporejali racionalno, da bodo pri svojem delu čimbolj ustvarjalno. V temeljnih organizacijah združenega dela bomo ustrezno vrednotili proizvodno in strokovno ustvarjalno delo.

Pri zaposlovanju bomo upoštevali določila družbenega dogovora o kadrovski politiki, dogovora o izvajanju štipendijske politike in samoupravnega sporazuma o zagotavljanju minimalnih standardov za življenjske in kulturne pogoje zaposlenih.

Prestrukturiranje gospodarstva, uvajanje tehnološko-intenzivnih programov in avtomatizacije bodo zahtevali višjo udeležbo strokovnega in visokostrokovnega dela. Zato bomo poskrbeli za izvajanje takšne politike izobraževanja, štipendiranja in usposabljanja, ki bo zagotavljala izboljšanje kvalifikacijske in poklicne strukture zaposlenih in bo v skladu s planskimi potrebami.

Za večjo usklajenost med izobraževanjem in kadrovskimi potrebami je potrebno doseči, da bodo vpisi v usmerjeno izobraževanje 70:30 v korist proizvodnih poklicev. Občinska skupnost za zaposlovanje bo vsako leto predložila plan zaposlovanja.

Z uresničevanjem načrtovane rasti zaposlovanja in predvidenega obsega nadomestnih zaposlitev za 270 delavcev letno bomo delavce, ki se ne bodo mogli zaposliti v občini, usmerjali na druga slovenska področja ter z nastopanjem in prevzemanjem del v tujini povečali število zaposlenih. Vzpodbujali bomo zaposlovanje v drobnem gospodarstvu, kjer obstajajo še velike možnosti.

Glede na potrebe organizacij združenega dela, proces deagrarizacije in postopnega vračanja delavcev, začasno zaposlenih v tujini, bo zaposlovanje v občini naraščalo po povprečni stopnji 4 % letno, v gospodarstvu 4,4 % in družbenih dejavnostih 2,2 %. Na osnovi tako predvidene rasti se bo v petih letih v združenem delu na novo zaposlilo okoli 3.800 delavcev, od tega 3.400 v gospodarstvu in okoli 400 v negospodarstvu. V samostojnem osebem delu se bo predvidoma zaposlilo 120 delavcev. Tako se bo delež zaposlenih od skupnega števila prebivalcev občine povečal od 27,3 % v letu 1980 na 32,4 v letu 1985.

V letih od 1981 do 1985 bo v občini dosežena po posameznih področjih naslednja dinamika zaposlovanja:

(Glej tabelo na strani 6)

Organizacije združenega dela bodo skupaj s skupnostjo za zaposlovanje posvečale vso skrb usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb, enakovrednemu vključevanju Romov ter strokovnemu usposabljanju, prekvalifikaciji in dokvalifikaciji brezposelnih delavcev za vključevanje teh v delovni proces.

6. VKLJUČEVANJE V MEDNARODNO MENJAVO

V letih 1981 do 1985 bodo organizacije združenega dela v občini vložile maksimalne napore za doseganje načrtovane 8 % povprečne letne stopnje rasti izvoza blaga in storitev in hkrati poskrbele za celovitejšo in kvalitetnejšo vključevanje v mednarodno menjavo. Večja izvozna usmeritev je pogoj za razvoj gospodarstva občine, saj bo od realizacije izvoza odvisna tudi možnost uvoza reprodukcijskega materiala in opreme. Izboljšanje zunanjetrgovinske menjave bo potrebno zagotoviti s spremembami v strukturi izvoza in s povečanjem izvoza izdelkov višje stopnje predelave na osnovi domačih surovin in tehnologije.

Organizacije združenega dela bodo v tem srednjeročnem obdobju izvozile blaga v vrednosti 5.512 milijonov din (cene 1980). Višjo rast izvoza od povprečne letne stopnje 8 % predvidevajo Tovarna mlečnega prahu (28 %), ABC Pomurka DO Zunanja trgovina (10,7%), IMP Panonija (19 %), Mesna industrija (9,5 %) in KZ Panonka (9 %).

V strukturi izvoza bo tudi v tem srednjeročnem obdobju največji delež, okrog 65 %, odpadel na DO Muro, Mesna industrija bo udeležena s 16 %, KZ Panonka z 8 % ter z okoli 3 % Agromerkur, Gozdno in lesno gospodarstvo in Panonija.

V izvozu bodo sodelovale tudi: Živinorejsko-vetrinarski zavod, Tovarna mlečnega prahu, ABC Pomurka DO Zunanja

trgovina, Beltinka Beltinci, Pletilstvo Prosenjakovci, Pomurski tisk, SOZ Prekmurka, Blisk, SGP Konstruktor in druge organizacije v občini.

Organizacije združenega dela bodo povečale izvoz v dežele v razvoju in v neuvrščene dežele. To bomo dosegli z organiziranim skupnim nastopom z drugimi organizacijami pri izvajanju kompletnih investicijskih del. Na osnovi višjih oblik gospodarskega sodelovanja in večanja blagovne menjave bomo poglobljali sodelovanje s sosednjima državama Avstrijo in Madžarsko.

Uvoz blaga bo predvidoma naraščal za okoli 1 % letno in bo namenjen uvozu reprodukcijskega materiala, opreme in rezervnih delov.

7. NALOGE NA PODROČJU GOSPODARSTVA

Razvoj gospodarstva občine v letih 1981—1985 bo hitrejši od povprečnega razvoja gospodarstva v SR Sloveniji zaradi možnosti in potreb hitrejši rasti proizvodnje hrane, skladnejšega regionalnega razvoja v SR Sloveniji in pripravljenih razvojnih programov. V tem obdobju bomo hitreje spreminjali gospodarsko strukturo, predvsem na osnovi povečevanja proizvodnje hrane in uvajanjem novih proizvodnih programov.

7.1. INDUSTRIJA

V tem srednjeročnem obdobju bomo razvoj industrije usmerjali v tehnološko intenzivnejšo proizvodnjo, ki bo zagotavljala večji dohodek in pogoje za kvalitetnejšo gospodarsko rast občine. Uresničevanje načrtovane proizvodne orientacije posameznih organizacij združenega dela bo uspešno ob doslednem uveljavljanju kriterijev prestrukturiranja gospodarstva, kot so: razvojna tehnološka intenzivnost proizvodnje z avtomatizacijo proizvodnih procesov in višjo udeležbo visokokvalificiranega ustvarjalnega dela, izvozna usmerjenost, gospodarna raba energije in surovin, produktivnost in racionalizacija zaposlovanja, varovanje okolja ter racionalna raba prostora, kakor tudi z boljšo organizacijo dela in izkoriščenostjo proizvodnih kapacitet z uvajanjem več izmenskega dela.

Obseg industrijske proizvodnje bomo v srednjeročnem obdobju povečevali po povprečni letni stopnji 6,2 %. V strukturi ustvarjenega družbenega proizvoda bomo v industriji povečali udeležbo od 40,6 % v letu 1980 na 42,3 % v letu 1985. Zaposlovanje novih delavcev bo predvidoma naraščalo po povprečni stopnji 5,1 % letno, tako da se bo delež zaposlenih v industriji do konca petletja povečal za 45 %.

Po posameznih področjih si zastavljamo naslednjo dinamiko razvoja in programske usmeritve:

7.1.1. Živilsko-predelovalna industrija

V živilsko predelovalni industriji, ki bo skupaj s primarno kmetijsko proizvodnjo imela prioriteto, bomo namenili osnovno skrb večji izkoriščenosti proizvodnih kapacitet ter tesnejšemu sodelovanju in večjemu združevanju sredstev in dela za proizvodnjo, kakor tudi za promet izdelkov. Večji poudarek bodo organizacije združenega dela dale višji stopnji predelave izdelkov, izboljšanju asortimana in kvaliteti proizvodov, povečanju produktivnosti dela ter racionalnemu izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti.

Naloge nosilcev razvoja na tem področju bodo naslednje:

V Mesni industriji bomo z dokončno sanacijo zagotovili pogoje za normalno poslovanje in tako izboljšali njen ekonomski položaj. Z uskladitvijo proizvodnih programov, nadaljevanjem procesa krepitve regionalnih klavno-predelovalnih obratov v republiki in povečano prirejo živine bo možno zagotoviti večjo stopnjo izkoriščenosti klavnih kapacitet. Uvedli bomo nove tehnološko sodobnejše linije in proizvodne programe, ki bodo prilagojeni zahtevam tržišča. Zagradili bomo novo kafilerijo, s katero bo zagotovljena predelava klavnih odpadkov. Obseg proizvodnje bomo ob povečanju produktivnosti v TOZD Klavnica predvidoma povečali povprečno letno za 10 %, v TOZD Predelava mesa pa za okoli 6 % letno.

Agromerkur bo s posodobitvijo proizvodnje, razširitvijo klavnice na 40 ton dnevno, večjo specializacijo in delitvijo dela

TABELA 4

STRUKTURA DRUŽBENEGA PROIZVODA IN POVPREČNE LETNE STOPNJE RASTI
V LETIH 1976 - 1985

- v %

	S t r u k t u r a			Povprečna letna stopnja rasti	
	1975	1980	1985	1976 - 1980	1981 - 1985
GOSPODARSTVO	100,0	100,0	100,0	8,4	5,5
- združeno					
delo	88,5	89,6	90,2	8,6	5,5
-samost.oseb.					
delo	11,5	10,4	9,8	6,3	4,2
Industrija	42,0	40,6	42,3	7,7	6,2
Kmetijstvo	11,5	9,1	8,8	3,5	4,7
-združ.delo	5,3	4,3	4,3	4,1	5,8
-samost.oseb.					
delo	6,2	4,8	4,5	3,1	3,8
Gozdarstvo	0,7	1,3	1,3	21,0	4,9
Vodno.gosp.		1,0	1,0	15,1	5,4
Gradbeništ.	13,1	12,1	11,9	5,6	5,1
-združ.delo.	11,8	11,0	10,9	7,0	5,1
-samost.oseb.					
delo	1,3	1,1	1,0	3,2	4,6
Promet in zv.	4,2	4,7	4,6	10,7	5,1
-združ.delo	3,6	3,8	3,8	9,4	5,3
-samost.oseb.					
delo	0,6	0,9	0,8	18,1	4,6
Trgovina	20,8	20,8	20,3	8,4	4,8
Gost.in turiz.	3,3	3,3	3,1	8,2	4,1
-združeno delo	2,8	2,7	2,5	7,2	4,1
-samost.oseb.					
delo	0,5	0,6	0,6	14,1	4,0
Obrt.in oseb.					
stor.	4,4	4,8	4,7	10,3	4,8
-združ.delo	1,5	1,8	1,8	11,4	5,3
-samost.oseb.					
delo	2,9	3,0	2,9	9,6	4,5
Stanov.kom.					
dejavnost		0,4	0,4	40,0	4,9
Finanne in					
ostalo		1,9	1,6	-	2,3

ter usmeritvijo izdelkov tudi v izvoz ustvaril pogoje za povečanje proizvodnje perutninskega mesa do leta 1985 za okoli polovico.

V proizvodnji in predelavi mleka bo prišlo do soodvisnih dohodkovnih povezav, ki bodo vzpodbujale živinorejce k povečani proizvodnji mleka. Tovarna mlečnega prahu bo povečala zmogljivosti predelave. Porasla bo predvsem proizvodnja evapriranega mleka, masla in dehidriranih izdelkov. V proizvodnjo bo treba uvesti tudi nove izdelke.

Intes TOZD Mlinopek bo povečal predelavo žit ter proizvodnjo vseh vrst kruha, peciva in drugih izdelkov. Proizvodnja bo naraščala po povprečni letni stopnji 4,4 % in bo usmerjena predvsem v izdelavo trajnih izdelkov in posebnih vrst kruha.

Proizvodnja krmil, katere nosilec v občini je KG Rakičan TOZD Tovarna močnih krmil se bo v petih letih povečala za okoli 75 % in bo znašala 59.689 ton raznih krmil v letu 1985.

7.1.2. Tekstilno konfekcijska industrija

Organizacije združenega dela s področja tekstilno konfekcijske industrije v občini se bodo vključile v načrtovani kvalitetni razvoj te panoge v SR Sloveniji s prestrukturiranjem svojih programov in usmeritvijo v visoko kvalitete proizvode s čimvišjo stopnjo predelave in dodelave. Opuščale bodo proizvodnjo cenenih in masovnih proizvodov s katerimi ni moč doseči visokega dohodka ter zmanjševale delež živega dela z uvajanjem sodobne tehnologije in vključevanjem računalniške tehnike. Prišlo bo tudi do tesnejših poslovnih povezav med njimi, proizvajalci surovin in trgovino.

MURA kot nosilec konfekcijske industrije v občini bo nadaljevala že v minulem srednjeročnem obdobju začrtano politiko intenzivnega razvoja, ki temelji na razvijanju kvalitativnih faktorjev in proizvodnji z visoko stopnjo dodelave. Ob minimalni letni stopnji rasti zaposlovanja 1,4 %, bo prišlo do kvalitativnih sprememb v kvalifikacijski strukturi delavcev. Obseg proizvodnje se bo povečeval povprečno letno za 1 %, prišlo pa bo do posodobitve proizvodnega procesa z visoko stopnjo avtomatizacije in do kvalitativne spremembe asortimana blaga v okviru sedanje proizvodnje. Del sredstev bodo usmerili tudi v druge dejavnosti.

Pletilstvo Prosenjakovci bo proizvajalo trikotažno konfekcijo, predvsem športne artikle v enakem obsegu kot dosedaj. Proizvodnjo tehničnih tekstilnih izdelkov v Križevcih bodo preusmerili v akumulativnejše tehnične tekstilne izdelke iz odpadnega filca kot so proizvodi za suho in mokro filtracijo ter dodelava pomožnega materiala za to proizvodnjo. Razvijali bodo program proizvodnje iglanih tehničnih filcev za potrebe pohištvene in tekstilne industrije, ki so ga v letu 1980 šele uvedli.

V tekstilno konfekcijski industriji občine se bo s svojimi proizvodi vključeval tudi obrat pri Gradu, ki posluje v okviru Modnega salona iz Velenja. Proizvodnjo bodo usmerili v program športne konfekcije. Z naložbami v modernizacijo opreme, tehnično izboljšavo in razširitev proizvodnje bo možno dodatno zaposliti, do konca srednjeročnega obdobja 60 delavcev.

7.1.3. Kovinska industrija

Razvoj kovinske industrije bo slonel na hitrejšem vključevanju sodobne tehnologije in uvajanju novih dohodkovno intenzivnejših programov s poudarkom na izvozno usmerjenost. Prišlo bo tudi do tesnejših poslovnih povezav in sodelovanja z nosilci kovinske industrije na širšem območju ter s tujimi partnerji na osnovi kooperacijskih odnosov.

Panonija bo zaokrožila in tehnološko izpopolnila program kmetijske mehanizacije, pospešeno razvijala program mehanskih plinomerjev, osvojila proizvodnjo klimatskih naprav, poglobila kooperacijska razmerja z domačimi proizvajalci do postopnega samostojnega izdelovanja zahtevnejših končnih proizvodov ter razširila orodjarsko dejavnost tako, da bi ta oddelek postal nosilec razvoja orodjarskih kapacitet za zadovoljevanje vseh potreb znotraj SOZD IMP Ljubljana in širše. Celoten obseg proizvodnje se bo povečeval povprečno letno za 12 %.

Blisk bo svoje programe v srednjeročnem obdobju usmeril v razvoj inštalacij elektrike in izolacij, osvajanje proizvodnje specialnih amatur iz barvnih kovin, izpopolnjevanje tehnologije inštalacij ogrevanja, vodovoda in klime. Obseg proizvodnje te organizacije združenega dela se bo v petih letih povečal za okoli 80 % in naraščal letno za 12 %, medtem ko se bodo montažne

storitve povečevale za 5 % letno. Blisk se bo s svojo dejavnostjo vključil pri opravljanju del v tujini.

S svojimi programi se bodo v tem srednjeročnem obdobju vključevali tudi obrat LIV Postojna v Rogášovcih z obstoječo proizvodnjo in proizvodnjo orodij, Slovenijaceste TOZD Mehanični obrati, delovna enota Murska Sobota s proizvodnjo čistilnih naprav in tekočih trakov in Iskra Kranj z izgradnjo obrata za proizvodnjo delov za električna ročna orodja v Murski Soboti.

7.1.4. Grafično predelovalna industrija

V grafično predelovalni industriji bo dan poudarek hitrejšemu uvajanju nove tehnologije in posodabljanju opreme. Nosilec te dejavnosti v občini je ZGEP Pomurski Tisk s tremi temeljnimi organizacijami združenega dela.

Kartonaža bo v tem srednjeročnem obdobju razvijala in razširila proizvodne programe potiskane in prevlečene embalaže ter tisk in predelavo valovite lepenke, predvideva pa se tudi uvajanje novih programov kartonažerske proizvodnje.

Tiskarna bo nadalje razvijala obstoječi proizvodni program in razširila kooperacijsko sodelovanje nemškim partnerjem na izdelavi in tisku reklamnih kock.

Pomurska založba bo ohranila programsko naravnost knjižnih izdaj ter utrjevala in razvijala dosedanje usmeritve z uvajanjem novih knjižnih zbirk, pri čemer bo tudi nadalje v ospredju skrb za književnost narodnosti malih narodov in iz nevrščenih dežel. Na nivoju delovne organizacije ZGEP bodo vse TOZD združevale sredstva za razvoj novih programov od katerih ima prioriteto program proizvodnje sterilizacijske konfekcije.

7.1.5. Lesno predelovalna industrija

Razvoj lesno predelovalne industrije bo usmerjen v uvajanje novih programov, ki bodo prispevali k spremembi strukture proizvodnje ter bodo sloneli na večji možnosti izkoriščanja lesne surovine iz domačih virov in večjem znanju. Prišlo bo do ustrezne posodobitve proizvodnje in specializacije, kar bo vplivalo na kvalitativnejšo ponudbo in povečanje izvoza blaga in storitev.

TOZD Lesna predelava bo predvsem povečala serijsko proizvodnjo stavbnega pohištva in elementov, proizvodnja individualnega pohištva in opreme pa bo usmerjena v zahtevnejše programe na kvalitetnejšem nivoju. Obseg proizvodnje te temeljne organizacije bo predvidoma naraščal povprečno letno na okoli 8 %.

TOZD Ledava bo razvijala sedanji proizvodni program pisarniškega pohištva na kvalitetnejši nivo ter program opreme poslovnih prostorov, tako, da bodo do konca srednjeročnega obdobja osvojili celotni program te opreme in svojo proizvodnjo usmerjali tudi v izvoz. Uvajali bodo kovinsko proizvodnjo za lastne potrebe in potrebe drugih proizvajalcev pisarniškega pohištva. Obseg proizvodnje bo predvidoma naraščal povprečno letno za okoli 10 %.

7.1.6. Nekovinska industrija

V nekovinski industriji bo dan poudarek smotrnemu izkoriščanju rudnin, intenzivnemu nadaljevanju predelave z višjo stopnjo finalizacije ter izboljšanju tehnologije pridobivanja in oplemenitenja rudnine. Uvedena bo proizvodnja novih materialov predvsem izolacijskih za potrebe gradbeništva in drugih. Nosilec te dejavnosti v občini je Tovarna dušika TOZD Proizvodnja kremenčevega peska Puconci, ki bo v letih 1981—1985 povečala proizvodnjo za okoli 8,6 % letno. V strukturi proizvodnje se predvideva večja usmeritev na izdelovanje talnih in hidroizolacijskih mas z višjo stopnjo finalizacije in uvajanjem novih proizvodov. Z aktiviranjem novega kopa v Kuštanovcih in izkoriščanjem raziskanih zalog rudnine ter z vlaganji v razširitev kapacitet bo proizvodnja kremenčevega peska naraščala letno po stopnji 7,8 %. Proizvodnja talnih mas z izdelovanjem specialnih mas za gradbeništvo bo naraščala letno za 21 %, proizvodnja vodotesnih mas pa bo imela predvidoma še hitrejšo rast (32 % letno).

7.2. KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO

7.2.1. Kmetijstvo

Kmetijstvo ostaja v razvoju ena najpomembnejših dejavnosti našega gospodarstva, saj ima ta dejavnost glede na naravne da-

DRUŽBENI PROIZVOD V LETIH 1981 - 1985

TABELA 3

- v 000 din
- v cenah 1980

	1980	1981	1982	1983	1984	1985	<u>1985</u> <u>1980</u>	Stopnja rasti 1981-1985
GOSPODARSTVO	4.577.290	4.762.720	4.973.000	5.252.480	5.559.070	5.943.850	129,9	5,5
- združeno delo	4.100.130	4.268.230	4.460.300	4.719.010	5.002.130	5.359.280	130,7	5,5
- samost.oseb.del	477.160	494.490	512.700	533.470	556.940	584.570	122,5	4,2
Industrija	1.859.140	1.962.240	2.054.220	2.203.430	2.338.280	2.515.830	135,3	6,2
Kmetijstvo	417.300	433.250	453.550	475.320	499.840	525.070	125,8	4,7
- združeno delo	196.580	204.640	216.950	229.960	244.910	259.680	132,1	5,8
- samost.oseb.del	220.720	228.610	236.600	245.360	254.930	265.390	120,2	3,8
Gozdarstvo	58.490	60.660	63.390	66.560	70.230	74.460	127,3	4,9
Vodno gospodarstvo	47.330	49.120	51.570	54.410	57.680	61.390	129,7	5,4
Gradbeništvo	552.600	569.280	595.780	621.100	660.620	706.550	127,9	5,1
- združeno delo	504.950	519.680	544.200	567.200	604.020	646.840	128,1	5,1
- Samost.oseb.del	47.650	49.600	51.580	53.900	56.600	59.710	125,3	4,6
Promet in zveze	213.550	221.890	231.460	242.610	256.650	274.060	128,3	5,1
- združeno delo	173.530	180.420	188.540	197.970	210.010	224.000	129,1	5,3
- samost.oseb.del	40.020	41.470	42.920	44.640	46.640	50.060	125,1	4,6
Trgovina	952.380	972.920	1.011.840	1.057.370	1.120.280	1.203.800	126,4	4,8
Gostinstvo in tur.	150.050	156.190	161.620	167.880	175.050	183.170	122,0	4,1
- združeno delo	121.270	126.200	130.620	135.700	141.530	148.100	122,1	4,1
- samost.oseb.del	28.780	29.990	31.000	32.180	33.520	35.070	121,8	4,0
Obrt in oseb.stor.	219.030	227.010	236.470	247.570	260.900	276.480	126,2	4,8
- združeno delo	79.040	82.190	85.870	90.180	95.650	102.140	129,2	5,3
- samost.oseb.del	139.990	144.820	150.600	157.390	165.250	174.340	124,5	4,5
Stan.kom.dejavnost	19.160	19.930	20.830	21.870	23.070	24.400	127,3	4,9
Finance in ostalo	88.260	90.230	92.270	94.360	96.470	98.640	111,7	2,3

nosti oz. primerjalne prednosti najboljše pogoje. S kmetijstvom se preživlja še vedno okoli 50 % prebivalstva občine, kmetijske površine pa zavzemajo okrog 65 % vseh površin. Zato bo imelo kmetijstvo tudi v bodoče v gospodarstvu občine pomembno mesto in vlogo.

Površin trajno namenjenih za kmetijstvo je v naši občini okrog 20.000 ha, oz. tretjina vseh površin občine. K tem površinam je potrebno prišteti še vsa območja planiranih melioracij in komasacij izven že sedaj opredeljenih najboljših kmetijskih območij.

Prvo po velikosti in legi najpomembnejše območje zemljišč za trajno kmetijsko rabo se razprostira južno od naselij Sodišinci, Krajna, Rankovci, Černelavci, Murska Sobota, Rakičan, Gančani, Lipa, Beltinci do reke Mure. To je območje strnjanih večjih površin dobre kmetijske zemlje, kjer so izvzeta naselja, manjši gozdni pasovi in močvirno oz. poplavno območje ob Muri, rezervat za hitro cesto in ostalo infrastrukturo. Območje je že sedaj nudilo možnosti za razvoj kmetijstva, predvsem po opravljenih planiranih komasacijah. Iz tega območja izključujemo kakršnekoli druge aktivnosti.

Drugo pomembnejše območje za trajno kmetijsko uporabo leži severno od zgoraj navedenih naselij na prehodu iz gričevnatega Goriškega v ravnino na meji prve terase od naselij Korovci na zahodu do Filovec, na vzhodu in se nadaljuje v občino Lendava. To so manjše strnjene površine, ki jih ločijo gozdovi ali manj kvalitetna zemljišča.

Ostala območja za trajno kmetijsko uporabo so po obsegu manjša in v glavnem sledijo dolinam vodotokov na Goriškem. Na zahodnem delu se takšna površina razprostira ob dolini Lukanj potoka od Lendavskega jezera do Kuzme in delno ob Ledavi do Rogašovec. Na vzhodnem delu pa od Ratkovec po dolini Kobiljskega potoka in se nadaljuje v Lendavski občini. Na severozahodu pa so manjše površine ob Veliki Krki med Krplivnikom in Hodošem ter območje med Šalovci in Adrijanci.

Najmanjše površine kvalitetnih kmetijskih površin pa so na vzhodu na območju Središča okrog 100 ha in v zahodnem delu ob Ocinjskem potoku na območju Kramarovec in Ocinja, kjer zavzemajo te površine okrog 250 ha (sadojnaki, travniki).

K površinam, trajno namenjenim za kmetijstvo moramo prišteti tudi že izvedene melioracije na območju občine ter vse planirane melioracije.

V obdobju 1981—1985 se bodo v skladu s srednjeročnim planom Kmetijske zemljiške skupnosti izvajale naslednje hidro in agromelioracije:

	A program	B program
Levi breg Ledave	1.000 ha	400 ha
Tešanovci	180 ha	50 ha
Krplivnik	120 ha	—
Müzge — Rakičan	70 ha	—
Hrenovica — Beltinci	50 ha	—
Turško groblje — Motvarjevci	80 ha	—
Ob Kučnici	150 ha	80 ha
Domanjševci	—	400 ha
G. Moravci	—	90 ha
	1.650 ha	1.020 ha

Melioracije po programu B bodo realizirane v kolikor bodo naknadno na razpolago potrebna sredstva.

Skupna vrednost predvidenih del na melioracijah bo 135 milijonov din. Sredstva bodo zagotovili Kmetijska zemljiška skupnost občine Murska Sobota 9 milij., Zveza vodnih skupnosti Slovenije in Poslovna skupnost za razvoj kmetijstva in živilske industrije Slovenije.

V srednjeročnem obdobju bomo v občini komasirali na melioriranih območjih in na drugih območjih v 11 k. o. 2.550 ha kmetijskih zemljišč. Vrednost del bo predvidoma 27.000.000 din. Sredstva za izvedbo teh nalog zagotovijo Geodetska uprava SR Slovenije in Zveza vodnih skupnosti Slovenije 60 % ter Skupščina občine Murska Sobota, Kmetijska zemljiška skupnost, kmetijske organizacije in komasacijski udeleženci 40 %.

V načrtovanem obdobju bomo pri izvajanju zemljiške politike med drugim skrbeli za naslednje: varovanje kmetijske zemlje, namenjene za trajno kmetijsko proizvodnjo, preprečevanje opuščanja obdelovalnih kmetijskih površin, združevanje kmetijskih zemljišč v cilju boljše in smotrnejše izrabe, širitev in izboljšanje kvalitete kmetijskih zemljišč z melioracijami in drugimi posegi.

Na področju kmetijstva bomo v letih 1981—1985 med drugim dali poudarek naslednjim nalogam: nadaljnjemu spreminjanju

družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu s podružbljanjem in dohodkovnim povezovanjem kmetijskih proizvajalcev v okviru družbenih kmetijskih organizacij in kmetijske zadruge, s krepitvijo vseh panog kmetijske proizvodnje ter povečanju deleža družbeno organizirane proizvodnje v družbenem proizvodu občine, pospeševanju kmetijske proizvodnje z intenzifikacijo, uporabo sodobne tehnologije, racionalno izrabo kmetijskih zemljišč in proizvodnih zmogljivosti, povečanju živinorejske proizvodnje na osnovi hitrejše rasti lastne krmne proizvodnje; pridobivanja novih obdelovalnih površin z melioracijami; oblikovanju večjih proizvodnih kompleksov z združevanjem, komasacijami in nakupom zemlje.

Družbeni proizvod kmetijstva bo naraščal po povprečni letni stopnji 4,7 % in bo leta 1985 znašal njegov delež v družbenem proizvodu občine 8,8 %.

Z izvajanjem navedenih in ostalih nalog iz dogovora o temeljih družbenega plana občine ter samoupravnih sporazumov o temeljih planov samoupravnih nosilcev planiranja v občini in SR Sloveniji bosta v kmetijstvu občine v letih 1981—1985 dosežena naslednji obseg in dinamika kmetijske proizvodnje:

	1980	1985	1985 1980	Povpr. letna rast 1981—85
Žita	35.090	42.670	120	4,1
Koruza	37.580	46.850	125	4,5
Sladkorna pesa	13.600	44.800	330	27,0
Krompir	28.080	33.700	120	3,8
Detelje	9.140	10.800	118	3,4
Silažna koruza	104.940	130.700	124	5,6
Seno travnikov	54.620	65.500	120	3,8
Sadje	6.040	6.500	108	1,6
Grozdje	2.500	3.000	120	3,8
Govedo (živa teža)	5.081	6.200	122	4,1
Prašiči (živa teža)	4.310	14.000	325	26,6
Perutnina (živa teža)	2.100	5.000	238	19,0
Jajca (v 000 kom)	12.500	13.000	104	0,8
Mleko (v 000 l)	33.600	42.000	125	4,6

Kmetijska proizvodnja v organizacijah združenega dela se bo povečala za 5,8 %, v zasebnih kmetijskih gospodarstvih pa za 3,8 % letno.

Zaradi potreb po krušnih žitih in krmilih se bo povečala proizvodnja žita za 22 % in koruze za 25 %. Tako se bo pridelek pšenice povečal na 36 centov, koruze na 50 centov, krompirja pa na 200 centov po ha.

Do leta 1985 bo zasejana sladkorna pesa na 1300 ha, ki bo dala pridelek okoli 44.000 ton.

Proizvodnja krme kot osnove za intenzivnejše povečanje govejega mesa in mleka se bo v petih letih povečala pri deteljah za 18 %, silažni koruzi 24 % in travniškem senu za 20 %.

S povečanjem poljedelske in travniške proizvodnje bo v načrtovanem obdobju doseženo naslednje številčno povečanje živalskega fonda:

	1980	— v komadih 1985	1985
Govedo	47.170	50.600	107
— krave	21.210	21.300	101
Prašiči	76.000	153.000	199
plemenske svinje	7.100	16.000	225

Povečanje osnovne goveje črede za 7 % in prašičev za okoli 100 % bo vplivalo na povečanje proizvodnje pri govedih za 22 %, pri prašičih za 225 % perutnini za 138 %, jajcih za 4 % in mleku za 25 %.

ABC Pomurka DO Agromerur bo z lastno in kooperacijsko proizvodnjo v letu 1985 dosegla 4.172 tisoč brojlerjev, oz. povečala proizvodnjo za 138 %.

Z ureditvijo 150 ha novih sadojnikov po sistemu gostega sajenja in z izboljšano tehnologijo v obstoječih nasadih bo v letu 1985 dosežena proizvodnja 600 ton sadja, od tega 2000 ton tržne proizvodnje, ki bo visokokvalitetna in sposobna tudi za izvoz. Obnovo sadojnikov bo ABC KZ Panonka organizirala na večjih kompleksih v proizvodnih skupnostih. Obnovljeno bo tudi 10 ha sadojnikov v okviru KG Rakičan.

KS Zenkovci	1182	1132	1090	1066	980	1384	-	-
Zenkovci	462	451	435	430	410	418	103	98
Beznovci	226	217	210	206	190	273	76	70
Puževci	250	230	215	205	175	261	79	67
Strukovci	244	234	230	225	205	432	52	48
OBČINA	62570	63851	65571	67035	72000	69173	97	104

PROJEKCIJA PREBIVALSTVA V OBČINI PO STAROSTNIH STRUKTURAH

Starost	1971 popis	1980 ocena	1985 prog.	2000 prog.
0 - 4	4.405	5.605	5.462	5.632
5 - 9	4.796	5.208	5.629	5.496
10-14	5.176	4.516	5.209	5.577
15-19	5.987	4.712	4.512	5.465
20-24	5.47	5.074	4.700	5.628
25-29	4.080	5.865	5.060	5.195
30-34	3.583	5.354	5.834	4.490
35-39	3.770	3.957	5.324	4.660
40-44	4.170	3.456	3.966	4.980
45-49	4.270	3.657	3.404	5.670
50-54	2.982	3.917	3.510	5.076
55-59	3.633	3.889	3.741	3.660
60-64	3.669	2.576	3.635	2.992
65 in več	7.823	7.785	7.049	7.479
SKUPAJ:	63.851	65.571	67.035	72.000

Kmetijska zadruga Panonka bo za realizacijo načrtovanih ciljev in za tržne potrebe razširila na proizvodnem sodelovanju zasnovano proizvodnjo sadnih dreves tako, da bo v letu 1981 dosegla 200.000 kosov, v letu 1985 pa 300.000 kosov sadik.

V letih 1981—1985 bo obnovljeno 200 ha vinogradov, od tega v KG Rakičanu 27 ha, v KZ Panonki 30 ha in 143 ha pri zasebnih proizvajalcih. Predvidevamo, da bo leta 1985 okrog 600 ha vinogradov, od tega 250 ha modernih nasadov. Dosežena bo proizvodnja 3000 ton grozdja.

Kmetijska proizvodnja v združenem delu bo v tem planškem obdobju porasla za 32 %. Porast bo dosežen s povečanjem obdelovalnih površin za približno 1000 ha ter s povečanim pitanjem prašičev od 26.000 na 98.000 kom letno. Ob koncu srednjeročnega obdobja bo Kmetijsko gospodarstvo pokrivalo 100 % potreb krme z lastno proizvodnjo.

KG Rakičan in KZ Panonka bosta nadaljevala s posodobitvijo kmetijske mehanizacije.

Kmetje in delavci v delovni organizaciji KZ Panonka bodo razvijali dohodkovne družbenoekonomske odnose, intenzificirali kmetijsko proizvodnjo v kooperaciji. V sodelovanju s predelovalno industrijo in pospeševalno službo bodo povečali rastlinsko proizvodnjo in živinorejo. V rastlinski proizvodnji bo dan poudarek pridelovanju krmnih rastlin, sladkorne pese, žitaric in povrtnin (kumare, hren).

Z vlaganji bo udeležena v gradnji skladišč, sušilnic, melioracijah; pristopila bo tudi k odkupu zemlje za udeležbo v skupni proizvodnji, sovlagala sredstva v skupne proizvodne objekte predvsem hleve in dajala prednost kreditiranju strojnih skupnosti za nakup linijskih kmetijskih strojev. Skrbela bo za dobro oskrbo z reprodukcijskim materialom.

Lastno proizvodnjo bo razvijala v pridelovanju travnih semen in okrasnih rastlin v skladu s tržnimi potrebami.

Z melioracijami in komasacijami bodo pridobljena nova obdelovalna zemljišča in usposobljena obstoječa za racionalno proizvodnjo in s tem povečanje poljedelske proizvodnje.

Proizvodne usmeritve bodo najbolj prispevale k povečanju deleža domače krme za živinorejsko proizvodnjo, ki je surovinska osnova za živilsko industrijo.

V živinorejski proizvodnji bo privezovanje vseh za rejo sposobnih telet in pitanje klavnih goved na večjo težo. Uvedeno bo enkratno pripušanje klavnih privesnic, da bo zagotovljeno za nadaljnjo rejo dovolj telet. Poudarek bo dan kakovostnemu in količinskemu povečanju osnovne goveje črede. S tem bo na uveljavljeni in povečani udeležbi selekcije in njene službe, zagotovljena tudi možnost rasti v prometu s plemensko živino, v večji prireji mleka in telet in boljši klavni kakovosti živali.

V srednjeročnem obdobju bo razširjen pomurski center za direktni test bikov ter vpeljane izboljšane metode selekcijskega dela.

Center bo razširil dejavnost tudi na obnovo konjereje in tudi s tem zagotovil večjo izvozno sposobnost kmetijstva.

Na zasebnih kmetijskih gospodarstvih je nujna pogostejša zamenjava semen, večja poraba gnojil in boljša zaščita rastlin.

Za izvedbo ciljev na področju zemljiške politike v srednjeročnem obdobju bodo realizirane naslednje naloge: melioriranih bo 1650 ha, komasiranih pa 2550 ha kmetijskih površin v 11 k. o. v polendavski ravnini. Odkupljeno bo 1000 ha zemljišč in združenih za skupno proizvodnjo 500 ha ter uvedena preživnina za okoli 70 kmetij. Izdelana bo agrokarta za celotno območje intenzivne kmetijske proizvodnje.

7.2.2. Gozdarstvo

V srednjeročnem obdobju bo potrebno vso skrb v gozdarstvu posvetiti namenski rabi gozdnega prostora, vključevanju opuščenih relativnih kmetijskih zemljišč v gozdno proizvodnjo in usklajevanju sečnje z naložbami v gozdno biološko reprodukcijo.

Od celotne površine občine zavzemajo gozdovi 19.871 ha oz. 28,7 %. Na osnovi analize gozdnih združb so gozdne površine razvrščene v spodaj podane kategorije.

Razporeditev posameznih območij je razvidna iz priložene karte in v nadaljevanju navedene razpredelnice:

Kategorizacija gozdov	Površina ha	Delež od skupne površine
1. Najboljša rastišča	420	0,6
2. Dobra rastišča	16.760	24,2
3. Slaba	2.621	3,8
4. Trajno varov. gozd	50	0,1
5. Gozd. poseb. pomena	20	—

Gozdovi z najboljšim rastiščem zavzemajo okrog 420 ha. Največje površine so na območju Hraščica med Gančani, Filovci in Ivanci ter se nadaljuje v lendavski občini. Vse ostale površine najboljših gozdov pa so manjše in so na območju Rakičana, Sodišinec, Černelavec, Šalovec, Stanjevec in drugod, predvsem na obrobju Goričkega.

Največ je gozdov, ki so opredeljeni kot gozdovi na drobnih in zadovoljivih rastiščih. Teh je 24 % od celotne površine občine in se nahajajo kot večje strnjene površine predvsem na Goričkem (Bukovnica, Mačkovci, Dolič, Šalamenci), v nižini pa le kot otočki oz. pasovi med kmetijskimi površinami in delno ob reki Muri in Ledavi.

K tretji kategoriji gozdov na slabih rastiščih so prišteti tudi gozdovi na nerazvitih tleh na poplavnem oz. močvirnem območju ob reki Muri, kjer je okrog 850 ha teh gozdov, ostalo pa so gozdovi na degradiranih tleh, predvsem na Goričkem. Tam poraščajo predvsem višje lege, tla so absolutno gozdna in neprimerna za kmetijsko izrabo prostora ter je zato predvsem poudarjena njihova varovalna vloga.

Kot trajno varovalni gozd je opredeljen gozd pri Gradu zaradi plazovitega terena in gozd pri Črnskih mejah.

Gozd s posebnim pomenom je Fazanarija pri Murski Soboti na obeh straneh razbremenilnega kanala, ki je opredeljen kot naravna znamenitost ter zaradi njegove rekreacijske funkcije. Gozd s posebnim pomenom je tudi gozd pri Bukovniškem jezeru, ki je strnjen bukov gozd.

V občini moramo smotrno izrabljati gozdni prostor za proizvodnjo lesa, z upoštevanjem varovalne vloge gozdov, ki se odraža v vplivu gozdne vegetacije na uravnavanju vodnega režimā v tleh, površinskega odtoka atmosferskih voda, na uravnavanju klimatskih razmer, zadrževanju erozijske dejavnosti, vezavi tal in na poudarjeni tvorbi tal. Nadaljnje splošne koristne funkcije gozdov so še turistično rekreativna, poučna, raziskovalna in za ljudsko obrambo. Naloga vseh uporabnikov prostora je, da ne prekoračijo meje ekološko določene stopnje razgozditve, ki pa je pri nas že dosežena (28,7 %) in tako niso možni večji posegi v obstoječi gozdni prostor.

Varovalno vlogo imajo tudi ostanki gozdov sredi kmetijskih površin in gozdna vegetacija na negozdnih tleh (žive meje, drevoredi, vetrobrani pasovi pa tudi posamezna drevesa ob vodotokih) čeprav nimajo pomembnejše lesne proizvodne funkcije. Zato je potrebno obstoječe ne samo obdržati, ampak jih zaradi njihove splošne koristi še širiti. Vse te površine in površine na nerazvitih tleh ob Muri se dajo s sajenjem hitrorastočih drevesnih vrst (topola, jelša) intenzivirati tudi za proizvodnjo lesa.

V gozdarstvu bo osnovna naloga racionalna izraba naravnih gozdnih potencialov za povečano proizvodnjo kvalitetne lesne surovine. Ob stalni krepitvi vseh splošno koristnih funkcij gozdov, kot pogoja za biološko ravnovesje in zdravo življenjsko okolje. Eksploatacija gozdov bo v obdobju 1981—1985 potekala po zastavljenih dolgoročnih gospodarskih načrtih. Zaradi energetske krize bo v gozdarstvu nujno preiti na obnovo hitrorastočih drevesnih vrst, ki ob visokem prirastu dajejo dober les za kurajvo.

7.3. GRADBENIŠTVO

Zaostreni pogoji gospodarjenja in sprejeti kriteriji za kreditiranje gospodarskih investicij bodo v veliki meri zmanjšali konjunkturo v gradbeništvu, kar bo vplivalo na počasnejši razvoj gradbene dejavnosti v občini. Organizacije združenega dela s področja gradbene dejavnosti se bodo v večji meri medsebojno povezovale na osnovi dohodkovnih odnosov, delitve dela in specializacije. Ob boljši organiziranosti in povezanosti bo gradbena dejavnost nastopala s kompleksno ponudbo od začetnih do končnih del. Organizirale se bodo specializirane zaokrožene celote, ki bodo ob primerni kadrovske zasledbi in opremljenosti sposobne opravljati dela po konkurenčnih cenah. Na tak način bodo organizacije združenega dela gradbene dejavnosti skupno nastopale tudi izven regije in v tujini ter tako v večji meri izkoristile primerjalne prednosti, ki jih ta dejavnost ima v občini.

Ob zmanjšanju gradnje industrijskih objektov se bo razvoj gradbene dejavnosti usmeril v izdelavo montažnih elementov in konstrukcij, gradnjo stanovanj ter nizkih gradenj. Na vseh teh področjih se bo razvijala tehnologija industrijske gradnje v kateri je vse več montažnih elementov, kar omogoča tudi cenejšo gradnjo. V ta namen se bo dajal večji poudarek uvajanju toplotnih izo-

KS RAKIČAN	913	1166	1297	1424	1560	-	-	-
Rakičan	913	1166	1297	1424	1560	920	155	170
KS RATKOVCI	663	582	504	481	415	1406	-	-
Ratkovci	114	113	108	102	91	279	37	33
Ivanovci	217	188	161	152	125	378	40	33
Kančevci	169	133	112	106	90	409	26	22
Lončarovci	163	148	123	121	109	340	36	32
KS ROGAŠOVCI	2838	2778	2693	2655	2445	2400	-	-
Rogašovci	425	390	365	390	420	295	132	142
Jurij	544	568	575	570	560	390	146	144
Kramarovci	85	103	102	104	105	195	53	54
Nuskova	438	418	396	386	305	288	134	106
Ocinje	168	148	130	120	90	296	41	30
Serdica	673	635	615	580	475	499	116	95
Sotina	505	516	510	505	490	437	116	112
KS SELO-FOKOVCI	827	757	698	670	585	1529	-	-
Selo	536	474	425	405	345	924	44	37
Fokovci	291	283	273	265	240	605	44	40
KS ŠALOVCI	1305	1131	1065	1015	880	2305	-	-
Šalovci	836	704	680	650	570	1533	42	37
Dolenci	469	427	385	365	310	772	47	40
KS TEŠANOVCI	1463	1342	1287	1250	1130	2821	-	-
Tešanovci	564	508	502	490	445	1059	57	51
Lukačevci	64	70	70	72	75	138	52	54
Mlajtinci	209	218	225	225	225	623	36	36
Suhi vrh	147	128	118	108	85	-	-	-
Vučja gomila	479	418	372	355	300	997	36	30
KS TIŠINA	3191	3370	3606	3690	3905	2745	-	-
Tišina	397	439	491	510	570	263	194	217
Gradišče	408	421	451	460	485	280	164	173
Murski Črnci	315	313	320	325	340	351	93	97
Petanjci	728	775	825	835	855	764	109	112
Rankovci	250	266	285	290	305	259	112	118
Tropovci	357	377	398	410	440	266	154	165
Vanča vas	416	465	516	530	560	201	264	279
Borejci	320	314	320	330	350	361	91	97

lacijskih materialov in postopku izvedbi toplotne izolacije na montažnih elementih.

Za realizacijo zastavljenih ciljev bo gradbena dejavnost investirala v gradnjo industrijskega obrata v Lipovcih, kjer bodo proizvajali betonske montažne elemente in betonsko galanterijo. Nadalje se bo vlagalo v sodobno mehanizacijo, ki trenutno primanjkuje in je nujno potrebna za uvajanje sodobne tehnologije. Za zagotovitev potreb po gramozu bodo odprli novo sodobno opremljeno gramoznico. Z dohodkovnim povezovanjem si bodo organizacije zagotovile ostali potrebni gradbeni material.

V gradbeni dejavnosti bo družbeni proizvod rasel po povprečni letni stopnji 5,1 %. Delež družbenega proizvoda gradbene dejavnosti v strukturi družbenega proizvoda občine se ne bo povečal, ampak bo celo nekoliko nižji. V letu 1980 je znašal delež družbenega proizvoda gradbene dejavnosti v strukturi družbenega proizvoda občine 12,1 %, v letu 1985 bo ta delež znašal 11,9 %.

Število zaposlenih se bo v gradbeni dejavnosti povečevalo po povprečni letni stopnji 3,4 %. Tako se bo delež zaposlenih v strukturi zaposlenih v gospodarstvu občine zmanjšal od 13,5 % v letu 1980 na 13,1 % v letu 1985.

Nosilec razvoja gradbene dejavnosti v občini Konstruktor TOZD Pomurje bo skupaj z gradbenimi organizacijami TEMELJ Cankova, GRADITELJ Beltinci in SOBOTA TOZD Gradbeništvo poskrbel za povezovanje in skupni nastop organizacij gradbene dejavnosti v občini.

7.4. TRGOVINA

Vse organizacije združenega dela s področja preskrbe bodo vložile maksimalne napore za celovitejšo in kvalitetnejšo ponudbo ter preskrbo prebivalcev občine. To bo možno doseči s krepitvijo dohodkovnih povezav na podlagi združevanja dela in sredstev ter delitvijo skupno ustvarjenega dohodka, z usklajenim in enakomernim razvojem trgovske mreže na celotnem območju občine s podarkom razvoja v večjih krajevnih centrih, kakor tudi z ustrezno in enakomernejšo razporeditvijo trgovskih lokalov v mestu in na podeželju.

Organizirana bo samoupravna interesna skupnost za preskrbo, ki bo pospeševala razvoj in povezovanje vseh udeležencev v preskrbi. Pri tem bo dana večja vloga potrošniškim svetom.

Za odpravljanje motenj v osnovni preskrbi prebivalstva bodo trgovske organizacije obvezno oblikovale minimalne zaloge. Ob tem bodo oblikovane tudi ustrezne občinske blagovne rezerve za intervencije v primerih motenj na trgu.

V letih 1981 do 1985 bo družbeni proizvod trgovine naraščal po povprečni letni stopnji 4,8 %. Delež trgovine v družbenem proizvodu občine se ne bo bistveno spremenil in bo znašal leta 1985 okoli 20,3 %. Zaposlenost se bo povečala za 2,2 % letno in bo koncem srednjeročnega obdobja v trgovini zaposlenih 1835 delavcev. Od celotnega števila zaposlenih v občini bo zaposlenih v trgovini okoli 8,7 %.

Nosilec razvoja na tem področju bo ABC Pomurka DO Potrošnik Murska Sobota skupaj z ostalimi trgovskimi poslovnimi enotami v občini.

Veletrgovina Potrošnik in ostale trgovske organizacije, ki imajo svoje poslovne enote v naši občini se bodo morale v naslednjih letih v večji meri vključiti v razvoj trgovine na podeželju. Poskrbeti bo treba za večjo specializacijo in modernizacijo trgovske mreže ter izboljšanje asortimana blaga.

Usmeriti se bo treba tudi v prodajo reprodukcijskega materiala za zadovoljevanje potreb proizvodnih organizacij v občini.

V veletrgovini Potrošnik bo v tem obdobju naraščal blagovni promet povprečno letno za 4,4 %, število zaposlenih pa se bo povečalo od 1059 v letu 1980 na 1178 delavcev v letu 1985.

7.5. PROMET

Dosežena stopnja razvitosti in dinamika gospodarskega razvoja občine narekuje, da se v naslednjih letih pristopi k organiziranju hitrejšega in bolj racionalnega pretoka blaga in surovin ter k organiziranju in uveljavljanju integralnega transporta. V vseh organizacijah združenega dela bo dan večji poudarek na hitrejšem preusmerjanju s cest na železnico.

Ustvariti je treba tudi pogoje za organiziranje pretovorne, transportne in špedicijske dejavnosti za širše območje.

Večji poudarek bo dan nadaljnjemu in hitrejšemu razvoju ptt dejavnosti. Izboljšana bo kvaliteta in povečan obseg ptt storitev ter telefonije z večjim uvajanjem mehanizacije in avtomatizacije ter sodobne tehnologije v sredstva telekomunikacij.

Nosilec razvoja na področju ptt prometa je delovna organizacija za ptt promet, ki bo vložila vse napore, da se v letih od 1981 do 1985 doseže povprečna letna rast poštnih storitev 3,2 %, telefonskih storitev 13,5 %, telegrafskih storitev 10,2 % in ostalih storitev 4,6 %. Število telefonskih naročnikov se bo povečalo od 3.640 v letu 1980 na 7.350 v letu 1985 in število telefonskih naročnikov na 100 prebivalcev od 5,6 % v letu 1980 na 11,2 % naročnika v letu 1985.

V skladu s stabilizacijskimi usmeritvami bo potrebno organizirati večjo prevozno zmogljivost v javnem avtobusnem prometu in izboljšati kvaliteto teh storitev. Na podlagi potreb šolske mreže ter analize dnevnih migracij delovne sile, bo potrebno ustrezno organizirati mrežo šolskih avtobusov ter medkrajevni javni promet. Nosilec na področju javnega cestnega prometa je CERTUS TOZD Avtobusni promet Murska Sobota.

V načrtovanem obdobju bo družbeni proizvod prometne dejavnosti v občini naraščal po povprečni letni stopnji 5,1 %. Leta 1980 bo ta dejavnost udeležena v družbenem proizvodu občine s 4,6 %. Število zaposlenih se bo večalo letno za 5 % in poraslo od 736 zaposlenih v letu 1980 na 938 v letu 1985.

Na področju tovarnega prometa so nosilci razvoja Agromer-kur TOZD Transport, Mesna industrija TOZD Transport, Avto-radgona TOZD Transport predstavništvo Murska Sobota, Železniško transportno podjetje s poslovnimi enotami ter ostale transportne in špedicijske organizacije, ki nastopajo v občini.

V tem srednjeročnem obdobju bomo še bolj smotrno usmerjali blagovne tokove in racionalno izbirali uporabo prometnih sredstev. Zato bodo vsi nosilci transportne dejavnosti modernizirali svoja sredstva in razvijali sodobne oblike integralnega transporta.

7.6. GOSTINSTVO IN TURIZEM

Razvoju gostinstva in turizma v občini bo v načrtovanem obdobju dan poudarek predvsem hitrejšemu večanju tujkega turističnega prometa in ustvarjanju večjega neto deviznega priliva, nadaljnjemu razvoju zdraviliškega, kmečkega, izletniškega in lovne-ga turizma ter izgradnji nočitvenih gostinskih in drugih dopolnilnih kapacitet preko katerih se bo nudila celovitejša in kvalitetnejša turistična ponudba ter povečal stacionarni turizem.

Organizacije združenega dela turizma in gostinstva bodo izboljšale organiziranost in poslovno sodelovanje, dvignile kvaliteto gostinskih in turističnih storitev na višji nivo, uskladile in obogatile enotno ponudbo z vključitvijo trgovine, agroživilstva, športnih in kulturnih prireditev, servisne dejavnosti, domače in umetne obrti ter prometa.

V obdobju od 1981 do 1985 bo v gostinstvu občine dosežena 4,1 % povprečna letna rast družbenega proizvoda. K ustvarjenemu družbenemu proizvodu občine bo ta dejavnost prispevala okoli 3,1 %. Število zaposlenih se bo povečalo od 512 v letu 1980 na 628 delavcev v letu 1985 in raslo povprečno letno za 4,2 %.

7.7. REKREACIJA

7.7.1. Območja rekreacije

Območja v občini, ki so pomembna za vsakodnevno in teden-sko rekreacijo prebivalstva občine oziroma mesta so sledeča:

1. Območje za intenzivno primestno rekreacijo:

a) v samem mestu ob Ledavi je območje Fazanarije, ki je primeren prostor za razvoj rekreacijskih dejavnosti.

2. Območje za intenziven turistični razvoj:

a) Turistično-rekreacijsko območje je območje Moravec. Ožje območje Moravec — Moravske toplice zajema neposredni turistični gravitacijski prostor zdravilišča in termalnega kopališča v Moravcih.

b) Ledavsko jezero predstavlja območje poletne rekreacije. Tu se v prihodnje načrtuje, da bi se na Ledavskem jezeru razvijala rekreacija in šport, ki sta vezana na vodo, po izdelavi ureditvenega načrta pa tudi druge oblike rekreacije.

3. Območje za rekreacijo brez posebne ureditve:

Predstavlja celotno Goričko, ki je primerno za razne vrste rekreacije (izletništvo, pikniki itd.). V povezavi z naravnimi kulturnimi in turističnimi znamenitostmi lahko predstavlja celovitejšo turistično ponudbo.

K temu območju lahko štejemo planinsko tranzverzalo, ki gre od Murske Sobote preko Martjanec, Tešanovec, v primerni oddaljenosti ob madžarski in avstrijski meji, prečka Serdički breg in zavije zopet proti Murski Soboti.

4. Območja primerna za sekundarna bivališča:

Gradnja sekundarnih bivališč (tipa vikend oz. počitniška hišica in tipa vinske kleti) je dovoljena na območjih: Filovci, Bogojina, Tešanovci, Moravci, Sebeborci, Dolina, Vaneča, Salamenci, Bo-

Otovci	411	341	301	290	250	681	43	37
Poznanovci	307	304	301	295	270	372	79	73
Prosečka vas	245	247	245	230	185	416	55	44
Moščanci	358	332	318	305	275	322	95	85
Pečarovci	596	534	452	430	360	812	53	44
KS MARTJANCI	2372	2282	2344	2348	2340	3433	-	-
Martjanci	412	434	480	480	490	366	131	134
Moravci	546	541	570	580	590	854	68	69
Nemčavci	184	208	232	250	300	313	80	96
Noršinci	299	277	280	270	245	345	78	71
Sebeborci	544	484	464	460	440	785	59	56
Andrejci	279	264	248	240	215	507	47	42
Krnci	108	80	70	68	60	263	26	23
K S MELINCI	1150	1094	1090	1050	960	-	-	-
Melin-ci	1150	1094	1090	1050	960	680	154	141
MESTO M. SOBOTA	6605	9585	12363	14100	21155	1458	967	1451
KS PERTOČA	1821	1766	1702	1668	1560	1619	-	-
Pertoča	615	589	563	552	520	473	117	110
Fikšinci	240	246	240	235	220	303	78	73
Ropoča	353	337	325	317	290	327	97	89
Večeslavci	613	594	574	564	530	516	109	103
KS PROSENJAKOVCI	1330	1120	1012	962	810	3132	-	-
Prosenjakovci	353	263	250	240	220	665	36	33
Čikečka vas	190	165	141	130	100	427	30	23
Ivanjševci	102	84	71	68	60	235	29	26
Motvarjevci	356	320	292	281	235	1017	28	23
Pordašinci	86	79	72	70	60	245	29	25
Središče	150	124	110	101	75	381	27	20
Berkovci	93	85	76	72	60	162	44	37
KS PUCONCI	2186	2068	2041	2000	1870	2902	-	-
Puconci	546	568	580	590	620	504	117	123
Gorica	322	314	310	305	280	357	85	78
Markišavci	196	187	210	205	185	293	70	63
Šalamenci	394	370	360	350	320	538	65	60
Vaneča	390	336	326	315	285	593	53	48
Bokrači	128	111	98	90	70	284	32	25
Dolina	210	182	157	145	110	333	44	33

donci, Ledavsko jezero, Fikšinci, Ivanovci, Panovci, Kukeč, Kuštanovci, Selo, Vučja gomila, Prosenjakovci, Mačkovci, Andrejci, Grad in G. Petrovci.

Za vsa nakazana območja bo potrebno izdelati podrobnejše krajinske oz. ureditvene načrte in določiti tipe gradenj teh objektov.

V vseh drugih območjih je gradnja sekundarnih bivališč možna v obmejnih krajih, ki so pomembni iz narodno-obrambnega vidika in v primerih preureditve kmečkih stanovanjskih hiš ter gospodarskih poslopij.

7.7.2. LOV IN RIBOLOV

Lov in ribolov sta hkrati gospodarski in rekreacijski dejavnosti, ki imata skupaj s kmetijstvom in gozdarstvom ter vodnim gospodarstvom izrazit naravovarstveni pomen.

Lov

Lov je pomemben porabnik prostora, ki se z ostalimi večjimi porabniki prostora delno izključuje, v veliko večji meri pa dopolnjuje in pokriva.

Na območju občine Murska Sobota znaša skupna lovna površina 63.840 ha, od tega odpade na gojitvena lovišča 14.452 in na področja lovskih družin 47.278 ha lovnih površin.

Potrebno je vključevanje lovstva v družbeno planiranje, za ustvarjanje pogojev za ohranitev vseh vrst živali, kot sestavnega dela stabilnega in zdravega okolja. Lovske organizacije morajo skrbeti za ohranjanje, vzdrževanje in izboljšanje življenjskih razmer za divjad in posredno za vse ogrožene živalske vrste.

V načrtovanem obdobju je treba smotno in v večji meri izrabi lov in lovni turizem za ustvarjanje deviznih sredstev ter doseganje boljših gospodarskih rezultatov. V ta namen se morajo kot nosilci s svojo dejavnostjo vključevati gojitvena lovišča FAZAN Beltinci, Kompas G. Petrovci in lovske organizacije.

Ribolov

Vsi vodotoki na prostoru občine so ribolovne vode. Ribogojnih voda in varstvenih voda za vzrejo mladice v naši občini še ni. Prav tako na območju občine mrtvih voda skoraj ni, saj onesnaženost voda še nikjer ne presega tretje stopnje.

Ribolovne so še gramoznice: Rankovci, Kupšinci, Satahovci, Bakovci, gramoznica ob bakovski cesti, Ivanjci, Gančani, Lipovci, Melinci, Odranci in Ledavsko jezero.

Največjo vodno površino (135 ha) v občini zavzema Ledavsko jezero, poribljanje tega jezera se do sedaj ni v celoti izvršilo, zato se predvideva vlaganje rib. Ob izvedbi tega načrta bo Ledavsko jezero služilo tudi v rekreacijske namene.

V načrtovanem planiranem obdobju je potrebno poskrbeti za nadaljnjo gradnjo ribnikov in pragov v potokih, s katerimi bi ustvarili boljše pogoje za ribji živelj. Na naših dveh največjih vodotokih v občini Ledavi in Muri je stanje zaskrbljujoče.

Poleg rekreacijske in naravovarstvene funkcije ima ribištvo tudi povsem ekonomsko funkcijo, kar pa pri nas še ne izkoriščamo, saj nikjer (kljub naravnim pogojem) ne gojimo rib za vlaganje v vode.

7.8. DROBNO GOSPODARSTVO

V letih od 1981 do 1985 bo dan večji poudarek hitrejšemu in celovitejšemu razvoju drobnega gospodarstva v občini kot dopolnilni dejavnosti industrije in kot dejavniku neposrednega zadovoljevanja potreb občanov in večanja možnosti zaposlovanja. Na ta način bo izpopolnjevana obstoječa gospodarska struktura z obrtno in drobno industrijsko proizvodnjo izdelkov ter storitev v okviru združenega dela, pogodbenih organizacij združenega dela, obrtne zadruge in različnih oblik samostojnega osebnega dela s sredstvi v lasti občanov. Z ekonomskimi in drugimi pogoji se bo vzpodbujal hitrejši razvoj družbeno potrebnih in koristnih oblik povezovanja in hitrejšega razvoja drobnega gospodarstva.

V načrtovanem obdobju bo razvoj drobnega gospodarstva usmerjen zlasti v: dopolnjevanje proizvodnih programov v večjih OZD s področja industrije in gradbeništva z različnimi oblikami kooperacije, pospešitev tržne ponudbe z artikli, ki so tehnološko manj zahtevni in se izdelujejo v manjših serijah; v izboljšanje storitev za vzdrževanje in servisiranje tehničnih izdelkov, stanovanjskega fonda, bele tehnike, strojne opreme in mehanizacije v kmetijstvu ter v boljše zadovoljevanje osebnih in drugih potreb občanov.

Zastavljena usmeritev razvoja drobnega gospodarstva bo vzpodbujana z izboljšanjem ekonomskih in drugih pogojev, z

davčno, kreditno in cenovno politiko, predvsem deficitarnih storitev (kolarstvo, kovaštvo, popravila gospodinjske opreme, čevljarstvo, krojaštvo, vrvarstvo, sedlarstvo, kleparstvo). Prav tako bodo z urbanističnimi plani in zazidalnimi načrti upoštevane potrebe po poslovnih prostorih drobnega gospodarstva.

V tem srednjeročnem obdobju bo družbeni proizvod obrtne dejavnosti v občini naraščal povprečno letno za 4,8 %. K ustvarjenemu družbenemu proizvodu občine bo ta dejavnost prispevala okoli 4,7 %, tako bo njen delež v strukturi približno enak kot na začetku tega srednjeročnega obdobja. Število zaposlenih v družbeni obrti se bo predvidoma povečalo od 260 v letu 1980 na 332 v letu 1985, v zasebni obrti pa od 566 na 684.

Na področju proizvodne obrti bo dejavnost potekala preko naslednjih obratovalnic:

Stroka —	Število obratovalnic				
	1980	Strukt.	1985	Strukt.	1985 1980
Skupaj	297	100,0	324	100,0	109
Nekovinska	11	3,8	11	3,4	100
Kovinska	71	24,1	82	25,2	113
Elektrotehnična	16	5,1	18	5,6	113
Lesna	37	12,6	40	12,4	108
Tekstilna	22	6,8	24	7,4	109
Usnjar. gumar.	9	3,0	9	2,8	100
Živilska	30	10,1	30	9,3	100
Stavbna	66	22,3	70	21,5	106
Razne stroke	35	11,9	40	12,4	114

V istem obdobju se bo število storitvenih obratovalnic povečalo od 44 na 50 oz. za 14 %.

Nosilci razvoja na tem področju so Agroservis, Kroj, Urarstvo, SOBOTA TOZD Obrtništvo, Komuna Beltinci, Splošna obrtna zadruga in ostale OZD ter občani, ki z osebnim delom in s sredstvi v lasti občanov opravljajo obrtno dejavnost.

7.9. INVESTICIJE GOSPODARSTVA

OZD s področja gospodarstva načrtujejo za obdobje 1981—1985 naslednje pomembnejše investicije:

TOZD Proizvodnja kremenčevih peskov Puconci bo investirala v gradnjo obrata za proizvodnjo talnih in hidroizolacijskih mas, rekonstruirala in modernizirala obrat za oplemenitenje sušenih peskov, postavila separacijo in odprla novi odkop kremenčevih granulotov v Kuštanovcih.

TOZD Panonija bo razširila proizvodne in poslovne prostore, razširila in rekonstruirala tiskarno ter modernizirala strojno opremo.

ISKRA DO Elektromehanika TOZD ERO Kranj bo s sovlagatelji pristopila h gradnji novega proizvodnega obrata električnih orodij.

LIV Postojna obrat Rogašovci bo razširil proizvodno halo.

TOZD Blisk bo zgradila livarno barvnih kovin ter modernizirala opremo.

Agroservis bo adaptiral oddelke za tovorna vozila, traktorje in tehnične preglede ter zgradil obrat za opravljanje servisov in prodajo avtomobilov Zastava.

Pomurje TOZD Gradbeništvo bo investiralo v izgradnjo obrata za proizvodnjo armirano betonskih montažnih elementov in betonske galanterije v Lipovcih, rekonstruiralo in posodobilo obstoječe objekte na Bakovski cesti ter nabavilo novo mehanoopremo.

TOZD Opekarna Puconci bo uredila zaprte in odprte prostore za skladiščenje opečnih izdelkov, adaptirala cementne delavnice ter vlagala v nakup zemlje za eksploatacijo surovin.

OZD SOBOTA bo zgradila prodajalno cvetja v Murski Soboti, dogradila kovaške delavnice, rekonstruirala kleparsko delavnico in nabavila strojno opremo.

OZD MURA Tovarna oblačil in perila bo razširila prostore za TOZD Ženska oblačila, prostore za AOP, skladiščne prostore v TOZD Perilo in kotlovnico ter modernizirala strojno opremo in vlagala v trgovsko mrežo.

TOZD Beltinka Beltinci bo razširila proizvodni obrat in skladišča surovin ter modernizirala pletilne stroje in opremo.

TOZD Pletilstvo Prosenjakovci bo zgradila proizvodno halo, adaptirala proizvodne prostore v Križevcih in Prosenjakovcih ter modernizirala proizvodno opremo.

ZGEP TOZD Kartonaža bo investirala v razširitev proizvo-

D. Slaveči	668	647	626	615	575	564	109	102
Kovačevci	215	205	195	190	170	296	64	57
Motovilci	392	351	312	295	250	349	85	72
Radovci	441	400	372	362	325	486	75	67
Kruplivnik	413	352	302	295	265	374	79	71
Vidonci	697	621	585	565	495	738	77	67
KS IŽAKOVCI	869	889	884	890	910	-	-	-
Ižakovci	869	889	884	890	910	861	106	106
KS HODOŠ	673	601	533	515	450	1814	-	-
Hodoš	465	418	372	360	320	1253	29	26
Krplivnik	208	183	161	155	130	561	28	23
KS KRIŽEVCI	1770	1530	1360	1262	1060	3465	-	-
Križevci	780	692	641	614	520	1336	46	39
Domanjševci	558	474	396	366	275	1158	32	24
Kukeč	205	157	127	122	105	332	37	32
Panovci	126	105	95	90	70	350	26	20
Košarovci	101	102	101	100	90	289	35	31
KS KROG	1289	1380	1479	1495	1545	1230	-	-
Krog	973	1056	1135	1145	1180	865	132	136
Satahovci	316	324	344	350	365	365	96	100
KS KUZMA	2500	2363	2247	2190	2000	2288	-	-
Kuzma	532	500	495	485	460	364	133	126
Dolič	679	637	595	575	505	610	94	83
G. Slaveči	541	547	550	540	505	471	115	107
Matjaševci	300	287	262	265	265	341	78	78
Trdkova	448	392	345	325	265	502	65	53
KS LIPA	776	754	752	740	700	-	-	-
Lipa	776	754	752	740	700	560	132	125
KS LIPOVCI	928	949	946	950	955	-	-	-
Lipovci	928	949	946	950	955	708	134	135
KS MAČKOVCI	2770	2566	2363	2275	1995	4164	-	-
Mačkovci	269	254	245	240	225	554	43	41
Dankovci	268	236	206	195	165	420	46	89
Kušanovci	316	318	295	290	265	587	49	45

dnege programa potiskane in prevlečene embalaže ter predelavo valovite lepenke.

TOZD Tiskarna bo razširila proizvodne in skladiščne prostore in modernizirala strojno opremo.

DO Mesna industrija bo zgradila kafilerijo na novi lokaciji. Investicije v predelovalno industrijo bodo dogovorjene v okviru sanacije Mesne industrije.

KZ Panonka bo vlagala v zasebno kmetijsko proizvodnjo predvsem v izgradnjo hlevov in nabavo strojne opreme v okviru strojnih skupnosti. Sodelovala bo pri izvedbi melioracij in odkupih zemlje, investirala v izgradnjo sušilnic, skladiščnih prostorov ter obnovo vinogradov in sadovnjakov.

KG Rakičan bo zgradil in rekonstruiral objekte za pitano govedo in krave molznice, vlagal v odkup zemlje in melioracije, obnovil vinograde in sadovnjake ter mehanizacijo. Zgrajena bo tudi mešalnica v Lipovcih.

DO Agromerur bo izvršila rekonstrukcijo klavnice in obrata za brojersko proizvodnjo.

DO Tovarna mlečnega prahu bo rekonstruirala proizvodne in skladiščne prostore za predelavo mleka, hladilnice ter modernizirala strojno opremo.

TOZD in TOK Gozdno in lesno gospodarstvo bo izvršilo rekonstrukcijo žage v Mačkovcih, zgradilo centralno gozdno skladišče in moderniziralo strojno opremo.

DO Potrošnik bo investiral v novogradnjo in adaptacijo prodajaln ter skladiščnih prostorov.

DO Zunanja trgovina bo investirala v širitev zbiralnih mest za divjačino in gozdne sadeže.

TOZD Diana bo pristopila h gradnji vikend hišic v G. Petrovcih (40 ležišč).

TOZD Moravske toplice bo zgradila hotel s športno-rekreacijskimi objekti.

TOZD Gostinstvo in turizem Zvezda bo na Lendavski cesti v Murski Soboti zgradila večnamenski gostinski objekt in izvršila sanacijo motela Čarda.

Načrtovane investicije gospodarstva občine bodo v globalu financirane 40 % iz lastnih sredstev organizacij združenega dela, 20 % s sovlaganjem in združevanjem ter 40 % iz kreditnih sredstev.

Ob tem načrtujejo organizacije združenega dela še druge naložbe, ki jih bo možno realizirati, če bodo ustrezale kriterijem investiranja.

V financiranje načrtovanih investicij se bodo vključevale tudi banke v skladu s kriteriji financiranja investicij in opredelitev razvojnih usmeritev družbenega plana.

7.10. MINERALNE SUROVINE

Iz že znane geološke sestave tal, so raziskave pokazale, da so najpomembnejše mineralne surovine na področju občine M. Soboti:

- kremenčev pesek,
- pesek in gramož,
- glina.

Nahajališča kremenčevega peska so na širšem območju Goričkoga. Sedanja eksploatacija in separiranje se vrši v Puconcih z izkoriščanjem zalog na lokalnosti v področju k. o. Puconci in k. o. Bodonci z letno kapaciteto cca 88.000 ton. V letih 1981—1985 je predvidena proizvodnja 90.000—150.000 ton. Zaloge peskov na področju Puconec in Bodonec bodo izčrpane do leta 1983, nakar bo urejena sanacija z eksploatacijo poškodovanih zemljišč.

Z intenzivnimi geološkimi raziskavami v zadnjih letih se je ugotovilo, da se zaloge kvalitetnih kremenčevih peskov nahajajo na širšem območju k. o. Kušanovci ter na lokalnosti v k. o. Ivanovci in k. o. Korovci ter znašajo skupno cca 19.000.000 ton, od tega v k. o. Kušanovcih 15.000.000 ton. Vsa poškodovana zemljišča se morajo po eksploataciji sanirati in usposobiti za kmetijske namene.

Nahajališča kvalitetnega gramoza, ki se uporablja v gradbeništvu se nahajajo na področju Dolinskega in ob reki Muri. Črpanje se danes izvršuje na več lokacijah ali direktno iz korita reke Mure ali kot površinski kopi na področju Dolinskega. Največja eksploatirana nahajališča gramoza v občini so v:

— Krog	10 ha
— Ivanjcih	10 ha
— Bakovski cesti	
Murska Sobota	20 ha
— Dokležovju	12 ha

V naslednjih letih se predvideva razširitev obstoječih gramoznic na istih oz. drugih lokacijah in sicer:

— po letu 1981 na območju k. o. Ivanjci za cca 6 ha,

— v k. o. Krog so raziskave pokazale, da se lahko na področju Žabjaka izkorišča cca 40 ha, oz cca 3.500.000 kv. m gramoza. Eksploatacija se bo predvidoma pričela v letu 1983.

Razen teh velikih črpališč gramoza imajo nekatere krajevne skupnosti manjša črpališča za svoje potrebe. V naslednjih letih se ne predvidevajo nobene širitve krajevnih črpališč.

Prekmurska glina se že od nekdaj uporablja kot mineralna surovina v opekarništvu in lončarstvu. Dosedaj so ugotovljene največje zaloge v Puconcih. Njihovo aktivno eksploatacijo vrši Opekarna Puconci za proizvodnjo opeke. Letno izkoriščanje gline na tem področju znaša 27.000 kub. m. Zaradi vedno večjega pojavljanja kremenčevega proda v glini, bo obstoječi glinokop opuščen v razdobju 1986—1990, zapisan in uporabljen za pridobivanje novih kmetijskih površin. Nova nahajališča gline bo potrebno do leta 1985 raziskati, zavarovati ter pripraviti za izkoriščanje. Na območju občine so že izvedene raziskave geološke sestave tal pokazale, da razpolagamo z različnimi kameninami. Potrebno pa bo počakati na rezultate že izvedenih ter tudi bodočih raziskav, ki bodo kompleksnejše za celotno občino pokazale smotnost in način eksploatiranja določenih mineralnih surovin.

Vsi uporabniki eksploatišča mineralnih surovin v občini morajo ob odpiranju novih pripraviti sanacijske programe z izdelanimi predlogi, o nadaljnji koristni uporabi opuščnih eksploatišč.

8. POSELITVENI PROSTOR

8.1. OMREŽJE NASELJ

Upoštevalo se bo obstoječe stanje v omrežju naselij občine Murska Sobota, ter razvojne usmeritve v obdobju 1981—1985 ter do leta 2000 je izdelana tipologija naselij glede oskrbno-storitvene dejavnosti, proizvodne dejavnosti, posebne funkcije, gibanja števila prebivalcev in delež kmečkega prebivalstva. Ob upoštevanju vseh navedenih funkcij smo naselja v občini Murska Sobota razvrstili v pet skupin — tipov naselij: A, B, C, D, E.

TIP A — je središče občinskega oz. regionalnega pomena, nosilec preskrbe za več kot 10.000 ljudi oz. z gravitacijskim zaledjem cele občine, delež kmečkega prebivalstva je manj kot 10 %. Število prebivalcev stalno narašča, dostopnost dobra, ima več kot dve industrijski panogi z do 10.000 zaposlenimi.

TIP B — v naseljih tega tipa število prebivalcev narašča, s kmetijstvom se preživlja 20—50 % ljudi, je širše središče oskrbe z gravitacijskim zaledjem več kot 7.000 prebivalcev. Ima lastno zaposlitveno osnovo in sicer 2—3 industrijske obrate s skupno do 1.500 zaposlenimi.

Osnovna značilnost tipa naselij A in B je enakovredna skrb za elemente agrarnega in neagrarnega urejanja naselij (večja koncentracija prebivalstva). Pri tem kaže opozoriti, da so naselja izrazito mestnega značaja s tipičnimi problemi razvoja mestnih naselij in da se urejajo z detaljnijo urbanistično dokumentacijo.

TIP C — bistvene karakteristike naselij tipa C so izražene s pomembnim deležem zaposlenih v neagrarnih panogah, vendar se še vedno preživlja pretežno del prebivalstva s kmetijstvom. Imajo lastno zaposlitveno osnovo, običajno en proizvodni obrat z več kot 50 zaposlenimi, večji del pa je zaposlenih izven naselja. S tem je povezana za ta tip specifična karakteristika, močna dnevna delovna migracija. Prebivalstvo v teh naseljih je v porastu z redkimi naselji s stagnacijo. V teh naseljih prevladujejo mešana gospodinjstva z večjim številom članov zaposlenih izven kmetijstva. Naselja oskrbujejo z osnovnimi življenjskimi potrebščinami več kot 1000 prebivalcev (do 4000 prebivalcev — gravitacijsko zaledje) in predstavljajo ob upoštevanju opremljenosti z gospodarsko in družbeno infrastrukturo na svojem območju oskrbne, upravne in kulturne centre oz. nosilce družbenoekonomskega razvoja za širše območje ene oz. več KS.

TIP D — v naseljih tega tipa je poudarjena kmetijska funkcija naselja. Karakterizira jo relativno močan delež kmečkega prebivalstva, ki se giblje v večini naselij nad 50 % (razen v primestnih od 30-40 %). Za gibanje prebivalstva v teh naseljih je značilna stagnacija ali celo zmanjšanje, v primestnih naraščanje. Pomembnih neagrarnih delovnih mest ni, opazna pa je relativno visoka dnevna delovna migracija. S svojo delovno silo služijo bližnjemu industrijskemu, pa tudi ostalim centralnim krajem. Gravitacijsko zaledje teh naselij ni veliko — do 150 prebivalcev, ker se vse glavnejše navezujejo na najbližje lokalno središče. Z najvažnejšimi osnovnimi potrebščinami oskrbujejo še vedno več kot 1000 prebivalcev.

501	Skakovci	322	303	295	286	260	543	53	48
52	Topolovci	130	113	108	105	95	269	39	35
57									
58	KS ČEPINCI	1482	1272	1097	1063	945	2352	-	-
	Čepinci	703	588	510	480	410	918	52	45
53	Markovci	523	463	401	415	410	817	51	50
	Budinci	256	221	186	168	125	617	27	20
KS	ČERNE LAVCI	1543	1716	1938	2145	2440	1345	-	-
	Černelavci	680	858	1036	1230	1500	241	510	622
	Kupšinci	352	329	340	345	355	581	59	61
	Polana	204	213	226	230	235	226	102	104
	Veščica	307	316	336	340	350	297	115	118
KS	DOKLEŽOVJE	916	1009	1016	1058	1140	-	-	-
	Dokležovje	916	1009	1016	1058	1140	528	200	216
KS	GANČANI	1129	1128	1114	1150	1200	-	-	-
	Gančani	1129	1128	1114	1150	1200	1355	85	89
KS	GEDEROVCI	902	880	889	883	855	1094	-	-
	Gederovci	161	145	140	135	123	176	77	70
	Krajna	304	305	322	325	327	471	69	69
	M. Petrovci	141	149	155	158	165	162	98	102
58	Sodišinci	296	281	272	265	240	285	93	84
KS	G. PETROVCI	2869	2608	2432	2350	2095	4378	-	-
52	G. Petrovci	418	402	432	435	454	537	81	85
	Adrijanci	316	289	262	249	210	529	47	40
	Lucova	192	187	181	175	155	266	66	58
55	Peskovci	148	139	131	128	120	378	34	32
	Stanjevci	414	361	321	301	245	668	45	37
	Šulinci	360	316	295	280	235	563	50	42
58	Ženavlje	300	248	212	202	170	353	57	48
	Boreča	225	207	192	181	145	350	52	41
	Martinje	227	222	196	201	201	327	62	62
14	Neradnovci	269	237	210	198	160	407	49	39
KS	GRAD	3763	3496	3297	3224	2960	3750	-	-
24	Grad	937	920	905	902	880	943	96	93

TIP E — vključuje naselja s prevladujočo kmetijsko funkcijo in predvsem manjša vaška naselja. Trend gibanja prebivalstva v teh naseljih izkazuje izrazito priznjenje, kvečjemu stagnacijo. Struktura aktivnega prebivalstva v teh naseljih jasno nakazuje izrazito prevlado agrarnega deleža. V to skupino spadajo naselja brez pomembnejših neagrarnih delovnih mest, opazna je že dnevna delovna migracija, z osnovnimi življenjskimi potrebščinami oskrbujejo manj kot 1000 prebivalcev, komunalna in infrastrukturna opremljenost naselij je v večini relativno slaba, dostopnost razmeroma zahtevna.

Pri večini naselij tipa D in E je za njihov nadaljni razvoj pomembna kmetijska politika, ki mora upoštevati tudi socialne probleme prebivalcev v teh naseljih in probleme varovanja kulturne krajine. Posebno pozorno bo potrebno proučiti vlogo naselij tipa E, ki izkazujejo izrazito praznjenje.

Stagniranje prebivalstva v večini naselij tipa D bi bilo možno zaustaviti z ustrežno politiko prostorske razmestitve delovnih mest, organizacijo javnega transporta in družbeno usmerjeno individualno gradnjo.

KLASIFIKACIJA NASELIJ:

TIP A:

Murska Sobota,

TIP B:

Beltinci,

TIP C:

Cankova, Grad, G. Petrovci, Prosenjakovci, Rogašovci, Mačkovci, Puconci,

TIP D:

Bakovci, Bodonci, Bogojina, Brezovci, Černelavci, Dokležovje, Fokovci, Gančani, Gederovci, Hodoš, Križevci, Krog, Kuzma, Lipovci, Markišavci, Martjanci, Moravci, Moščanci, Nemčavci, Pertoča, Petanjci, Polana, Rakičan, Šalovci, Tišina, Tropovci, Veščica.

TIP E:

Ostala naselja.

8. 2. KONCEPCIJA RAZVOJA POSELITVE

Ob upoštevanju nakazane klasifikacije naselij lahko razdelimo celotno območje občine na tri različna območja poselitve. Najbolj izrazito in razvojno najbolj perspektivno je širše območje Murske Sobote s svojimi primestnimi naselji, ki zajema po tej definiciji celoten južni del občine z izjemo krajevnih skupnosti: Bratonci, Lipa in Melinci, kjer prebivalstvo stagnira.

V severnem delu občine je potrebno posebej obravnavati dvoje značilnih območij in sicer območja praznjenja in območja stagnacije. Izrazito praznjenje naselij je opazno na skrajnem severovzhodnem ter vzhodnem delu občine. V navedenem območju stagnira število prebivalcev praviloma le v naseljih, ki so sedež krajevnih skupnosti. Zahodni del občine zavzema območje naselij s stagniranjem števila prebivalcev z redkimi izjemami naselij, ki so v porastu ter tudi v upadanju števila prebivalcev.

Osnova za koncepcijo razvoja v prostoru občine Murska Sobota je natančna in dolgoročna razmejitve med poselitvenim prostorom z naselji in infrastrukturo na eni strani, ter odprtim prostorom z opredeljenimi medsebojnimi rabami (kmetijstvo, gozdarstvo, vodnogospodarstvo ipd.) na drugi strani. Relativno male potrebe po poselitvenem prostoru tako za kratkoročno kot tudi za dolgoročno obdobje ne opravičujejo kakršnih koli velikih radikalnih sprememb v obstoječem konceptu poselitve. Poleg tega, je možno upoštevajoč kontinuiteto tekoče urbanistične politike, te potrebe površine z večjim delom vključiti v obstoječa naselja ter jih celo na ta način kvalitetno izpopolniti.

Z upoštevanjem navedenih izhodišč razvijamo policentrični sistem poselitve, ki bo z določenimi ukrepi v politiki poselitve postal vse pomembnejši v skladnejšem razvoju občine.

8.3. POTREBNE POVRŠINE ZA RAZVOJ GOSPODARSTVA IN STANOVANJSKE GRADITVE

Z oziroma na stanovanjski primanjkljaj, predvidene gostote stanovanjske graditve ter razmerja med družbeno in individualno gradnjo, bo za predvidena stanovanjska območja do leta 2000 potrebno dodatnih 200 ha zemljišč (izven obstoječih meja naselij le 100 ha). Do konca srednjeročnega obdobja se bo planirana gradnja usmerjala na opredeljena stanovanjska območja znotraj obstoječih naselij.

Industrija skupaj z večjimi obrtnimi in drugimi gospodarskimi dejavnostmi skupno zavzema cca 80 ha od tega v

mestu Murska Sobota 65 ha. Razen v Murski Soboti se gospodarske dejavnosti razvijajo še v Beltincih, Puconcih, Rogašovcih, pri Gradu, G. Petrovcih, Prosenjakovcih, Cankovi in Lipovcih.

Izhajajoč iz predpostavk razvoja gospodarskih dejavnosti v občini Murska Sobota so površine rezervirane za industrijo v Murski Soboti 240 ha in v Beltincih 40 ha. Na ta način zagotavljamo potrebne površine za razvoj in širitev dejavnosti industrije do leta 2000. Do leta 1985 se bo od skupne površine rezervirane za industrijo v Murski Soboti porabilo 50 ha.

8.4. NAČINI URBANISTIČNEGA UREJANJA

V letih 1981—1985 bomo naselja urejevali na sledeče urbanistične načine:

Urbanistični načrti:

— območje mesta Murska Sobota skupaj z njegovo okolico, ki je neposredno podrejena funkcijam urbanih potreb mesta. V to območje so vključena še naselja Černelavci — Veščica, Kupšinci, Polana, (KS Černelavci); Markišavci, Nemčavci, Martjanci in Noršinci (del KS Martjanci); Rakičan, Krog in Satahovci (KS Krog);

— območje naselja Beltinci;

— širše območje zdraviliškega naselja Moravci.

Zazidalni načrti:

— za posamezna območja mesta Murska Sobota in primestnih naselij, ki so zajeta v območje urbanističnega načrta;

— za naselje Beltinci;

— za posamezna območja naselja Moravci in dele naselij: Bakovci, Rogašovci-Jurij, Puconci, Grad, Tišina-Tropovci, Dokležovje, Gančani, Lipovci, Petanjci in Vanča vas — Rankovci.

Urbanistični redi:

Za vsa ostala naselja, območja naselij in dele naselij, ki se ne bodo urejevali z urbanističnimi oz. zazidalnimi načrti je potrebno uporabljati določila veljavnega urbanističnega reda.

Za vsa strnjena naselja in krajevna središča je potrebno natančno opredeliti namensko izrabo zemljišč, načine urbanističnega urejanja (z obveznimi načrti parcelacij oz. ureditvenimi načrti za večje vrzeli in rekreacijska območja) ter osnove za komunalno urejanje.

9. GOSPODARSKA INFRASTRUKTURA

Gospodarski infrastrukturi, ki obsega prometno in komunalno infrastrukturo, stanovanjsko, vodno in elektrogospodarstvo ter požarno varnost bo tudi v obdobju 1981—1985 namenjena posebna pozornost. Razvoj teh dejavnosti bo potekal v skladu s potrebami in možnostmi hitrejšega družbenoekonomskega razvoja občine.

Aktivnost in delovanje teh dejavnosti bo potekalo preko samoupravnih interesnih skupnosti na osnovi sprejetih nalog v samoupravnih sporazumih o temeljih planov za obdobje 1981—1985. Tako so v samoupravnih sporazumih opredeljene vse konkretne naloge in viri sredstev za financiranje, ki jih bodo podpisniki združevali za realizacijo načrtanih nalog.

9.1. PROMETNA INFRASTRUKTURA

9.1.1. Ceste

V letih 1981—1985 si je potrebno prizadevati za boljšo povezavo občine z ostalimi deli SR Slovenije in z asfaltno cesto povezati vse krajevne centre z občinskim središčem. Istočasno bo treba vzdrževati 465 km občinskih kategoriziranih cest, od tega 119 km asfaltiranih in 346 km makadamskih cest.

Po dogovorjenih virih iz samoupravnega sporazuma Cestno-komunalne skupnosti se bo za modernizacijo občinskih cest v petih letih združilo 329,753.000 din. Četrtna načrtovanih sredstev bo namenjena vzdrževanju občinskih cest in objektov, ostalo pa za asfaltno utrditvev 76,44 km makadamskih cest, 14,40 km asfaltnih prevlek in za sofinanciranje mladinskih delovnih birgad.

V letih 1981 do 1985 bo opravljena modernizacija in asfaltiranje naslednjih cest:

19. PREGLED TABEL

TABELA 1

ŠTEVILO PREBIVALCEV V OBČINI PO NASELJIH IN KRAJEVNIH
SKUPNOSTIH

KS naselje	1961 popis	1971 popis	1980 ocena	1985 prog.	2000 prog.	Vsa pov. KO v ha	gostota 1985 pr./km ²	gostota 2000 pr./km ²
KS BAKOVCI	1286	1488	1560	1665	1760	-	-	-
Bakovci	1286	1488	1560	1665	1760	873	191	202
KS BELTINCI	1801	1934	2070	2150	2230	-	-	-
Beltinci	1801	1934	2070	2150	2230	1219	176	183
KS BODONCI	1133	1096	1050	1010	890	1313	-	-
Bodonci	608	564	520	500	440	735	68	60
Vadarci	525	532	530	510	450	578	88	78
KS BOGOJINA	2032	1828	1660	1607	1435	2437	-	-
Bogojina	772	736	710	702	650	701	100	93
Bukovnica	162	138	110	105	90	386	27	23
Filovci	701	613	538	510	430	912	56	47
Ivanci	397	341	302	290	265	438	66	61
KS BRATONCI	724	719	696	690	695	-	-	-
Bratonci	724	719	696	690	695	318	217	219
KS BREZOVCI	904	855	827	805	715	1288	-	-
Brezovci	280	272	270	265	245	441	60	56
Lemerje	362	335	315	305	258	498	61	52
Predanovci	262	248	242	235	212	349	67	61
KS CANKOVA	2665	2611	2569	2539	2430	3099	-	-
Cankova	458	475	495	505	535	358	141	149
Domajinci	385	395	395	390	365	327	119	112
Gor. Črnci	187	199	202	210	225	159	132	142
Korčevci	243	231	224	215	195	520	41	38
Gerlinci	577	541	505	490	445	570	86	78
Krašči	363	354	345	338	310	353	96	88

	Dolžina	Leto realiz.
G. Petrovci—Križevci	3,8 km	1981
Pertoča	2,0 km	1981
Šalovci—Markovci—Čepinci	6,09 km	1982
Križevci—Panovci—Andrejci—Sebeborci	7,58 km	1982
Cankova—Gerlinci—Fikšinci—Rogašovci	13,0 km	1983
Moravci	2,0 km	1983
Šalovci—Dolenci	4,45 km	1984
Križevci—Domanjševci	3,50 km	1984
Andrejci—Ivankovci—Kančevci—Berkovci	4,10 km	1985
Moščanci—Pečarovci (ali Šalamenci—Pečarovci)	3,00 km	1985

Asfaltna utrditel makadamskega cestišča na odseku Hodoš—Domanjševci—Prosenjakovci—Motvarjevci v dolžini 21,92 km se bo izvajala etapno v odvisnosti od priliva sredstev republiškega sklada za ceste. Za modernizacijo tega odseka ceste je predvidena soudeležba republiških sredstev v višini 50 % vrednosti del, ker poteka trasa po obmejnem in narodnostno mešanem območju.

Asfaltne prevleke z ojačitvami v dolžini 14,40 km bodo položene na naslednjih odsekih občinskih cest:

	Dolžina	Leto real.
Skakovci—Puževci	4,30 km	1982
Puconci—cesta II/355	1,60 km	1983
Bakovci—Mali Bakovci	1,30 km	1983
Cankova—Korovci	2,00 km	1984
Puconci—Gorica	1,90 km	1984
Puconci—opekarna	0,30 km	1984
Skozi vas Brezovci	0,50 km	1984
Bratonci—Gančani	2,50 km	1985

Vzporedno z modernizacijo, rekonstrukcijami in investicijskim vzdrževanjem cest bo v obdobju 1981—1985 zgrajen most na Melinščici v Strukovcih ter izvršena popravila mostu v Ropoči in dveh mostov v Krogu.

V tem planskem obdobju se bo pristopilo k pripravi dokumentacije in zemljišča za južno obvoznico za mesto Murska Sobota.

Samoupravna interesna skupnost za cestno in komunalno dejavnost si bo prizadevala, da skupaj s krajevnimi skupnostmi in TOZD združi dodatna sredstva za modernizacijo cest. Z dodatno združenimi sredstvi se bo načrtovani program modernizacij dopolnjeval z letnimi programi. V izgradnji in modernizaciji občinskih in lokalnih cest predvsem v manj razvitih in obmejnih območjih bo sodelovala tudi mladina s prostovoljnim delom — organizirana v mladinskih delovnih brigadah. Pri modernizaciji in urejanju cest v občini bodo sodelovale s svojimi sredstvi in delom krajevne skupnosti.

V skladu s samoupravnim sporazumom o temeljih srednjeročnega plana vzdrževanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1981—1985 bo na območju občine urejeno vozišče na cesti Rankovci—Beltinci, zgrajen most čez Ledavo v Pertoči in nekaj manjših mostov v razponu 5—29 m.

9.1.2. Železnica

Dosežena stopnja in dinamika gospodarskega razvoja občine Murska Sobota narékuje, da se v planiranem obdobju pristopi k organiziranju hitrejšega in bolj racionalnega pretoka blaga in surovin.

Za zagotavljanje in ustvarjanje pogojev za organizacijo preto-
vora, transportne in špedicijske dejavnosti, bo v tem srednjeročnem obdobju izvedena modernizacija že obstoječe železniške proge Ormož—Murska Sobota—Puconci, ki bo tako sposobna prevzeti večji blagovni transport. Zaradi tega je potrebna izgradnja industrijskih tirov v Murski Soboti in Puconcih, ter ureditev nakladišč za sladkorno peso.

Prav tako bo potrebno za pospešitev tovarnega, potniškega prometa, maloobmejnega prometa ter uspešnega gospodarskega sodelovanja s sosednjo Madžarsko določiti traso in rezervirati ze-

mljišča za železniško progo na relaciji Murska Sobota—Mačkovci—Srebrni breg—St. Gothard (Madžarska).

9.1.3. Letališče

V Murski Soboti je športno letališče s površino 26,5 ha. Že danes je omejeno v svojem delovanju z bližino naselij ter zlasti kvalitetnimi kmetijskimi zemljišči. Sedanje letališče bo v tem srednjeročnem obdobju ostalo pretežno športno-rekreacijskega značaja. Po letu 1985 pa se predvideva razširitev in hitrejše vključevanje pomurskega letalskega centra v letališko infrastrukturo SR Slovenije.

9.2. KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Zaradi zaostajanja izgrajenosti komunalne infrastrukture bo potrebno v obdobju 1981—1985 gradnji komunalnih objektov in naprav dati še poseben poudarek in vlagati znatno več sredstev kot v preteklem obdobju. Zgrajena komunalna infrastruktura bo tako omogočala hitrejši razvoj gospodarstva in stanovanjske izgradnje.

V letih 1981—1985 bo po samoupravnem sporazumu o temeljih plana Cestnokomunalne skupnosti združeno za gradnjo in vzdrževanje komunalnih objektov in naprav v občini 313,850.000 din.

9.2.1. Kanalizacija

Zaradi potreb nadaljnjega razvoja stanovanjske gradnje v mestu Murska Sobota in primestnih naseljih Černelavci, Martjanci, Nemčavci in Rakičan ter nove industrijske cone in izgradnje ostalih gospodarskih objektov v Murski Soboti bodo v obdobju 1981—1985 zgrajeni trije kanalski kolektorji in sicer:

- industrijski zbiralnik v dolžini 1.300 m,
- severni zbiralnik v dolžini 2.690 m,
- južni zbiralnik v dolžini 3.250 m.

V obdobju 1981—1985 se bo skupaj s krajevno skupnostjo Beltinci pristopilo h gradnji kanalskega zbiralnika od čistilne naprave do naselja Jugovo v dolžini 820 m. Kanalski priključki v Beltincih se bodo izgrajevali po programu krajevne skupnosti Beltinci in v okviru razpoložljivih sredstev po programu priprave in opreme stavbnih zemljišč v tem naselju.

V letih 1981—1985 se bo skupaj s krajevno skupnostjo Martjanci zgradil kanalski zbiralnik od nove industrijske cone v Martjance v dolžini 2.150 m. Kanalski priključki v naselju Martjanci bodo grajeni po programu krajevne skupnosti Martjenci.

Pri gradnji severnega kanalskega zbiralnika bo sodelovala krajevna skupnost Černelavci v dolžini 1.355 m.

Krajevne skupnosti mesta Murska Sobota bodo sodelovale pri finansiranju kanalskih zbiralnikov, južnega in severnega. Gradnja kanalskih priključkov v mestu Murska Sobota se bo odvijala po programih krajevnih skupnosti mesta Murska Sobota.

9.2.2. Čistilna naprava

Zaradi preobremenjenosti obstoječe čistilne naprave, nadaljnjega razvoja gospodarstva in stanovanjske gradnje bomo v obdobju 1981—1985 v mestu Murska Sobota dogradili obstoječo čistilno napravo in pristopili h gradnji I. faze nove čistilne naprave s kapaciteto 60.000 E.

9.2.3. Oskrba s pitno vodo

Zaradi pomanjkanja zdrave pitne vode v nekaterih predelih občine (Goričko) in v mestu Murska Sobota je potrebno v tem srednjeročnem obdobju po končani študiji o vodooskrbi določiti črpališča in pristopiti k izgradnji glavnih cevovodov.

Primarni cevovod bo grajen v smeri proti Cankovi in Rogašovcem. Sekundarno vodovodno omrežje bo zgrajeno v mestu M. Sobota in ostalih naseljih po programih krajevnih skupnosti. Proučiti in rešiti bo potrebno preskrbo s pitno vodo za naselja Moravci z zdraviliškim kompleksom. Pri gradnji vodovodnega omrežja predvsem primarnega bodo sodelovale mladinske delovne brigade.

9.2.4. Zbiranje in odlaganje smeti in odpadkov

Večja urbanizacija, povečana industrijska proizvodnja ter višji standard prebivalcev povzročajo kopičenje vseh večjih količin

skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in drugih skupnostih ter v družbenem planu republike.

Temeljna oblika določanja skupnih interesov v družbenem planu občine so samoupravni sporazumi in odgovor o temeljih družbenega plana občine za obdobje 1981—1985 s katerim so temeljne in druge organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti in druge skupnosti prevzele obveznosti za izvajanje in uresničevanje skupno dogovorjenih ciljev in nalog o **družbenoekonomskem razvoju** občine do leta 1985. Tako so obveznosti iz samoupravnih sporazumov in družbenega dogovora osnova za izpolnjevanje družbenega plana občine in uresničitev skupnih interesov.

V skladu z navedenim so vsi podpisniki samoupravnih sporazumov o temeljih plana in dogovora o temeljih družbenega plana občine za obdobje 1981—1985 dolžno poskrbeti za dosledno izpolnjevanje prevzetih obveznosti. V skladu s svojimi pristojnostmi bodo sprejeli ustrezne ukrepe za realizacijo načrtovanih nalog.

Vsi nosilci samoupravnega planiranja, skupščina občine in izvršni svet občine se ob sodelovanju družbenopolitičnih organizacij obvezujemo, da se naloge in obveznosti iz dogovora o temeljih družbenega plana in družbenega plana razvoja občine v letih 1981—1985 izvajajo in konkretizirajo v procesu kontinuiranega planiranja z letnimi programi v skladu z materialnimi zmoglostmi in tekočo ekonomsko politiko.

Izvršni svet skupščine občine je dolžan tekoče spremljati uresničevanje tega družbenega plana ter skupščini občine poročati o uresničevanju zastavljenih ciljev in nalog ter po potrebi predlagati morebitne dopolnitve ali spremembe, ki bi prispevale k doslednemu uresničevanju zastavljenih ciljev in nalog.

Številca: 20-35/81-3

Murska Sobota, 31/3-1981

Predsednik
Skupščine občine Murska Sobota
Karel SUKIČ

trdih odpadkov, vzporedno s tem pa se pojavlja problem pomanjkanja ustreznega organiziranega prostora za deponijo.

Vsi odpadki, ki niso predvideni za ponovno uporabo, se odlagajo na komunalnem odlagališču. Centralna deponija za odvoz odpadkov je pri naselju Krog, južno od Murske Sobotice. Površina odlagališča je 3 ha, od tega je zasipanih 2 ha. Po predvidevanjih do leta 1985 bi potrebovali še 4 ha odlagalnih površin. Razen odlagališč pri Krogu so odlagališča urejena še v krajevnih skupnostih: Cankova, Čepinci, Hodoš, Ižakovci, Lipa, Mačkovci in Šalovci.

Na področju javne higiene je potrebno:

- razširiti površino obstoječega odlagališča,
- v ostalih naseljih v občini ustrezno organizirati odlagališča smeti,
- v ravnanju z odpadki dosledno omejevati količino odpadkov predvsem v smislu ekonomike dela in proizvodnje ter uveljavljati sistem vračanja odpadkov s predelave v uporabo,
- na področju odvoza in odlaganja komunalnih odpadkov uveljaviti sistem ponovne predelave odpadkov. Pri izvajanju teh nalog bo nosilec Sobotica TOZD Komunala, ob sodelovanju z organizacijami, ki se ukvarjajo z zbiranjem odpadnih surovin in s krajevnimi skupnostmi,
- posvetiti posebno pozornost vplivu odlagališč odpadkov oz. načina odlaganja odpadkov na ekološko ravnotežje okolice,
- urediti centralno odlagališče nevarnih snovi za celotno Pomurje.

9.2.5. Pokopališča

Glede na sanitarne predpise in stanje pokopališč je večina sedanjih lokacij neustrezna.

Poseben problem je tudi kapaciteta obstoječih pokopališč, predvsem v mestu Murska Sobota. Obstoječe pokopališče zavzema površino 2,2 ha. Z uporabo manjših prostih površin bi omenjeni prostor zadoščal za naslednjih 7—10 let. Z oziroma na sanitarne predpise in pogoje, razširitev pokopališča ni smotrna in je potrebna na nova lokacija. Pri določanju lokacije bo potrebno zagotoviti prostor, ki bo zadostoval tudi za nekatera primestna naselja. Za izrabo pokopaliških prostorov v občini je potrebno dopolniti pokopališki red, ki bo določal način izkoriščanja prostora namenjenega za pokope.

9.3. STAVBNA ZEMLJIŠČA

9.3.1. Priprava zemljišč za družbeno usmerjeno stanovanjsko blokovsko gradnjo v mestu Murska Sobota

Za obdobje 1981—1985 je predvidena priprava stavbnih zemljišč za stanovanjsko blokovno gradnjo v Murski Soboti za 1003 stanovanj in sicer:

	Štev. stanovanj	Leto pripr.
1. Lendavska ulica 17, 19, 21, 27, 29	299	1981
2. St. Rozmana—Cvetkova ulica 16, 18	32	1981
3. Stara 7, 13, 15, 17 — Mojstrska 1, 5,		
7, 8, 9, 10, 16, 18 blokovni kompleks	150	1981—1982
4. Kidričeva 5	10	1982
5. Lendavska 8	40	1982
6. Lendavska 11, 11a, 13, 35, 37, 39		
41, 41 a, 43	62	1983
7. Kocljeva 8, 10, 12, 14	127	1983—1984
8. Arh. Novaka 11, 13, 13a	40	1984
9. St. Rozmana—Gregorčičeva 29, 31, 33	63	1984
10. Lendavska 20, 22, 24, 26, Cvetkova — Gregorčičeva	70	1985
11. Vrtna ulica 1, Mojstrska ulica 13	80	1985
12. Kocljeva ulica 6b	30	1985

9.3.2. Priprava stavbnih zemljišč za usmerjeno individualno gradnjo stanovanj

Za usmerjeno individualno stanovanjsko gradnjo se bo v letih 1981—1985 sporazumno s krajevnimi skupnostmi pripravilo 530 parcel in sicer v:

Murski Soboti	150 parcel
Beltincih	43 parcel
Černelavcih	183 parcel

Martanjcih	23 parcel
Moravcih	20 parcel
Krogu	20 parcel
Rogaševcih	20 parcel
Bakovcih	39 parcel
Rakičanu	32 parcel

Parcela za individualno stanovanjsko gradnjo se bodo pripravile na osnovi sprejetih zazidalnih načrtov, komunalno pa se bodo opremljale v obsegu kot to dopuščajo razmere na posameznem območju. Z letnim programom skupnosti se bo določilo sporazumno s krajevnimi skupnostmi število parcel, ki se bodo pripravljale.

9.3.3. Priprava in oprema zemljišč za gospodarsko dejavnost

V načrtovanem obdobju si bo SIS za cestno in komunalno dejavnost prizadevala, da se bodo pripravljala in opremljala zemljišča za razvoj gospodarske dejavnosti v občini.

V letu 1981 se bo pristopilo k opremljenosti zemljišč v novi industrijski coni, kjer bo potrebno zgraditi kanalski zbiralnik, vodovod, elektriko, telefonijo, dovodno cesto in premestiti ovinek v Nemavcih. Stroški komunalne ureditve v industrijski coni bodo znašali cca 63.000.000.— din.

Skupaj bo do leta 1985 potrebnih cca 11 ha nove cone. V sami Murski Soboti pa se bodo industrijski dejavnosti namenjale tudi še razpoložljive površine in rezervati v obstoječi industrijski coni (TMP, Panonija, Mura, Agromerur itd.) Na jugozahodnem koncu mesta se bodo v skladu z njihovimi potrebami širile površine za Slovenija ceste, Agroservisa in proizvodnoobratna dejavnost. Na jugozahodnem območju mesta ob Bakovski cesti se bodo uredile površine za potrebe Certusa in PTT prometa.

Zunaj mesta bo potrebno nadaljevati z izgradnjo industrijskopredelovalne cone v Lipovcih (KG Rakičan, Lek, Konstruktor TOZD Gradbeništvo Pomurje) in jo infrastrukturno opremljati.

V skladu s policentričnim razvojem občine bo potrebno manjše in ekološko manj zahtevne obrate prostorsko locirati v krajevna središča ter omogočiti razširitev obstoječih obratov v tistih krajih, kjer ti že obstajajo.

9.4. STANOVANJSKA GRADNJA

Temeljno izhodišče v usmeritvi razvoja stanovanjske gradnje v letih 1981—1985 je v uveljavljanju novih družbenoekonomskih odnosov, ki temeljijo na sistemu financiranja gradnje stanovanj iz čistega dohodka temeljnih organizacij združenega dela in nadaljevanju družbene pomoči, ki se financira iz dohodka.

Pretežna oblika gradnje bo usmerjena stanovanjska gradnja, pri individualni gradnji pa se bo pospeševalo zadružništvo kot pomembna naloga samoupravne stanovanjske skupnosti. Z razvojem samoupravne organiziranosti bo prešlo neposredno odločanje in odgovornost pri gospodarjenju s stanovanjskimi hišami na hišne samouprave.

Racionalizacija gradnje bo dosežena z boljšo organizacijo gradnje, pravočasnim in kvalitetnim projektiranjem, pravočasnim urejanjem zemljišč, dohodkovnim povezovanjem med izvajalci in vključevanjem pričakovalcev stanovanj na osnovi svobodne menjave dela in sredstev pri planiranju, projektiranju in financiranju stanovanjske gradnje z dosledno uvedbo lastne udeležbe pri pridobitvi družbeno najemnega stanovanja, nakupu etažnega stanovanja ali gradnji individualne stanovanjske hiše.

V tem srednjeročnem obdobju se bo nadaljeval prehod ekonomske stanarine, sočasno pa bo potrebno zavarovati življenjski standard občanom z nizkimi družinskimi dohodki in zagotoviti socialno varnost z uveljavitvijo čim realnejšega sistema delnega nadomeščanja stanarin.

Na osnovi sprejete stanovanjske politike v okviru samoupravne stanovanjske skupnosti občine, novega sistema financiranja stanovanjskega gospodarstva in finančnih možnosti bo v obdobju 1981—1985 zgrajenih povprečno letno 380 stanovanj, oz v petih letih skupno 1.900 stanovanj, od tega 750 ali 39,5 % družbenih stanovanj in 1.150 ali 60,5 % individualnih stanovanjskih hiš.

Razmerje med individualno in družbeno gradnjo, ki je znašalo v obdobju 1971—1980 67 % : 33 % se spreminja v korist družbene gradnje ter bo leta 1985 znašalo predvidoma 60 % : 40 % v korist individualne gradnje.

Za družbeno gradnjo bomo dosegali naslednje gostote zazidave:

izvajanje drugih aktivnosti v TOZD, KS, SIS ter drugih samoupravnih organizacijah in skupnostih v občini.

Za širjenje materialne osnove delovanja SLO bodo skrbele OZD, samoupravne organizacije in krajevne skupnosti.

Sredstva za delovanje in razvoj ljudske obrambe in družbene samozaščite bodo združevali delavci v TOZD in delovnih skupnostih združenega dela, delovni ljudje, ki samostojno z osebnim delom opravljajo dejavnost z delovnimi sredstvi, ki so lastnina občanov ter delovni ljudje, ki z osebnim delom samostojno opravljajo poklicno dejavnost in se jim z zakonom o davkih občanov ugotavlja dohodek. Ustrezna višina sredstev bo zagotovljena tudi iz proračuna občine. Za potrebe SLO in DS bo porabljen 0,5 % narodnega dohodka občine.

Zbrana sredstva bodo med drugim namenjena za oblikovanje blagovnih rezerv in izgradnjo skladišnih prostorov ter sredstev za proizvodnjo in storitve v vojnih pogojih, za posodabljanje in razvoj teritorialne obrambe, zagotavljanje sodobne oborožitve, streliva in opreme ter izvajanja vzgoje in urjenja njenih enot in štabov, za organiziranje, usposabljanje in opremljanje narodne zaščite ter štabov in enot civilne zaščite, izpopolnjevanje avtonomnega sistema vojnih zvez in sistema za opazovanje, obveščanje in alarmiranje, opremljanje in usposabljanje za to potrebnih kadrov, opremljanje, oboroževanje in usposabljanje organov in organizacij za delovanje v izrednih in vojnih razmerah, za vzgojo in izobraževanje delovnih ljudi, občanov in izvenšolske mladine, za izdelavo obrambnih in varnostnih načrtov, dopolnjevanje načrtov zaklanjanja in za dosledno izvajanje gradnje zaklonišč v skladu z normativnimi predpisi.

Pri izdelavi zazidalnih načrtov i ureditve naselij bodo upoštevana naslednja načela:

- smotna dekoncentracija osnovnih naselitvenih funkcij, predvsem mestnih funkcij, ki morajo biti med seboj prepletene oz. povezane,
- gradnja stanovanjskih naselij kot zaključene enote z vso pripadajočo infrastrukturo,
- vzpodbujanje razvoja satelitskih naselij, kar povečuje razpršenost prebivalstva,
- dekoncentracija centralnega mestnega območja,
- odvajanje industrije od stanovanjskih območij po možnosti z zelenimi površinami,
- ureditev vodnogospodarskih objektov, ki zmanjšujejo naravno moč katastrof, kot so poplave, potresi, velike eksplozije ipd.,
- v komunalnem opremljanju zagotoviti oskrbo z vodo z najmanj dveh virov,
- tranzitni promet mora potekati oddaljeno od mesta,
- izgradnja podzemnih objektov in naprav v mestnem prometnem omrežju,
- upoštevanje karte potresnih območij v SR Sloveniji pri lociranju objektov.

17. NAMENSKA RABA POVRŠIN

Na karti namenska raba površin so povzete nekatere pomembnejše obstoječe funkcije prostora s predvidenimi spremembami. Zaradi boljše preglednosti smo se omejili na naslednje elemente:

- kmetijske površine trajno namenjene za kmetijsko rabo,
- trajno varovalne gozdove in gozdove na najboljših in dobrih rastiščih,
- meje obstoječih naselij in predvidene širitve po obstoječi urbanistično-planski dokumentaciji,
- pomembnejše komunalne površine v prostoru (pokopališča, odlagališča odpadkov in čistilne naprave),
- pomembnejša najdbišča in rezerve mineralnih surovin (kremenčev pesek in gramoznice),
- elektro in PTT omrežje.

Kmetijska zemljišča so v skladu z zahtevami zakona o kmetijskih zemljiščih razdeljena v:

- kmetijska zemljišča za trajno uporabo in
- ostala zemljišča.

Kot zemljišča za trajno kmetijsko uporabo so določena vsa najboljša zemljišča po kmetijskem planu, zemljišča na katerih so

že izvršene melioracije ter zemljišča na katerih so planirani melioracijski posegi.

Pri prikazu gozdnih površin so le-te omejene na gozdove na najboljših in dobrih rastiščih ter trajno varovalni gozd na območju naselja Grad.

Zaradi posebnega pomena gozdov ob reki Muri (sicer na slabih rastiščih), ki so v glavnem na poplavnih območjih, se morajo v gozdno-gospodarskem načrtu posebno zavarovati.

Poselitvene površine oz. obstoječa naselja in predvidene širitve so tretja najpomembnejša raba prostora, ki jo določamo z družbenim planom. Omenjeni elementi sicer predstavljajo najmanjši delež površin v odnosu do gozdnih in kmetijskih površin, vendar je to vsekakor najbolj dinamičen element razvoja in v zelo intenzivni preobrazbi. Izhajajoč iz klasifikacije naselij (izdelek na podlagi analize proizvodnih, oskrbno storitvenih dejavnosti, demografskih gibanj in razvoja naselij) ter poselitvenih trendov je tipologija naselij postavljena kot osnova za policentrični razvoj naselij občine. Ustrezno temu je zastavljena urbanistična politika razvoja z mejami predvidenih širitvev naselij definiranih na podlagi organizacije dejavnosti in prostora posameznih naselij.

Površine za širitev odlagališča odpadkov so določene ob obstoječem odlagališču pri naselju Krog, ki je dobro dostopno in omogoča relativno učinkovito kontrolo nad eventualnim onesnaženjem tal ali vodotokov. Do leta 1985 bomo potrebovali za odlaganje komunalnih odpadkov še 4 ha površin (obstoječa površina odlagališča je 3 ha). V občini Murska Sobota obstaja 1938 pokopališč ali več kot eno po naselju. Predlagana razširitev soboškega pokopališča bi rešila nekatere kapacitativne probleme le delno.

V srednjeročnem obdobju se moramo zavzemati, da posamezna pokopališča organizacijsko in kapacitativno služijo večjemu številu naselij (predhodna analiza gravitacijskih območij), kar bi pomenilo občutno znižanje stroškov izgradnje in obratovanja pokopališč ter zmanjšala možnost angažiranja novih površin na občutljivih lokacijah.

Najpomembnejše rezerve kremenčevega peska se nahajajo na območju k. o. Kušanovci. Zaradi čim manjših posegov v prostor trajno namenjen za kmetijsko rabo ter splošnega smotnega izkoriščanja prostora so za potrebe izkoriščanja gramoznice določene gramoznice, katerih kapacitete bi zadovoljevale potrebe občine. To so gramoznica pri Krogu, Dokležovju in Ivancih. Gramoznica pri Murski Soboti je označena zaradi izjemno velike površine, in za katero je potrebno izdelati poseben sanacijski program.

Območje občine Murska Sobota se oskrbuje z električno energijo iz razdelilne transformatorske postaje (RTP) Murska Sobota 110/10-20 kV in Mačkovci 35/kv. Trikotnik RTP Ljutomer — RTP Murska Sobota — RTP Petišovci ter radialni vod za RTP Mačkovci predstavlja začasno oziroma zasilno napajanje z izredno majhnimi prenosnimi zmogljivostmi. Za izboljšanje stanja je potrebna dokončna izgradnja 110 kV prenosnega omrežja, ki bo povezana s proizvodnimi elektroenergetskimi objekti na reki Muri.

Ker so potrebe po novih telefonskih priključkih vse večje mora biti zagotovljen hitrejši razvoj telefonskega omrežja v celotnem območju občine. Za realizacijo predvidenega števila telefonskih priključkov do leta 1985 bo potrebno zgraditi cca 50 km podzemnega in zračnega omrežja.

Bistven porabnik prostora (ni posebej zajet na karti namenska raba površin) je prometna infrastruktura. Na posebni tematski karti je prikazano stanje obstoječega cestnega omrežja in predvideni ukrepi, do leta 1985 trasa hitre ceste Maribor — Lendava z obvoznicami, obstoječa železniška proga ter trasa planirana na relaciji Puconci — Mačkovci — Srebrni breg — St. Gothard (Madžarska) in športno-rekreacijsko letališče pri Murski Soboti.

18. URESNIČEVANJE DRUŽBENEGA PLANA OBČINE

Delovni ljudje in občani bomo politiko, cilje in naloge, ki jih sprejemamo z družbenim planom razvoja občine za obdobje 1981 — 1985 uresničevali z realizacijo zastavljenih nalog v planih temeljnih in drugih organizacij združenega dela, krajevnih

— za visoko zazidavo (koncentracija mestnega središča z rekonstrukcijo) 250 — 350 preb. (ha ali 30 — 40 m²) preb.,
— za srednjo zazidavo (blokova gradnja v podeželskih središčih, pozneje širitev mesta) 120 — 200 preb./ha ali 50 — 80 m² na preb.

Pri individualni stanovanjski gradnji bomo dosegli naslednje gostote:

— strnjena in druga nizka družbeno usmerjena individualna stanovanjska gradnja na komunalno opremljenih stavbnih zemljiščih 40 — 75 preb./ha ali 130 — 250 m²/preb.,

— neorganizirana individualna stanovanjska gradnja (izven zaključenih kompleksov) 25 — 40 preb./ha ali 250 — 400 m²/preb.

Povprečna velikost zgrajenih družbenih stanovanj bo znašala 57 m², individualnih stanovanjskih hiš pa 90 m² neto stanovanjske površine. Obnova obstoječih stanovanj bo izvršena na 150 stanovanjih.

V okviru družbene stanovanjske gradnje bodo zgrajeni tudi potrebni poslovni prostori za deficitarne obrtne dejavnosti osebnih storitev in storitev gospodinjstev ter poslovnih prostorov.

Struktura načrtovane stanovanjske gradnje po namembnosti bo naslednja:

400 družbeno najemnih stanovanj,
230 solidarnostnih stanovanj,
20 stanovanj za upokojece,
100 etažnih zasebnih in
1150 individualnih stanovanjskih hiš.

Struktura izgradnje stanovanj po vrsti bo naslednja:

60 garsonjer,
150 enosobnih stanovanj,
340 dvosobnih stanovanj,
150 trosobnih stanovanj,
50 štiri in več sobnih stanovanj,
1150 individualnih stanovanjskih hiš.

Glede na potrebe in planirana sredstva bo izgradnja stanovanj v letih 1981—1985 po posameznih krajevnih skupnostih naslednja:

Krajevna skupnost	Družbena gradnja	Individualna gradnja	Skupaj
Bakovci	6	47	53
Beltinci	14	50	64
Bodonci		12	12
Bogojina		20	20
Bratonci		12	12
Brezovci		8	8
Cankova	12	50	62
Čepinci		12	12
Černelavci		180	180
Dokležovje		28	28
Gančani		25	25
Gederovci		16	16
Grad	6	40	46
Hodoš		5	5
Ižakovci		12	12
Križevci		5	5
Krog		40	40
Kuzma		24	24
Lipa		12	12

Krajevna skupnost	Družbena gradnja	Individualna gradnja	Skupaj
Lipovci		16	16
Mačkovci		20	20
Martjanci	14	50	64
Melinci		16	16
Murska Sobota	648	120	768
Pertoča		28	28
Petrovci	14	28	42
Prosenjakovci	12	12	24
Puconci	12	33	45
Rakičan		50	50
Ratkovci		5	5
Rogašovci	6	58	64
Selo — Fokovci		8	8
Šalovci		5	5
Tišina		16	16
Tišina	6	71	77
Zenkovci		16	16
Skupaj	750	1.150	1.900

Za financiranje planirane stanovanjske gradnje in obnove stanovanjskega standarda obstoječih stanovanj bo treba v tem obdobju zagotoviti 1.736.730.000 din iz naslednjih virov:

— v 000 din	
— cene 1980	
— iz čistega dohodka	533.000
— iz dohodka	151.000
— iz sredstev delavcev, ki združujejo delo pri obrtnikih	17.500
— iz sredstev SPIZ-a	16.730
— lastne udeležbe	540.000
— iz amortizacije	35.000
— iz sredstev bank	443.000

Ob tem bo potrebno zagotoviti za solidarnostne namene dodatno 55 milijonov din iz naslednjih virov:

— v 000 din	
— v cenah 1980	
— iz dohodka:	
— na nivoju občine za delno nadomestilo stanarine	10.000
— na nivoju občine za posojila borcem NOV in kmetom borcem NOV	2.500
— na nivoju republike za nastanitev udeležencev MDA	400
— na nivoju republike za gradnjo dijaških in študentskih domov	38.600
— iz čistega dohodka:	
— na nivoju republike za gradnjo in nakup stanovanj za kadre	3.500

9.5. VODNO GOSPODARSTVO

V skladu s potrebami družbenoekonomskega razvoja bo vodno gospodarstvo izvajalo program dejavnosti in storitev sprejet s samoupravnim sporazumom o temeljih plana Območne vodne skupnosti Mura v obdobju 1981—1985, ki med drugim zajema: tekoče vzdrževanje vodnogospodarskih objektov in naprav ter naravnih korit, potokov in reke za ohranitev obstoječega vodnega režima, regulacijo potokov z gradnjo zadrževalnikov zaradi obrambe pred poplavami, nadaljnje izvajanje hidromelioracij, urejanje vodotokov in čiščenje odpadnih voda, zavarovanje rezervatov pitne vode in iskanja novih zacetij tehnološke in pitne vode, racionalizacijo porabe vode ter dokončanje izdelave projektov s pričetkom izgradnje enotnega vodooskrbnega sistema za Pomurje.

Za redno vzdrževanje vodnogospodarskih objektov bo v občini namenjeno v petih letih 78.100.000.— din, od tega 42 % sredstev za vzdrževanje vodnogospodarskih objektov in naprav v splošni rabi, 50 % za vzdrževanje naravnih vodotokov in okoli 8 % sredstev za opravljanje javne službe.

V skladu s programom razvoja vodnega gospodarstva na območju Drave—Mure v obdobju 1981—1985 in Projektom melioracij zemljišč v severovzhodni Sloveniji v letih 1978—1985 ter materialnimi možnostmi bo v tem srednjeročnem obdobju investirano 99.306.000.— din v vodno gospodarstvo občine. Predvidena sredstva bodo namenjena urejanju vodotokov, osnovni odvodni mreži ob melioracijskih območjih in varstvu voda. Zaradi vedno večje porabe pitne in tehnološke vode bo potrebno posebno skrb posvetiti tudi zadostnim količinam in kakovosti zaloga vode.

V letih 1981—1985 predvideva Območna vodna skupnost Mura v občini naslednje investicije:

	Dolžina	Leto izgradnje
Regulacija Ledave z rekonstrukcijo nasipov v odseku Rakičan — Gančani	6,5 km	81/83
Regulacijsko-ureditvena dela na Veliki Krki s pritoki (melioracije)	2,5 km	82/84
Regulacija Male Krke v območju Domanjševca (melioracije)	2,0 km	1981
Nadaljevanje regulacije Ledave za popolnejše delovanje AK Ledavsko jezero v odseku Pertoča	3,0 km	83/85
Ureditev korita Mure in nasipov v odseku Ižakovci — Melinci zaradi obrambe pred poplavami	1,0 km	83/85
Regulacije mejnega odseka Kučnice (Cankova — Fiksinci) v sodelovanju z Avstrijo	11 km	83/85

Razvoj krajevni skupnosti v občini bo temeljil na izvajanju dogovorjenih usklajenih in sprejetih nalog v samoupravnih sporazumih in plani krajevnih skupnosti za obdobje 1981—1985. Ti dokumenti in samoupravni sporazumi ter plani samoupravnih interesnih skupnosti ter organizacij združenega dela so osnova za povezovanje in zagotavljanje materialne

osnove za razvoj in zadovoljevanje skupnih potreb v krajevni skupnosti.

Za realizacijo načrtovanih nalog v krajevnih skupnostih bomo v srednjeročnem obdobju po posameznih letih združili naslednji obseg sredstev:

— v 000 din — v cenah 1980							
1981	1982	1983	1984	1985	Skupaj 1981—1985	1985/80	Povpr. letna rast
108.770	113.980	119.440	125.180	131.190	598.560	126	4,8

Sredstva bodo združevana iz naslednjih virov:

— krajevnega samopriskvka občanov in delovnih ljudi v krajevni skupnosti.

— z združevanjem sredstev organizacij združenega dela v višini 0,40 % od doseženega dohodka ugotovljenega z zaključnim računom za preteklo leto. 60 % združenih sredstev bo namenjenih neposredno krajevnim skupnostim v katerih stalno prebivajo delavci organizacij, 40 % pa za financiranje programov in pospeševanje razvoja manj razvitih krajevnih skupnosti oz. območij krajevnih skupnosti v občini.

— z neposrednim združevanjem sredstev temeljnih organizacij in samoupravnih skupnosti.

— sredstev proračuna občine za funkcionalne potrebe.

— sredstva, ki jih bo od svojih dohodkov (turistične takse, takse na traktorje) odstopila občina in

— lastnih virov in drugih prihodkov krajevnih skupnosti.

V pospeševanje razvoja krajevnih skupnosti se bo vključila tudi ZSMS z organiziranjem mladinskih delovnih akcij pri izgradnji prometne in komunalne infrastrukture, izgradnji šol, vzgojnovarstvenih domov, kulturnih in telesno-kulturnih objektov predvsem na manj razvitih krajevnih skupnostih in manj razvitih območjih območij občine.

14. DRUŽBENI SISTEM INFORMIRANJA

Poglabljanje socialistične samoupravne demokracije na osnovi nadaljnjega dograjevanja delegatskih razmerij zahteva oblikovanje celovitega družbenega sistema informiranja. S tem, da zagotavlja pravočasne, popolne, resnične in razumljive informacije omogoča informacijski sistem poglobljanje in dograjevanje odločilne vloge delovnega človeka in občana. Da bo ta cilj dosežen bodo delovni ljudje in občani kot temeljni subjekti družbenega sistema informiranja težili k oblikovanju takšnega sistema.

Osnovni pogoj za uveljavljanje interesov delovnih ljudi in občanov je nadaljnje podružbljanje informacijske dejavnosti. Od tega tudi zavisi uspešnost bodočih prizadevanj za posodabljanje načinov in metod zbiranja, urejanja in izkazovanja informacij iz podatkov ter trajno, kvalitetno povezovanje in usklajevanje vseh subjektov, ki opravljajo to dejavnost. S tem se bo dosegla smotrna delitev dela in poraba sredstev, ki bodo namenjena za informacijsko dejavnost v tem srednjeročnem obdobju.

Za zadovoljevanje potreb delovnih ljudi in občanov po informacijah potrebnih za njihovo vključevanje v procese delegatskega odločanja, bo v dogovorjenem obsegu skrbel IN-DOK center. To nalogo bo opravljal tako, da bo:

— informacije zbiral, urejal ter da bo o zbranih informacijah obveščal vse zainteresirane uporabnike;

— da bo preko občinskega delegatskega glasila in na drug primeren način posredoval prehodne informacije delegatom in vsem delovnim ljudem in občanom;

— v sodelovanju z drugimi odgovornimi dejavniki skrbel za oblikovanje celovite komunikacijske mreže, ki bo vključevala informacijske sisteme v krajevnih skupnostih, organizacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacijah ter v občinski skupščini;

— opravljal tudi druge naloge za katere ga bodo zadolžili njegovi ustanovitelji.

Z doslednim izvajanjem programske zasnove bo Zavod za časopisno in radijsko dejavnost v sredstvih obveščanja Vestniku, Nepujsagu ter radijskih programih v slovenskem in madžarskem jeziku v tem srednjeročnem obdobju osrednjo pozornost namenil rasti kvalitete obveščanja, nadaljnjemu podružbljanju in večji odprtosti medijev. Dopisništva osrednjih slovenskih informativnih hiš bodo skrbela za ustrezno zastopstvo problemov občine v svojih medijih.

15. MEDOBČINSKO SODELOVANJE

V okviru medobčinskega sodelovanja se bo občina in nosilci planiranja v občini v večji meri povezovali in sodelovali z občinami in nosilci planiranja v pomurski regiji za usklajen in pospešen družbenoekonomski razvoj regije. Načrtovali in usklajevali bomo skupne interese na področju razvoja industrije, kmetijstva in agroživilstva, turizma in gostinstva, bančništva, gospodarske infrastrukture, usmerjenega izobraževanja, zdravstva, časopisne in radijske dejavnosti, splošnega ljudskega odpora ter delovanja regijskih ustanov. Pri tem se bomo zavzemali in vzpodbujali razvoj tistih dejavnosti v posamezni občini regije, ki imajo glade na naravne pogoje, surovinsko osnovo, strokovni kader, tradicijo in druge pogoje največje možnosti razvoja. Zavzemali se bomo za izvajanje nalog iz dogovora o skupnih temeljih planov razvoja Pomurja v letih 1981—1985.

Za realizacijo načrtovanih skupnih nalog bomo v regiji združevali sredstva in se zavzemali za njihovo realizacijo v skladu z usmeritvami dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985.

Občina Murska Sobota in Lendava bosta sodelovali na uresničevanju skupnih nalog, ki prispevajo k razvoju kulture narodnosti, vzgoje in izobraževanja ter obveščanja pripadnikov madžarske narodnosti.

16. SPLOŠNA LJUDSKA OBRAMBA IN DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

V skladu s samoupravnimi sporazumi o temeljih planov, plani in obrambnimi načrti organizacij združenega dela in skupnosti v občini bo potekal razvoj aktivnosti za uresničevanje zasnove SLO in DS ter nadaljevali proces podružbljanja obrambnih priprav v sistemu socialističnega samoupravljanja. Ustvarjanje politične in akcijske enotnosti in solidarnosti delovnih ljudi in občanov bo osnovna naloga pri nenehni krepitvi varnosti in obrambne moči države.

V ta namen bo potekalo usposabljanje in opremljanje delovnih ljudi in občanov za vodenje oboroženega boja ter za

Z realizacijo teh investicij bo dosežena večja izravnava površinskih vodotokov, obogatene bodo vodne zaloge, odpravljeno bo poplavljanje 1.650 ha površin, s pomočjo drenažnega sistema bo z osuševanjem dosežena še večja zaščita površin pred poplavami in pridobljene bodo nove kmetijske površine.

V obdobju po letu 1985 se predvideva izgradnja akumulacije Martjanci na cca 80 ha površine in Bogojina ob potoku Brezovica na površini cca 30 ha, kjer je že sedaj potrebno rezervirati potrebne površine in izključiti drugo rabo prostora.

S tem srednjeročnim obdobjem bo dan poseben poudarek razvijanju intenzivne izrabe vodnih virov, gradnji primarnega vodooskrbnega omrežja, zaščiti razpoložljivih vodnih zalog in čiščenju odpadnih voda. V ta namen bo združevala sredstva tudi Območna vodna skupnost, ki bo kot delež občine prispevala 15,9 milijonov din. Del teh sredstev (6,1 mio) bo namenjen razširitvi čistilne naprave v Murski Soboti predvidoma v letih 1984—1985 ostalo pa za gradnjo objektov za vodooskrbo.

V občini se bodo v interesu za vsestransko vodnogospodarsko ureditev in izrabo reke Mure nadaljevala prizadevanja za čimprejšnji začetek izgradnje hidroelektrarn na reki Muri. Poleg zagotovitve energetske oskrbe širšega območja bi realizacija te investicije povečala tudi protipoplavno varnost in omogočila intenzivno kmetijsko proizvodnjo v širšem prostoru ob reki Muri in njenih pritokih.

Za uspešnejši in skladnejši razvoj vodnogospodarske dejavnosti bo v občini namenjeno 1,6 milijonov din za izvedbo hidrogeoloških raziskav, raziskav vodnih virov, raziskav delovanja drenažnih sistemov in drugo ter raznih študij, ocen in analiz o vodni oskrbi, zaščiti pred poplavami, namakanju kmetijskih površin ipd.

Sredstva za financiranje vodnogospodarske dejavnosti s strani Območne vodne skupnosti Mura v občini Murska Sobota v skupni višini 201.606.000 dinarjev se bodo zagotavljala iz naslednjih virov:

— lastna sredstva zbrana z vodnim prispevkom v občini skupaj 86.400.000 din in

— solidarnostna združena sredstva vodnih prispevkov od ostalih območnih vodnih skupnosti v SR Sloveniji skupaj 115.206.000 din.

9.6. PTT PROMET

Območna SIS za PTT promet in delovna organizacija za PTT promet bosta preko popolnejše avtomatizacije telefonskega in telegrafskega prometa, modernizacije in mehanizacije procesa dela ter razširitvijo omrežja približale stopnjo razvoja ptt prometa v občini v povprečni razvitosti te dejavnosti v republiki ter zmanjšale razkorak med potrebami in možnostmi zadovoljevanja potreb uporabnikov po ptt storitvah.

Razvoj ptt omrežja in zmogljivosti bo v letih 1981—1985 predvidoma naslednji:

	1980	1985	Indeks 85/80
1. Število pošt	18	18	100
2. Kapacitete teleg. priključkov	80	200	250
3. Število telex naročnikov na 10.000 prebivalcev	4,1	7,5	183
5. Kapacitete ATC priključkov	4320	12.340	286
6. Število telefonskih naročnikov	3640	7.350	202
7. Število telefonskih naročnikov na 100 prebivalcev	5,6	11,2	200
8. Število telefonskih govor.	24	39	163

Za realizacijo programa bo potrebno združiti 379.231.000 din. Od združenih sredstev bo v občini namenjeno 156.731.000 din za naložbe skupnega pomena za celotno Pomurje.

V letih 1981—1985 bodo zgrajeni naslednji pomembnejši objekti:

zgradba za glavno avtomatsko telefonsko centralo v Murski Soboti, poštni zgradbi v Rogašovcih in Beltinci, poštno prometni center v Murski Soboti in ptt servis v Murski Soboti. Nove avtomatske telefonske centrale bodo postavljene v naslednjih krajih:

	Število priklj.
GATC Murska Sobota	6000
KATC Beltinci	600
KATC Bodonci	60
KATC Prosenjakovci	60
KATC Tišina	60
KATC Martjanci	400
VATC Mačkovci	200
KATC Gederovci	40
KATC Grad	60
KATC Kuzma	60
KATC Petrovci	60
KATC Rogašovci	400
KATC Šalovci	40

Po postavitvi KATC Beltinci se del obstoječe opreme preseli v Puconce.

Kot prenosni telefonski sistemi za povezavo med GATC, VATC in KATC se bodo uporabljali predvsem omrežnoskupinski kabli. V ta namen bo izgrajena v planskem obdobju 6 cevna kabelska kanalizacija v dolžini 700 m v Murski Soboti, ter nadalje medkrajevni kabli na relacijah:

— koaksialni kabel M. Sobota—G. Radgona—M. Sobota—Radenci in

— koaksialni kabel Murska Sobota—Lendava.

Krajevna kabelska omrežja se bodo nahajala v Murski Soboti in Mačkovcih.

Na področju telegrafskih investicij se predvideva v srednjeročnem obdobju razširitev končne avtomatske telegrafske centrale v Murski Soboti za 120 priključkov. Postavljene bodo tudi javne avtomatske telefonske govornice.

Sredstva za financiranje izgradnje objektov in naprav ptt prometa se bodo zagotavljala iz naslednjih virov:

— v 000 din
— cene 1980

1. Lastna sredstva	119.079
2. Združena sredstva	119.699
3. Krediti poštne hranilnice	69.779
4. Poslovne banke	50.438
5. Komerčni krediti	21.236

Z uresničevanjem nalog izgrajevanja in modernizacije ptt omrežja bo omogočen hitrejši in kvalitetnejši prenos podatkov, kot temeljne infrastrukture za prenos sporočil in znanja v okviru družbenega sistema informiranja in za druge potrebe.

9.7. ENERGETIKA

Za učinkovito oskrbo občine z električno energijo bo potrebno v planskem obdobju ob dolgoročnem in zanesljivem zadovoljevanju osnovnih potreb po energiji vsem potrošnikom tudi dosledno realizirati sprejete ukrepe racionalnega pridobivanja pretvarjanja transporta in porabe energije ter varčevanja in usmerjanja proizvodnje v manjšo porabo električne energije.

V letih 1981—1985 bo poraba električne energije, predvidoma naraščala povprečno letno za 7,5 %.

Poraba električne energije bo po posameznih odjemnih skupinah naslednja:

—MwH

Vrsta odjema:	1981	1982	1983	1984	1985
Visoka napetost					
1035 kV odjem	29.800	35.500	36.800	41.100	45.500
Nizka napetost					
gospodinj. odjem	50.400	53.800	38.100	62.000	70.800
Ostalo na 0,4 kV	19.650	21.250	22.600	25.350	26.700
Prodaja skupaj	99.850	108.550	117.500	128.450	143.000

Pri investicijskih naložbah bodo zasledovani pogoji zagotovitve enakomernega razvoja vseh področij in prioriteto na območjih transformatorskih postaj, kjer so napetostne razmere najslabše.

Elektroenergetski objekti bodo ob upoštevanju gospodarnosti izgradnje načrtovani, projektirani in zgrajeni tako, da se bodo čim bolj vključevali v okolje, istočasno pa čim manj prizadeli obdelovalne in gozdne površine. Dosledno bodo upoštevani tehnični predpisi in ukrepi, ki bodo preprečevali onesnaževanje okolja.

— vključevanje raziskovalnega dela v stabilizacijska prizadevanja v smeri zmanjšanja surovinske in tehnološke odvisnosti od zunanjega trga ter izboljšanja gospodarne izrabe surovin;

— izobraževanje in usposabljanje raziskovalnega kadra in inovatorjev ter popularizaciji raziskovalnega dela;

— organiziranju raziskovalnih enot, urejevanju materialnih in drugih pogojev ter stimulativnemu nagrajevanju raziskav in inovacij;

— pospeševanju razvoja informativne dejavnosti za posredovanje in prenos raziskovalnih dosežkov v prakso.

Organizacije združenega dela se bodo za **obsežnejše** raziskovalne naloge ali projekte povezovale preko posebnih in Občinske raziskovalne skupnosti. V programu Občinske raziskovalne skupnosti bo dana prednost naslednjim področjem oziroma nalogam:

— prestrukturiranju gospodarstva na kvalitetnejših osnovah z uspoštevanjem komparativnih prednosti;

— pospeševanju inovacijske dejavnosti v organizacijah združenega dela;

— raziskovanju varstva okolja, voda in odpadkov.

11. NARAVNA IN KULTURNA DEDIŠČINA

Na področju naravne in kulturne dediščine bo v načrtovanem obdobju dan poudarek naslednjim nalogam:

— **ohranjevanje naravnega ravnovesja, biogenetske skladnosti in značilne podobe pokrajine, neokrnjenosti in izvirnosti kulturnih sestav dediščine.**

— **obstoj, redno vzdrževanje in dostopnost spomeniškega fonda.**

— **preprečevanje posegov s katerimi bi se utegnili spremeniti njena lastnost, vsebina, oblika, narava ali neposredno okolje.**

— **zagotavljanje uresničevanja pravice delovnih ljudi in občanov do uživanja vrednot naravne in kulturne dediščine.**

Za uresničevanje teh ciljev bomo zagotovili strokovno, upravno in drugo dejavnost za varstvo naravne in kulturne dediščine v sodelovanju z Zavodom za spomeniško varstvo Maribor, Arhivskim zavodom Maribor in Pokrajinskim muzejem Murska Sobota na podlagi samoupravnih sporazumov.

Spomeniški fond občine sestavlja obsežen seznam posameznih elementov naravne in kulturne dediščine, ki so večinoma identificirani in deloma valorizirani. Za vse skupine spomenikov je potrebno narediti valorizacijske študije in določiti stopnjo zaščite, način obnove in zavarovanja ter smotrnega načrtovanja posegov v območje spomenikov.

Dopolniti je potrebno evidenco spomeniškega fonda in poglobiti sodelovanje med spomeniškim varstvom, urbanistično službo in projektivo. Za izvajanje programov varovanja naravne in kulturne dediščine bo občina zagotavljala sredstva iz proračuna in sredstev, ki se zbirajo v kulturni skupnosti.

12. PROJEKCIJA INVESTICIJSKIH VLAGANJ V OSNOVNA SREDSTVA

Realizacija investicij kot enega osnovnih faktorjev za pospešen družbenoekonomski razvoj občine bo pomembna naloga združenega dela in celotne družbenopolitične skupnosti.

V letih 1981 — 1985 bo po predvidevanjih v občini vloženo v materialne naložbe 7.682.430.000.- din ali 29 % družbenega proizvoda občine. Za investicije v gospodarstvu bo namenjeno 5.218.750.000.- din ali 19,7% družbenega proizvoda, za razvoj gospodarske infrastrukture, 1.907.360.000.- din ali 7,2% družbenega proizvoda in za vlaganja v družbeno dejavnost 556.313.000 din ali 2,1% družbenega proizvoda občine. Glede na preteklo obdobje bo več sredstev namenjenih za naložbe v gospodarsko infrastrukturo, ki najbolj zaostaja za povprečjem v

SR Sloveniji in manj v objekte družbenih dejavnosti. Investicije v gospodarstvo, katerim namenjam v občini nekoliko večji delež družbenega proizvoda v primerjavi z republiko bodo usmerjene v modernizacijo obstoječih zmogljivosti, v realizacijo novih proizvodnih programov, v povečevanje proizvodnje za izvoz, povečevanje surovinske osnove in proizvodnje hrane ter ostalih predelovalnih zmogljivosti. Realizacija načrtovanih investicij se bo izvajala v skladu s kriteriji za **predstrukturiranje** gospodarstva, dogovora o temeljih družbenega plana občine Murska Sobota in družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981 — 1985.

Glede na pričakovane materialne možnosti bo v tem srednjeročnem obdobju po posameznih področjih možno v petih letih investirati naslednji obseg sredstev:

	Skupaj 1981—1985 (v 000 din, cene 1980)	Struktura v %
SKUPAJ:	7.682.430	100,0
GOSPODARSTVO	5.218.750	67,9
Industrija	2.221.810	28,9
Kmetijstvo	1.605.600	20,9
Gozdarstvo	40.500	0,5
Vodnogospodarstvo	48.940	0,6
Gradbeništvo	449.500	5,9
Promet in zveze	110.600	1,4
Trgovina	226.00	2,9
Gostinstvo	365.300	4,8
Qbrt. komunala in ostalo	150.500	2,0
GOSPODARSKA INFRA- STRUKTURA	1.907.360	24,8
Cestnokomunalna dejavnost	632.160	8,2
Vodnogospodarstvo	97.540	1,3
Stanovanjska dejavnost	611.420	8,0
Požarna varnost	42.550	0,5
PTT promet	532.690	6,8
DRUŽBENE DEJAVNOSTI	556.313	7,3
Otroško varstvo	52.850	0,7
Izobraževanje in kultura	191.928	2,5
Zdravstvo	311.535	4,1

V strukturi naložb bo 67,9 % sredstev namenjeno razvoju gospodarstva v tem največ industriji in kmetijstvu, kot najpomembnejšima panogama v občini. Precej sredstev bo vloženo tudi v gradbeništvo, gostinstvo in turizem, ter v obrtno in komunalno dejavnost.

Investicije v gospodarsko infrastrukturo predstavljajo 24,8 % vseh naložb in bodo v glavnem namenjene razširitvi in modernizaciji ptt in cestnokomunalnega omrežja ter izgradnji stanovanj. V družbene dejavnosti bo vloženo 7,3 % vseh sredstev.

13. SKLADNEJŠI RAZVOJ OBČINE IN KRAJEVNIH SKUPNOSTI

V obdobju 1981—1985 bomo nadaljevali s politiko skladnejšega razvoja občine kot celote in pospeševali razvoj tistih območij, ki so v stopnji razvitosti pomembneje zaostajale. To bo doseženo s pospešitvijo gospodarskega razvoja teh območij z večjim vlaganjem v razširitev in modernizacijo obstoječih ter gradnjo novih industrijskih objektov, modernizacijo in pospeševanje kmetijske dejavnosti, razvoja turizma in drobnega gospodarstva na osnovi dohodkovnega povezovanja in raznih oblik povezovanja med organizacijami združenega dela iz razvitejših območij in iz občine. Posebna pozornost bo namenjena razvoju prometne infrastrukture za kar bomo združevali sredstva na osnovi solidarnosti in vzajemnosti.

— v 000 din
— cene 1980

Zap. št.	1981	1982	1983	1984	1985	Skupaj
1. Vodi 35 kV						
2. RTP 35/20/10 kV	150					150
3. Kablovodi in Dv 20—10 kV	2.810	9.500	10.697	16.000	18.000	57.007
4. TP in DV 20—10/0,4 kV	7.975	8.600	8.700	11.910	9.100	46.285
5. Nizkonapetostno omrežje	1.232	8.216	10.150	9.167	7.261	36.026
Skupaj:	12.167	26.316	29.547	37.077	34.361	139.468

Za izgradnjo elektrodistribucijskih objektov in naprav bo v petih letih združeno 139,468.000 din. S temi sredstvi se bo financirala izgradnja oz. rekonstrukcija kablovodov, daljnovodov, transformatorskih postaj in nizkonapetostnih omrežij po naslednji dinamiki

	1981	1982	1983	1984	1985	Skupaj
1. Kablovodi in daljnovodi 20—10 kV km	20	15	15	25	25	100
2. TP 20—10/0,4 kV kom	16	15	14	19	15	73
3. Nizkonapetostno omrežje km	3	6	5	7	6	27

Usmerjenost v intenzivnejše koriščenje domačih energetskih virov narekuje intenziviranje programov izkoriščanja hidroenergetskih virov, zato bo v tem srednjeročnem obdobju narejena študija in projekt o možnostih energetske izkoriščenosti reke Mure.

9.8. PLINOVODNO IN TOPLOVODNO OMREŽJE

V tem srednjeročnem obdobju bomo določili traso priključka za centralni plinovod ter zavarovali zemljišča.

Organizacije združenega dela, večje porabnice energije v tehnološkem procesu se bodo v okviru medobčinske gospodarske zbornice in skupnosti za nafto in plin dogovorile za izvedbo posameznih del v tem obdobju in priključitev na plinovodno omrežje.

Zaradi varčevanja z energetskimi viri in zmanjševanja onesnaževanja okolja bomo pristopili h gradnji skupnih kotlovnice in toplovodnega omrežja.

Precejšnje možnosti varčevanja z energetskimi potenciali ter učinkovito izrabo energije ponuja skupinski energetski objekt, ki bi oskrboval celotno industrijsko cono v Murski Soboti ter ostalih lokacijah z večjimi industrijskimi objekti.

V bodoče bomo predvsem skrbeli:

- za hitrejšo širjenje daljinskega ogrevanja,
- nove stanovanjske soseske zajemali s programom izgradnje primarnega in sekundarnega toplovodnega omrežja,
- izgrajevali skupinsko ogrevanje v primestnih naseljih, kjer bodo za to podane možnosti.

9.9. POŽARNA VARNOST

Požarna varnost kot dejavnost posebnega družbenega pomena, se bo v tem srednjeročnem obdobju razvijala v skladu z materialnimi možnostmi in potrebami gospodarskega in družbenega razvoja občine.

Obstoječo organizacijo požarnega varstva v občini, katero sestavlja 131 gasilskih društev, bomo še bolj okrepili predvsem v množičnosti in tehnični opremljenosti ter skozi to obdobje v občinskem središču razširili polprofesionalno gasilsko službo. Posebna skrb bo posvečena izobraževanju članstva v gasilskih društvih krajevnih skupnosti in industrijskih gasilskih društvih. Članstvo v gasilskih društvih se bo povečalo za 20 %.

V organizacijah združenega dela kjer tehnologija dela predstavlja posebno požarno nevarnost bomo težili k ustanovitvi industrijskih gasilskih društev.

Z razvojem cestne infrastrukture v Pomurju se iz leta v leto povečuje tudi promet z lahko vnetljivimi snovmi in drugimi nevarnimi snovmi, katerih odstranjevanje in zaščita dosedaj ni urejena, zahteva pa posebno opremo in posebej izurjeno enoto. S posebnim dogovorom s SIS za varstvo pred požarom v Pomurju bo potrebno za te namene nabaviti opremo in usposobiti enoto. Nadaljevalo se bo z opremljanjem gasilskih enot, ki so na vodno ogroženem območju, kadrovske pa se bo dopolnila in utrdila tudi specialna enota potapljačev.

V enoten sistem obveščanja in alarmiranja bo v tem obdobju povezanih 38 gasilskih društev v občini, s čimer bo zagotovljena hitra mobilizacija večjega števila enot.

Pri skupnosti za varstvo pred požarom se bo v petih letih z združevanjem sredstev zbralo 43,340.000.— din. Za naložbe v nakup osnovne opreme, vodno reševalne opreme, posebne opreme za reševanje ob razlitju oljnih tekočin, strupov in drugih nevarnih snovi, nabavo gasilskih orodnih vozil in cistern, gradnjo in ureditev prostorov za shrambo tehnične opreme ter sodelovanje pri gradnji vodohramov v krajevnih skupnostih bo namenjeno 21,273.000 din.

Glede na stopnjo ogroženosti bodo imeli prioriteto pri opremljanju krajevni centri, obmejna in manj razvita gasilska društva ter mestno društvo s primestnimi društvi kot enote s posebnimi nalogami.

Z realizacijo zastavljene organiziranosti požarnega varstva in uresničevanja načrtovanih naložb bo v občini zagotovljena večja varnost družbenega in zasebnega premoženja pred požari in drugimi nesrečami.

10. RAZVOJ DRUŽBENIH DEJAVNOSTI

Razvoj družbenih dejavnosti je dosegel v občini v zadnjem obdobju pomembno rast, vendar še vedno zaostaja za razvojem teh dejavnosti v SR Sloveniji. V letih 1981—1985 bomo družbene dejavnosti v občini razvijali v skladu s potrebami in interesi delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in občanov v krajevnih skupnostih ter v okviru materialnih možnosti.

10. 4. SOCIALNO SKRBSTVO

Novi odnosi na področju socialnega skrbstva v občini, ki so nastali z ustanovitvijo skupnosti socialnega skrbstva so močno približali dejavnost občanom in delavcem v združenem delu. Občinska skupnost socialnega skrbstva postaja tako vedno bolj mesto za usklajevanje interesov in potreb delovnih ljudi ter občanov pri razreševanju socialne problematike.

Razvoj socialnega skrbstva v občini v obdobju 1981—1985 bo temeljil na doseženi stopnji razvoja skrbi za ljudi, ki jim bo potrebna socialna pomoč družbene skupnosti. V tem srednjeročnem obdobju sicer niso načrtovane nove pravice občanov iz socialnega skrbstva, je pa predviden nekoliko večji obseg upravičencev dosedanjih pravic iz področja socialnega skrbstva. Predvsem v prvih treh letih planskega obdobja se še predvideva povečanje kroga upravičencev družbeno denarnih pomoči, to pa zaradi tega, ker je novi zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih omejil krog oseb, ki so po zakonu dolžne skrbeti za svoje. Tudi višina družbeno denarnih pomoči se bo močno približala nižjim osnovam upravičencev invalidsko-pokojninskega zavarovanja. Tako družbeno denarne pomoči kot edini in dopolnilni vir bodo zagotovile minimalno socialno varnost upravičencev, ki nimajo dovolj sredstev za preživljanje oziroma imajo teh premalo.

Posebno skrb bo skupnost socialnega skrbstva posvečala preventivnemu in kurativnemu socialnemu delu, katerega osnovni namen bo preprečevanje nastajanja in odprave socialne problematike. Naloge iz tega področja socialnega skrbstva bo izvajal Center za socialno delo na osnovi zakonsko predpisanih storitev, vzgojnega svetovanja, zakonskega in predzakonskega svetovanja in pomoči posameznikom ter družinam, ki zaradi objektivnih in subjektivnih razlogov zaidejo v socialne težave. Center za socialno delo bo zaradi boljšega reševanja socialne problematike in preprečevanja le-te kadrovsko izpopolnil strukturo zaposlenih z novimi strokovnimi delavci.

V naslednjih letih bo skupnost socialnega skrbstva usmerjala svojo dejavnost v izvajanje varstvenih ukrepov odpuščenih obsojencev, pogojno obsojenih oseb, preventivno delo z družbeno prilagojenimi odraslimi osebami, izpopolnjevanje rejništva in uvedbo poklicnega rejništva za varstvo in vzgojo otrok, pristopili bodo k sodobnejšim konceptom dela in skrbi za starostnike, ki poleg domskega varstva vsebujejo tudi službo nege in pomoči na domu.

Na področju investicij se bo pristopilo k izgradnji III. faze Doma oskrbovancev v Rakičanu.

10. 5. KULTURA

V letih 1981—1985 bo na področju kulture ena najpomembnejših nalog večje vključevanje delovnih ljudi in občanov v kulturno življenje ter približanje kulturnih vrednot delovnim ljudem in občanom.

Delovanje kulturne dejavnosti bomo usmerjali zlasti na naslednje:

- zagotavljali skladnejši razvoj kulturnih dejavnosti,
- spodbujali kulturno ustvarjalnost ter povečevali dostopnost kulturnih stvaritev delavcem in občanom,
- smotrnejše izrabljali obstoječe zmogljivosti v kulturnih dejavnostih in pospešeno sodelovali z OZD in kulturnimi delavci,
- razvijali kulturno dejavnost madžarske narodnosti na območju občine,
- razvijali kulturno dejavnost Slovencev v Porabju in radgonskem kotu ter delavcev na začasnem delu v tujini,
- poglobljali kulturno dejavnost Slovencev v Porabju in radgonskem kotu ter delavcev na začasnem delu v tujini,
- poglobljali kulturno sodelovanje z Madžarsko in Avstrijo,
- nadalje razvijali kulturno sodelovanje s pobrateno občino Paračin, uresničevali dogovorjene programe in poglobljali regijsko sodelovanje.

Na področju knjižničarstva bomo programske naloge usmerjali v povečanje knjižnega fonda, razvoj in opremo krajevnih knjižnic, povečanje števila obiskovalcev ter večje pridobivanje madžarskih knjig za knjižnice na narodnostno mešanem območju ter bogatitvi s slovenskimi knjigami knjižnic v Porabju.

Spomeniško varstveni posegi bodo izvršeni na najbolj ogroženih in pomembnih kulturnih spomenikih. Nadaljevalo se

bo delo na rotundi Sv. Nikolaja v Selu, restavriranje oltarjev cerkve pri Gradu ter opravljena sanacija gradu v Murski Soboti.

Z ozirom na znanstveno-raziskovalno in pedagoško funkcijo muzeja bo s sanacijo gradu v Murski Soboti obnovljen tudi etnološki oddelek in ustanovljen oddelek NOB. V tem srednjeročnem obdobju se bodo nadaljevale raziskave s področja etnologije in arheologije, povečan pa bo tudi obseg pedagoškega dela.

V likovno galerijski dejavnosti bomo tesneje povezovali likovno dejavnost z drugimi oblikami kulturne dejavnosti in ustvarjalnosti v občini kot tudi v regiji. V novih delovnih prostorih bomo uvajali nove oblike galerijskega dela. Posebna skrb bo posvečena smotrnejši in pestrejši izrabi galerijskega prostora.

Pristopili bomo k sistematičnemu urejanju in dopolnjevanju stalne zbirke likovnih umetnikov in nadaljevali z organiziranjem stalnih razstav jugoslovanski bienale male plastike in Panonia.

Dejavnost kina bomo usmerjali v smotrnejšo programsko politiko in k filmski vzgoji mladine ter opremi in posodobitvi kinodvorane.

Na področju časopisne in radijske dejavnosti bomo poskrbeli za pospešeno in poglobljeno sodelovanje s kulturnimi organizacijami v občini. Ena od pglavitnih nalog bo sprotno seznanjanje o kulturnem delovanju v občini in zamejstvu.

Na založniškem področju bo poskrbljeno za izdajo knjig iz domače književnosti, Panonike, Sozvočij in posebne izdaje Pomuriane.

10. 6. TELESNA KULTURA

V telesni kulturi bomo v načrtovanem obdobju poskrbeli za množičnost in povečanje števila aktivnih udeležencev v športno-rekreativni dejavnosti ter izboljšali pogoje za doseganje vrhunskih športnih dosežkov športnikom, ki bodo izpolnjevali dogovorjena merila.

Na področju športne rekreacije bomo izvajali predvsem tiste naloge, katerih cilj je vključitev 30 % prebivalstva v redno organizirane oblike športno-rekreativne dejavnosti. Tovrstna aktivnost bo potekala v krajevnih skupnostih, društvih »Partizan«, šolskih športnih društvih, vzgojno varstvenih ustanovah, organizacijah združenega dela in drugih specializiranih društvih. Pri organiziranju stalnih in občasnih športno-rekreativnih prireditvah bo dana prednost tistim prireditvam, v katerih nastopa največje število udeležencev na območju krajevne skupnosti in občine.

Na področju vrhunškega športa bomo zagotavljali pogoje za priprave in nastope perspektivnih in vrhunskih športnikov, zlasti v prednostnih panogah in panogah, ki bodo dosegale rezultate na republiškem in zveznem nivoju. Nadaljevali bomo z delom usmerjevalnih selekcij.

Izpopolnjevanju in izobraževanju strokovnih kadrov bo namenjena večja skrb, saj bodo glavni nosilci telesnokulturne dejavnosti amaterski delavci. V vse oblike izobraževanja bodo vključeni strokovni delavci.

Za izboljšanje pogojev telesnokulturne dejavnosti bo telesnokulturna skupnost sofinancirala izgradnjo telovadnice pri osnovni šoli Puconci, večnamensko dvorano pri osnovni šoli »Prekmurske brigade« in nadaljevali za rekonstrukcijo rekreacijskega centra v Murski Soboti.

Mednarodna dejavnost na področju telesne kulture bo potekala v okviru dogovorjenih oblik sodelovanja z LR Madžarsko, Avstrijo in s športnimi društvi in delavci na začasnem delu v ZR Nemčiji. Posebno pozornost bomo namenjali Slovencem in slovenskim društvom sosednjih držav.

10. 7. RAZISKOVALNA DEJAVNOST

Raziskovalna dejavnost v občini bomo ustrezno organizirali kot samoupravno skupnost uporabnikov in izvajalcev raziskovalnega dela v skladu z zakonom. Vključevali jo bomo v uresničevanje stabilizacijske politike in proces prestrukturiranja ter razvoja gospodarstva v občini. Raziskovalna in inovacijska dejavnost mora postati sestavni del delovanja in načrtovanja organizacij združenega dela in skupnosti.

Raziskovalna in inovacijska dejavnost bo usmerjena zlasti na naslednje:

- reševanje razvojne problematike organizacij združenega dela ob večjem vključevanju znanja in lastnih inovacijskih dosežkov;

V tem srednjeročnem obdobju bo v družbenih dejavnostih med drugim namenjena večja skrb medsebojnemu povezovanju družbenih in gospodarskih dejavnosti v občini, funkcionalnemu povezovanju v samoupravnih interesnih skupnostih in med samoupravnimi interesnimi skupnostmi za učinkovitejše zadovoljevanje skupnih potreb, učinkovitejšemu reševanju skupnih nalog, ki presegajo lokalne okvire ter smotrному usmerjanju investicijskih vlaganj.

Pri združevanju sredstev svobodne menjave dela v okviru občinskih SIS bo prednost usmerjena v organizirano vzgojo in varstvo predšolskih otrok ter razvoj zdravstva predvsem splošne medicine, medicine dela ter splošnega in mladinskega zobozdravstva. Prednost v programih družbenih dejavnosti bodo imeli zajamčeni enotni programi tako kot jih opredeljuje zakon. Ob tem ne bo moč uveljaviti novih programov in dejavnosti, kakor tudi ne zniževati kadrovskega oziroma večati tehničnih in potrošnih normativov.

Naloge na področju družbenih dejavnosti bomo izvajali na osnovi sprejetih samoupravnih sporazumov in srednjeročnih planov samoupravnih interesnih skupnosti.

10.1. DRUŽBENO VARSTVO IN VZGOJA PREDŠOLSKIH OTROK

V obdobju 1981—1985 prehajamo na področju dejavnosti otroškega varstva v nove kvalitete izvajanja družbenih ukrepov za pomoč družini z otroci. Na osnovi zakonskih določil se težišče razreševanja družbene skrbi za otroke prenaša v občinsko skupnost otroškega varstva. Tako se od leta 1981 poleg izvajanja vzgojnovarstvene dejavnosti in investicijske izgradnje prenaša v to skupnost v celoti nadomestilo osebnega dohodka v času porodniškega dopusta za vseh 246 dni, pomoč ob rojstvu otroka in denarne pomoči ter propraava otrok na šolo, mala šola v obsegu 120 ur letno. Posebna skrb bo namenjena vzgoji in varstvu predšolskih otrok, ki so moteni v telesnem in duševnem razvoju.

Nadaljnji razvoj družbenega varstva otrok v tem srednjeročnem obdobju bo potekal v smeri izenačevanja pogojev in približevanja vzgojnovarstvenih dejavnosti vsem otrokom. Poleg vzgoje in varstva otrok v vzgojnovarstvenih organizacijah in varstvenih družinah bo potrebno izvajati tudi vzgojnovarstvene dejavnosti za otroke, ki niso vključeni v vzgojnovarstvene organizacije.

V skladu s to usmeritvijo bo na področju vzgoje in varstva predšolskih otrok do leta 1985 zagotovljeno:

- vzgoja in varstvo otrok v vzgojnovarstvenih organizacijah in varstvenih družinah za okrog 2096 otrok ali 30,1 % vseh otrok v starosti od 8. mesecev do vstopa v osnovno šolo;

- pri splošni bolnišnici Murska Sobota en oddelek za vzgojo in varstvo bolnih predšolskih otrok;

- v vzgojni program, ki obsega pripravo otrok na osnovno šolo v obsegu 120 ur bodo vključeni vsi otroci v starosti enega leta pred vstopom v osnovno šolo. Predvidoma bo letno vključenih okrog 500 otrok;

- v 80 urni vzgojni program za otroke, ki niso vključeni v vzgojnovarstvene organizacije bomo letno vključili od 400 — 450 otrok in v brigadirske vrtce, otroška letovanja ob morju, cicibanove ure, ure pravljic ter druge prireditve okrog 2.500 otrok.

Na področju otroškega varstva bomo zgradili naslednje vzgojnovarstvene objekte:

- Otroški vrtec Lipovci — Bratonci 2 oddelka
- Otroški vrtec Cankova 3 oddelke
- Otroški vrtec Černelavci 3 oddelke
- Otroški vrtec Mačkovci 2 oddelka, v okviru novo-gradnje OŠ Mačkovci

- Otroški vrtec Murska Sobota 5 oddelkov
- Otroški vrtec Beltinci 3 oddelke.

Z realizacijo načrtovanih investicij bo na novo vključenih v vzgojnovarstvene organizacije 416. otrok.

10.2. VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

10.2.1. Osnovno šolstvo

Temeljni družbeni smoter osnovne šole je razvijati svobodno, ustvarjalno, samostojno in celovito osebnost samoupravne socialistične družbe.

Za čim večje uresničevanje postavljenih ciljev bodo osnovne šole: opravljale vzgojno-izobraževalno delo najmanj v obsegu obveznega programa, spodbujale in organizirale interesno in družbeno aktivnost učencev ter se v ta namen povezovale s starši,

delavci v organizacijah in društvih ter drugimi uporabniki v krajevnih skupnostih in občini, razvijale širše možnosti za aktivnost učencev, druge mladine in občanov na področju izobraževanja, kulture, telesne kulture in tehnične kulture.

V skladu s samoupravnim sporazumom bodo izvajalci združeni v občinski izobraževalni skupnosti izvajali programe, s katerimi se uresničujejo predmetniki z učnimi načrti:

- za osnovno šolo — celodnevno šolo, razširjeni program interesnih dejavnosti in podaljšano bivanje;

- v organizacijah za usposabljanje otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju — za celodnevno šolo, v domovih zavodov za usposabljanje, razširjanje programa interesnih dejavnosti in podaljšano bivanje;

- za osnovno izobraževanje odraslih;
- prevozi učencev v šolo;
- brezplačno oskrbo učencev v domovih ali družinah, za katere ni možno organizirati prevoza;
- program storitev glasbene šole;
- delavske univerze za osnovnošolsko izobraževanje odraslih in družbenopolitično izobraževanje;
- za šolo v naravi za četrty in peti razred;
- za zagotovitev prehrane učencev (malice, kosila) ter
- vzgoja in izobraževanje učencev na zdravljenju v bolnišnici.

V izobraževanje po navedenih programih bodo izvajalci vključili naslednje število udeležencev:

	1981	1982	1983	1984	1985
Osnovna šola	7.469	7.555	7.726	7.948	8.156
Poldnevna organizacija pouka	6.411	6.004	6.189	6.292	6.480
Celodnevna osn. šola	928	1.421	1.407	1.436	1.346
Organiz. za usposab. (OŠ Prekmur. brigad)	123	122	122	206	224
Od tega celodnevna organizacija pouka	—	—	—	206	226
Delovno usposablj.	7	8	8	14	14
Podaljšano bivanje	805	830	830	880	905
OŠ za otroke v bolniš.	45	48	51	55	58
OŠ za odrasle	95	60	65	30	30
Glasbena šola	283	297	318	324	324
Družb. polit. izobraž.	8.050	8.000	8.510	8.350	8.450

Število učencev osnovnih šol bo v obdobju 1981—1985 v stalnem porastu. Vzrok za to je v naraščanju natalitete in vračanju zdomcev z začasnega dela v tujini. Zaradi priseljevanja mladih družin v mesto in okolico bo rasel vpis v osnovne šole v Murski Soboti.

Razvoj celodnevne osnovne šole pomeni korenito preobrazbo v celotnem sistemu vzgoje in izobraževanja. Koncept celodnevne osnovne šole mora postati temeljna vsebina vzgojnoizobraževalnega dela v osnovnih šolah. V zvezi s tem se mora dosledno uresničevati zakon o osnovni šoli s krepitvijo neposredne svobodne menjave dela in skupne odgovornosti vseh naprednih sil za uresničevanje programa osnovne šole.

V celodnevno osnovno šolo v občini Murska Sobota je vključenih 733 učencev ali 10,4 %, v podaljšano bivanje pa 715 ali 10,1 % učencev.

Za ohranitev dosedanje dinamike razvoja celodnevne osnovne šole si bomo prizadevali, da bomo dodatno vključili 10 % učencev v celodnevno osnovno šolo.

V tem obdobju morajo osnovne šole upoštevati, da bo materialna osnova za dodatni program omejena, zato bo za razvoj celodnevne osnovne šole treba pospeševati neposredno svobodno menjavo dela in dosledno usklajeno planiranje vseh SIS na področju družbenih dejavnosti in drugih, ki se morajo s svojo dejavnostjo vključevati v program celodnevne osnovne šole.

V obdobju 1981—1985 si bomo v občini nadalje prizadevali razreševati kadrovske problematiko osnovnih šol. To bo mogoče doseči z načrtnim kadrovanjem v pedagoške šole in kadrovskim štipendiranjem. Omogočiti bo treba tudi neposredno povezavo štipendistov s konkretno šolo. Posebno skrb bomo posvečali kadrom za dvojezično šolstvo.

Kadrovske pogoje za izvajanje vzgojno-izobraževalnih programov osnovnih šol bodo naslednji:

Število pedagoš. delavcev (nice).	1981	1982	1983	1984	1985
— razredni pouk	219	227	233	234	241
— predmetni pouk	198	201	208	215	217
— glasbena šola	15	17	18	18	19

Štipendiranje kadrov Število štipendistov	1981	1982	1983	1984	1985
— redni	122	98	87	50	18
Ob delu	10	8	9	11	4

V obdobju 1981—1985 bodo v skladu z referendumskim programom na področju šolstva realizirane investicije: izgradnja osnovne šole s telovadnico v Puconcih, podružnična osnovna šola v Mačkovcih, osnovna šola Prekmurske brigade s telovadnico v Murski Soboti, (ta telovadnica bo grajena tudi za potrebe osnovne šole Edvard Kardelj Murska Sobota in za potrebe občanov) in dograditev osnovne šole Bakovci (brez telovadnice).

Izven referendumskega programa bo občinska izobraževalna skupnost sofinancirala še preureditev prostorov starega zdravstvenega doma za potrebe osnovne šole G. Petrovci, adaptacija osnovne šole Dolenci in gradnjo telovadnice pri osnovni šol. Krog.

10. 2. 2. Glasbena vzgoja

Glasbena vzgoja je pomemben činitelj v vzgojnoizobraževalnem procesu. V letih 1981—1985 bomo vzgojno izobraževalno delo na tem področju usmerjali v še večje oblikovanje umetniškega izražanja, razvijanje sposobnosti sprejemanja in vrednotenja glasbenih stvaritev, muzikalnega razvoja na področju instrumentalne in pevske vzgoje ter vzpodbujanje razvoja glasbene ustvarjalnosti.

V skladu z materialnimi, kadrovskimi in prostorskimi pogoji bomo odpirali dislocirane oddelke na podeželju. Število vpisanih učencev se bo do 1985. leta povečalo za 4 %, to je na 330 učencev. Z načrtnim vpisovanjem bo doseženo enakomerno zastopanje pri posameznih instrumentih.

Glasbena šola bo tesno sodelovala s samoupravnimi interesnimi skupnostmi, kulturnimi organizacijami in društvu ter sodelovala na javnih kulturno-umetniških prireditvah.

10. 2. 3. Srednje usmerjeno izobraževanje

Zaradi zadovoljevanja širših družbenih potreb, potreb združenega dela in osebnih potreb po izobraževanju bo namenjena posebna pozornost razvoju srednješolskega usmerjenega izobraževanja.

Na področju srednjega usmerjenega izobraževanja bomo v skladu s potrebami gospodarstva in družbenih dejavnosti v občini prednostno razvijali naslednje usmeritve:

- kovinsko-predelovalna industrija, programi: oblikovalec kovinar in upravljalec strojev (SKR-skrajšani) kovinar strojnik (SR-srednji),
- elektrotehnična, program: elektroenergetika (SR),
- gradnja, program: gradbinec (SKR), gradbinec (SR),
- tekstilno-konfekcijska, program: tekstilni konfekcionar (SKR), tekstilni konfekcijski tehnik (SR),
- kmetijska, program: kmetijski predelovalec (SKR), kmetijec (SR),
- pedagoška, vzgojno-izobraževalni program: pedagoška usmeritev (SR),
- naravoslovno-matematična, program: naravoslovno-matematični tehnolog (SR),
- zdravstvena, program: zdravstveno varstvo (SR),
- ekonomska, program: trgovska dejavnost (SR), poslovna in finančna dejavnost (SR),
- družboslovna, program: upravno-administrativna dejavnost (SR), družboslovna, jezikovna dejavnost (SR).

V srednjeročnem obdobju bomo na področju usmerjenega izobraževanja organizirali enote posebnih izobraževalnih skupnosti ob vseh srednješolskih vzgojnoizobraževalnih organizacijah. Med združenim delom in vzgojnoizobraževalnimi organizacijami bodo navezani tesnejši stiki, posebna pozornost pa bo namenjena izobraževanju ob delu in iz dela. Izboljšali bomo metode dela in učinkovitost vzgojnoizobraževalnega dela ter skupaj z visokošolskimi organizacijami organizirali

študij ob delu za ekonomsko, pedagoško, kmetijsko in strojno usmeritev. Posebno pozornost bomo namenili tudi posodabljanju učnovzgojnega procesa.

10.2.4. Delavska univerza

Delavska univerza je izobraževalna organizacija, ki organizira in izvaja izobraževanje odraslih. S svojo družbeno in adragoško funkcijo je delavska univerza del enotnega sistema vzgoje in izobraževanja, ki izvaja različne programe za izpopolnjevanje, zlasti za potrebe dela, samoupravnega ter političnega delovanja delavcev in občanov, za potrebe delovanja na področju splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite ter za zadovoljevanje individualnih potreb človeka.

Izobraževanje odraslih bomo izvajali v tesni povezanosti z ostalimi izobraževalnimi organizacijami usmerjenega izobraževanja, vodstvu družbenopolitičnih organizacij in krajevnih skupnosti. Usmeritev bo predvsem na krajše, enkratne oblike s čim širšim krogom delovnih ljudi in občanov. Letno bo opravljeno od 4 do 5 tisoč izobraževanih ur z okoli 15 tisoč udeleženci.

10. 3. ZDRAVSTVENO VARSTVO

Zdravstveno varstvo je kot dejavnost posebnega družbenega pomena eden od pogojev za rast produktivnosti dela. Obrambne sposobnosti in bistven element življenjske ravni delavcev in občanov. Zato bomo za nadaljnji kvaliteten razvoj zdravstvenega varstva v obdobju 1981—1985 namenili posebno skrb varstvu pri delu v organizacijah združenega dela in odstopnosti iz dela zaradi bolezni, nesreč pri delu in nege družinskih članov. Dogovorjena in organizirana bo mreža enot osnovne zdravstvene dejavnosti in drugih zdravstvenih organizacij združenega dela ter oblika dela, ki bo zdravstvene storitve čim bolj približala delovnemu človeku in občanu. Pri razvoju zdravstvenega varstva bomo upoštevali doseženi zdravstveni in možen ter nujen nadaljnji kakovostni razvoj v okviru razpoložljivih zdravstvenih zmogljivosti in materialnih možnosti združenega dela občine.

V zdravstvu bomo prednostno razvijali naslednje dejavnosti:

- osnovno zdravstveno dejavnost s hitrejšim razvojem medicine dela, splošne medicine, splošnega in mladinskega zobozdravstva, z uvajanjem in širjenjem zdravljenja in zdravstvene nege obolelih na domu, s širjenjem dispanzerskih metod dela pri izvajanju zdravstvenega varstva delavcev in povečanjem obsega specialističnih konziliarnih storitev,
- specialistično ambulantno dejavnost in
- bolniško zdraviliško lekarniško dejavnost.

V vseh zdravstvenih organizacijah združenega dela v občini bomo razvijali boljše organizacije dela z učinkovitejšim izkoriščanjem delovnega časa, materialnih sredstev in znanja.

Posebno pozornost bomo namenjali zmanjševanju števila nesreč pri delu in poklicnih boleznih, zmanjševanju odsotnosti iz dela in povečanju delovne storilnosti. Z uresničevanjem zastavljenih ciljev v razvoju osnovne zdravstvene dejavnosti bomo zmanjševali obseg in skrajševali bolnišnično zdravljenje, s povečanjem obsega specialističnih konziliarnih storitev pa zmanjševali obseg specialistično ambulantne dejavnosti.

Na podlagi samoupravno dogovorjene mreže delovnih enot osnovne zdravstvene dejavnosti v občini bomo v okviru materialnih in kadrovskih možnosti pristopili k postopnemu izgrajevanju mreže teh delovnih enot v smeri nadaljnjega razvoja in kvalitetnejšega izpopolnjevanja osnovne zdravstvene dejavnosti v občini.

Z vodenjem primerne kadrovske politike bomo postopno odpravljali manjkajoče potrebe po zdravnikih v medicini dela, splošni medicini in v splošnem ter mladinskem zobozdravstvu.

Zaradi počasnejšega razvoja zdravstvenega varstva v Pomurju, ki je tudi posledica manjše razvitosti tega območja, se je problematika bolnišnične in specialistično-ambulantnega zdravstvenega varstva iz leta v leto kopičila.

Z izgradnjo kirurškega bloka s skupno zazidalno površino 15.600 m² bodo imeli bolniki sodobne pogoje bivanja na oddelkih, v katerih se bo izvajala kvalitetna nega in zdravljenje.

V letih 1981—1985 se bodo za gradnjo kirurškega bloka združevala sredstva iz vseh štirih občin Pomurja v obliki prispevka iz dohodka in iz samoprispevka od neto osebnega dohodka, katastrskega dohodka in s pavšalom zdomceev. Del sredstev bo prispevala širša družbena skupnost v obliki solidarnosti v okviru Zdravstvene skupnosti Slovenije.